

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/10

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 7. veljače 2025.

P.Z. br. 121

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o logopedskoj djelatnosti***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 6. veljače 2025. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministricu zdravstva dr. sc. Irenu Hrštić, dr. med. i državne tajnike Tomislava Dulibića i dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-01/25
URBROJ: 50301-04/25-25-9

Zagreb, 6. veljače 2025.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o logopedskoj djelatnosti

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o logopedskoj djelatnosti.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministricu zdravstva dr. sc. Irenu Hrštić, dr. med. i državne tajnike Tomislava Dulibića i dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med.

 PREDSJEDNIK
dr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

PRIJEDLOG ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI

Zagreb, veljača 2025.

PRIJEDLOG ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U Republici Hrvatskoj sve veći broj osoba s razvojnim i stečenim komunikacijskim i jezičnim poremećajima te poremećajima gutanja i hranjenja, ima potrebu za logopedskom intervencijom.

Od patoloških stanja utvrđenim na sistematskim pregledima kod male djece na visokom mjestu po učestalosti nalaze se poremećaji govora/izgovora. Važno je naglasiti da su nakon logopedskog pregleda kod velikog broja djece s prvom dijagnozom „Poremećaji izgovora“ utvrđena i značajna odstupanja u jezičnom i komunikacijskom razvoju.

Donošenje zakona o logopedskoj djelatnosti u skladu je i s ciljevima Nacionalnog razvoja plana zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine, u kojem se poseban osvrt stavlja na jačanje uloge primarne zdravstvene zaštite, a što se postiže i širenjem dostupnosti logopedске djelatnosti u okviru Mreže javnozdravstvene službe („Narodne novine“, broj 49/24.). Navedeni Nacionalni plan navodi i bolju koordinaciju pružanja usluga unutar različitih sustava i što je u potpunosti primjenjivo i na logopedsku djelatnost.

Također, najnovija izvješća Centra za kontrolu i prevenciju bolesti Sjedinjenih Američkih Država 2020, sukladno izvješću Mreže za procjenu autizma i razvojnih poremećaja (*Autizm and Developmental Disabilities (ADDM) Monitoring*), pokazuju značajan porast prevalencije poremećaja iz spektra autizma u svijetu (svako 36. dijete u dobi od osam godina - približno 4 % dječaka i 1 % djevojčica), a vrlo slična situacija je i u Republici Hrvatskoj. Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije.

Jedan od razloga navedenog porasta komunikacijske i jezično-govorne patologije je zasigurno i razvoj medicinske dijagnostike čijim se tehnološkim unaprjeđenjima sve ranije otkrivaju bolesti i stanja u male djece koja predstavljaju čimbenike rizika za nastanak komunikacijskih, glasovnih, jezičnih i govornih poremećaja te poremećaja hranjenja i gutanja.

Nadalje, posljedice bolesti cirkulacijskog sustava prvi su uzrok smrtnosti u Republici Hrvatskoj. Kao posljedicu moždanog udara oko 30 % pacijenata ima afaziju, tj. poremećaj razumijevanja i poremećaj jezične i govorne produkcije, a određeni broj pacijenata i disfagiju, tj. poremećaj gutanja zbog čega je nužna logopedska terapija. Zbog velikog broja posljedica, moždani udar nije samo problem pojedinca već je on javnozdravstveni problem koji ima i velike ekonomske implikacije kako za pacijenta, tako i za njegovu obitelj.

Također, traumatska oštećenja mozga postaju jedan od vodećih javnozdravstvenih problema u Republici Hrvatskoj poglavito jer su traumama najviše zahvaćena djeca i mlade osobe. Dio rehabilitacijskog algoritma u velikog broja osoba pogođenih traumom glave također uključuje logopedsku terapiju zbog poremećaja pragmatičke komponente jezika odnosno socijalne komunikacije te disfagije koje su jedno od glavnih obilježja.

Demografske promjene, a prije svega starenje stanovništva najznačajniji su trendovi posljednjih nekoliko desetljeća u gotovo svim razvijenim zemljama, pri čemu ni Republika Hrvatska nije izuzetak. S jednim od najvećih udjela starijeg stanovništva u Europi, Republika Hrvatska se svrstava među deset zemalja u svijetu s najstarijim stanovništvom što neminovno znači povećanje incidencije neurodegenerativnih bolesti u kojima je poremećaj verbalne i neverbalne komunikacije uz poremećaj gutanja dio kliničke slike bolesti u većini dijagnostičkih entiteta.

Poznato je i znanstveno dokazano da je sposobnost komunikacije (verbalne i/ili neverbalne) izuzetno važna i temeljna vještina u životu čovjeka, a njen narušen razvoj uslijed različitih čimbenika neurorizika ili nekih drugih oštećenja, kao i gubitak komunikacijskih sposobnosti uslijed različitih oštećenja i oboljenja čine osobu nesposobnom za samostalan život i rad te značajno ugrožavaju kvalitetu života čovjeka. Upravo stoga, da bi rehabilitacija, odnosno habilitacija, komunikacijskih, glasovnih, jezičnih i govornih vještina te sposobnosti hranjenja i gutanja u tih osoba bila uspješna, neizostavna je logopedska (re)habilitacija, odnosno logopedska djelatnost, kao opća djelatnost od interesa za zdravlje građana Republike Hrvatske.

Zdravlje općenito, pa tako i mentalno zdravlje u koje svakako pripada sposobnost i vještina komunikacije (verbalne i neverbalne), za sve je globalni cilj proklamiran aktima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

Studij logopedije obrazuje sveučilišne magistre logopedije za rad na prevenciji, probiru, dijagnosticiranju te terapiji poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije te poremećaja oralno-laringealnih funkcija kod osoba svih dobnih skupina u skladu s propisima i programima koje navodi Svjetska zdravstvena organizacija, Europska asocijacija logopeda (ESLA), Američka asocijacija logopeda (ASHA) te Međunarodna asocijacija za komunikacijske znanosti i poremećaje (IALP).

Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, čitanja, pisanja, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na visokom standardu kvalitete.

Prema podacima Hrvatskog logopedskog društva, profesija magistar logopedije je deficitarna, te se primjećuje sve veća potražnja za stručnjacima ovoga profila u svim područjima, zbog čega je od osobitog značaja održavanje i očuvanje standarda i kvalitete profesije.

Logopedska djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja

verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma), pružanje usluga diferencijalne i funkcionalne dijagnostike jezika, govora, komunikacije i slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije s naglaskom da se kompetencije logopeda odnose na procjenu i poticanje komunikacijskih funkcija, sredstava i jezika (govorenog i pisanog) te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima.

Navedena djelatnost je usmjerena na otkrivanje i otklanjanje svih spomenutih poremećaja, a ostvaruje se kroz postupke prevencije, dijagnostike, terapije i protetike, kao i savjetodavnoga rada i edukacije. Timska suradnja posebno je važna kod populacije sa složenim komunikacijskim potrebama jer osigurava pristup koji objedinjuje znanja i kompetencije različitih stručnjaka (profesija), omogućavajući tako cjelovito razumijevanje izazova s kojima se susreću pacijenti, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.

Da bi logopedska struka mogla mobilizirati sve svoje mogućnosti na najučinkovitiji način, a uz maksimalnu zaštitu populacije koja njihovu stručnu uslugu treba i koristi te zaštitu kvalitete pružene usluge, djelovanje magistara logopedije treba se temeljiti na zakonom utvrđenim uvjetima te je stoga nužno zakonodavno reguliranje logopedske djelatnosti.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, broj 82/13.) te Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, broj 100/18.), definiran je status logopeda u zdravstvu, kao zdravstvenih radnika čime se hrvatsko zakonodavstvo uskladilo s Preporukom Komisije (EK) br. 824/2009 od 29. listopada 2009. o primjeni Međunarodne standardne klasifikacije zanimanja (ISCO-08) u popisu stanovništva i ostalim statističkim istraživanjima koja osiguravaju podatke o zanimanjima (*Classification of health workforce statistics, World Health Organization, Geneva, 2010.*).

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22., 33/23. i 36/24.), logopedija je zdravstvena djelatnost, a logopedi se smatraju zdravstvenim radnicima.

Ovim zakonskim prijedlogom uređuje se logopedska djelatnost, obavljanje logopedske djelatnosti, izdavanje odobrenja za samostalan rad, odredbe vezane za osnivanje organizacijskih oblika za obavljanje logopedske djelatnosti, dužnosti i odgovornosti magistra logopedije, stegovna odgovornost magistra logopedije, osnivanje i organizacija rada Hrvatske komore logopeda, vođenje Registra magistara logopedije Hrvatske komore logopeda, stručni nadzor nad radom magistara logopedije te upravni nadzor nad zakonitošću rada Hrvatske komore logopeda.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona u dijelu provedbe stručnog nadzora nad radom magistara logopedije u Republici Hrvatskoj koji će obavljati buduća Hrvatska komora logopeda, na temelju javne ovlasti utvrđene člankom 34. podstavkom 3. predloženog zakona, financijska sredstva u ukupnom iznosu od 5.000,00 eura godišnje, planirana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027. godinu, počevši od 1. siječnja 2026., na Razdjelu 096 Ministarstvo zdravstva, aktivnost A791006 Provedba inspeksijskog nadzora u cilju službene kontrole i stručni nadzor strukovnih komora, skupina rashoda 32 Materijalni rashodi, u okviru limita ukupnih rashoda za trogodišnje razdoblje. Isto tako, financijska sredstva za potrebe osnivanja i rada Hrvatske komore logopeda osigurana su u financijskom planu Hrvatskog logopedskog društva koje je samostalna i dragovoljna, neprofitna udruga koja okuplja logopede na teritoriju Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje sadržaj, organizacijski oblici i uvjeti za obavljanje logopedске djelatnosti, standard obrazovanja, dužnosti i odgovornosti sveučilišnih magistara logopedije (u daljnjem tekstu: magistar logopedije), stručni nadzor nad radom magistara logopedije te nadzor nad obavljanjem logopedске djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

(2) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na magistre logopedije primjenjuju se i na profesore defektologe - smjer oštećenje govora, sluha i vida, profesore defektologe - logopede, diplomirane defektologe - logopede, diplomirane logopede, profesore logopede te na osobe koje su prema ranije važećim propisima stekle akademski naziv magistar logopedije.

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *prevencija, probir i savjetodavni rad* jest javni rad magistara logopedije usmjeren na upoznavanje javnosti s poremećajima socijalne komunikacije, glasa, jezika, govora, specifičnih poremećaja učenja, oštećenjima sluha, poremećajima gutanja i hranjenja, uzrocima navedenih poremećaja te važnošću prevencije, ranog otkrivanja i uklanjanja takvih poremećaja te savjetodavni rad u svrhu sprječavanja nastanka navedenih poremećaja, kao i organiziranje probirnih logopedskih pregleda djece rane predškolske i školske dobi te odraslih
2. *logopedska dijagnostika* jest utvrđivanje komunikacijskih, jezičnih, govornih i glasovnih sposobnosti i potencijala pojedinca, primjena diferencijalnih dijagnostičkih postupaka, procjena razvijenosti (pred)vještina i vještina čitanja, pisanja kao i procjena (pred)matematičkih vještina, odnosno specifičnih poremećaja učenja, procjena potrebe rehabilitacije slušanja, diferencijalne i funkcionalna dijagnostika jezika, govora, komunikacije i slušanja, procjena komunikacijskih poremećaja te poremećaja glasa, jezika i govora, orofacijalna miofunkcionalna procjena, procjena sposobnosti gutanja i hranjenja, procjena kvalitete glasa, procjena složenih komunikacijskih potreba, odabir metoda i uporaba potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te planiranje logopedskih postupaka, postavljanje logopedске dijagnoze i pisanje logopedskog nalaza
3. *logopedska terapija i savjetovanje* jest primjena specijaliziranih metoda i postupaka individualnog ili grupnog rada i provođenje istih uživo i radom na daljinu – telerehabilitacija s djecom i/ili odraslim osobama s poremećajima socijalne komunikacije, poremećajima glasa, govora i jezika, čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti, s poremećajima slušanja te oštećenjima sluha, poremećajima hranjenja i gutanja, primjena orofacijalne miofunkcionalne terapije, primjena polisenzoričke stimulacije uključujući i kod osoba u poluvegetativnom stanju i minimalno svjesnom stanju, odabir protetičkih i drugih pomoćnih naprava za uspostavljanje i/ili poboljšanje

kvalitete slušanja, glasa, govora i jezika, čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti, predlaganje individualiziranih postupaka odgojno-obrazovnog procesa, učenja i poučavanja i izradu individualiziranog kurikuluma te primjerenog načina ophođenja okoline s osobom kod koje su utvrđeni navedeni poremećaji; logopedska terapija uključuje i savjetovanje obitelji i zajednice korisnika logopedske usluge/pacijenata te ostale logopedske postupke

4. *evaluacija terapijskog rada* jest procjena učinka svih logopedskih i drugih postupaka i tretmana koji se odnose na pojedinca i/ili grupe.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. LOGOPEDSKA DJELATNOST

Članak 3.

(1) Logopedska djelatnost je zdravstvena djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku čija je svrha unaprjeđenje kvalitete života, verbalne i neverbalne komunikacije te procesa gutanja i hranjenja.

(2) Logopedsku djelatnost obavljaju samostalno magistri logopedije na svim razinama zdravstvene zaštite sukladno normativima i standardima iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona.

(3) Logopedska djelatnost obuhvaća:

- prevenciju, probir i savjetodavni rad
- logopedsku dijagnostiku
- logopedsku terapiju i savjetovanje
- evaluaciju terapijskog rada.

(4) Logopedska djelatnost na primarnoj razini zdravstvene zaštite obuhvaća sveobuhvatnu skrb kroz prevenciju, dijagnostičke i terapijske postupke te savjetovanje.

(5) Logopedska djelatnost na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite, u odnosu na primarnu razinu zdravstvene zaštite, obuhvaća složenije dijagnostičke i terapijske postupke.

(6) Logopedska djelatnost na tercijarnoj razini zdravstvene zaštite obuhvaća složenu, visokodiferenciranu logopedsku dijagnostiku i terapijske postupke, bilo kroz samostalne postupke ili postupke u multidisciplinarnom timu, za akutna i subakutna kompleksna logopedska stanja koja zahtijevaju postupke koji nisu dostupni na nižim razinama zdravstvene zaštite.

III. UVJETI ZA OBAVLJANJE LOGOPEDSKE DJELATNOSTI

Članak 4.

Pravo na obavljanje logopedske djelatnosti ima magistar logopedije koji ima odobrenje za samostalan rad i upisan je u Registar magistara logopedije Hrvatske komore logopeda (u daljnjem tekstu: Registar).

Članak 5.

(1) Opći uvjeti za obavljanje logopedске djelatnosti jesu:

- završen sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili završen sveučilišni prijediplomski i diplomski studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili priznata inozemna stručna kvalifikacija
- znanje hrvatskog jezika
- članstvo u Hrvatskoj komori logopeda (u daljnjem tekstu: Komora)
- upis u Registar
- odobrenje za samostalan rad.

(2) Državljanima drugih država članica Europske unije te državljani država članica Europskog gospodarskog prostora mogu obavljati logopedsku djelatnost pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika u govoru i pismu na razini C2.

(3) Državljanima trećih zemalja mogu obavljati logopedsku djelatnost sukladno ovom Zakonu te propisima kojima se uređuje rad državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika u govoru i pismu na razini C2.

IV. ODOBRENJE ZA SAMOSTALAN RAD MAGISTRA LOGOPEDIJE

Članak 6.

(1) Magistru logopedije koji je upisan u Registar Komora izdaje odobrenje za samostalan rad.

(2) Odobrenjem za samostalan rad dokazuje se stručna osposobljenost magistra logopedije za samostalno obavljanje logopedске djelatnosti na području Republike Hrvatske.

(3) O zahtjevu za izdavanje odobrenja za samostalan rad magistra logopedije Komora odlučuje rješenjem.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(5) Magistrima logopedije - državljanima trećih zemalja Komora izdaje odobrenje za samostalan rad na vrijeme određeno propisima koji uređuju rad državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj.

(6) Odobrenje za samostalan rad magistra logopedije obnavlja se svakih šest godina.

(7) Na postupak obnavljanja i ukidanja odobrenja za samostalan rad magistra logopedije primjenjuju se odredbe stavaka 3. i 4. ovoga članka.

(8) Dokumentaciju u postupku izdavanja odobrenja za samostalan rad magistra logopedije uređuje općim aktom Komora.

Članak 7.

(1) Magistri logopedije imaju pravo i obvezu stručno se usavršavati radi održavanja i unaprjeđivanja kvalitete logopedске djelatnosti.

(2) Stručno usavršavanje iz stavka 1. ovoga članka provodi se sudjelovanjem na stručnim seminarima, tečajevima i stručnim skupovima.

(3) Poslodavac je obvezan omogućiti magistru logopedije stručno usavršavanje u opsegu potrebnom za obnavljanje odobrenja za samostalan rad iz članka 6. stavka 6. ovoga Zakona.

(4) Magistri logopedije su obvezni svakih šest godina proći provjeru stručnosti pri Komori u cilju obnavljanja odobrenja za samostalan rad iz članka 6. stavka 6. ovoga Zakona.

(5) Sadržaj, rokove i postupak stručnog usavršavanja magistara logopedije općim aktom uređuje Komora.

(6) Dokumentaciju u postupku obnavljanja odobrenja za samostalan rad magistra logopedije uređuje općim aktom Komora.

V. ORGANIZACIJSKI OBLICI LOGOPEDSKE DJELATNOSTI

Članak 8.

(1) Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi te u sustavu socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

(2) Magistar logopedije može osnovati privatnu logopedsku praksu sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Magistar logopedije može osnovati trgovačko društvo za obavljanje zdravstvene djelatnosti sukladno odredbama zakona kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Članak 9.

(1) Privatna logopedska praksa jest organizacijski oblik obavljanja logopedске djelatnosti magistra logopedije u privatnoj praksi na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

(2) Privatnu logopedsku praksu može obavljati magistar logopedije ako:

- ima završen sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili završen sveučilišni prijediplomski i diplomski studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili priznatu inozemnu stručnu kvalifikaciju
- ima odobrenje za samostalan rad
- je radno sposoban za obavljanje privatne prakse
- je potpuno poslovno sposoban
- nije pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode odnosno za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta sukladno kaznenom zakonu, ako će obavljati privatnu logopedsku praksu koja uključuje rad s djecom
- mu nije izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja logopedске djelatnosti, dok ta mjera traje
- nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost
- raspolaže odgovarajućim prostorom sukladno normativima i standardima iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona
- raspolaže odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom sukladno normativima i standardima iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona
- pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe.

(3) Uvjet iz stavka 2. podstavka 7. ovoga članka magistar logopedije mora ispuniti danom početka obavljanja privatne logopedске prakse.

(4) Državljeni drugih država članica Europske unije te državljani država članica Europskog gospodarskog prostora mogu obavljati privatnu logopedsku praksu pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika na razini C2.

(5) Državljeni trećih zemalja mogu obavljati privatnu logopedsku praksu sukladno ovom Zakonu te propisima kojima se uređuje rad državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika na razini C2.

Članak 10.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanja privatne logopedске prakse magistar logopedije podnosi ministarstvu nadležnom za zdravstvo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka magistar logopedije obvezan je priložiti dokaze o ispunjavanju uvjeta iz članka 9. ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za obavljanje privatne logopedске prakse s obzirom na prostor, radnike te dijagnostičku i terapijsku opremu, a kojim se utvrđuje dan s kojim će magistar logopedije započeti obavljati privatnu logopedsku praksu.

(4) Ministarstvo donosi rješenje iz stavka 3. ovoga članka u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(6) Normative i standarde za obavljanje logopedске djelatnosti u pogledu prostora, radnika te medicinsko-tehničke opreme propisuje pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo (u daljnjem tekstu: ministar) uz prethodno pribavljeno mišljenje Komore.

(7) Ako Komora iz stavka 6. ovoga članka u roku od 30 dana od dana kada je zatraženo ministru ne dostavi mišljenje iz stavka 6. ovoga članka, smatra se da je dala pozitivno mišljenje.

Članak 11.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne logopedске prakse u novom prostoru magistar logopedije podnosi Ministarstvu.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka magistar logopedije koji ima sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite sa Zavodom, uz dokaze iz članka 9. ovoga Zakona, obvezan je priložiti i suglasnost upravnog vijeća doma zdravlja za promjenu prostora obavljanja djelatnosti.

(3) Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za obavljanje privatne logopedске prakse u novom prostoru s obzirom na prostor, radnike te dijagnostičku i terapijsku opremu te kojim se utvrđuje dan kojim će zdravstveni radnik započeti obavljati privatnu logopedsku praksu u tom prostoru.

(4) Ministarstvo donosi rješenje iz stavka 3. ovoga članka u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 12.

Ako magistar logopedije koji obavlja privatnu logopedsku praksu sklopi ugovor o provođenju zdravstvene zaštite sa Zavodom, o toj činjenici Zavod je obvezan obavijestiti Ministarstvo i upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba nadležno za zdravstvo u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora.

Članak 13.

Nositelj privatne logopedске prakse - magistar logopedije u svom nazivu ističe ime i prezime, adresu privatne logopedске prakse, oznaku djelatnosti i radno vrijeme.

Članak 14.

(1) Magistar logopedije koji ima odobrenje za obavljanja privatne logopedске prakse može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu.

(2) Magistar logopedije koji ima odobrenje za obavljanja privatne logopedске prakse obavlja poslove privatne logopedске prakse osobno.

(3) Nositelj privatne logopedске prakse - magistar logopedije može primiti u radni odnos jednog magistra logopedije.

(4) Dva nositelja privatne logopedске prakse koji obavljaju privatnu logopedsku djelatnost mogu obavljati privatnu logopedsku praksu u smjenskom radu.

Članak 15.

(1) Više magistara logopedije, koji obavljaju privatnu logopedsku praksu osobno, mogu se udružiti u grupnu privatnu logopedsku praksu.

(2) Magistri logopedije iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvu podnose zahtjev za donošenje rješenja o osnivanju grupne privatne logopedске prakse.

(3) Ministarstvo donosi rješenje o zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 16.

Magistar logopedije koji obavlja privatnu logopedsku praksu može ostvariti novčana sredstva:

- ugovorom sa Zavodom o provođenju logopedске djelatnosti
- ugovorom s domom zdravlja za provođenje logopedске djelatnosti na određenom području odnosno u vremenskom razdoblju pružanja zdravstvene zaštite
- ugovorom s jedinicom područne (regionalne) samouprave
- ugovorom s jedinicom lokalne samouprave
- ugovorom s dobrovoljnim osigurateljima
- ugovorom s visokim učilištem koje izvodi sveučilišni diplomski studij logopedije
- za rad izvan ugovorenog punog radnog vremena sa Zavodom u privatnoj logopedskoj praksi za obavljanje poslova za koje mu je izdano odobrenje za samostalan rad
- iz sudjelovanja korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela ili ukupnih troškova zdravstvene zaštite.

Članak 17.

(1) Magistri logopedije koji obavljaju privatnu logopedsku praksu mogu privremeno obustaviti rad.

(2) Rad se može privremeno obustaviti zbog bolesti, vojne obveze, ako je magistar logopedije iz stavka 1. ovoga članka izabran ili imenovan na stalnu dužnost u tijelima državne vlasti odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad prima plaću ili ako se zaposli u konzularnom ili diplomatskom predstavništvu ili za vrijeme provođenja likvidacijskog postupka ili zbog drugoga opravdanog razloga.

(3) O činjenici iz stavka 2. ovoga članka magistar logopedije iz stavka 1. ovoga članka obvezan je obavijestiti Ministarstvo ako je odsutan više od 30 radnih dana neprekidno tijekom godine.

(4) Magistar logopedije iz stavka 1. ovoga članka obvezan je podnijeti Ministarstvu zahtjev za privremenu obustavu rada najkasnije u roku od osam dana od isteka roka iz stavka 2. ovoga članka odnosno u roku od tri dana od dana prestanka razloga koji ga je u tome onemogućio.

(5) Ministarstvo donosi rješenje o privremenoj obustavi rada u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(7) Ministarstvo je obvezno otpravak rješenja iz stavka 5. ovoga članka dostaviti nadležnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba.

(8) Privremena obustava rada može trajati najdulje četiri godine.

Članak 18.

Pravo na obavljanje privatne logopedске prakse prestaje:

1. na osobni zahtjev
2. po sili zakona
3. ukidanjem rješenja kojim je izdano odobrenje za obavljanje privatne logopedске prakse.

Članak 19.

(1) Pravo na obavljanje privatne logopedске prakse po sili zakona prestaje s danom kada magistar logopedije koji ima odobrenje za samostalan rad:

1. izgubi trajno radnu sposobnost za obavljanje poslova
2. izgubi poslovnu sposobnost potpuno ili djelomično
3. to odobrenje bude ukinuto
4. zasnuje radni odnos odnosno počne obavljati drugu samostalnu djelatnost, osim u slučaju obustave rada iz članka 17. ovoga Zakona
5. izgubi pravo raspolaganja prostorom odnosno odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom
6. bude pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora dulje od šest mjeseci ili mu je izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja logopedске djelatnosti
7. bude pravomoćnom sudskom presudom osuđen za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode odnosno za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta sukladno kaznenom zakonu.

(2) Magistar logopedije u mreži javne zdravstvene službe privatnu logopedsku praksu može obavljati najduže do navršениh 68 godina života.

(3) Rješenje o ukidanju odobrenja za obavljanja privatne logopedске prakse po sili zakona donosi Ministarstvo.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 20.

(1) Ministarstvo ukida rješenje kojim je izdano odobrenje za obavljanje privatne logopedске prakse ako se utvrđeni nedostaci u obavljanju poslova ne otklone u roku određenom rješenjem nadležnog tijela.

(2) Ministarstvo će ukinuti rješenje kojim je izdano odobrenje za obavljanje privatne logopedске prakse magistru logopedije ako:

1. ne postupi u skladu s člankom 17. stavcima 3., 4. i 8. ovoga Zakona
2. prestane s radom bez odobrenja Ministarstva
3. ne obavlja poslove osobno ili ako koristi rad drugih osoba protivno ovom Zakonu
4. ima više od jedne privatne logopedске prakse
5. oglašava svoj rad i svoju privatnu logopedsku praksu protivno općem aktu Komore.

(3) Protiv rješenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Članak 21.

Način isticanja naziva zdravstvene ustanove, trgovačkog društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti odnosno druge pravne osobe koja obavlja logopedsku djelatnost uređen je zakonom kojim se uređuje osnivanje i ustrojstvo ustanova te zakonom kojim se uređuju trgovačka društva.

Članak 22.

(1) Magistar logopedije može obavljati logopedsku djelatnost i bez naplate, u suradnji s vjerskim ili nevladinim udrugama ili samostalno.

(2) Obavljanje djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka magistar logopedije mora prijaviti Komori.

VI. DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI MAGISTRA LOGOPEDIJE

Članak 23.

(1) Sve što magistar logopedije u obavljanju logopedске djelatnosti sazna o pacijentu obvezan je čuvati kao profesionalnu tajnu.

(2) Podatke iz stavka 1. ovoga članka obvezne su čuvati kao profesionalnu tajnu i druge osobe kojima su ti podaci dostupni u obavljanju njihovih djelatnosti.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka obvezne su podatke koje su saznale o pacijentu priopćiti na zahtjev tijela državne uprave u skladu s posebnim propisima, Komore ili pravosudnih tijela.

Članak 24.

(1) Dužnosti magistra logopedije su:

- provedba logopedskih postupaka po utvrđenim programima, pravilima i protokolima samostalno ili u timskom radu
- primjena znanstveno vrednovanih metoda i tehnika glede uspješnosti, trajne i sigurne uporabe bazirane na dokazima iz područja logopedije
- suradnja sa svim članovima tima i suradnicima
- vođenje točne, iscrpne i datirane logopedske dokumentacije sukladno usuglašenim stručnim standardima, kojom se evidentiraju svi provedeni postupci i koja u svakom trenutku može pružiti dostatne podatke o stanju pacijenta u svim fazama logopedске dijagnostike i terapije
- savjesno postupanje u radu
- poštivanje Kodeksa logopedске etike i deontologije.

(2) Magistar logopedije odgovoran je:

- za istinitost evidentiranih podataka
- za sigurnost pacijenta za vrijeme obavljanja djelatnosti
- za opremu kojom se služe za vrijeme obavljanja djelatnosti.

Članak 25.

(1) Magistar logopedije je dužan evidentirati sve provedene dijagnostičke i terapijske postupke u logopedskom kartonu za svakog pacijenta.

(2) Obvezan sadržaj logopedskog kartona za svakog pacijenta jest:

- početni logopedski status i dokumentacija
- periodična reevaluacija i njezino dokumentiranje
- dokumentirano otpuštanje
- datum i vrijeme pružene logopedске usluge.

(3) Detaljan sadržaj logopedskog kartona utvrđuje općim aktom Komora.

(4) Na postupanje s dokumentacijom nastalom u obavljanju logopedске djelatnosti primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju podaci i informacije u zdravstvu.

VII. STEGOVNA ODGOVORNOST MAGISTRA LOGOPEDIJE

Članak 26.

(1) Magistar logopedije je stegovno odgovoran ako:

- povrijedi odredbe ovoga Zakona
- povrijedi Kodeks logopedске etike i deontologije
- obavlja nestručno logopedsku djelatnost
- svojim ponašanjem prema pacijentu, drugom magistru logopedije ili trećim osobama povrijedi ugled logopedске djelatnosti
- ne ispunjava Statutom ili drugim općim aktom određene članske obveze prema Komori.

(2) Kaznena i prekršajna odgovornost magistra logopedije ili stegovna odgovornost u ustanovi, trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja logopedsku djelatnost ne isključuje stegovnu odgovornost magistra logopedije pred Komorom.

Članak 27.

Statutom Komore utvrđuju se teže i lakše stegovne povrede.

Članak 28.

(1) Magistar logopedije odgovara zbog stegovne povrede pred stegovnim tijelima Komore.

(2) Stegovna tijela Komore su Časni sud i Visoki časni sud Komore.

Članak 29.

(1) Za teže stegovne povrede magistru logopedije se mogu izreći sljedeće stegovne mjere:

- ukor
- javni ukor
- novčana kazna
- privremeno ukidanje odobrenja za samostalan rad na razdoblje od mjesec dana do godine dana
- trajno ukidanje odobrenja za samostalan rad
- privremeno ili trajno ograničenje opsega odobrenja za samostalan rad.

(2) Za lakše stegovne povrede magistru logopedije se mogu izreći sljedeće stegovne mjere:

- opomena
- novčana kazna.

(3) O privremenom ukidanju, trajnom ukidanju odnosno privremenom ili trajnom ograničenju opsega odobrenja za samostalan rad magistra logopedije iz stavka 1. ovoga članka Komora odlučuje rješenjem.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(5) Uz svaku mjeru iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, osim uz mjeru trajnog ukidanja odobrenja za samostalan rad, magistru logopedije se može odrediti i stegovna mjera dodatne izobrazbe.

(6) Stegovna mjera privremenog ukidanja odobrenja za samostalan rad može se izreći uvjetno s rokom kušnje od šest mjeseci do dvije godine.

Članak 30.

Iznos novčane kazne za povrede iz članka 29. ovoga Zakona utvrđuje se Statutom Komore s time da iznos ne može biti niži od 1.320,00 eura i viši od 6.630,00 eura.

Članak 31.

Časni sud Komore, može pokrenuti stegovni postupak po službenoj dužnosti ili na zahtjev pacijenta, tijela Komore ili Ministarstva.

Članak 32.

Magistar logopedije nije odgovoran ako pacijent svjesno odbija sudjelovanje u logopedskom postupku.

VIII. HRVATSKA KOMORA LOGOPEDA

Članak 33.

(1) Komora je samostalna strukovna organizacija sa svojstvom pravne osobe i javnim ovlastima.

(2) Komora predstavlja i zastupa interese magistara logopedije u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu.

(3) Magistar logopedije koji obavlja logopedsku djelatnost na području Republike Hrvatske obvezno se učlanjuje u Komoru.

(4) Članstvo u Komori dobrovoljno je za magistre logopedije koji:

- ne rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite
- su nezaposleni
- su u mirovini
- obavljaju logopedsku djelatnosti izvan Republike Hrvatske
- slobodno pružaju logopedske usluge iz država članice Europske unije.

(5) Komora ima svoj grb, znak, pečat i žigove.

Članak 34.

Komora ima sljedeće javne ovlasti:

- rješenjem odlučuje o izdavanju, obnavljanju i ukidanju odobrenja za samostalan rad magistra logopedije u Republici Hrvatskoj
- vodi Registar
- obavlja stručni nadzor nad radom magistara logopedije u Republici Hrvatskoj
- provodi postupak priznavanja stručnih inozemnih kvalifikacija sukladno zakonu kojim se uređuje regulirane profesije i priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

Članak 35.

Osim javnih ovlasti iz članka 34. ovoga Zakona Komora obavlja i sljedeće poslove:

- nadzire provođenje Kodeksa logopedске etike i deontologije
- prati, proučava i unaprjeđuje obavljanje logopedске djelatnosti
- daje mišljenje na standarde i normative za obavljanje logopedске djelatnosti
- utvrđuje način oglašavanja i način isticanja naziva nositelja privatne logopedске prakse
- utvrđuje popise logopedске dijagnostičke i terapijske opreme, kao i standarde za njihovu uporabu te poduzima mjere zaštite od njihove neovlaštene izrade, distribucije i primjene
- daje stručno mišljenje tijekom pripreme propisa koji utječu na razvoj logopedске struke
- zastupa članove Komore u zaštiti njihovih profesionalnih interesa
- sudjeluje u utvrđivanju i verifikaciji programa stručnog usavršavanja magistara logopedije
- utvrđuje sadržaj, rokove i postupak trajnog stručnog usavršavanja magistara logopedije
- potiče i organizira stručno usavršavanje članova Komore
- surađuje s drugim strukovnim udrugama, stručnim i znanstvenim institucijama u zemlji i inozemstvu
- odlučuje o suradnji Komore s drugim komorama te drugim ustanovama i organizacijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu
- surađuje s državnim tijelima i tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u rješavanju pitanja značajnih za obavljanje logopedске djelatnosti
- obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom, Statutom i općim aktima Komore.

Članak 36.

(1) Tijela Komore su Skupština, Upravni odbor, Nadzorni odbor, predsjednik i druga tijela utvrđena Statutom.

(2) Ustrojstvo i tijela Komore te njihov sastav, način izbora, prava, obveze i dužnosti uređuju se Statutom i drugim općim aktima Komore.

(3) Komora ima Statut.

(4) Statut je temeljni opći akt Komore koji donosi Skupština Komore.

(5) Na Statut Komore prethodnu suglasnost daje ministar.

(6) Statut Komore objavljuje se u „Narodnim novinama“.

Članak 37.

Statutom Komore obvezno se utvrđuju:

- djelatnosti koje Komora obavlja u sklopu svojih zakonskih ovlasti
- djelokrug i organizacija rada
- ustroj i tijela Komore te način njihova izbora i djelovanja
- sadržaj, rokovi i način stručnog usavršavanja članova Komore
- detaljniji način izdavanja, obnavljanja i ukidanja odobrenja za samostalan rad
- stegovne mjere protiv člana Komore
- druga pitanja značajna za logopedsku djelatnost.

Članak 38.

(1) Skupština Komore donosi Kodeks logopedске etike i deontologije.

(2) Kodeks logopedске etike i deontologije, polazeći od humanističkih načela i temeljnih vrijednosti društva, utvrđuje načela i pravila kojih se magistri logopedije moraju pridržavati pri obavljanju svog zvanja.

(3) Kodeks logopedске etike i deontologije objavljuje se u „Narodnim novinama“.

Članak 39.

(1) Komora vodi Registar.

(2) Upis u Registar obavlja se na zahtjev magistra logopedije koji ispunjava uvjete propisane odredbama članka 5. ovoga Zakona.

(3) Registar je javan, a izvadci iz Registra su javne isprave.

(4) Način upisa, vođenja i sadržaj Registra uz prethodnu suglasnost ministra utvrđuje općim aktom Komora.

Članak 40.

(1) Magistru logopedije upisanom u Registar izdaje se logopedска iskaznica.

(2) Oblik i sadržaj iskaznice te način izdavanja i vođenja upisnika o izdanim iskaznicama uz prethodnu suglasnost ministra utvrđuje općim aktom Komora.

Članak 41.

Magistar logopedije briše se iz Registra:

- na osobni zahtjev
- ukidanjem odobrenja za samostalan rad
- gubitkom poslovne sposobnosti
- ako postane trajno zdravstveno nesposoban za obavljanje logopedске djelatnosti

- izricanjem zaštitne mjere zabrane obavljanja logopedске djelatnosti
- ako je stegovnom kaznom tijela Komore izgubio pravo na obavljanje logopedске djelatnosti.

Članak 42.

(1) Za ostvarivanje svojih ciljeva i izvršavanje zadaća Komora stječe sredstva:

- od upisnine
- od članarine i
- iz drugih prihoda ostvarenih djelatnošću Komore.

(2) Iz državnog proračuna Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva za izvršavanje poslova koje Komora obavlja na temelju javne ovlasti utvrđene člankom 34. podstavkom 3. ovoga Zakona.

Članak 43.

Osnivači Komore su Ministarstvo i Hrvatsko logopedско društvo.

IX. STRUČNI NADZOR NAD RADOM MAGISTARA LOGOPEDIJE

Članak 44.

(1) Komora obavlja stručni nadzor nad radom magistara logopedije.

(2) Stručni nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se sukladno općem aktu iz stavka 4. ovoga članka, a naročito na temelju:

- zahtjeva dostavljenih od strane ministra i tijela državne uprave
- stalnih i povremenih kontrola rada magistara logopedije
- predstavki.

(3) Stručni nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi Povjerenstvo za stručni nadzor koje osniva Komora.

(4) Magistar logopedije nad kojim se provodi stručni nadzor mora omogućiti Povjerenstvu iz stavka 3. ovoga članka neometano provođenje stručnog nadzora iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Način provođenja stručnog nadzora iz stavka 1. ovoga članka uređuju se općim aktom Komore uz prethodnu suglasnost ministra.

Članak 45.

Članom Povjerenstva iz članka 44. stavka 3. ovoga Zakona može se imenovati magistar logopedije s odobrenjem za samostalan rad i s najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

X. NADZOR

Članak 46.

(1) Upravni nadzor nad radom Komore provodi Ministarstvo sukladno zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

(2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem logopedске djelatnosti obavlja zdravstvena inspekcija prema odredbama zakona kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 47.

Novčanom kaznom u iznosu od 660,00 do 1.320,00 eura kaznit će se za prekršaj magistar logopedije - fizička osoba ako:

1. obavlja logopedsku djelatnost protivno odredbama članka 4. ovoga Zakona
2. ne evidentira sve provedene dijagnostičke i terapijske postupke u logopedskom kartonu za svakog pacijenta sukladno članku 25. stavku 1. ovoga Zakona
3. povrijedi Kodeks logopedске etike i deontologije (članak 26. stavak 1. podstavak 2. ovoga Zakona)
4. onemogućiti ili ometa provođenje stručnog nadzora protivno članku 44. stavku 4. ovoga Zakona.

Članak 48.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.320,00 do 6.630,00 eura kaznit će se za prekršaj nositelj privatne logopedске prakse ako:

1. onemogućiti magistru logopedije stručno usavršavanje (članak 7. stavak 3.)
2. obavlja privatnu logopedsku praksu bez odobrenja za samostalan rad (članak 9. stavak 2. podstavak 2.)
3. obavlja privatnu logopedsku praksu bez radne sposobnosti (članak 9. stavak 2. podstavak 3.)
4. obavlja privatnu logopedsku praksu bez potpune poslovne sposobnosti (članak 9. stavak 2. podstavak 4.)
5. obavlja privatnu logopedsku praksu koja uključuje rad s djecom, a pravomoćno je osuđen za neko od kaznenih djela protiv spolne slobode odnosno za neko od kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta sukladno kaznenom zakonu (članak 9. stavak 2. podstavak 5.)
6. obavlja privatnu logopedsku praksu za vrijeme trajanja radnog odnosa odnosno dok obavlja drugu samostalnu djelatnost (članak 9. stavak 2. podstavak 7.)
7. obavlja privatnu logopedsku praksu, a ne raspolaže odgovarajućim prostorom sukladno normativima i standardima za obavljanje privatne logopedске prakse u pogledu prostora (članak 9. stavak 2. podstavak 8.)

8. obavlja privatnu logopedsku praksu, a ne raspolaže odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom sukladno normativima i standardima za obavljanje privatne logopedске prakse u pogledu dijagnostičke i terapijske opreme (članak 9. stavak 2. podstavak 9.)
9. započne s radom prije nego što je rješenjem utvrđeno da privatna logopedska praksa ispunjava normative i standarde za obavljanje logopedске djelatnosti (članak 10. stavak 3.)
10. započne s radom u novom prostoru prije nego što je rješenjem utvrđeno da privatna logopedska praksa ispunjava normative i standarde za obavljanje logopedске djelatnosti u novom prostoru (članak 11. stavak 3.)
11. ima više od jedne privatne logopedске prakse (članak 14. stavak 1.)
12. ne obavlja poslove privatne logopedске prakse osobno (članak 14. stavak 2.)
13. obavlja privatnu logopedsku praksu s više od dva tima u smjenskom radu (članak 14. stavak 4.)
14. privremeno obustavi rad bez rješenja Ministarstva (članak 17. stavak 5.)
15. ne postupi po rješenju Ministarstva o ukidanju odobrenja za obavljanje privatne prakse (članak 19. stavak 3.).

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 49.

(1) Ministar će na prijedlog Hrvatskog logopedskog društva u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona imenovati osnivački odbor Komore.

(2) Ministarstvo i Hrvatsko logopedsko društvo osnovat će Komoru odlukom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 50.

Komora je obvezna u roku od šest mjeseci od dana osnivanja Komore donijeti Statut.

Članak 51.

Ministar će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnik iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona.

Članak 52.

Komora će u roku od šest mjeseci od dana osnivanja Komore donijeti opće akte iz članka 6. stavka 8., članka 7. stavaka 5. i 6., članka 25. stavka 3., članka 39. stavka 4., članka 40. stavka 2. i članka 44. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 53.

Do dana stupanja na snagu pravilnika iz članka 51. ovoga Zakona, normative i standarde za obavljanje logopedске djelatnosti u pogledu prostora, radnika te dijagnostičke i terapijske opreme iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona utvrđuje ministar odlukom iz članka 66. Pravilnika o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti („Narodne novine“, broj 52/20.).

Članak 54.

(1) Do dana stupanja na snagu općih akata iz članka 52. ovoga Zakona prilikom podnošenja zahtjeva iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona magistar logopedije nije obvezan priložiti odobrenje za samostalan rad te mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe.

(2) Odobrenje za samostalan rad te mišljenje Komore iz stavka 1. ovoga članka magistar logopedije obvezan je ishoditi i dostaviti Ministarstvu u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 55.

Magistri logopedije koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju logopedsku djelatnost po do sada važećim propisima mogu i dalje obavljati logopedsku djelatnost pod uvjetom da u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona steknu odobrenje za samostalan rad sukladno ovome Zakonu.

Članak 56.

(1) Trgovačka društva i fizičke osobe - obrtnici koji u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju postupke iz logopedске djelatnosti sukladno posebnim propisima, dužni su podnijeti zahtjev za donošenje rješenja Ministarstva o početku obavljanja logopedске djelatnosti sukladno ovom Zakonu, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Trgovačkim društvima i fizičkim osobama - obrtnicima koji u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju postupke iz logopedске djelatnosti sukladno posebnim propisima prestaje pravo na obavljanje postupaka iz logopedске djelatnosti po isteku roka od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona po sili zakona.

Članak 57.

Zdravstvene ustanove obvezne su uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 58.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovim se člankom propisuje sadržaj ovoga Zakona te se utvrđuje da se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na magistre logopedije primjenjuju i na profesore defektologe - smjer oštećenje govora, sluha i vida, profesore defektologe - logopede, diplomirane defektologe - logopede, diplomirane logopede, profesore logopede te na osobe koje su prema ranije važećim propisima stekle akademski naziv magistar logopedije.

Uz članak 2.

Ovim se člankom propisuje značenje pojedinih pojmova te rodno značenje izraza koji se koriste u ovome Zakonu.

Uz članak 3.

Ovim se člankom utvrđuje da je logopediska djelatnost zdravstvena djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, propisuje se njezina svrha te što sve obuhvaća. Također, propisuje se da logopedsku djelatnost obavljaju magistri logopedije na svim razinama zdravstvene zaštite sukladno propisanim normativima i standardima.

Uz članke 4. i 5.

Ovim se člancima propisuju opći uvjeti koje moraju ispunjavati magistri logopedije za obavljanje logopedске djelatnosti.

Uz članke 6. i 7.

Ovim se člancima propisuje postupak izdavanja, obnavljanja i ukidanje odobrenja za samostalan rad magistrima logopedije te se utvrđuje da dokumentaciju u postupku izdavanja i obnavljanja odobrenja za samostalan rad uređuje općim aktom Hrvatska komora logopeda (u daljnjem tekstu: Komora). Nadalje, propisuje se da se odobrenje za samostalan rad magistra logopedije obnavlja svakih šest godina te da su magistri logopedije u tu svrhu obvezni svakih šest godina proći provjeru stručnosti. Također, propisuje se pravo i obveza stručnog usavršavanja magistara logopedije te obveza poslodavca da omogući magistru logopedije stručno usavršavanje u opsegu potrebnom za obavljanje odobrenja za samostalan rad. Također, propisuje se da sadržaj, rokove i postupak stručnog usavršavanja magistara logopedije uređuje općim aktom Komora.

Uz članak 8.

Ovim se člankom propisuje da se logopediska djelatnost može obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita. Propisuje se da magistar logopedije može osnovati privatnu logopedsku praksu sukladno odredbama ovoga Zakona te trgovačko društvo za obavljanje zdravstvene djelatnosti sukladno odredbama zakona kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Uz članak 9.

Ovim se člankom definira privatna logopedska praksa te se propisuje pod kojim uvjetima magistar logopedije može obavljati privatnu logopedsku praksu.

Uz članke 10. i 11.

Ovim se člancima propisuje postupak za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne logopedske prakse te za obavljanje privatne logopedske prakse u novom prostoru. Također, utvrđuje se da normative i standarde za obavljanje logopedske djelatnosti u pogledu prostora, radnika te dijagnostičke i terapijske opreme utvrđuje pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje Komore.

Uz članak 12.

Ovim se člankom propisuje da je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) obvezan obavijestiti ministarstvo nadležno za zdravstvo i upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba ako je sklopio ugovor o provođenju zdravstvene zaštite s magistrom logopedije koji obavlja privatnu logopedsku praksu, u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora.

Uz članak 13.

Ovim se člankom uređuje način isticanja naziva privatne logopedske prakse.

Uz članak 14.

Ovim se člankom utvrđuje da magistar logopedije može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu te da obavlja poslove osobno. Također, propisuje se da nositelj privatne logopedske prakse - magistar logopedije može primiti u radni odnos jednog magistra logopedije te da dva nositelja privatne logopedske prakse mogu obavljati privatnu logopedsku praksu u smjenskom radu.

Uz članak 15.

Ovim se člankom propisuje da se više magistara logopedije, koji obavljaju privatnu logopedsku praksu osobno, mogu se udružiti u grupnu privatnu logopedsku praksu te se propisuje postupak za osnivanje grupne privatne logopedske prakse.

Uz članak 16.

Ovim se člankom propisuje na koje načine magistar logopedije koji obavlja privatnu logopedsku praksu može ostvariti novčana sredstva.

Uz članak 17.

Ovim se člankom uređuje privremena obustava rada u privatnoj logopedskoj praksi koja može trajati najdulje četiri godine, razlozi za privremenu obustavu rada te postupak za donošenje rješenja o privremenoj obustavi rada.

Uz članke 18. i 19.

Ovim se člancima utvrđuje da pravo na obavljanje privatne logopedске prakse prestaje na osobni zahtjev, po sili zakona i prestankom odobrenja za obavljanje privatne logopedске prakse te se detaljnije propisuju razlozi po sili zakona.

Nadalje, utvrđuje se da magistar logopedije u mreži javne zdravstvene službe privatnu logopedsku praksu može obavljati najduže do navršenih 68 godina života.

Uz članak 20.

Ovim se člankom propisuje u kojem slučajevima će ministarstvo nadležno za zdravstvo ukinuti odobrenje za obavljanje privatne logopedске prakse.

Uz članak 21.

Ovim se člankom propisuje da se na način isticanja naziva zdravstvene ustanove, trgovačkog društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti odnosno druge pravne osobe koja obavlja logopedsku djelatnost primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i ustrojstvo ustanova te zakona kojim se uređuju trgovačka društva.

Uz članak 22.

Ovim se člankom propisuje da magistar logopedije može obavljati logopedsku djelatnost i bez naplate, u suradnji s vjerskim ili nevladinim udrugama ili samostalno, uz obvezu prijave te djelatnosti Komori.

Uz članke 23. - 25.

Ovim se člancima propisuju dužnosti i odgovornosti magistra logopedije. Nadalje, propisuje se obvezan sadržaj logopedskog kartona te se utvrđuje da detaljan sadržaj logopedskog kartona utvrđuje općim aktom Komora.

Također, propisuje se da se na postupanje s dokumentacijom nastalom u obavljanju logopedске djelatnosti primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju podaci i informacije u zdravstvu.

Uz članke 26. - 31.

Ovim se člancima uređuje stegovna odgovornost magistra logopedije te stegovne mjere. Također, propisuje se da se iznosi novčanih kazni za teže stegovne povrede utvrđuju statutom Komore.

Uz članak 32.

Ovim se člankom propisuje da magistar logopedije nije odgovoran ako pacijent svjesno odbija sudjelovanje u logopedskom postupku.

Uz članke 33. - 38.

Ovim se člancima propisuju opće odredbe vezane za Komoru - propisuje se obvezno članstvo magistara logopedije koji obavljaju logopedsku djelatnost te javne ovlasti, poslovi i tijela Komore. Također, propisuje se u kojim slučajevima je moguće dobrovoljno članstvo u Komori, obvezni sadržaj statuta Komore te donošenje Kodeksa logopedске etike i deontologije.

Uz članke 39. - 41.

Ovim se člancima propisuje da Komora vodi javni registar magistara logopedije Hrvatske komore logopeda (u daljnjem tekstu: Registar), propisuje se postupak upisa u Registar te da način upisa, vođenja i sadržaj Registra utvrđuje općim aktom Komora.

Nadalje, utvrđuje se da se magistru logopedije upisanom u Registar izdaje logopedska iskaznica, a oblik i sadržaj iskaznice te način izdavanja i vođenja upisnika o izdanim iskaznicama propisuje općim aktom Komora.

Također, propisuju se razlozi za brisanje magistra logopedije iz Registra.

Uz članak 42.

Ovim se člankom utvrđuje na koji način Komora stječe sredstva.

Uz članak 43.

Ovim se člankom utvrđuje da su osnivači Komore ministarstvo nadležno za zdravstvo i Hrvatsko logopedsko društvo.

Uz članke 44. i 45.

Ovim se člancima uređuje stručni nadzor Komore nad radom magistara logopedije te se propisuje da način provođenja stručnog nadzora uređuju općim aktom Komora, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.

Uz članak 46.

Ovim se člankom utvrđuje da upravni nadzor nad zakonitošću rada Komore u obavljanju njezinih javnih ovlasti provodi ministarstvo nadležno za zdravstvo sukladno zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita te da se odredbe o zdravstveno-inspekcijskom nadzoru propisane zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita odgovarajuće primjenjuju i na obavljanje logopedске djelatnosti.

Uz članke 47. i 48.

Ovim se člancima propisuju prekršajne odredbe.

Uz članke 49. - 58.

Ovim se člancima propisuju prijelazne i završne odredbe.

Prilog: Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM
JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI

Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo zdravstva
Svrha dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti
Datum dokumenta	21. siječnja 2025.
Verzija dokumenta	I.
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	Br. 68. Plana zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2024. godinu
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo zdravstva
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	U izradu Nacrtu prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti bili su uključeni predstavnici Hrvatskog logopedskog društva, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Studija logopedije Sveučilišta u Rijeci, Poliklinike Suvag, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne skrbi i Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Da
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću provedeno je putem Središnjeg državnog portala „e-Savjetovanje“ u razdoblju od 9. rujna do 9. listopada 2024.
Ako nije, zašto?	

Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Vidjeti u prilogu ovoga obrasca.
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	Vidjeti u prilogu ovoga obrasca.
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.

Izvješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	<p>BOŠKA MUNIVRANA DERVIŠBEGOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Smatram da je važno iznijeti istinite podatke te i skrenuti pozornost da studij logopedije ne postoji preko 60 godina, kao navodi cijenjeni kolega Luka Bonetti jer su prvi studenti sa više škole za defektologiju izašli tek 1968. godine, a ta viša škola se pretvorila u studij za defektologiju 1973. godine. Dakle, prvi studenti VSS defektologije su izašli 1978. godine. Nadalje, kolega Bonetti navodi da su logopedi prema svojim kompetencijama koje propisuje HKO sposobni zadovoljiti SVE potrebe tržišta rada. Ponovno se minorizira uloga foneticara rehabilitatora slušanja i govora za kojeg se uporno izostavlja činjenica da studira dvopredmetni studij te mu se pripisuju ECTS bodovi i sa druge studijske grupe, ali i kompetencije. Na taj način fonetičar stječe široko obrazovanje. Nadalje, neprestsno se namjerno prešućuje 60 godišnja tradicija foneticara rehabilitatora slušanja i govora i svi rezultati koji su postignuti do danas u Poliinici SUVAG. Akademik Petar Guberina je logopede zapošljavao jer je bio širokih nazora, nije se bojavao ni jedne struke, a mi sada svjedočimo kako ti idti logopedi ponižavaju i pokušavaju onemogućiti rad tim istim fonetičarima s kojim su nekad željeli raditi pod svaku cijenu. Foneticiari ih se nisu bojali nego su znanje nesebicno dijelili.</p>	Primljeno na znanje
2	<p>LEA DOBREC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam donošenje zakona o logopedskoj djelatnosti. Smatram da se regulacijom naše profesije ne umanjuje uloga drugih srodnih struka. Svaka profesija, poput lingvistike, psihologije, edukacijske rehabilitacije ili fonetike, ima svoje područje rada i specifične kompetencije. Zakon o logopedskoj djelatnosti, kao i svi drugi zakoni, prvenstveno ima za cilj osigurati da logopedi mogu pružati usluge prema jasno definiranim standardima. LEA DOBREC, STUDIJ LOGOPEDIJA, SVEUČILIŠTE U RIJECI</p>	Primljeno na znanje
3	<p>ANICA OVČINA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, uz sve već objavljene komentare koji detaljno objašnjavaju manjkavosti ovoga zakona i posljedice njegova usvajanja, ističem dio komentara doc. dr. sc. Diane Tomić, koji navodi čl. 3 Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru prema kojem određuje stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno poremećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedске djelatnosti krši šest načela HKO-a: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i</p>	Primljeno na znanje

društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; –jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; –postizanje zapošljivosti, pojedinačne i gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. U komentaru se također navodi i članak 55 Ustava Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) prema kojemu svatko ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. U svrhu pobližeg objašnjenja djelatnosti fonetičara rehabilitatora slušanja i govora, navodim ishode učenja na studiju fonetike, smjer Rehabilitacija slušanja i govora: 1. Analizirati i vrednovati akustičke, fiziološke i perceptivne govorne podatke. 2. Samostalno izraditi govorni, govornički i slušni status. 3. Osmisliti i provoditi individualne i grupne fonetske vježbe. 4. Samostalno osmisliti, planirati i provesti te kritički analizirati nastavu govorništva u odgojno- obrazovnim ustanovama na svim obrazovnim razinama. 5. Pripremiti i savjetovati govorne profesionalce za oblikovanje govorne poruke i postavljanje glasa u elektroničkim medijima. 6. Planirati, provesti i kritički analizirati individualnu i grupnu rehabilitaciju ovisno o vrsti i stupnju slušnog oštećenja i govornog poremećaja primjenom Verbotonalne metode. 7. Obrazložiti i vrednovati postupke odabira, prikupljanja i analize različitih vrsta podataka u društveno- humanističkim znanostima te primijeniti suvremene tehnologije u obradi i opisu odabrane građe. 8. Kreirati i razvijati usluge i proizvode namijenjene klijentima/korisnicima ili drugim stručnjacima na temelju teorija i metoda društvenih i humanističkih znanosti. 9. Razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja 10. Identificirati zakonitosti audiološke obrade i interpretirati rezultate kliničkih dijagnostičkih postupaka 11. Provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja 12. Procijeniti osnovne tehničke karakteristike i primijeniti uređaje koji se koriste u dijagnostici i rehabilitaciji sluha i slušanja 13. Integrirati znanja s područja audiološke obrade, kliničkih dijagnostičkih postupaka i funkcionalne dijagnostike 14. Preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu 15. Pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora ovisno o dobi, oštećenju i pomaganju korisnika 16. Pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili u stranom jeziku 17. Primijeniti verbotonalnu metodu u rehabilitaciji slušanja i govora i u učenju stranih jezika 18. Pratiti i analizirati rezultate rada te ih prezentirati znanstvenoj, stručnoj i široj javnosti 19. Stručno argumentirati primjenu rehabilitacijskih postupaka 20. Primijeniti suvremene znanstvene spoznaje na planiranje i provedbu rehabilitacijskih postupaka slušanja i govora 21. Primijeniti vještine učenja koje omogućuju cjeloživotno obrazovanje 22. Navesti, objasniti i primijeniti temeljne psihologijske čimbenike uspješnog učenja i poučavanja 23. Objasniti didaktičke teorije i modele te ih primijeniti u nastavi 24. Pripremiti i posredovati nastavne

	<p>sadržaje sukladno temeljnim artikulacijskim modelima Također citiram završni dio komentara prof. dr. sc. Roberta Trotića, prim. dr. med. specijalista otorinolaringologa - audiologa i predsjednika Europske federacije audioloških društava: „U konačnici, temeljem dugogodišnje osobne suradnje nas kliničara specijalista otorinolaringologa-audiologa i otorinolaringologa-fonijatarata s fonetičarima, kao i naših institucija, Klinike za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata KBC-a Sestre milosrdnice i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, mišljenja sam da ovim prijedlogom zakon uvelike ograničava i/ili onemogućuje djelatnost fonetičara u okviru područja audiološke funkcionalne dijagnostike i rehabilitacije. U svom dosadašnjem obrazovanju, fonetičari prolaze kroz temeljna znanja akustike, audiotehnike, artikulacije i verbotonalne teorije, prolazeći tijekom svog studija i kolegij Slušni poremećaji i metodika rehabilitacije slušanja, u kojem sam osobno uključen kao redoviti profesor Sveučilišta u Zagrebu u trajnom zvanju. Korak dalje je Studij kliničke lingvistike i fonetike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji uključuje u svom programu široku edukaciju fonetičara od sveučilišnog tima etabliranih fonetičara, lingvista, neurologa, neurokirurga, psihologa, psihijatarata, računalnih stručnjaka, otorinolaringologa, fonijatarata i audiologa. Zato smatram da bi Zakon o logopedskoj djelatnosti znatno ograničio djelatnost fonetičara, koji su spomenutom edukacijom potpuno kompetentni za područje audiološke funkcionalne dijagnostike i rehabilitacije.“ Ostavljam poveznicu na cijeli komentar prof. dr. sc. Roberta Trotića u kojemu je iscrpnije sadržano njegovo stajalište o problematici Nacrta prijedloga Zakona: https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsStIjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf Vjerujem da navedeni ishodi učenja studijskog programa smjera Rehabilitacija slušanja i govora te komentar prof. dr. sc. Roberta Trotića, specijalista otorinolaringologa i audiologa, itekako ukazuju na kompetentnost fonetičara rehabilitatora te da se monopoliziranjem područja rada, umjesto multidisciplinarnošću i interdisciplinarnošću, samo može sniziti kvaliteta usluge i naštetiti korisnicima.</p>	
<p>4</p>	<p>TAMARA VUČKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Ističem važnost donošenja Zakona o logopedskoj djelatnosti u svrhu konačnog reguliranja djelatnosti logopedske struke u Republici Hrvatskoj. Međutim, pojedine odredbe Zakona nisu dovoljno razrađene što bi u praksi moglo dovesti do nejasnoća i problema u njegovoj primjeni. Stoga predlažem Zakon doraditi prije slanja u daljnju proceduru uz uključivanje više stručnjaka logopeda iz svih područja rada.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>5</p>	<p>ANJA LIOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Anja Liović, Sveučilište u Rijeci, Studij logopedija Podržavam Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Usvajanje ovog Zakona nužno je za regulaciju logopedske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Zakon je, prije svega, ključan za osiguranje kvalitete logopedskih usluga i dobrobiti korisnika. Njime se propisuju standardi obrazovanja i stručnog usavršavanja logopeda te se potiče kontinuirano obrazovanje, što osigurava primjenu znanstveno utemeljenih postupaka u praksi.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

<p>6 IVA HRASTINSKI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Trenutnim Nacrtom prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, definira se rad logopeda, prema Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kao stručnjaka 'u domeni poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja, te socijalne komunikacije. Profesionalnim djelovanjem logopeda/logopedinja obuhvaćeni su svi verbalni i neverbalni aspekti komunikacije i jezika povezani s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije. Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja.' Detaljnije informacije o standardu zanimanja logopeda mogu se pronaći na https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419. Sadržajem predloženog Nacrta Zakona o logopedskoj djelatnosti nastoji se precizno definirati domene rada logopeda, koji je često član multidisciplinarnih i interdisciplinarnih timova sastavljenih od stručnjaka drugih struka. Upravo ovakvim detaljnim identificiranjem domena logopeda, koji se bave poremećajima socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja, ali i potrebnim preciznim definiranjem domena i granica istih kod stručnjaka drugih struka može se osigurati efikasnost timskog stručnog rada, a time i krajnji cilj – dobrobit korisnika logopedskih usluga. Stoga, PODRŽAVAM donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti. Doc.dr.sc. Iva Hrastinski Odsjek za oštećenja sluha Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilište u Zagrebu</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>7 DALIBOR MATKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Velika podrška Pučkoj pravobraniteljici u njezinom radu koji se ovdje pokazao izuzetno odgovornim jer si je dala iznimno truda sve sporne stavke ovog Prijedloga detaljno obrazložiti. U svakom slučaju vrijedno je obratiti pozornost na iste primjedbe iz kojih se može jako puno zaključiti o Prijedlogu i eventualnom Zakonu kada bi kao takav bio usvojen...</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>8 DEA GODEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Vrijeme je da se napokon odrede domene rada stručnjaka srodnih struka kako bi se povećala kvaliteta pruženih usluga.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>9 LUKA BONETTI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Kao član uprave Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta koji preko 60 godina obrazuje logopede, javnoj raspravi o prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti (Prijedlog) želim pridonijeti ukazivanjem na sljedeće: stručni djelokrug logopeda je – baš kao i rad druga dva stručnjaka koji se</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

<p>obrazuju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu – reguliran Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (HKO). Prema Zakonu o HKO-u, standard zanimanja je dokument u kojem su jasno iskazane kompetencije potrebne za određeno zanimanje, koje se stječu odgovarajućim razinama obrazovanja. Standard zanimanja logoped/logopedinja definiran u Registru HKO-a stoga upućuje na kompetentnost logopeda za obavljanje svih u njemu navedenih poslova – višestruko spomenutih u komentarima u javnoj raspravi – a koji se redom i sukladno Registru HKO-a spominju i u Prijedlogu. Kompetencije logopeda proizlaze iz njihovog sveučilišnog prijediplomskog i diplomskog obrazovanja usklađenog s potrebama tržišta rada i tu je činjenicu nemoguće zanemariti. Logopedi su, dakle, kompetentni zadovoljiti sve potrebe tržišta rada vezane za „poremećaje komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja te socijalne komunikacije“ (Registar HKO-a), odnosno svu problematiku vezanu za „verbalne i neverbalne aspekte komunikacije i jezika povezane s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije“ (Registar HKO-a). S obzirom na navedeno, podržavam ovaj Prijedlog. Također je nemoguće zanemariti da se u polivalentnom prostoru u kojem djeluju logopedi mora definirati stručno djelovanje i drugih stručnjaka (ako već nije), kroz njihove standarde zanimanja. Zaključci o tome koja struka bi trebala obavljati koje poslove na tržištu rada treba biti utemeljena na analizi društvenih potreba, a ta se analiza treba temeljiti na kompetencijama, odnosno obrazovanju stručnjaka. Širok interes stručne javnosti za ovaj Prijedlog u tome može značajno pomoći jer on upozorava na potrebu korekcije nekih dijelova Prijedloga, pogotovo onih koji su izričiti. S ovog stajališta, one dijelove Prijedloga koji su isključivi treba korigirati. No, te iste korekcije trebaju biti opravdane analizom obrazovnih uporišta za kompetencije na kojima pojedina struka temelji definiciju svojeg djelokruga na tržištu rada i taj proces u interdisciplinarnom prostoru o kojem je ovdje riječ treba učiniti svaka struka zasebno, upravo kao što je donesen standard zanimanja edukacijski rehabilitator /edukacijska rehabilitatorica i Zakon o edukacijskoj rehabilitaciji, odnosno standard zanimanja socijalni pedagog / socijalna pedagoginja te Zakon o socijalnopedagoškoj djelatnosti. Isto treba slijediti za logopede u pogledu ovog Prijedloga (s obzirom da je standard zanimanja logoped / logopedinja donesen) te za ostale struke, kako bi se jasno prepoznavao identitet i područja djelovanja različitih stručnjaka u istom interdisciplinarnom području. Izv.prof.dr.sc. Luka Bonetti, Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, prodekan za studije i student</p>	
<p>10 TIN MRVAC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI kao kolega fizioterapeut koji je usko surađivao s logopedima u rehabilitaciji osoba nakon moždanog udara i traumatskog oštećenja mozga, podržavam u potpunosti prijedlog zakona, te kako je naša uloga u multidisciplinarnom timu ključna te naš rad i djelatnost moraju biti zakonski regulirane, kako bi se spriječilo iskorištavanje samo sustava, zakona, te samih korisnika koji misle da dobijaju najbolju skrb i stručnjake, ovakav zakon je nužan! nažalost mnogi se okoriste nedefiniranim zakonima, te korisnik na kraju ne dobije najstručnije i najbolje educirane ljude iz područja logopedije, stoga pohvala i podrška kolegama i kolegicama logopedima!</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

11	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Slažem se u potpunosti s komentaram prof. Zlatka Papeša s naglaskom: "...kako će se, usvoji li se ovakav Zakon o logopedskoj djelatnosti unijeti nepopravljiva šteta u sustav koji je ionako bremenit prekobrojnim poteškoćama, u kojem su velike liste čekanja, a stručnjaka za interdisciplinarni pristup rješavanju problema je ionako premalo."</p>	Primljeno na znanje
12	<p>LANA VLAH NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, ovaj Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti znači zatiranje Verbotonalne metode.</p>	Primljeno na znanje
13	<p>MARTINA ČUŽIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Drago mi je što je prepoznata nužnost i potreba za donošenjem Zakona o logopedskoj djelatnosti koji će regulirati logopedsku profesiju u Republici Hrvatskoj. Ovim zakonom definirat će se prava i obaveze logopeda, s naglaskom na kontinuirano i cjeloživotno obrazovanje, a istaknuta je važnost pružanja usluga temeljenih na znanstveno utemeljenim metodama čime osiguravamo najvišu kvalitetu usluga i zaštitu korisnika. U potpunosti podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti i vjerujem da će on značajno doprinijeti daljnjem razvoju logopedije, kao i povećanju kvalitete usluga koje pružamo.</p>	Primljeno na znanje
14	<p>PREDRAG KNEŽEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Kao voditelj odjela za malformacije i deformitete Referentnog centra Ministarstva zdravstva RH dugi niz godina surađujem s logopedima. Magistri logopedije važan su član tima za liječenje rascjepa usne i nepca i nemjerljiv je njihov doprinos u rehabilitaciji djece s ovom malformacijom. Rezultati liječenja rascjepa imaju dobre rezultate samo uz interdisciplinarni i timski pristup liječenju. Klinika za maksilofacijalnu kirurgiju, u svom timu, ima logopeda unatrag gotovo pedeset godina. Logoped danas ima prvotno savjetodavnu ulogu roditeljima u takozvanoj ranoj intervenciji u prve dvije godine djetetova života, a nakon toga terapijsku ulogu u rehabilitaciji. Terapija ponekad traje i godinama ali upravo ova rana intervencija, za koju su tijekom edukacije osposobljeni isključivo logopedi, smanjila je broj djece koja trebaju dugotrajnu terapiju. Osim rehabilitacije govora imaju važnu ulogu u edukaciji hranjenja, žvakanja, gutanja. Svakako se slažem da treba uskladiti zakonsku regulativu i time dati pravu ulogu i važnost logopeda u sustavu zdravstva. Prof.dr.sc. Predrag Knežević maksilofacijalni kirurg plastični kirurg glave i vrata</p>	Primljeno na znanje
15	<p>MIRELA JAJČANIN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Apsolutno podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti!!!! Ja sam logoped i radim već 20 godina u KB Merkuru na ORL Zavodu i mislim da je već stvarno vrijeme da se više regulira status nase struke!!!</p>	Primljeno na znanje
16	<p>JOSIPA BLAŽEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Ograničavanje određenih područja, poput komunikacije i poremećaja iz autističnog spektra, pod kontrolu jedne struke predstavlja ozbiljan problem. Time se udaljavamo od</p>	Primljeno na znanje

	<p>transdisciplinarnog pristupa koji bi trebao biti temelj svake suvremene prakse. Svaka struka donosi jedinstvene perspektive, stručnost i metode koje su ključne za cjelovito razumijevanje i rješavanje komunikacijskih izazova kod osoba s teškoćama u razvoju. Edukacijski rehabilitatori, zahvaljujući svojoj sveobuhvatnoj edukaciji i stalnim stručnim usavršavanjima, osposobljeni su za rad u ovim područjima. Postoji niz edukacijskih rehabilitatora koji se niz godina dodatno usavršava u području alternativne u augmentativne komunikacije. Oduzimanje tih kompetencija ne samo da umanjuje vrijednost edukacijskih rehabilitatora nego i smanjuje kvalitetu pružene podrške korisnicima. Njihova uloga u radu s djecom i mladima s teškoćama u razvoju je neprocjenjiva, jer kombiniraju znanstveno utemeljene pristupe, prilagođene metode poučavanja i intervencija, te izravno sudjeluju u procesu habilitacije i rehabilitacije. Uvođenje zakona koji bi ograničio njihov rad dovelo bi do osiromašenja kvalitete usluga koje se pružaju osobama s komunikacijskim poteškoćama i poremećajima iz spektra autizma.</p>	
17	<p>LUCIJA BREZAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Prema registru HKO, točnije ako gledamo odabrani sektor, prema stečenim kvalifikacijama logopedija se nalazi uz socijalne djelatnosti, a ne u sektoru zdravstva te prema komentaru predsjednika Europske federacije audioloških društava, prof. dr. sc. Roberta Trotića spec. ORL, logopedija se ne može smatrati zdravstvenom djelatnosti kao što o tome i govori Hrvatski kvalifikacijski okvir.</p>	Primljeno na znanje
18	<p>ANA RAMLJAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI ANA RAMLJAK Kao osoba koja u svojoj najbližoj obitelji ima dijete s poremećajem socijalne komunikacije moram istaknuti da sam u najbližu ruku iznenađena komentarima koje iščitavam u prijedlogu ovog zakona. Naime, kod mojeg nećaka govor se nije razvijao na vrijeme i nakon dosta traganja po različitim mjestima i traženja razloga zašto je to tako, upućen je logopedu specijaliziranom za ranu intervenciju koji je napravio procjenu koju niti na jednom drugom mjestu nismo imali prilike vidjeti i utvrdio da se radi o poremećaju koji spada područje socijalne komunikacije, uključio dijete u logopedsko terapijski program i već nakon nekoliko mjeseci uočeni su prvi pomaci. Sve ovo pišem kako bih ilustrativno pokazala da logopedi imaju znanja o komunikacijskom i jezičnom govornom razvoju koje niti jedan drugi stručnjak nije imao i uopće je bez predmetno razgovarati o tome tko se treba baviti poremećajem komunikacije, jezika i govora. Stoga apsolutno podržavam donošenje zakona o logopedskoj djelatnosti jer će nas, koji se ne bavimo tom strukom, zaštititi od lutanja od raznoraznih tzv. stručnjaka te jasno odrediti tko nam može pomoći kada imamo ovakav problem.</p>	Primljeno na znanje
19	<p>SREČKO BRANICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI U Republici Hrvatskoj sve je veći broj osoba koje imaju različite poremećaje govora, jezika i komunikacije te zahtijevaju odgovarajuću logopedsku skrb. Kako u ovom trenu logopedska djelatnost nije na odgovarajući način zakonski regulirana, značajno je veća mogućnost neadekvatnog i nedovoljno kvalitetnog dijagnosticiranja i tretmana takvih poremećaja. Magistri logopedije tijekom svoje edukacije multidisciplinarno se educiraju upravo u</p>	Primljeno na znanje

<p>prevenciji, otkrivanju, dijagnosticiranju i tretmanu poremećaja humane komunikacije pod čim se podrazumijevaju svi oni procesi i funkcije koji su povezani s produkcijom govora, te s percepcijom i produkcijom oralnoga i pisanoga jezika, kao i oblicima neverbalne komunikacije. U tu edukaciju uključeni su brojni stručnjaci iz područja medicine i zdravstva, zbog čega magistri logopedije dobivaju značajno znanje iz anatomije, fiziologije, patologije kao i brojnih područja kliničke medicine (pedijatrije, neurologije, psihijatrije, medicinske genetike, otorinolaringologije, oftalmologije, čeljusne kirurgije i brojnih drugih). Zahvaljujući tome, logopedi već desetljećima uspješno djeluju u sustavu zdravstva te su danas nezamjenjivi dio brojnih medicinskih timova u zdravstvu, a posebno u specijalističkoj zdravstvenoj djelatnosti. Do sada je postojao manjak logopeda, posebno u manjim mjestima, međutim unazad nekoliko godina RH napravila je velik korak u povećanju broja logopeda te je osim Sveučilišta u Zagrebu edukacija logopeda započela ili upravo započinje na nekoliko drugih sveučilišta. Upravo i zbog takvog značajnog povećanja broja logopeda koji je već započeo, krajnji je trenutak za stvaranje zakonskog okvira koji će omogućiti najbolju moguću logopedsku skrb za svu onu djecu i odrasle osobe koji takvu pomoć trebaju.</p> <p>Izv.prof.dr.sc. Srećko Branica, dr.med. Specijalist otorinolaringolog - audiolog Voditelj odjela za audiologiju Klinike za bolesti uha, nosa i grla i kirurgiju glave i vrata Klinički bolnički centar Zagreb</p>	
<p>20 BLAŽENKA BROZOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI U ime Europske asocijacije logopeda - ESLA, pismo potpore potpisuje predsjednica ESLA-e Norma Camilleri (potpisano pismo posjedujemo u pdf. formatu). SPEECH AND LANGUAGE THERAPY ACT – CROATIA AN IMPORTANT STEP FORWARD FOR THE PROFESSION Speech and Language therapy, as a health profession, entails the assessment, diagnosis, intervention and prevention of disorders of speech, language, social and cognitive communication, voice, reading and writing, hearing, feeding and swallowing across the lifespan of individuals. Our profession has an impact on the quality of life. ESLA, the European Speech and Language Therapy Association, is pleased to note that the adoption of a law for the Speech Language Therapy Profession is underway within the Ministry for Health, Croatia. Legislation and regulation significantly help not only to improve the quality of work of Speech and Language Therapists, but above all ensure that clients and patients receive therapy from competent professionals, those with a Master of Speech and Language Therapy. The adoption of such a law is necessary at a time when the need for Speech and Language Therapy services in Croatia is growing. One of the fundamental reasons for the adoption of the Law on Speech and Language Therapy is the protection of the rights of service users. The law clearly defines the rights of patients and clients receiving speech-language therapy services, including the right to information, to timely and appropriate professional service, as well as to the protection of privacy. The law enables the formation of a professional chamber that would supervise the work of masters of speech therapy, consider customer complaints and introduce a system of responsibility and, if necessary, sanctions for all forms of professional misconduct. The law defines the scope of practice in line with the European Professional Profile of SLTs as well as the worldwide</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	<p>definition of the SLT Profession. ESLA congratulates all those who worked on the Speech and Language Therapy Act as it believes that this Act will be a very important step forward for Croatian SLTs and all individuals with communication and swallowing disorders. NORMA CAMILLERI ESLA Chair 9 October 2024</p>	
<p>21</p>	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Uvodno ukazujemo na to da su pojedine odredbe Zakona nedovoljno razrađene što bi u praksi moglo dovesti do nejasnoća i problema u njegovoj primjeni, pa stoga Zakon predlažemo doraditi prije slanja u daljnju proceduru. Osim strukture propisa koju je potrebno uskladiti sa člankom 23. Jedinostvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor (NN 74/15), Zakon je potrebno uskladiti i sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom obliku, Zakona o reguliranim profesijama i Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Posebno su važne odredbe o načinu, ovlastima i djelokrugu rada buduće Komore logopeda koje je, s obzirom na postojeća iskustva i izazove vezano uz izvršavanje javnih ovlasti dijela strukovnih komora u zdravstvu, potrebno detaljno razraditi i Zakonom jasno propisati što će, kako i pod kojim uvjetima Komora, kao pravna osoba s javnim ovlastima, raditi. Time bi se prevenirala moguća nerazumijevanja i teškoće u primjeni Zakona. Nadalje, u članku 1., u kojem se navodi predmet propisa, je navedeno da se njime, između ostaloga, određuju i dužnosti i odgovornosti sveučilišnih magistara logopedije (u daljnjem tekstu: magistar logopedije) iz čega proizlazi da se Zakon ne odnosi na prvostupnike logopedije koji su završili preddiplomski studij logopedije, a koji se, primjerice, na zagrebačkom Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu (dalje: Fakultet), izvodi od 2005. godine. Tako je na službenim internetskim stranicama Fakulteta navedeno da su sveučilišni prvostupnici (baccalaureusi) logopedije (univ. bac. logoped.) ovlaštteni izvršavati stručni posao u području za koje su stekli naziv. Završetkom studija prvostupnik logopedije ima kompetencije za sudjelovanje u rehabilitaciji i/ili rehabilitaciji govorenog, pisanog i znakovnog jezika, te potpomognute (augmentativne i alternativne) kao i socijalne komunikacije pod nadzorom magistra logopedije. S obzirom na navedene kompetencije, mogu se zaposliti u sustavima zdravstva, odgoja i obrazovanja, znanosti, socijalne skrbi, unutar privatne prakse kao i institucijama lokalne zajednice i nevladina sektora. Ukoliko i prvostupnici logopedije obavljaju određene poslove koji se odnosi ne logopedsku djelatnost, smatramo da bi bilo dobro da oni, kao i logopedi zaposleni izvan sustava zdravstva, budu obuhvaćeni ovim Zakonom kao temeljenim propisom koji uređuje logopedsku djelatnost. Nadalje, Zakonom su postavljena različita ograničenja vezano uz obavljanje privatne logopedске prakse. Zakon tako predviđa da Ministarstvo zdravstva procjenjuje opravdanost otvaranja privatne logopedске prakse i o tome izdaje prethodno odobrenje. Nadalje, Ministarstvo može, temeljem zakonske ovlasti, i ukinuti rješenje o odobrenju za otvaranje privatne logopedске prakse, Zakonom se detaljno uređuju organizacija rada i radno vrijeme privatne logopedске prakse, postavljaju se ograničenja vezano uz slobodu zapošljavanja i ograničava mogućnost zapošljavanja u privatnoj logopedskoj praksi čime se, indirektno, onemogućava i njihovo širenje. Zakon ujedno propisuje da će Komora propisati i koju opremu mora imati logoped u privatnoj logopedskoj praksi iako je uobičajeno da se to</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije čime se ne isključuje timska suradnja s drugim profesijama u području njihova djelovanja. Zakon propisuje koje pravilnike donosi ministar za zdravstvo, a koje donosi Komora kao I rokove u kojima se oni trebaju donijeti.</p> <p>U RH prvostupnik logopedije nema samostalnost u provođenju logopedске djelatnosti. Tržište rada u Republici Hrvatskoj ne prepoznajenije u sustavu zdravstva, socijalne skrbi ili odgoja I obrazovanja kompetencije prvostupnika jer on nema samostalnost u provođenju logopedске djelatnosti budući da tijekom trogodišnjeg studija nisu dostignuti ishodi učenja koji dovode do pune kvalifikacije. Po završetku prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije na Sveučilištu u Rijeci prvostupnik nema samostalnost u radu, tj. za stjecanje svih ishoda mora završiti diplomski studij (3+2). Po završetku prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije na Edukacijsko rehabilitacijskom fakultet prvostupnik također nema samostalnost u radu te je prijediplomski studij zamišljen kao priprema za diplomski studij (3+2). Na oba sveučilišta upis na diplomski studij logopedije uvjetovan je završetkom prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije. Budući da tržište rada ne prepoznaje kompetencije prvostupnika jer nisu cjelovite i onemogućavaju mu samostalno provođenje logopedске djelatnosti pokazala se potreba za integriranim petogodišnjim sveučilišnim studijem logopedije. U planu oba studija je integrirani studij i u tom kontekstu su i pripreme u tijeku. Prije uvođenja bolonjskog procesa logopedija je imala integrirani četverogodišnji sveučilišni studij.</p>

	<p>propisuje pravilnicima o minimalnim uvjetima. Razumijevajući potrebu propisivanja određenih uvjeta za privatnu praksu, osobito kao zdravstvenu djelatnost te imajući pri tome u vidu interese svih onih koji trebaju kvalitetnu i stručnu pomoć u području logopedije, ukazujemo da je pri određivanju uvjeta odnosno ograničenja potrebno paziti da ne dolazi do zadiranja u poduzetničke slobode i tržišno natjecanje, kao i imati u vidu trenutne potrebe za široko i brže dostupnom logopedskom praksom. Napokon, ukazujemo da Obrazloženjem nije dodatno pojašnjen cilj pojedinih odredbi već je skraćeno prepričan njihov sadržaj što nije u skladu s već spomenutim Jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima te s Poslovníkom Hrvatskog sabora koji u članku 175. propisuje da se u obrazloženju zakona daju objašnjenja pojedinih odredbi koje sadrži prijedlog zakona. Stoga predlažemo doraditi Obrazloženje na način da se njime doista i jasno ponuđena zakonska rješenja, u cilju ujednačene primjene zakona te otklanja mogućih nejasnoća.</p>	
22	<p>VALENTINA MARTAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Studij Logopedija, Sveučilište u Rijeci Podržavam Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti i smatram da je njegovo donošenje neophodno u svrhu konačnog reguliranja djelatnosti logopedske struke u Republici Hrvatskoj. Zakon doprinosi zaštiti prava korisnika logopedskih usluga na profesionalne dijagnostičke, terapijske postupke temeljene na suvremenim znanstvenim spoznajama.</p>	Primljeno na znanje
23	<p>IVA LALIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam i smatram izuzetno važnim da zakon o logopedskoj djelatnosti bude konačno donesen. Vrijeme je da se zakonski regulira specifikacija svakog stručnjaka.</p>	Primljeno na znanje
24	<p>TAJANA CVJETKOVIĆ GRGINOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Sveučilište u Zadru Napokon smo nadomak toga da se logopedska struka i dostupna usluga zaštite, što zbog nas samih, ali posebice zbog osoba kojima se te usluge nude. Zasićurno će se puno kolegica i kolega složiti s činjenicom da smo prečesto dobivali negativan feedback od roditelja o terapijama koje su znale biti neutemeljene na znanstvenim dokazima te nepotkrepljene znanjem o pojedinim poremećajima, a koje bi se trebalo temeljito i dugogodišnje razvijati u sklopu visokoškolskog programa. Ovaj Zakon trebao bi regulirati rad logopeda, naše područje djelovanja i to me iznimno veseli. Iz vlastitog iskustva, interdisciplinarnost je nešto što apsolutno pomaže osobama s kojima radimo i svakako bi isto trebalo nastaviti i dalje. Važnost holističkog pristupa nije isključena (moram se referirati na spornu rečenicu i "isključivost" logopedske djelatnosti na polju autističnog spektra, zasićurno potrebno promijeniti) te je nešto što svakako pozdravljam.</p>	Primljeno na znanje
25	<p>VESNA ZEĆIREVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti smatram korisnim za reguliranje profesije i statusa zanimanja logopeda. Međutim, želim skrenuti pozornost na određene dijelove Nacrta, prvenstveno one koji govore da je logopedija jedina djelatnost koja pruža zdravstvene usluge</p>	Primljeno na znanje

	<p>na najvišem nivou što se tiče poremećaja komunikacije. Komunikacija ne uključuje samo govor, već više aspekata - neverbalne interakcije, kontakt očima, pisana komunikacija, razumijevanje sadržaja, utjecaj na druge kroz komunikaciju i slično. S obzirom na različite aspekte i moguće teškoće u komunikaciji, potrebno je djelovanje više stručnjaka različitih profila (edukacijski rehabilitator, psiholog, psihoterapeut, učitelj, fonetičar i dr.), kao i suradnja stručnjaka s užom i širom okolinom djeteta/osobe u procesu rehabilitacije. Iz navedenog proizlazi da nije opravdano napisati kako logopedi "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete" u području rehabilitacije teškoća komunikacije.</p>	
26	<p>SAVEZ UDRUGA ZA AUTIZAM HRVATSKE NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Obraćamo se ispred Saveza udruga za autizam Hrvatske kako bismo ukazali na nepravilnosti u tvrdnji navedenoj u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, a koja glasi: "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije." Tvrdnja da su „poremećaji u području komunikacije“ temeljno obilježje autizma predstavlja značajno pojednostavljivanje složene prirode ovog stanja. Dok razlike u komunikaciji jesu jedna od dijagnostičkih značajki autizma, one su dio šireg konteksta socijalne komunikacije i socijalnih interakcija, koje nadilaze tradicionalne podjele na verbalnu i neverbalnu komunikaciju. Ove razlike ne mogu se izjednačiti s drugim odstupanjima u razvoju govornih, jezičnih i glasovnih sposobnosti, već uključuju specifične obrasce upotrebe jezika, socijalne komunikacijske vještine te sposobnost prilagodbe komunikacije u različitim društvenim situacijama. Razlike u komunikaciji kod autističnih osoba uključuju kognitivne, senzorne, motoričke, socijalne i emocionalne dimenzije. Upravo ta složenost zahtijeva multidisciplinarni pristup, u kojem ključnu ulogu, osim logopeda, imaju i edukacijski rehabilitatori, radni terapeuti, fonetičari, psiholozi te drugi stručnjaci. Suradnja svih ovih struka osigurava cjelovit i prilagođen pristup, u skladu s različitim potrebama za podrškom u komunikaciji svake pojedine osobe. Mnoge autistične osobe koriste različite oblike potpomognute/augmentativne i alternativne komunikacije (AAK) kako bi lakše izražavale svoje misli, osjećaje i potrebe. Implementacija AAK sustava ne može biti isključiva odgovornost djelovanja jednog stručnjaka. Potrebna je koordinirana suradnja svih stručnjaka, uključujući logopede, edukacijske rehabilitatore i radne terapeute, uz aktivno uključivanje roditelja, odgojitelja, učitelja i drugih članova zajednice. Izrazito je važno da podrška komunikaciji ne ostane ograničena na terapijske okvire bilo koje struke, već da bude integrirana u svakodnevne interakcije i rutine, kako bi autistične osobe mogle ostvariti svoju komunikacijsku autonomiju u svim životnim situacijama. Izoliranje specifičnosti u komunikaciji od drugih aspekata autizma – socijalnih interakcija, senzorne integracije, regulacije emocija i ponašanja – dovelo bi do fragmentiranog pristupa, koji bi mogao ozbiljno ugroziti kvalitetu podrške. Učinkovita podrška mora biti usklađena i integrirana, obuhvaćajući sve kontekste svakodnevnog života, uključujući obiteljsko okruženje, vrtić, školu i šire društveno okruženje. Pravo na komunikaciju predstavlja temeljno ljudsko pravo, a da bi ono bilo ostvareno, potrebno je prilagoditi okolinu i omogućiti suradnju različitih stručnjaka koji mogu pružiti smjernice za</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>podršku u svakodnevnim situacijama. Kao što je i navedeno u Nacrtu, s obzirom na sve veći broj djece s dijagnozom autizma, raste potreba za dostupnošću ne samo logopeda, već i drugih stručnjaka educiranih i osposobljenih za rad s ovom populacijom, kako bi se osigurala cjelovita podrška ne samo u razvoju komunikacijskih vještina, nego i u svim drugim aspektima života. Trenutno stanje u Hrvatskoj ukazuje na ozbiljan deficit logopeda i srodnih stručnjaka, pri čemu samo mali broj njih posjeduje potrebna znanja nužna za učinkovito pružanje podrške autističnim pojedincima. Kao rezultat, velik broj djece, mladih i odraslih ne prima adekvatnu stručnu pomoć, a podrška koja je dostupna često nije dovoljno prilagođena njihovim individualnim potrebama. Smatramo da su suradnja i razmjena znanja među različitim stručnjacima ključni za rješavanje postojećih propusta u sustavu. Kreiranje ovakvih važnih zakonskih regulativa trebalo bi se smatrati prilikom za isticanje potrebe i važnosti takvog pristupa u postizanju zajedničkog cilja – osiguravanja kontinuirane, sveobuhvatne i prilagođene podrške u svim aspektima života osobe kojoj je ta podrška namijenjena. Savez udruga za autizam Hrvatske</p>	
27	<p>DRAGO PRGOMET NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI PREDMET: Mišljenje o nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti Kao Referentni centar za fonijatriju Ministarstva zdravstva smatramo kako zakon o logopedskoj djelatnosti jasno definira djelovanje magistara logopedije, standarde njihovog obrazovanja i uvjete za obavljanje djelatnosti. Logopedi kao struka djeluju u interdisciplinarnom okruženju jer je samo područje logopedске djelatnosti interdisciplinarno. Kao profesija koja u svom svakodnevnom radu blisko surađuje s magistrima logopedije snažno podržavamo donošenje zakona i usklađivanje logopedске prakse s ostatkom Europske unije i svijeta koja prepoznaje logopedsku djelatnost kao zdravstvenu djelatnost od javnog interesa. Magistri logopedije rade u našim timovima, a zajedničkim radom dodatno podižemo kvalitetu svojih usluga na dobrobit pacijenata s kojima obje struke rade, svaka u okviru svojih kompetencija i opsega djelovanja. Referentni centar za fonijatriju Ministarstva zdravstva i Klinika za bolesti uha, nosa i grla i kirurgiju glave i vrata KBC-a Zagreb i Medicinskog fakulteta u Zagrebu su suglasni s predloženim nacrtom Zakona o logopedskoj djelatnosti. Prof.dr.sc. Ratko Prstačić, voditelj Referentnog centra za Prof.dr.sc. Drago Prgomet, Predstojnik Klinike</p>	Primljeno na znanje
28	<p>PETRA SRZENTIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Logopedija je oduvijek bila i bit će dio multidisciplinarnog tima (u zdravstvu, odgoju, obrazovanju, socijalnoj skrbi). Nažalost, u svakom timu povremeno nisu dobro regulirane obaveze i prava svakog člana tima te često dolazi do preklapanja koji su na štetu korisnika usluge. Ovaj Zakon bavi se isključivo logopedskim djelokrugom djelovanja i definira prava i područja rada jednog logopeda. Smatram da pri tome ne diskriminira druge struke. Naime, u praksi se često susrećem s roditeljima djece s teškoćama (komunikacijskim, jezičnim i govornim) koji se, u nedostatku logopedске podrške, okreću "srodnim" djelatnostima koje nisu u potpunosti kompetentne za terapijske postupke takvih teškoća. Često nakon toga dolaze logopedu nezadovoljni napretkom, s nepotpunim ili nepravilnim</p>	Primljeno na znanje

	<p>informacijama što se s njihovim djetetom kroz terapiju radilo i poticalo. Upravo zbog toga podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti u predloženom obliku zbog regulacije rada, a s ciljem pružanja najbolje pomoći korisnicima logopedskih usluga u svim sustavima rada.</p>	
<p>29</p>	<p>MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI MAJA KELIĆ, SVEUČILIŠTE U RIJECI, STUDIJ LOGOPEDIJA Zakon o logopedskoj djelatnosti nastoji regulirati rad jedne profesije i na koji način ne ulazi u djelokrug drugih više ili manje srodnih struka koje imaju mogućnost (a i obavezu) regulirati vlastito djelovanje. Naravno, neke od ovih profesija su već regulirane što podrazumijeva da nitko ni na koji način ne može ugroziti njihovo djelovanje. Zakon o logopedskoj djelatnosti prvenstveno određuje norme kojima bi se trebala osigurati neupitna kvaliteta usluga za sve one kojima se logopedi bave, a pri tome isključivo određuje kako i na koji način se može organizirati logopedska djelatnost (a ne neka druga). Ako je u išemu i za ikoga ograničavajući, onda je to upravo za logopede same - što je u konačnici i svrha regulacije profesije, da odredi koji logoped, kako i pod kojim okolnostima može pružati logopedske usluge. Logopedija je izrazito interdisciplinarna i transdisciplinarna što ju čini osobito zanimljivom, sveobuhvatnom, ali i izuzetno zahtjevnom. Stoga su upravo logopedi ti koji najčešće rade u interdisciplinarnim timovima i koji poštuju sve članove tima jako dobro poznavajući njihove kompetencije i koji je doprinos svakoga od njih za dobrobit korisnika. Logopedi se u svojem radu, neovisno o sustavu u kojem rade, izravno naslanjaju na zdravstvenu skrb: određujući dijagnoze prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i/ili Dijagnostičkom i statističkom priručniku za duševne poremećaje; svoje postupke opisuju, planiraju i evaluiraju unutar zdravstvenih okvira (Evidence Based Practice, Family Centred care, Personalized care, itd.), a i sama profesija je u većini europskih zemalja regulirana upravo u okviru zdravstva. Reguliranjem logopedije u okviru zdravstva Republika Hrvatska prihvaća suvremene trendove, približava svoju zdravstvenu skrb razvijenim zemljama Europske unije te omogućava da njezini stanovnici dobiju još bolje logopedske usluge. Pri tome je važno naglasiti da je hrvatska logopedija među najrazvijenijima u Europi, te su hrvatski stručnjaci i znanstvenici prepoznati ne samo kao partneri, nego i kao oni od kojih drugi uče i čije uspješne modele preuzimaju i preslikavaju u svojim zemljama. Regulacija profesije omogućava još konkurentniju znanost i struku i jednostavnija partnerstva što svakako može doprinijeti razvoju hrvatskoga zdravstva općenito. Hrvatska je logopedija u posljednjih dvadeset godina pokazala da pripada zdravstvu, da je sposobna izvrsno organizirati vlastitu djelatnost (što pokazuju standardizirani dijagnostički i terapijski postupci i protokoli praćenja napretka korisnika), obrazovati stručnjake koji su kompetencijama, naslovom i djelovanjem istovjetni logopedima u Ujedinjenom Kraljevstvu, Sjedinjenim Američkim Državama ili Australiji. Svaki novi zakon treba izazvati propitivanje i raspravu onih kojih se zakon tiče jer je ona odraz stupnja u kojem se nalazi određeno demokratsko društvo. Sigurna sam da će rasprava doprinijeti kvaliteti zakona i u konačnici vrlo brzo rezultirati prihvaćanjem ovog zakona koji je nužno potreban logopedima i korisnicima logopedskih usluga. Zato sam zahvalna svim logopedima koji su postavljali pitanja i ostavljali komentare, svjesni koliko je ovo važan korak i</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	<p>koliko je dugo savjesno i stručno pripreman. Ovim zakonom želimo postati još bolji, kako bismo još bolje surađivali s drugima i još bolje radili svoj posao. A regulacije profesije su izrazito važan korak i za naše društvo u cjelini jer svaka nova regulacija neke profesije približava Republiku Hrvatsku standardima koji su nužni za ravnopravno sudjelovanje u civilizacijskom krugu kojem pripada.</p>	
30	<p>RATKO PRSTAČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti u predloženom obliku jer sam kao voditelj Referentnog centra za fonijatriju Ministarstva zdravstva RH usko upoznat s ulogom i važnosti logopeda u svakodnevnom radu fonijatrijskog tima te smatram da će se ovakvim pravnim okvirom standardizirati kvaliteta rada logopeda i bolje definirati njihova uloga u procesu dijagnostike, liječenja i rehabilitacije fonijatrijskih bolesnika. Izv.prof.dr.sc. Ratko Prstačić, dr.med. Voditelj Referentnog centra za fonijatriju Ministarstva zdravstva RH</p>	Primljeno na znanje
31	<p>IVANA SREBAČIĆ LONČAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani svi, Zakon o logopedskoj djelatnosti je nužan da se regulira rad logopeda te ga kao takvog podržavam. On nipošto ne smije isključivati druge struke u obavljanju njihovog djelokruga rada, ali mora jasno dati smjernice u kojim su područjima rada logopedi jedini obrazovani stručnjaci. Podržavam suradnju sa svim strukama i sama surađujem s velikim brojem stručnjaka različitih profila. Potreban je otvoreni dijalog i dogovor uzimajući u obzir kompetencije stručnjaka svih onih koji su našli prozvanima. Zakon će najviše štititi roditelje koji često budu u zabludi jer na mjestu logopeda radi drugi stručnjak. A i drugi se stručnjaci se na neki način prezentiraju kao logopedi tako što nedovoljno naglašavaju svoju struku i svoje kompetencije koje definitivno nisu jednake. Ivana Srebačić Lončar, mag. logoped. Podružnica HLD-a sjeverozapad</p>	Primljeno na znanje
32	<p>ADELA PARAĆ KUKEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Smatram neophodnim istaknuti činjenicu kako je usvajanje zakona o logopedskoj djelatnosti uistinu nužan. Istim bi se ne samo štitila prava logopeda za obavljanje djelatnosti za što su obrazovani, već i uvjetovala obveza daljnjih edukacija i razvoja struke na općenitu korist društva u kojem živimo. Standardi garantiraju kvalitetu logopedskih usluga, a svrsishodnosti edukacija studijskih programa mjerljive su posebice evaluacijama uspjeha rada s klijentima. Osobno sam započela raditi kao vrtički logoped, DV Sesvete, poslije sam sedam godina radila u KBC Zagreb, Klinika za bolesti uha, nosa i grla i kirurgiju glave i vrata: Klinika za audiologiju, Odjel audiologije, dok zadnjih osam godina radim u privatnoj tvrtci kao magistra logopedije. Svako od radnih mjesta utjecalo je na mene poticajno, aktivno tražeći moj maksimum znanja i snalažljivosti, uz permanentnu nužnost za daljnjim usavršavanjem. Kvaliteta logopedskih usluga prepoznata je kroz multidisciplinarnost, sveobuhvatnost i suradnju s drugim strukama, kao nužan društveni doprinos, te je istim nužno osvijestiti nezamjenjivost logopedske djelatnosti. Uvelike sam motivirana za definiciju logopedije kao struke koja je jasno definirana u svojim načelima, protokolu i načinu rada, te će usvajanjem ovog zakona isto postati transparentnim.</p>	Primljeno na znanje

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ
DJELATNOSTI**

Zanimljivo je kako je najveći val (pozitivnih) komentara ovdje nastao tik pred završetak savjetovanja. Vjerojatno slijedeći onu Eurovizijsku logiku da pjesme koje su izvedene među posljednjima dulje ostaju žiriju u uhu. Kad kažem "pozitivnih" ne mislim da uopće postoje negativni komentari ovdje. Smatram svaki komentar/prijedlog/kritiku izuzetno konstruktivnima. Međutim, ako uđemo u sadržaj većine komentara, oni koji zagovaraju ovaj potencijalni zakon uglavnom nisu rekli ništa više od administrativne prednosti koju mahom ponavljaju - "...uvođenje reda...interes korisnika...kvaliteta usluge...uvođenje reda...interes korisnika...kvaliteta usluge...uvođenje reda...itd.". Nitko nije do sada pokazao prstom na mjesto gdje je to profesor nekog jezika ili profesor fonetike obavljao konkretno logopedski posao pa da se za početak poduzmu koraci prema sankcioniranju na način da se: 1. Ispita je li konkretno ušao u logopedsku domenu i 2. Kakva šteta je nastala u pruženoj usluzi, kakva posljedica traje i kako sankcionirati počinitelja (za sve te štete odgovara se državi i propisane su zakonske sankcije države u obliku materijalne i/ili kazneno pravne prisile). Ovdje se uglavnom polemizira o nekonkretnim problemima i špekulira se o tom na razini pretpostavki tko i što ugrožava prije svega interes logopeda, a onda tek interes korisnika (mada još nitko nije dokazao učinenu štetu). Dalje, ovaj prijedlog Zakona u nekakvoj preambuli kreće od lančane reakcije počevši od bolesti cirkulacijskog sustava do neuroloških oštećenja i uzročno posljedično stanja koja se onda kao takva nekim svojim dijelom isprepliću u područje kojima bi se trebao baviti logoped. CITIRAM: "...posljedice bolesti cirkulacijskog sustava prvi su uzrok smrtnosti u Republici Hrvatskoj. Kao posljedicu moždanog udara oko 30% pacijenata ima afaziju, tj. poremećaj razumijevanja i poremećaj jezične i govorne produkcije...". Ovdje je izuzetno bitno naglasiti i raščlaniti dvije okolnosti na jednostavnom primjeru osiguranja od nezgode. Primjerice, osiguravateljska kuća će, kada se prijavi šteta ulaska vode u motor automobila najprije postaviti stvari na premisi "Voda može u automobil, ali automobil ne može u vodu.". Tako je i ovdje važno naglasiti ono što se nekima očito neće svidjeti ili teško to mogu prihvatiti - LOGOPEDIJA MOŽE U AFAZIJU, ALI AFAZIJA NE MOŽE U LOGOPEDIJU. Afazija je konkretno tek jedan od primjera gdje se na taj način prikazuje nadležnost logopedije. U svemu tome, osim vrsnog poznavanja konkretno novonastalog zasebnog kliničkog entiteta logoped nažalost idalje nema potrebne kliničke kompetencije da bi mogao razumijeti kompleksnu patofiziologiju i pozadinu u konzilijarnom smislu. Htjeli mi to priznati ili ne, zavaravali se ili ne, bili nekom manje ili više simpatični ili antipatični, ali imajući na umu gore navedeno moramo se pomiriti prije svega s činjenicom da se ovaj zakon usvaja neupitno u pravo vrijeme ali na pogrešnom mjestu. Kada pogledate plan i program svih zdravstvenih struka, isti se kvantitativno bitno razlikuje od plana i programa na studiju logopedije. Potonji (logopedski) je izvrsno osmišljen i realiziran i neupitno je da osigurava znanja, vještine i općenito stručnost u logopedskom zanimanju. Međutim, isti je nedostatan da bi se struka zbog tog nazivala zdravstvenom i da bi se zbog tog isti prijedlog usvajao na ovom Ministarstvu. Primjera radi, upravo je dolje ugledni sveučilišni profesor i naglasio kako psiholozi nisu ništa manje prisutni u zdravstvu, ali psihologija nije zakonski definirana kao zdravstvena struka. Paralelno uz

<p>to, psiholozi nisu nikada nastupali u javnosti kao ugrožena profesija od nekih trećih profesija. Dakle, ovaj prijedlog zakona neodrživ je već u svojim postavkama, a negdje sam u savjetovanju pročitao da kao takav čak može biti štetan. Pravo općenito, pa tako i tzv. medicinsko pravo ima dva oblika - kogentno i dispozitivno, a ovdje se u samom prijedlogu nailazi na niz dvojbi zašto je sam prijedlog neodrživ. Za početak se u medicinskom smislu posljedica izjednačava sa uzrokom, u dobrom dijelu se određuje isključivost u nadležnosti logopedije i tu u enormno kompleksnim domenama koje se paušalno podvlače pod nadležnost samo logopeda (bez da su ispitani kriteriji koliko je to zaista moguće kroz ljudske i pripadajuće materijalne resurse), te u konačnici postavljaju se ograničenja drugima bez da se definiraju ovlasti samoj svojoj struci. Ovlasti jedne struke ne mogu se definirati samo na taj način da predstavnici te jedne struke izglasaju svoju nadležnost. Izdvajanje iz konteksta nije moguće!!! Isto se može jedino usvojiti multidisciplinarno u nazočnosti predstavnih drugih (suradnih) struka. Upravo je to dio koji ovdje predstavlja jedan od najznačajnijih problema. Što mislite kada bi u osnovnoj školi npr. samo profesore geografije imenovali u skupinu da odrede koji će predmetni nastavnici imati najpovoljnije uvjete rada, autonomiju i plaću. Odgovor je jasan svima. Međutim, kada bi skupina bila drukčije imenovana, jasno bi se odredile razlike, ovlasti, kompetencije i nekompetencije. Dakle, ovaj prijedlog potrebno je revidirati, u isti je potrebno uključiti mjerodavne stručnjake suradnih struka koji su u svakodnevnom radu sa logopedima (edukacijske rehabilitatore, psihologe, fonetičare, neurologe, neuropedijatre, otorinolaringologe (audiologe, fonijatre i laringologe), pedijatre, psihijatre...).</p> <p>Tek tada, nakon opsežne revizije ovog prijedloga, kada se sve usvoji i ocijeni prihvatljivim, može se govoriti o usvajanju Zakona. Na ovaj način, zakon koji jedna struka predlaže sama za sebe ne može biti u javnom interesu. Svrha svakog zakona je da služi JAVNOM INTERESU. Obzirom na broj kritika, ovaj Zakon (u slučaju da se usvoji) to definitivno nije ili barem tako ne izgleda u ovom trenutku...</p>	
<p>34 SVEUČILIŠTE U ZAGREBU - FILOZOFSKI FAKULTET NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani! obraćamo se u ime Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji među svojim brojnim diplomskim studijskim programima na kojima obrazuje stručnjake u području govora, jezika i komunikacije. Ovaj Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti uključuje određene implikacije koje mogu dovesti do nejasnih i za sustručnjake isključivih tumačenja. U dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći navodi se da su magistri logopedije jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete što nije u skladu s Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) čl. 155, st. 2 koji uz ostale struke navodi i fonetičare kao zdravstvene radnike te Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21) čl. 3 o ciljevima i načelima HKO-a. Stoga predlažemo da se iz teksta zakona izbaci riječ da su logopedi jedini stručnjaci koji se bave jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama u zdravstvu. Drugo, logopedska se djelatnost određuje monodisciplinarno, dakle kao da se isključivo logopedi bave navedenim područjima (poremećajima predverbalne, verbalne i neverbalne</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja) unatoč činjenici da su spomenuta područja ujedno i područja djelovanja brojnih drugih stručnjaka (otorinolaringologa sa subspecijalizacijama iz područja audiologije ili fonijatrije, neuropedijatarata, psihologa, edukacijskih rehabilitatora i fonetičara), te bi multidisciplinarnu suradnju trebalo navesti u određenju logopedске djelatnosti. Treće, u ocjeni stanja stoji i rečenica : " Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistra logopedije." Ovdje se pretpostavlja da se isključivo logopedi bave komunikacijskim razvojem a onda posljedično i procjenom i/ili podrškom osobama s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma. Prema smjernicama Američke akademije neurologa preporuka je da u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psiholog i logoped, prema smjernicama Američkog društva dječjih i adolescentnih psihijatarata preporuka je da u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psihijatar, psiholog i logoped a i prema Uredbi o metodologijama vještačenja RH (2017) u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psihijatar, psiholog, logoped i edukacijski rehabilitator. Nadalje, ako sagledamo i mjerne instrumente koji se koriste kao zlatni standard za dijagnostiku autizma, ADOS-2 i ADI-R, a koji su najviše usmjereni upravo na procjenu komunikacijskih obilježja pojedinca, jasno je da su autori/ce navedenih testova primarno psihologinje i psihijatri/ce (ADOS-2 Catherine Lord (psihologinja), Michael Rutter (dječji psihijatar), Rhiannon J. Luyster (psihologinja), Katherine Gotham (psihologinja); ADI-R- Michael Rutter (dječji psihijatar), Ann LeCouteur (psihijatrica) i Catherine Lord (psihologinja)). Iz navedenog je jasno da područje komunikacijskih sposobnosti te posljedično i autizma ne može biti područje samo jedne struke već da se navedenim bave različite struke i da u procjeni i podršci sudjeluje tim stručnjaka te predlažemo da se iz gore navedene rečenice ispusti riječ "isključivo". Tri spomenuta navoda u Ocjeni stanja su netočna, suprotna postojećoj zakonskoj regulativi, te iznimno štetna za interdisciplinarni razvoj područja. Takva implikacija u trenutačnom Prijedlogu Zakona eksplicitno je navedena u Ocjeni stanja, a implicitno se iščitava povezivanjem definicije logopedске djelatnosti sa člancima 2-4.</p>	
35	<p>ROBERT TROTIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Kao specijalist otorinolaringolog – audiolog, i kao aktualni predsjednik Europske federacije audioloških društava (EFAS) iznosim svoje mišljenje o Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Kako je razvidno iz uvoda</p>	Primljeno na znanje

nadležnost Ministarstva zdravstva za usvajanje ovog zakona po mojem mišljenju je ne samo dvojbena već i upitna. Logopedija kao struka nije zdravstvena, pa prema tome nije i ne može biti u ingerenciji ministarstva kojem se na nečiji osobni ili kolektivni zahtjev nastoji približiti kao referentnom tijelu. Logopedija kao struka je društvena struka, a logoped kao uistinu visokocijenjeni stručnjak iz mojeg dugogodišnjeg iskustva može biti zaposlen u zdravstvu, odgojno obrazovnom sustavu, sustavu socijalne skrbi i privatnom sektoru koji tada ovisno o registraciji djelatnosti pripada nekom od spomenutih. Na taj način, odnosno kada se ispuni jedna od spomenutih pretpostavki, logoped se SMATRA zdravstvenim djelatnikom ili djelatnikom zaposlenim u zdravstvu. Time logoped (ako se zadrži u sustavu zdravstva) postaje ravnopravni dio tima kojeg čine zdravstveni i ostali nezdravstveni stručnjaci. Međutim, plan i program u kojem se klinički kolegiji mahom zasnivaju na "osnovama" ili naglascima "funkcionalno" ukazuju na ograničenja u pogledu širine i, po mojem mišljenju, ne zadovoljavaju uvjete da bi generalno jedna struka bila u rangu ostalih struka koje su po svojoj prirodi zdravstvene struke. Samim time, logoped neupitno stječe vrhunske kompetencije u obavljanju svoje djelatnosti koja je u zdravstvenom sustavu nezamjenjivi dio tima, međutim, generalno govoreći, kompetencije logopeda nisu dovoljne i širem kontekstu poznavanja i razumijevanja medicinske i zdravstvene kazuistike na razini ravnopravnosti sa strukama koje su općepoznato zdravstvene. Pri tom je bitno naglasiti da u pogledu potonjeg, ostalim zdravstvenim strukama fond sati kliničke i pretkliničke materije već za vrijeme studija osigurava širinu i potrebna znanja iz većine zdravstvenih i medicinskih područja. Samim time logopedija se po mojem mišljenju ne može svrstati u red zdravstvenih struka. Ukoliko je ovo početak problema koji vidim u spomenutom Zakonu, drugi je problem taj što se u tom slučaju treba odrediti pripadnost kako bi se dalje nastavilo konstruktivno savjetovanje. Primjerice, psihologija kao struka ima enormnu širinu i javni značaj, psiholozi kao stručnjaci rade od odgojno obrazovnom sustavu, zdravstvenom, sustavu socijalne skrbi, a također njihova zadaća posljednjih desetljeća se pokazala nezaobilaznom u psihologiji rada i organizacije gdje su možda jedni od najvažnijih stručnjaka čiji je doprinos esencijalan u procjeni potencijalnog zaposlenika i to posebno u poslovima koji zahtijevaju najsloženija testiranja (vojska, policija, civilno i ratno zrakoplovstvo, ratna mornarica itd.). Za razliku od logopedije psihologija nije ništa manje zastupljena u zdravstvenom sustavu, međutim Zakon o psihološkoj djelatnosti nije prolazio ovaj postupak pri ministarstvu nadležnom za zdravstvo već onom za socijalnu skrb. Stoga se otvara pitanje prema kojim kriterijima se uopće određuje nadležnost i je li po toj logici psihologija mogla odabrati primjerice Ministarstvo obrane jer je bez nekog referentnog kriterija nekolicina psihologa smatrala da uloga psihologa u vojsci i određuje smjer čitave struke ili možda Ministarstvo prometa jer su možda najlukrativnije pozicije za psihologa biti zaposlenik aviokompanije i raditi na poslovima selekcije zrakoplovnih posada. Treći problem je taj što je ovaj prijedlog Zakona neodrživ u budućnosti jer ovakva tumačenja i ovolika sloboda osigurala bi daleko veća prava od obveza i tehnički bi nastala dva paralelna sustava zdravstva - jedno kakvo poznajemo sada u kojem postoje timovi koji blisko i uspješno surađuju i drugo kakvo bi moglo nastati da se umjetno stvaraju timovi pored timova u kojima bi jedna struka (u ovom slučaju logopedska) sebi dala za pravo

	<p>paušalno interpretirati pojam "komunikacije" kao patologiju u ingerenciji logopedije, zanemarujući pri tom sve ostale značajke koje se bilježe u tom fenomenu komunikacije. Primjerice, tu stoji i rečenica iz koje se jasno iščitavaju manjkavosti na koje ukazujem u prvom dijelu ovog predmeta, a u kojem govorim o nepoznavanju medicine (i biologije) općenito: "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije.". Ovakva paušalna tumačenja, ne samo da nisu primjerena, već bi mogla biti i potencijalno opasna. U konkretnom slučaju kod spektra autizma komunikacijski izazovi nisu samo ograničeni na govor, već postoji daleko opsežnija geneza koju je potrebno razumjeti i ozbiljnije je sagledati od konteksta gore citirane rečenice. Četvrti problem je samo imenovanje radne skupine jer u istoj nije imenovan niti jedan liječnik adekvatne specijalizacije (pedijatar, neuropedijatar, otorinolaringolog, neurolog), što čini bitne nedostatke da bi se svi potencijalni problemi sagledali u cjelini. Najveći problem je taj što bi takav zakon promijenio čitavu logopedsku struku i to ne nužno na bolje. Ta struka idalje bi trebala ostati društvena sloboda izbora prema svojim afinitetima. Na ovaj način i sa ovako osmišljenim prijedlogom Zakona, mnoge stvari ostaju nedorečene i u slučaju usvajanja istog, neizbježne su dalekosežne posljedice na kvaliteti ne samo logopedije nego zdravstvenog sustava u cjelini. U konačnici, temeljem dugogodišnje osobne suradnje nas kliničara specijalista otorinolaringologa-audiologa i otorinolaringologa-fonijatarata s fonetičarima, kao i naših institucija, Klinike za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata KBC-a Sestre milosrdnice i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, mišljenja sam da ovim prijedlogom zakon uvelike ograničava i/ili onemogućuje djelatnost fonetičara u okviru područja audiološke funkcionalne dijagnostike i rehabilitacije. U svom dosadašnjem obrazovanju, fonetičari prolaze kroz temeljna znanja akustike, audiotehnike, artikulacije i verbotonalne teorije, prolazeći tijekom svog studija i kolegij Slušni poremećaji i metodika rehabilitacije slušanja, u kojeg sam osobno uključen kao redoviti profesor Sveučilišta u Zagrebu u trajnom zvanju. Korak dalje je Studij kliničke lingvistike i fonetike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji uključuje u svom programu široku edukaciju fonetičara od sveučilišnog tima etabliranih fonetičara, lingvista, neurologa, neurokirurga, psihologa, psihijatarata, računalnih stručnjaka, otorinolaringologa, fonijatarata i audiologa. Zato smatram da bi Zakon o logopedskoj djelatnosti znatno ograničio djelatnost fonetičara, koji su spomenutom edukacijom potpuno kompetentni za područje audiološke funkcionalne dijagnostike i rehabilitacije. prof. dr. sc. Robert Trotić, prim. dr. med. specijalist otorinolaringolog – audiolog predsjednik Europske federacije audioloških društava</p>	
36	<p>RUŽICA KOVAČ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, logopedija i fonetika su srodne struke i tako bi trebale i djelovati. Isticati svoju struku kao jedinu struku koja se bavi jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama, a pritom zapravo umanjivati rad ili negirati druge struke je krajnje neozbiljno i neprofesionalno. Samo se zajedničkim znanjem, snagama i voljom može doći do precizno postavljene dijagnoze i učinkovite rehabilitacije, naravno i prevencije ukoliko je moguće doći do nje, a primarni cilj bi svima naravno trebao biti isti: najbolja moguća rehabilitacija</p>	Primljeno na znanje

	<p>i zadovoljstvo pacijenta. Interdisciplinarnost je nešto što postoji svugdje, sviđalo se to nekima ili ne, ali postoji, i to baš u ovim strukama. Fonetičari, logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi i ostali stručnjaci bi trebali međusobno raditi. Fonetičar - rehabilitator slušanja i govora, koji svoj rad bazira na Verbotonalnoj metodi, je itekako stručna osoba koja se bavi slušnim i govornim poteškoćama, još od 1964. godine! Ovakav zakon bi imao negativan utjecaj na transdisciplinarni razvoj ovog područja interesa, ali i na fonetičare i njihov položaj na tržištu rada čime bi se značajno smanjila dostupnost usluga rehabilitacije osobama s poteškoćama slušanja i govora.</p>	
37	<p>MONIKA BRBLIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, iako se u Republici Hrvatskoj još uvijek Logopedija smatra mladom znanošću, smatram da je došlo vrijeme da se usvoji Zakon o logopedskoj djelatnosti koji jasno definira tko su logopedi, koja su područja djelovanja logopeda, te tko su korisnici koji trebaju logopedsku uslugu. Zakon podržava sve logopede u svim sustavima za njihovo cjeloživotno educiranje koje je nužno i neophodno zbog kvalitete usluga a i samim time poboljšanju kvalitete života korisnika svih dobnih skupina.</p>	Primljeno na znanje
38	<p>DOROTEA GORUPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, radim u interdisciplinarnom timu te smatram važnim naglasiti da nemam negativno iskustvo suradnje ni sa jednim od članova tima, pripadnicima srodnih struka (psiholozi, radni terapeuti, edukacijski rehabilitatori, liječnici...). Smatram da je razlog mojih pozitivnih iskustava činjenica da se, iako radimo s istim korisnicima, svatko drži svoje domene rada. Zajedno radimo na pružanju kvalitetne usluge, uvijek s krajnjim ciljem dobrobiti korisnika. Ipak, svaka od spomenutih struka već je zakonski regulirana u RH, osim logopedije. To je razlog zašto smatram da je vrijeme da se napokon donese zakon koji bi regulirao i logopedsku djelatnost, te zašto podržavam donošenje ovog zakona. Dorotea Gorupić, mag.logoped.</p>	Primljeno na znanje
39	<p>IVICA TAFRA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, Kao građanin Republike Hrvatske i kao magistar elektrotehnike i informacijske tehnologije, smatram potrebnim iznijeti svoje viđenje nacrt zakona te izraziti svoje mišljenje u okviru građanskog prava. Predloženi nacrt zakona, u obliku u kojem je trenutno predstavljen, čini se pokušajem manipulacije zakonodavnog okvira i temeljnih vrijednosti hrvatskog društva, u cilju lobiranja specifičnih interesa jedne stručne grupe. Smatram krajnje zabrinjavajućim, pa čak i opasnim, da se pokušava iskriviti slika društva kroz zakonske odredbe koje bi trebale štiti sve njegove članove. Ovdje nije riječ o tržištu kapitala, već o DJECI i OSOBAMA U POTREBI. Pokušaj nametanja kontrole nad tržištem rada u svrhu zaštite interesa jedne struke putem zakonskog okvira predstavlja izdaju povjerenja hrvatskih građana. Odluka o takvom zahvatu u području pružanja pomoći djeci i osobama s teškoćama je neprihvatljiva i štetna. Ovaj nacrt zakona, ukoliko bi bio usvojen, rezultirao bi smanjenjem prijeko potrebne pomoći djeci i osobama s teškoćama, unatoč tome što je hrvatska javnost već svjesna kroničnog nedostatka stručnjaka, ne samo logopeda, već i rehabilitatora u širem smislu, posebno u ruralnim područjima. Za ilustraciju apsurdnosti</p>	Primljeno na znanje

	<p>prijedloga, zamislimo sličan zakon u kojem fizičari predlažu: "Fizika je, dakle, struka koja obuhvaća fizikalne, matematičke i kemijske postulate. Samim time, jedino fizičari imaju pravo na rad u područjima fizike, matematike i kemije." Takav zakon bio bi očigledno neprihvatljiv i zanemario bi pravo matematičara i kemičara, magistara znanosti, da rade u svojoj struci. Time bi se ugrozila njihova profesionalna budućnost i poništili bi se značajni naponi koje su uložili u obrazovanje, kao i sredstva koja je država uložila u njihovo školovanje. Slično tome, iako logopedi pokrivaju određene aspekte rehabilitacijskog rada, nije točno da su jedini kompetentni u tim djelatnostima. Usvajanje ovog nacrtu zakona poslalo bi jasnu poruku o daljnjoj marginalizaciji i diskriminaciji najranjivijih članova društva, te bi ujedno isključilo druge visoko obrazovane stručnjake iz tržišta rada. Vođen željom za boljitkom hrvatskog društva i akademske zajednice, ovim putem izražavam svoje protivljenje predloženom nacrtu zakona. S poštovanjem, I. Tafra univ. mag. el. techn. et inf.</p>	
40	<p>LUKA BONETTI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Luka Bonetti, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za oštećenja sluha Zakon o logopedskoj djelatnosti (Zakon) u potpunosti podržavam. Područje bavljenja logopeda iznimno je široko, a time i multidisciplinarno, što samo stvara dodatnu potrebu što hitnijeg definiranja uloga i odgovornosti stručnjaka koji će pružati usluge krajnjim korisnicima. Ovaj zakon za logopede upravo to i čini pa se zahvaljujem predlagaču i vrijednim ljudima koji su na njemu radili, a koji su – u što sam uvjeren radi ozbiljnosti ovog predmeta – redom morali biti probranim i dokazani klinički veterani, koji dobro poznaju habilitacijske i rehabilitacijske potrebe osoba s poremećajima komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja te socijalne komunikacije, a svojim velikim stručnim iskustvom i djelokrug drugih, suradnih struka i stanje na tržištu. Budući da osobno poznajem vrlo velik broj logopeda, koji mahom dugi niz godina rade u raznim sustavima u kojima su logično naviknuti na prioritiziranje suradnje i na dragocjen doprinos drugih struka cjelovitsti pružanja stručnih usluga, vjerujem da je tih nekoliko striktnih formulacija koje Zakon sadrži imalo svoju svrhu koja nije zlonamjerna. U obrazovanju „teškom“ 300 ECTS bodova (ugrubo preko 8000 sati rada) logopedi su izravno usmjereni na znanstvene činjenice i iz njih proizlazeća praktična znanja i vještine o verbalnim i neverbalnim aspektima komunikacije i jezika, povezanih s razumijevanjem i proizvodnjom oralnog, pisanog i znakovnog jezika te neverbalne i potpomognute komunikacije. Ističem činjenicu da je čitavo njihovo obrazovanje usmjereno na navedna područja, ne samo na jedno ili na neke dijelove. Zahvaljujući takvom obrazovanju, sveučilišni magistri logopedije su u svim sustavima u kojima rade (zdravstvo, obrazovanje, socijalna skrb, privatni i nevladin sektor) podizali ili nastavljaju podizati kvalitetu rada i pružanja stručnih usluga, dok u su drugim sustavima u koje su bili pozvani na davanje ekspertize sudjelovali u donošenju politika i time za korisnike i njihove obitelji isporučili najmodernije standarde pružanja usluga. Logopedska struka je dosadašnjim stručnim, edukativnim i znanstvenim radom te radom na popularizaciji tema bitnih za dobrobit korisnika stručnih usluga i njihovih obitelji, u javnozdravstvenom području ostavila dubok trag. Ozbiljnost i snagu logopedskog djelovanja u RH u relativno kratkom roku od dvadesetak godina jasno odražavaju standardizirani stručni postupci na raspolaganju, koji</p>	Primljeno na znanje

	<p>osiguravaju uniformno kvalitetno provođenje možda i najvrijednijeg dijela kliničkog rada: točnog utvrđivanja potreba korisnika i stalnog praćenja napretka, odnosno donošenja dokazima utemeljenih stručnih odluka, sukladnih trenutnim potrebama korisnika. Konačno, logopedi su se dokazali kao odlični suradnici u stručnim timovima, s obzirom da su s jasnim odgovornostima i sposobnostima koje „donose na stol“ prepoznati u svim sustavima u kojima rade kao vrijedni, visokodoprinosni članovi zajednice djelatnika. Štoviše, činjenica je da su logopedi, zajedno s drugim suradnim strukama poput psihologa, edukacijskih rehabilitatora i drugih, sutvorci nekih jedinstvenih dijagnostičkih i terapijskih usluga na domaćem prostoru, koje su polučile iznimno pozitivan društveni učinak. Iznosene činjenice neosporno pokazuju: i) da logopedi jasno razumiju koje stručne usluge i na koji način treba pružati; ii) da logopedi jasno razumiju što će od njih stručni timovi u različitim sustavima očekivati te da iste stručne usluge i isporučuju; iii) da logopedi nisu isključivi, sitni i samoživi jer im to ne dozvoljava priroda njihovog posla. Svojim marljivim radom logopedi su zavrijedili da se njihov rad napokon nagradi ili regulira, o ovaj prijedlog Zakona to omogućava, prenoseći empirijske činjenice u pisani oblik. Ukoliko Zakon i sadrži neke sporne točke, morale bi biti što brže riješene, a prema komentarima to je itekako moguće, i to s jednim jedinim ciljem: dobrobiti korisnika stručnih usluga, njihovih obitelji, njihove društvene okoline te zajednice u cijelosti.</p>	
41	<p>LAURA MARINOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti. Ovaj zakon pružit će jasne smjernice za rad logopeda, što će pridonijeti kvalitetnijoj i sigurnijoj skrbi za korisnike. Njegovo donošenje važno je kako bi se održali obrazovni standardi i standardni stručnog usavršavanja što će logopedima omogućiti da pružaju suvremenu i najvišu kvalitetu usluge u područjima u kojima djeluju, a to su: glasovno-govorni poremećaji, komunikacijski i jezični poremećaji, poremećaji gutanja i hranjenja, specifični poremećaji učenja i oštećenja sluha. Ovaj korak dolazi u pravom trenutku kako bi struka bila adekvatno zaštićena i prepoznata, onako kako je logopedija i inače regulirana u Europi i ostatku svijeta. Vrijeme je! Laura Marinović, univ. mag. logoped.</p>	Primljeno na znanje
42	<p>MARIJANA BALAŽINEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam Zakon o logopedskoj djelatnosti. Važno je napokon pravno regulirati logopedsku djelatnost u Republici Hrvatskoj po uzoru na sve zapadne zemlje Europske unije, a s glavnim ciljem da se zaštiti korisnike i pruži im se stručna logopedska usluga. Stoga je ovaj zakon dobro došao i nadam se da će uskoro i saživjeti.</p>	Primljeno na znanje
43	<p>DALIBOR MATKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Zanima me samo hoće li odgovorne osobe u Poliklinici SUVAG reagirati na današnju izjavu gošće u emisiji Dobro jutro Hrvatska u kojoj verbotonalnu metodu ocjenjuje "metodicom" te ju u daljnjem tumačenju svrstava u jednu od metoda koja se primjenjuje u poremećajima artikulacije, a onda iste svrstava u "kozmetiku u logopediji". Ukoliko ustanova koja u svojem nazivu sadrži tu "metodicu" (Systeme Universel Verbotonal d'Audition Guberina) podrži</p>	Primljeno na znanje

	<p>takvu retoriku, a vjerojatno je najveće radilište logopeda u RH, prije samog usvajanja Zakona o logopedskoj djelatnosti bilo bi dobro da ispita mogućnost promjene imena ustanove obzirom da je upravo ta "metodica", odnosno dokaz o završetku verbotonalne edukacije <i>Conditio sine qua non</i> pri zapošljavanju djelatnika u toj ustanovi. Ne želim vjerovati da je ta "metodica" tako zanemariva ukoliko po njoj nosi ime jedna tako ugledna ustanova (tj. više njih) i nadam se da u konkretnom slučaju ista retorika nije korištena kao sredstvo rasprave sa profesoricom fonetike koja je nekloliko minuta prije te izjave verbotonalnu metodu ocijenila onakvom kakvim ju nadam se još uvijek mnogi od nas smatraju - djelom vrhunskog znanstvenika i akademika.</p>	
44	<p>TATJANA NOVOSEL-HERCEG NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, podržavam dugo očekivano donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti. Vrijeme je da nakon više desetljeća uspješnog dokazivanja logopedije kao struke u Hrvatskoj i inozemstvu postanemo i u ovom području regulirani i kao struka i kao država. Mr.sc. Tatjana Novosel-Herceg, prof. logoped - vlasnica VaLMod centra, autorica (zajedno s dr.sc. Darkom Novoselom, prof.) znanstveno verificiranog VaLMod programa terapije mucanja</p>	Primljeno na znanje
45	<p>VLASTA PRANJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Bitno je napomenuti da logopedi nisu jedini stručnjaci zaduženi za rad na poboljšanju komunikacijskih vještina. Fonetičari, koji se bave fonetskim i fonološkim aspektima jezika, također igraju značajnu ulogu. Dok logopedi pružaju terapiju osobama s govorničkim, jezičnim i komunikacijskim poremećajima, fonetičari su stručnjaci za analiziranje zvukovnih, artikulacijskih i percepcijskih elemenata govora. Na primjer, fonetičari doprinose preciznom prepoznavanju artikulacijskih problema kroz detaljne fonetske analize. Njihovo specifično znanje o zvučnim osobinama govora pomaže u procjeni govorne produkcije kod djece koja uče govoriti, kao i kod odraslih s poremećajima govora. Također, uključeni su u stvaranje terapijskih metoda i istraživanja novih rehabilitacijskih tehnika. Stoga, suradnja između logopeda i fonetičara je ključna, jer oboje donose različita stručna znanja koja omogućuju sveobuhvatan pristup procjeni i tretmanu komunikacijskih teškoća.</p>	Primljeno na znanje
46	<p>MARIJANA MAVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Ne podržavam donošenje ovog zakona koji implicitno negira postojanja srodnih struka te ograničava rad istih, a sve na štetu djece kojoj je pomoć potrebna. Logopeda nema, liste čekanja su predugačke. Kao učiteljica u školi svjedok sam da sve više i više djece ne dobiva nužnu terapiju koja nije samo u ingerenciji logopeda već i ostalih stručnjaka. Osim toga neistina je da su logopedi jedini stručnjaci koji se bave problematikom govora, jezika i slušanja.</p>	Primljeno na znanje
47	<p>ANA ŽUŽUL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam Zakon o logopedskoj djelatnosti koji je nužan u regulaciji logopedске struke u Hrvatskoj. Kao studentica logopedije, tijekom petogodišnjeg studija logopedije stječem teoretska znanja o glasovno-govornim,</p>	Primljeno na znanje

	<p>komunikacijskim i jezičnim poremećajima, specifičnim teškoćama učenja, oštećenjima sluha, poremećajima gutanja i hranjenja, ali i pohađam oko 700 sati kliničkih vježbi i oko 500 sati prakse u svim sustavima u kojima logoped radi. Zato smatram važnim i prije svega humanim da svaka osoba s logopedskim poremećajem ima jednaku priliku primiti kvalitetnu terapiju iza koje stoje znanstvene i kliničke spoznaje, kao i osoba educirana za njezino provođenje - a upravo ovaj zakon to jamči.</p> <p>Multidisciplinarnost, odnosno suradnja s drugim strukama na dobrobit naših korisnika, ključna je komponenta kvalitetne intervencije, ali isto tako moguća jedino ako svaka struka doista djeluje u okviru svojih kompetencija.</p> <p>Iskrena mi je želja da generacije logopeda koje tek izlaze na tržište rada imaju prilike djelovati u istinski multidisciplinarnom okruženju u kojemu je etičko postupanje i dobrobit klijenata uvijek misao vodilja.</p>	
48	<p>MARIO DILBEROVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Mario Dilberović, mag. logoped, predsjednik sekcije logopeda u privatnoj praksi Hrvatskog logopedskog društva: "Zakonska regulacija logopedске djelatnosti kroz ovaj nacrt, a u budućnosti i prijedlog Zakona dugo je očekivan, strukturiran i imperativ za dobrobit svih korisnika logopedskih usluga. Ovim Zakonom jasno se definira područje rada logopeda te strukturira rad u privatnom sektoru. Donošenje ovog Zakona važno je za struku te osigurava kvalitetnu uslugu, zaštitu korisnika i standardizaciju usluga."</p>	Primljeno na znanje
49	<p>BARBARA SOKIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>"Važno je istaknuti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji se bave problematikom govora i jezika. U ovom području vrlo važnu ulogu igraju i fonetičari, koji su specijalizirani za detaljnu analizu zvukova govora, fonološke i fonetske poremećaje te procese usvajanja i proizvodnje govora. Dok logopedi često rade na terapijskim intervencijama, fonetičari imaju dubinsko znanje o mehanizmima proizvodnje i percepcije govora, što je ključno za preciznu dijagnostiku i razumijevanje uzroka govorno-jezičnih poremećaja. Suradnja logopeda i fonetičara omogućuje sveobuhvatan pristup u tretiranju govorno-jezičnih poteškoća. Fonetičari doprinose terapijskim procesima kroz analizu akustičkih i artikulacijskih aspekata govora, kao i kroz istraživanje jezičnih obrazaca koji mogu biti ključni za prilagođavanje terapije specifičnim potrebama pojedinog klijenta. S obzirom na to da fonetičari posjeduju vještine iz područja fonetike i lingvistike, njihova ekspertiza je također neizostavna u edukaciji i savjetovanju kako stručnjaka, tako i roditelja. Fonetičari, dakle, nisu samo pasivni promatrači, već aktivni sudionici u kreiranju učinkovitih terapijskih strategija za osobe s govorno-jezičnim poremećajima." Slažem se.</p>	Primljeno na znanje
50	<p>MLADEN HEDJEVER NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, apsolutno podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti. Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti koju je imenovalo Ministarstvo zdravstva pripremila je kvalitetan prijedlog. U Radnoj skupini nalaze se kompetentni znanstvenici i stručnjaci iz logopedije te im svakako treba odati priznanje za uloženi napor. Hrvatska je logopedija već</p>	Primljeno na znanje

	<p>odavno postigla respektabilnu domaću i međunarodnu znanstvenu i stručnu afirmiranost i došlo je vrijeme da se etablira i kao logopedska djelatnost. Siguran sam da su tome doprinijeli i ostali članovi radne skupine (koji nisu logopedi ali su dobro upućeni u problematiku). Veliki broj komentara pokazuje zainteresiranost logopeda (ali i onih koji to nisu) da se logopedska djelatnost konačno definira posebnim zakonom. Uz uvažavanje prijedloga koje su dali pojedini sudionici ovoga savjetovanja te uz manje dorade ili korekcije uvjeren sam da ćemo konačno imati zakon koji će omogućiti dobru uređenost logopedске djelatnosti u Republici Hrvatskoj.</p>	
51	<p>TATJANA PRIZL-JAKOVAC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, podržavam prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti jer smatram da je od ključne važnosti za daljnji razvoj logopedije kao znanosti i struke. Ovaj zakon omogućit će pružanje kvalitetnih i jasno definiranih usluga djeci i odraslima s razvojnim i stečenim govornim, jezičnim i komunikacijskim poremećajima, kao i poremećajima gutanja i hranjenja, za što su naši magistri logopedije nakon studija odgovarajuće osposobljeni. Posebno naglašavam važnost preciznog definiranja rada s odraslima, koji je jasno objašnjen u Zakonu, a za koji „suradnici srodnih struka“ nisu stručno kvalificirani. Poštujem sve profesije, no ključno je da se svaka struka drži svojih kompetencija i ne zadire u područja drugih. Naše studente učimo važnosti etičkog djelovanja i pridržavanja profesionalnih standarda. Također, ističem da je logopedska struka usklađena s visokim standardima svjetskih i europskih organizacija kao što su Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Europska asocijacija logopeda (ESLA), Američka asocijacija logopeda (ASHA) i Međunarodna asocijacija za komunikacijske znanosti i poremećaje (IALP), u čijim nas visokim predstavništvima aktivno zastupaju logopedi. Tatjana Prizl Jakovac Odsjek za logopediju Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet</p>	Primljeno na znanje
52	<p>DŽENITA LAZAREVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Kao roditelji djece s teškoćama smatramo da je ovaj ZAKON trebao obuhvatiti sve logopede, ovako izgleda da se piše isključivo o logopedima u zdravstvu. Ostaje pitanje što će se dogoditi s logopedima u vrtićima i školama, da li će nakon što se usvoji ovakav Zakon djeca ostati bez istih? Obzirom na nedostatak logopeda mislimo da nije dobro isključiti fonetičare jer iz našeg iskustva veći broj fonetičara se pokazao kao izvrsni stručnjaci koji su radili sa djecom koju su logopedi odbacili. NAžalost, ali to je istina. Mi na terenu vidimo i doživljavamo dosta toga, pa nam je nejasno i odakle ideja za citiramo; „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije.“ Nama je jasno da je autizam u zadnje vrijeme IN, donosi nekima i novac, ali autizam ne može biti isključivo područje djelovanja mag.logopedije. Oduvijek smo i mi kao roditelji ali i stručnjaci zagovarali multidisciplinarnost, timski rad sa djecom koja su u spektru autizma. Da li se ovim želi isključiti edukacijske rehabilitatore, psihologe i psihijatre? Psihijatri davaju dijagnozu autizma a obzirom da je ovaj prijedlog Zakona pri ministarstvu zdravstva trebalo bi poštovati liječnike specijaliste psihijatrije. Ovako ispada da oni nisu ti koji bi pisali da autizam koja je pod psihijatrijskim</p>	Primljeno na znanje

	<p>šifrarna. Dakle, zaključujemo da je ovakav prijedlog Zakona loš jer u dijelovima diskvalificira druge struke koje su itekako potrebne kod rada s djecom s teškoćama kao mogućnost da djece s TUR ostanu bez logopeda u socijalnoj skrbi i odgojno obrazovnim ustanovama. Zakon o logopedima je trebalo donijeti općenito kao što je donesen Zakon o edukacijskoj rehabilitaciji.</p>	
<p>53</p>	<p>ZRINKO FRANKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Važno je istaknuti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji se bave problematikom govora i jezika. U ovom području vrlo važnu ulogu igraju i fonetičari, koji su specijalizirani za detaljnu analizu zvukova govora, fonološke i fonetske poremećaje te procese usvajanja i proizvodnje govora. Dok logopedi često rade na terapijskim intervencijama, fonetičari imaju dubinsko znanje o mehanizmima proizvodnje i percepcije govora, što je ključno za preciznu dijagnostiku i razumijevanje uzroka govorno-jezičnih poremećaja. Suradnja logopeda i fonetičara omogućuje sveobuhvatan pristup u tretiranju govorno-jezičnih poteškoća. Fonetičari doprinose terapijskim procesima kroz analizu akustičkih i artikulacijskih aspekata govora, kao i kroz istraživanje jezičnih obrazaca koji mogu biti ključni za prilagođavanje terapije specifičnim potrebama pojedinog klijenta. S obzirom na to da fonetičari posjeduju vještine iz područja fonetike i lingvistike, njihova ekspertiza je također neizostavna u edukaciji i savjetovanju kako stručnjaka, tako i roditelja. Fonetičari, dakle, nisu samo pasivni promatrači, već aktivni sudionici u kreiranju učinkovitih terapijskih strategija za osobe s govorno-jezičnim poremećajima.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>54</p>	<p>DANIELA KATUNAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, prilažem skupne komentare članova Odsjeka za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: Argumentirat ćemo dvije temeljne zamjerke ovom Nacrtu prijedloga: načelnu i praktičnu. Prva se odnosi na definiranje pojma logopediska djelatnost i implikacija koje iz toga proizlaze, a druga se odnosi na samu materiju koja se regulira ovim zakonom. Pojam „logopediska djelatnost“ (što stoji u nazivu zakona) implicira šire značenje od onoga što regulira ovaj zakon, a to je reguliranje uvjeta za provođenje logopedске prakse. Ova se primjedba može potkrijepiti sljedećim citatom: ... Upravo stoga, da bi rehabilitacija, odnosno habilitacija, komunikacijskih, glasovnih, jezičnih i govornih vještina te sposobnosti hranjenja i gutanja u tih osoba bila uspješna, neizostavna je logopediska (re)habilitacija, odnosno logopediska djelatnost kao opća djelatnost od interesa za zdravlje građana Republike Hrvatske. (str.4 Nacrta) Na temelju prethodnog citata: ... logopediska (re)habilitacija, odnosno logopediska djelatnost... zaključuje se da su te dvije sintagme istoznačne, ali one to nikako NISU, tako da bi se moglo zaključiti da je takvo neprecizno shvaćanje temeljnih pojmova ujedno i osnovni problem teksta Nacrta zakona. (Korištenje termina habilitacija u ovome kontekstu zahtijevalo bi dodatnu terminološku raspravu, ali to sada nije primarno!) Dakle, izjednačiti logopedsku rehabilitaciju s logopedskom djelatnošću jednostavno je netočno. To se može argumentirati navodima iz samog teksta Nacrta zakona. S obzirom na sadržaj teksta navedenog u odjeljku naslovljenom OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

PROISTEĆI nedvojbeno je vidljivo da se Nacrt prijedloga zakona temelji na uočenim i dokumentiranim podacima o sve većem broju osoba u RH s razvojnim i stečenim komunikacijskim jezičnim poremećajima koji se u ovom tekstu nazivaju i opisuju različitim terminima i sintagmama: - odstupanja u jezičnom i komunikacijskom razvoju - poremećaj razumijevanja i poremećaj jezične i govorne produkcije - poremećaj pragmatičke komponente jezika odnosno socijalne komunikacije - poremećaj verbalne i neverbalne komunikacije - poremećaji komunikacijske, glasovne, jezične i govorne vještine - poremećaji predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog), jednojezičnih i višejezičnih govornika, govora i glasa - poremećaji u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja itd. Dakle, riječ je o pojavnostima kojima se kao svojim primarnim istraživačkim temama bave različite znanosti i etablirane struke u okviru studija s akreditiranim studijskim programima i definiranim ishodima učenja na različitim sveučilištima unutar RH – prije svega lingvisti, fonetičari, klinički lingvisti i fonetičari, ali i psiholozi, neurolozi, psihijatri i dr. Lingvistika i fonetika (psiholingvistika, neurolingvistika, kognitivna lingvistika, klinička lingvistika i fonetika, sociolingvistika, lingvistička pragmatika itd.) znanstvene su discipline koje stavljaju u fokus svojih teorijskih i praktičnih istraživanja upravo različite aspekte komunikacije jezikom i govorom, vodeći se znanstveno utemeljenim opisom i analizom, od samih strukturnih karakteristika jezika i govora pa do različitih oblika njihove upotrebe u produkciji i percepciji, u različitim medijima – verbalnom ili vizualnom, u jednojezičnosti i višejezičnosti, kako kod osoba bez jezično-govornih poteškoća tako i kod osoba kod kojih su jezik i govor na neki način oštećeni. Treba POSEBNO istaknuti da je potpuno neprihvatljivo bavljenje logopedskom djelatnošću (u najširem značenju koje se implicira u II. Poglavlju ovog Nacrta zakona) omogućiti/ozakoniti kao isključivo pravo logopeda upravo na temelju prethodno navedenih činjenica, a to je da se jezikom, jezičnom komunikacijom i govorom teorijski i primijenjeno bave prije navedene discipline, tako da je u tom smislu NUŽNA IZMJENA Nacrta zakona! Sasvim su neprihvatljivi sljedeći navodi iz predloženog teksta koji upućuju na apsolutnu ekskluzivnost logopeda u bavljenju komunikacijskim i jezično-govornim odstupanjima ili poteškoćama: - Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. - Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. Naime, u navedenim razdjelima sasvim je razvidno da je riječ o poremećajima i patologijama koje ulaze i u područje drugih disciplina i drugih stručnjaka za koje oni također imaju obrazovanjem stečene kompetencije. Primjerice, propisati da osobe na spektru autizma ulaze u isključivu djelatnost magistra logopedije posve je neodrživo kada znamo da za tu vrstu poremećaja (ali i druge) psiholozi te edukacijski rehabilitatori također imaju obrazovanjem stečene relevantne kompetencije. Iz drugoga je razdjela razvidno da je riječ o različitim tipovima poremećaja za koje ZASIGURNO logopedi ne mogu biti jedini stručnjaci te da je upravo kod tako navedenih poremećaja nužna i neizostavna suradnja različitih stručnjaka i disciplina kako bi se postigao što bolji učinak u

pružanju zdravstvene usluge. Iz dijela teksta koji se odnosi na ... POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI može se krenuti od sljedećeg citata koji povezuje načelnu primjedbu s praktičnim učincima koje takvo shvaćanje implicira: Navedena je (logopedska!) djelatnost usmjerena na otkrivanje i otklanjanje svih spomenutih poremećaja, a ostvaruje se kroz postupke prevencije, dijagnostike, terapije i protetike, kao i savjetodavnoga rada i edukacije. (str. 5. Nacrta zakona) U poglavlju II. LOGOPEDSKA DJELATNOST, Članak 3.3 stoji: Logopedska djelatnost obuhvaća: □ prevenciju, probir i savjetodavni rad □ logopedsku dijagnostiku □ logopedsku terapiju i savjetovanje □ evaluaciju terapijskog rada. A prije toga, u Čl. 2. opisana su značenja navedenih pojmova: 1) prevencija, probir i savjetodavni rad jest javni rad magistara logopedije usmjeren na upoznavanje javnosti s poremećajima socijalne komunikacije, glasa, jezika, govora, specifičnih poremećaja učenja, oštećenjima sluha 2) logopedska dijagnostika jest utvrđivanje komunikacijskih, jezičnih, govornih i glasovnih sposobnosti i potencijala pojedinca, primjena diferencijalnih dijagnostičkih postupaka, procjena razvijenosti (pred)vještina i vještina čitanja, pisanja kao i procjena (pred)matematičkih vještina, odnosno specifičnih poremećaja učenja, procjena potrebe rehabilitacije slušanja, funkcionalna dijagnostika slušanja, procjena komunikacijskih poremećaja te poremećaja glasa, jezika i govora, orofacijalna miofunkcionalna procjena, procjena sposobnosti gutanja i hranjenja, procjena kvalitete glasa, procjena složenih komunikacijskih potreba, odabir metoda i uporaba potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te planiranje logopedskih postupaka, postavljanje logopedske dijagnoze i pisanje logopedskog nalaza 4) evaluacija terapijskog rada jest procjena učinka svih logopedskih i drugih postupaka i tretmana koji se odnose na pojedinca i/ili grupe dakle, ne ulazeći u područje aktivnosti kvalificiranih logopeda □ logopedska terapija i savjetovanje (Članak 3.3), a na temelju prethodnih argumenata (postojanje spomenutih stručnjaka/ekspertata u pojedinim aspektima područja interesa i problema kojima se bavi i logopedija kao posebna disciplina unutar hrvatske znanstvene i obrazovne zajednice) treba zakonski također predvidjeti i sudjelovanje tih stručnjaka u poslovima obuhvaćenim trija točkama Čl. 3.3. Nacrta – prevenciji, probiru i savjetodavnom radu; dijagnostici – utvrđivanju komunikacijskih, jezičnih, govornih i glasovnih sposobnosti i potencijala pojedinca te u evaluaciji terapijskog rada. Naime, to je jedini način da se postigne sustavan i obuhvatan uvid i pristup navedenim poslovima jer svaki od stručnjaka – psiholog, edukacijski rehabilitator, otorinolaringolog, neurolog, fonetičar, lingvist i drugi nedvojbeno mogu pridonijeti usustavljanju i cjelovitu pristupu navedenim poslovima. Stoga je NEPRIHVATLJIV tekst u Čl. 4. Poglavlja III. UVJETI ZA OBAVLJANJE LOGOPEDSKE DJELATNOSTI Članak 4. Pravo na obavljanje logopedske djelatnosti ima magistar logopedije koji ima odobrenje za samostalan rad i upisan je u Registar magistara logopedije Hrvatske komore logopeda. Ovdje bi umjesto "logopedske djelatnosti" trebalo stajati „logopedske prakse“. I konačno – primjereniji naziv za ovako koncipiran Nacrt prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti – bolje bi bilo: Zakon o logopedskoj praksi, što uostalom potvrđuje sam tekst u poglavljima III: UVJETI ZA OBAVLJANJE LOGOPEDSKE PRAKSE i V. ORGANIZACIJSKI OBLICI LOGOPEDSKE DJELATNOSTI, gdje je to izrijekom navedeno, a to su članci: 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. Zaključno, ovakav nacrt Zakona koji

	<p>isključuje sve stručnjake koji su neophodni u čitavom procesu – od prevencije do terapije i rehabilitacije osoba s jezičnim, komunikacijskim, govornim i slušnim poteškoćama i poremećajima te koji samim time negira multidisciplinarnost kao jedan od temeljnih suvremenih preduvjeta uspješnog znanstvenog, a potom i praktičnog pristupa određenom zdravstvenom problemu pokazuje nedovoljnu promišljenost i nužnost obuhvatna i cjelovita pristupa pri njegovu sastavljanju. Stoga apeliramo da se pri sastavljanju predloženoga Zakona uključe relevantni spomenuti stručnjaci te da doista regulacija logopedске djelatnosti (prakse) bude utemeljena na nužnim multidisciplinarnim temeljima. doc. dr. sc. Daniela Katunar, pročelnica Odsjeka za lingvistiku</p>	
55	<p>MARINA OLUJIĆ TOMAZIN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Ovaj zakon već jako dugo čeka da ugleda svjetlo dana i konačno definira logopedsku djelatnost, po uzoru na razvijenije zemlje. Vjerojatno smo svi svjesni da je put od prepoznate potrebe za nekim zakonom do njegovog konačnog usvajanja dugotrajan i trnovit. Unatoč trudu mnogih generacija logopeda, zakon tek sada uspijeva dobiti zasluženi prostor. Nažalost, prilično kasnimo, a posljedice tog kašnjenja su itekako vidljive. Naime, u međuvremenu je logopedija postala vrlo tražena struka, prepoznata od strane korisnika i nužna, a i tržišno vrjednija. Time je postala primamljiva i mnogim drugim srodnim ili manje srodnim strukama koje su postupno širile svoje djelatnosti prema onima koje su traženije i vrjednije na tržištu. Očekivano jer nije bilo zakona koji bi logopedsku djelatnost zaštitio. No predloženi zakon ne definira zakon samo vanjske, nego i jednako nužne unutarnje granice. I vanjske i unutarnje granice su prijeko potrebne za održanje i podizanje kvalitete logopedске djelatnosti. Savjetujem i ostalim strukama da svoju kvalitetu osiguraju i zaštite zakonom. Iskreno podržavam ovaj zakon. dr. sc. Marina Olujić Tomazin, logoped i psiholog, viša asistentica na Odsjeku za oštećenja sluha, ERF</p>	Primljeno na znanje
56	<p>ANA DOŠEN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti jer je ključan za osiguranje sigurnosti korisnika i visoke kvalitete usluga. Zakon propisuje standarde obrazovanja i kontinuiranog stručnog usavršavanja, što omogućuje da logopedi budu adekvatno educirani i spremni primjenjivati najnovije dijagnostičke i terapijske metode. Također, jasno definira opseg djelatnosti i etičke standarde, čime se osigurava da logopedi djeluju u najboljem interesu korisnika, pružajući im stručnu i sigurnu skrb u skladu s najvišim profesionalnim normama. Ana Došen, mag. logoped.</p>	Primljeno na znanje
57	<p>LUCIJA BREZAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti nije usklađen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) prema kojemu su u čl. 155, st. 2 uz ostale struke navedeni i fonetičari kao zdravstveni radnici. Dakle, zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike</p>	Primljeno na znanje

	<p>i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. Kao dodatni argument navodim komentar doc.dr.sc. Diane Tomić u kojem je izneseno mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava, dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSlTjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf.</p>	
58	<p>ANA VIDOVIĆ ZORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, S obzirom na velik broj govornih, jezičnih i općih komunikacijskih poteškoća u Hrvatskoj, ali i u svijetu, što je, dakako, prepoznato i u ovome Zakonu, pozdravljam njegovo donošenje. Ipak, kao voditeljica Odjela za fonetiku pri Hrvatskome filološkom društvu, prepoznajem i određene propuste u ovome Nacrtu. Također, želim upozoriti i na moguće štetne posljedice koje bi donošenje ovoga Zakona moglo imati, prvenstveno na kvalitetu pružanja usluge rehabilitacije osoba s govornim i jezičnim teškoćama, što i jest najvažniji i krajnji cilj ovoga Nacrta, ali i na druge struke koje također sudjeluju u djelatnostima navedenima u Nacrtu. Nedostaci koje prepoznajem jesu sljedeći: 1. Tvrdnja navedena u dijelu Nacrta „II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći“ prema kojoj „magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa stvarnim stanjem u RH. Naime, dio navedenih djelatnosti koje se odnose na rehabilitaciju slušanja i govora također već desetljećima obavljaju i fonetičari, a mnogi od njih zaposleni su u svjetski cijenjenim institucijama i centrima za slušne i govorne poremećaje, od kojih je najpoznatiji Centar „Suvag“. Nadalje, studij fonetike obrazuje fonetičara, koji je, prema standardu zanimanja HKO-a (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542) „stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa“, a radi će „u obrazovnom, rehabilitacijskom, medijskom ili umjetničkom te znanstveno-istraživačkom okruženju samostalno ili u interdisciplinarnim timovima. Iz navedenog je razvidno da je fonetičar itekako visokokvalificirani stručnjak osposobljen za obavljanje dijela djelatnosti koji su ovim Nacrtom definirane kao ISKLJUČIVO“ logopedске. No osim fonetičara, za kvalitetno obavljanje navedenih djelatnosti prema najvišim standardima potrebna je suradnja i s mnogim drugim visokospecijaliziranim stručnjacima (audiolozima, fonijatrima, otorinolaringolozima, psiholozima, edukacijskim rehabilitatorima, lingvistima, pedagozima...). Osim što navedena tvrdnja ne odgovara stvarnome stanju, jasno je i to da je u izravnoj suprotnosti s iznimno važnim dokumentom RH – Standardom zanimanja Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Stoga predlažem da se iz Nacrta izostavi riječ „jedini“, a doda konstrukcija „u suradnji s ostalim kvalificiranim strukama“, što bi glasilo: „Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim</p>	Primljeno na znanje

	<p>kompetencijama stečenim obrazovanjem, u suradnji s ostalim kvalificiranim strukama (navesti koje su to) omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete.“ 2. Definiranje logopeda kao jedinog stručnjaka za rehabilitaciju govora, slušanja i jezika u suprotnosti je i sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) čl. 155, st. 2, koji uz ostale struke navodi i fonetičare kao zdravstvene radnike. 3. Spornim nalazim i definiciju prema kojoj je logopedska dijagnostika „utvrđivanje komunikacijskih, jezičnih, govornih i glasovnih sposobnosti i potencijala pojedinca“ (Članak 2, (1) 2)) – navedeno uopće nije djelatnost logopeda, nego drugih govorno-komunikacijskih i jezičnih stručnjaka (nastavnika jezika, fonetičara, lingvista), a navedenom definicijom njih se isključuje u obavljanju djelatnosti zajamčenih kvalifikacijama za koje su osposobljeni i opisanih standardom zanimanja (za fonetičara vidjeti na https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542). Logoped je naime osposobljen za rad s osobama s poremećajima govora i jezika (dakle, otklonom od tipičnog), a procjena općih govornih vještina (artikulacijskih, glasovih, prozodijskih i sl. obilježja, poštivanja ortoepske norme, govorničke vještine, estetika u govoru i sl.) u tipičnome govoru bez poremećaja u domeni je filologa-fonetičara – temeljem ishoda osiguranih studijem fonetike, a kojih nema u ishodima studija logopedije. Iz svega navedenog smatram iznimno spornim definiranje navedenih djelatnosti (prevenciju, probir i savjetodavni rad; (logopedsku) dijagnostiku; (logopedsku) terapiju i savjetovanje; evaluaciju terapijskog rada) opisanim u Članku 2 (1) u ovome Nacrtu kao isključivo logopedskih. Razlog je što se na taj način iz tržišta rada isključuje druge kvalificirane stručnjake za obavljanje poslova za koje su stekli sve potrebne kvalifikacije, što nije u skladu niti s hrvatskim niti EU zakonskim okvirom. Još važnije, isključuju se resursi u obliku specifičnih vještina i znanja kojima takve struke rehabilitaciji mogu pridonijeti, što u konačnici šteti upravo osobama s govornim poremećajima. Srdačan pozdrav, doc. dr. sc. Ana Vidović Zorić, voditeljica Odjela za fonetiku HFD-a</p>	
59	<p>ANA MATIĆ ŠKORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poštovani, kao logoped koji uvijek podržava multidisciplinarnost u istraživačkome radu, pa i usku suradnju u kliničkome (sve prema potrebama samoga klijenta), i dalje smatram da je zakon koji će regulirati logopedsku djelatnost nužan. Na jednak je način logopedija regulirana na razini svijeta i Europe, kako je već nekoliko puta naglašeno u komentarima. Pozivanje na samo jedan aspekt rada drugih struka ili samo na jednu metodu nije adekvatan (niti logički valjan) argument protiv zakona. Logoped je školovani stručnjak koji se, osim glasovno-govornim poremećajima, bavi i komunikacijskim i jezičnim poremećajima, specifičnim teškoćama učenja, oštećenjima sluha, poremećajima gutanja i hranjenja, a tako nije samo u Hrvatskoj, već i u ostatku svijeta. Cilj je nakon više desetljeća rada i istraživanja napokon jasno definirati ulogu logopeda i djelokrug logopedске djelatnosti. Svim srcem želim da sve buduće rasprave budu konstruktivne, da se vode u pozitivnom tonu i da pritom svi dionici na umu imaju etički adekvatno postupanje i dobrobit klijenata. Srdačno, doc. dr. sc. Ana Matić Škorić</p>	Primljeno na znanje
60	<p>TOMISLAV RADOŠEVIĆ</p>	Primljeno na znanje

	<p>NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam nacrt prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti jer uređuje djelatnost struke koju prepoznaju brojna udruženja, između ostalih European Speech and Language Therapy Association, American Speech, Language and Hearing Association te International Association of Logopedics and Phoniatics. Logopedi u Hrvatskoj završavaju studij od 300 ECTS bodova i kao takvi stručni su za prevenciju, probir, dijagnostiku i terapiju poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, hranjenja i gutanja, slušanja, čitanja, pisanja te računanja. Suvremena logopedska djelatnost nije ograničena na jednu metodu već se kontinuirano unapređuje kroz znanstvena istraživanja koja su preduvjet prakse temeljene na dokazima (znanstveno polje logopedija s četiri grane: komunikacijski i jezični poremećaji i specifične teškoće učenja, glasovno-govorni poremećaji, oštećenja sluha, poremećaji gutanja i hranjenja). Tomislav Radošević, mag. logoped., član posebne radne skupine European SLT Day & Webinars, European Speech and Language Therapy Association</p>	
61	<p>TAMARA ŽIVKOVIĆ IVANOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Regulacija logopedске djelatnosti kroz zakon osigurat će standard i podizanje kvalitete usluge naših korisnika. Donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti smatram opravdanim i korisnim i ne mislim da isključuje rad stručnjaka različitih profila nego pozicionira i jasno definira ulogu i doseg rada logopeda.</p>	Primljeno na znanje
62	<p>IVA DODIG NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Ne slažem se s interpretacijama koje tvrde da ovaj zakon isključuje druge struke. Ovaj zakon će pomoći definirati gdje jedna struka počinje, a gdje druga završava. Naprotiv, smatram da zakon pruža prijeko potrebnu priliku za zaštitu logopedске djelatnosti tako što jasno definira da ju smije obavljati isključivo logoped s odgovarajućom stručnom spremom, koji je često i dodatno educiran za to specifično područje. Logopedi se na našem uvaženom fakultetu obrazuju da korisnicima i njihovim obiteljima pristupaju individualno, cjelovito i holistički, koristeći se stručnim i znanstveno utemeljenim metodama u dijagnostici, terapiji i savjetovanju. Cilj ovog zakona nije monopolizacija tržišta, već zaštita struke i korisnika od neadekvatnih, neprofesionalnih i nepotpunih usluga. Također, zakon ne isključuje multidisciplinarnost, već je upravo podržava, osiguravajući jasnu ulogu logopeda u timskom radu.</p>	Primljeno na znanje
63	<p>TIHANA KOVAČEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Ovim zakonom automatski bi se isključile druge srodne struke te tvrdim da bi radi toga on mogao postati opasan za naše opće zdravlje. Multidisciplinarnost, koja se potiče u ostatku Europe i svijeta, te je izrazito bitna u suvremenom društvu se kompletno zanemaruje. Time dovodimo u pitanje i kvalitetu usluge koju korisnici na koncu dobiju, te također i adekvatan pristup istoj. Ovaj zakon je potencijalno opasan i radi nepoštivanja Europskih normi i direktiva koje smo dužni poštovati, dovodi u pitanje i vrlo osjetljive struke i područja u zdravlju. Kao veliku boljku ovog zakona vidim i manjak plana za rješavanje problema deficitarnosti kao i što boljih uvjeta i veće pomoći potrebitima. Obzirom da radim u školstvu, svjesna sam sve veće količine djece kojima je</p>	Primljeno na znanje

	potrebna pomoć pri učenju u raznim oblicima. Pitam se što će se dogoditi sa tisućama učenika koji više neće imati mogućnost primiti pomoć niti imati gdje odlaziti na bilo koju vrstu terapije?	
64	<p>MARIA ELENA BRUSIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Zakon implicira isključivost drugih srodnih struka te je time potencijalno opasan za hrvatsko zdravstvo. Dovodi u pitanje adekvatan pristup i kvalitetu pružene usluge korisnicima na koncu jer implicitno zanemaruje multidisciplinarnost, koja je trend danasnjice koji se sve više potiče u ostatku Europe. Time biva potencijalno opasan i putem nepostivanja Europskih normi i direktiva koje smo dužni postivati, te dovodi i odgovornost vrlo osjetljive struke i područja u zdravstvu (s obzirom na korisnike), u pitanje. Također, sadržaj ovog Zakona ne predstavlja u potpunosti jasan plan koji bi za cilj trebao imati rješavanje problema deficitarnosti i sto bolje i veće pomoći potrebitima. Dapace, dovodi to isto u pitanje, s obzirom na prethodno navedeno. Kao profesor smatram da bi donošenje ovog zakona bilo zaista sramotno i ne razumijem kako država i logopedi imaju obraza stvarati ovakav monopol na tržištu. Radim u područnoj školi u koju školski logoped niti ne dolazi, što bi trebali svi roditelji djece sa poteškoćama u artikulaciji? Stotine, ako ne i tisuće, roditelja će ostati bez prijeko potrebne pomoći za svoju djecu a sve samo zbog nečijeg ega. Više nego sramotno ukoliko ovaj Zakon prođe.</p>	Primljeno na znanje
65	<p>MATEJA GABAJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti definira djelokrug kompetencija magistra logopedije kao stručnjaka u pružanju usluga u području (re)habilitacije poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, slušanja, čitanja i pisanja, hranjenja i gutanja. Takav zakon je od ključne važnosti za suvremenu znanstvenu i stručnu disciplinu logopedije, kako za zaštitu struke, tako i za pružanje najbolje podrške i skrbi krajnjim korisnicima usluga. Osobno mi se sviđa što se ovim Zakonom određuje i znanstveni rad kao temelj visokokvalitetne kliničke prakse logopeda.</p>	Primljeno na znanje
66	<p>BISERKA BELUHAN GRGEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti, smatrajući ga od velikog interesa kako za struku tako i za sadašnje i buduće korisnike naših usluga. Zakon o logopedskoj djelatnosti bi napokon trebao osigurati regulaciju i standarde koji garantiraju kvalitetu pruženih usluga.</p>	Primljeno na znanje
67	<p>DALIBOR MATKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Još nitko nije postavio pitanje zbog čega se pokušava donijeti ISTI zakon kada je prošle godine Vlada odbila Prijedlog zakona o logopedskoj djelatnosti. https://socijaldemokrati.hr/vlada-odbila-prijedlog-zakona-o-logopedskoj-djelatnosti/</p>	Primljeno na znanje
68	<p>MAIDA ARSLANAGIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam zakon koji mi logopedi već jako dugo čekamo. Konačno formiranje zakona prijeko je potrebno za dobrobit</p>	Primljeno na znanje

	naše struke, ali i svih sadašnjih i budućih korisnika naših usluga koji zaslužuju adekvatnu i profesionalnu podršku stručnjaka- logopeda.	
69	<p>JELENA GLIGORA SEGEDI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Poštovani, pozdravljam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti, pozdravljam reguliranje spomenute profesije kao i reguliranje pružanja usluga osobama s komunikacijskim i jezično-govornim odstupanjima.</p>	Primljeno na znanje
70	<p>ANA LEKO KRHEN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>ANA LEKO KRHEN, Odsjek za logopediju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Donošenje ovog zakona može značajno unaprijediti kvalitetu logopedskih usluga i osigurati bolju podršku osobama s poremećajima glasa, govora, jezika, čitanja, pisanja, komunikacije, hranjenja i gutanja. Poticanjem kontinuiranog obrazovanja i usavršavanja logopeda, ovaj zakon će doprinijeti primjeni najnovijih znanstvenih saznanja i metoda u praksi. Regulacija logopedске djelatnosti može doprinijeti boljem pristupu uslugama, posebno za ranjive skupine koje često nemaju adekvatnu podršku. Zakon bi mogao olakšati suradnju između logopeda i drugih zdravstvenih i obrazovnih stručnjaka, što je važno za holistički i interdisciplinarni pristup rehabilitaciji.</p>	Primljeno na znanje
71	<p>SENIJA BAŠIĆ-GOJA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam ovaj Zakon kojim će se konačno logopedska djelatnost postaviti u regulirane zakonske okvire i time zaštititi sve nas logopede koji godinama radimo predano, savjesno i etično, na dobrobit svih onih kojima pružamo stručnu pomoć. Zakonska regulativa je također važna i korisnicima naših usluga kako bi se jasno definirale kompetencije logopedске struke i razgraničile se u okvirima interdisciplinarnosti, a time se zaštitili od mogućih posljedica djelovanja pojedinaca iz srodnih struka koji zbog deficita logopeda dobivaju priliku za sebe i prelaze granice svojih kompetencija. Kao logoped s dugogodišnjim iskustvom, od kojih zadnje 23 godine u privatnoj praksi, svjedočim mnogim takvim primjerima, koji se zbog neuređenog sustava i nepostojanja zakonske regulative prešutno toleriraju i sve više postaju pravilo nego izuzetak. I sada, kad smo mi logopedi konačno stigli nadomak toliko dugo iščekivanog Zakona, odjednom se podigla velika "bura i nevera", i brojni srodni (i nesrodni) stručnjaci osjećaju se prozvani da se referiraju na njegov sadržaj. I svi se zdušno trude kritizirati, optuživati, osporavati pojedine stavke Zakona, uz raznorazne argumente, citate, nerijetko čak i znanstvene ekspertize. Sve je to vrlo simptomatično i može značiti samo jedno - da smo na pravom putu...</p>	Primljeno na znanje
72	<p>MARTINA STARČEVIĆ PERICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti koji će napokon regulirati rad stručnjaka ali i štiti prava korisnika logopedskih usluga. Ovaj zakon veliki je korak naprijed kako za logopede tako i za njihove pacijente jer će osigurati standarde koji garantiraju kvalitetu usluge.</p>	Primljeno na znanje
73	<p>DANIELA CVITKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p>	Djelomično prihvaćeno U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije

<p>Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet, Vijeće studija Edukacijska rehabilitacija Ovaj komentar odnosi se na dio Zakona u kojem se navodi: „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije.” Ovaj dio zakona smatramo problematičnim iz nekoliko razloga. Poremećaj iz spektra autizma je sveobuhvatni razvojni poremećaj/stanje koje obuhvaća niz razvojnih dimenzija i funkcioniranje osobe u različitim aspektima njenog života. Nazvati ga komunikacijskim poremećajem je pojednostavljivanje potreba za podrškom koju ove osobe imaju. Podrška osobama s ovom dijagnozom treba uključivati tim različitih stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora, psihologa, logopeda, učitelja, psihijatara, liječnika različitih specijalizacija itd.). Osim navedenog, neodgovorno je, neprofesionalno i neetički tvrditi da bi se jednom populacijom osoba s invaliditetom trebala baviti isključivo jedna struka što ovako napisani tekst implicira. Isto tako, jedna struka ne može imati monopol nad razvojnim područjem – u ovom slučaju radi se o komunikaciji koja je područje bavljenja stručnjaka različitih profila. Izv.prof.dr.sc. Daniela Cvitković, Voditeljica Vijeća studija Edukacijska rehabilitacija Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet</p>	<p>u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
<p>74 IVANA LUKIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Smatram da je krajnje vrijeme da se logopediju kao struku zaštiti, a ponajviše zbog "prodiranja" ostalih struka koje bi željele preuzeti logopedsku djelatnost. Zamjerka ovom nacrtu je to što se praktički ne spominju logopedi u sustavu odgoja i obrazovanja što mi nije jasno. Vjerujem i nadam se da će se ta greška ispraviti jer je donošenje potpunog Zakona neophodno.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>75 INES GALIĆ-JUŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Ines Galić-Jušić, logopedinja, voditeljica jednog od prvih privatnih logopedskih kabineta u RH, Logokor d.o.o., doktorica znanosti iz znanstvenoga područja interdisciplinarnih znanosti, znanstvenoga polja kognitivnih znanosti, autorica i koautorica nekoliko knjiga i priručnika iz područja logopedije, dobitnica Priznanja Hrvatskog logopedskog društva za doprinos razvoju logopedске znanosti i prakse 2022. godine. Podržavam donošenje ovog zakona, smatram ga društvenim ugovorom, ne samo u značenju suvremenog prava, već i u njegovu povijesnom kontekstu kao važan doprinos sporazumu kojim "slobodni pojedinci napuštaju prirodno stanje i uspostavljaju građansko društvo, odnosno državu radi zaštite svojih prirodnih prava"(definicija društvenoga ugovora iz Hrvatske enciklopedije). Za svaku je ljudsku djelatnost donošenje takve vrste zakona od nesagledive koristi. Logopedija i logopedi čekaju ga barem jedno desetljeće, mnogi od njih zdušno rade na korist svima da ugleda svjetlo dana. Velika je radost čitati njegove alineje, a ne nazvati ga revolucionarnim za struku logopeda i njihovih korisnika kao i za čitavu zajednicu, čak i uz neke primjedbe ili nejasnoće, mislim da bi bilo preskromno.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>76 IVANA ŠIMIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za logopediju.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	Zakon o logopedskoj djelatnosti predstavlja osnovu za pravilno funkcioniranje ove profesije. Njime se regulira rad stručnjaka, čime se štite interes i prava korisnika logopedskih usluga. On je ne samo potreban nego i neophodan.	
77	IVANA BANJAN BAKETIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam predugo očekivano donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti! Smatram da je to izrazito važno za sve logopede u RH kao i za naše pacijente (za dodatno priznanje naše struke, daljnjih koraka konačnog osnivanja Hrvatske komore logopeda i baze registriranih logopeda, te pružanje što kvalitetnijih logopedskih usluga našim krajnjim korisnicima/pacijentima).	Primljeno na znanje
78	MATEJA LJUBEK ČEGEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Nacrt prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti podržavam (iako su potrebne određene dopune i izmjene) jer je donošenje ovog Zakona izrazito važno za struku kako bi se osigurala i pružila kvalitetnija usluga, te poboljšala interdisciplinarnost kroz jasnu specifikaciju uloga svakog stručnjaka.	Primljeno na znanje
79	PETRA MIKUŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Poptuna podrška dugočekivanom zakonu koji će zaštititi struku i korisnike.	Primljeno na znanje
80	ADELA PARAĆ KUKEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Smatram da je Zakon o logopedskoj djelatnosti neophodan u svrhu ostvarivanja potvrde digniteta i prva struke, kao i slobode ne od nečega, već slobode za nešto na što se svjesno odlučujemo i profesionalno obvezujemo.	Primljeno na znanje
81	KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI PODRŽAVAM NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, a komentari i sugestije, kako svih sudionika u e-savjetovanju, tako i moji, trebali bi doprinijeti boljoj kvaliteti samog Zakona, čija jedina svrha bi trebala biti - kako korisnicima logopedske usluge osigurati stručnu i kvalitetnu uslugu. Iz nekih komentara fonetičara, iščitava se kako će Zakon o logopedskoj djelatnosti biti ugroza za njihovu logopedsku djelatnost!? Je li i dosad bilo moguće da se na raspisano radno mjesto LOGOPEDA zaposli fonetičar? Mislim da je odgovor NE. Ako je odgovor DA, treba li nastaviti s takvom krivom praksom? Radi li negdje LOGOPED na radnom mjestu FONETIČAR? Ako radi, to je kriva praksa, kao i obrnuto. Hrvatska udruga fonetičara, objavljeno u Teleskopu ovih dana...upozorava hrvatsku javnost...da se Nacrtom Prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, usvoji li se...krše njihova ustavna prava na rad u skladu sa stečenom diplomom..., pa između ostaloga navode kako fonetičari rehabilitatori slušanja i govora rade u zdravstvenim ustanovama poput..., centrima za odgoj i obrazovanje poput Slave Raškaj... Više godina sam radila na radnom mjestu logopeda u Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj pa bi u interesu javnosti bilo važno reći, kako su fonetičari u tom centru zaposleni na radna mjesta AUDIOREHABILITATORA, po staroj sistematizaciji koja je ostala još iz vremena SFRJ kada je	Primljeno na znanje

	<p>Centar obrazovao gluhu i nagluhu djecu, a pošto se u Centru, tada kad su zaposleni i sada, obrazuju djeca s različitim, većim teškoćama, fonetičari nisu mogli raditi kao audiorehabilitatori jer djece za rehabilitaciju slušanja nije bilo, stoga su bez potrebnog obrazovanja i znanja radili s djecom iz spektra, mentalnim teškoćama, sindromima..., znači radili su kao priučeni logopedi, možda i edukacijski rehabilitatori, dok u međuvremenu nisu stekli kakve-takve kompetencije za rad s djecom koja imaju teškoće. Je li se ovdje mislilo o dobrobiti djece? Treba li podržavati ovakve primjere? Katica Puškarić, mag.logoped, preko 30 godina staža na radnom mjestu logopeda: u više vrtića Grada Zagreba, u spomenutom Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj, dugi niz godina nositeljica samostalne logopedске djelatnosti</p>	
82	<p>MAJA ILIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI. Istina je da se spomenute struke u POJEDINIM dijelovima preklapaju s logopedijom, ali je isto tako istina da svaka struka ima granice svog područja koje proizlaze iz kompetencija stečenih školovanjem. Apsolutno podržavam interdisciplinarnost i suradnju srodnih struka, ali onu interdisciplinarnost gdje svaki sudionik daje doprinos koji proizlazi iz njegove domene stručnosti, ne one u kojoj radi posao druge struke. Zakonom bi se u logopediji to napokon reguliralo.</p>	Primljeno na znanje
83	<p>MAŠA JAKUBIN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Podržavam i smatram izrazito važnim da zakon o logopedskoj djelatnosti konačno bude donesen.</p>	Primljeno na znanje
84	<p>VJEKOSLAVA SOŠIĆ ŽUŽA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Osoba sam oštećena sluha (duboka obostrana gluhoća dijagnosticirana mi je u 11. mjesecu života kao posljedica toksičnosti lijeka). Ukratko: prelingvalno gluha tj. oglušila sam prije no što sam usvojila osnove govora i jezika. Od najranije sam dobi uključena u rehabilitaciju slušanja i govora. Za održavanje kvalitete govora rehabilitacija mi je potrebna i dan danas, no ona mi je uskraćena budući me logopedi koji rade u zdravstvenim ustanovama (Istra) odbijaju primiti, ali i onako nisu osposobljeni isčitati audiogram niti provoditi rehabilitaciju slušanja i govora kao što to čine fonetičari rehabilitatori. Stoga, donositi zakon kojim se naglašava da su logopedi JEDINI stručnjaci u rehabilitaciji govora, sluha i slušanja je NEISTINA a zakon je time štetan za sve osobe oštećena sluha koji koriste slušna pomagala ili imaju umjetnu pužnicu jer naše rehabilitatore (fonetičare) briše iz sustava.</p>	Primljeno na znanje
85	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski Fakultet, PROČELNICA. Ovaj dugo čekani zakon napokon regulira logopedsku profesiju, propisujući tko, na koji način i pod kojim uvjetima može pružati logopedsku uslugu te kako ta osoba treba biti primarno i dodatno obrazovana. Time će se značajno unaprijediti kvaliteta i način rada logopeda te dodatno osigurati da krajnji korisnik logopedске usluge dobije uslugu kompetentnog stručnjaka. S obzirom na to da</p>	Primljeno na znanje

	<p>su korisnici ranjive skupine, to je posebno važno. Svi korisnici moraju imati pravo na stručnjaka dobro obrazovanog u svim područjima rada logopeda, s prikladnom razinom obrazovanja u čitavom rasponu poremećaja, s dovoljno sati kliničkih vježbi i stručne prakse te s propisanim procedurama cjeloživotnog obrazovanja. Također, moraju imati mogućnost zaštite od neprikladnog rada. Sve to ovim se zakonom omogućuje te je on veliki korak naprijed za logopedsku profesiju.</p>	
86	<p>DIJANA TEŽAK STRAHONJA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Ogromna podrška za konačno formiranje prijeko potrebnog zakona za dobrobit logopedске struke i svih korisnika logopedskih usluga u budućnosti.</p>	Primljeno na znanje
87	<p>DALIBOR MATKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Rijetko kada sam pročitao toliko nesuvislih konstrukcija kao u ovom prijedlogu... Prije svega LOGOPEDIJA nije zdravstvena struka i veliki broj sudionika u komentarima upravo to naglašava. Usporedbe kakve su neki davali ovdje u komentarima sa stomatologijom i ostalima u smislu sličnosti pa samim time i ravnopravnosti u kontekstu zdravstvene struke je kao situacija u kojoj imate zdjelu s voćem, netko vas pita da nabrojite sadržaj zdjele, vi nabrojite "jabuka, kruška, naranča i banana" i nakon tog tvrdite da govorite o voćarstvu. Istovremeno, čitam i opravdane kritike samih logopeda koji negoduju glede usvajanja ovog prijedloga zakona. Vrlo je vjerojatno da najviše ustraju oni koji će vjerojatno prijeći na ustanovu kada im to Zakon omogući (obzirom da je razvidna razlika između privatnih logopeda i ostalih). Mnogi izražavaju zabrinutost kako je taj prijedlog napravljen po mjeri pojedinaca i određenih skupina, a ne struke. Posljednje što čujem je od šireg kruga logopeda kako se sada grčevito šalju poruke u kojima se sugerira na sudjelovanju u ovom savjetovanju, lajkanju podobnih komentara itd. Da nisu ljudi kojima vjerujem, pomislio bih da čitam srpski Kurir i Vučićevu mašineriju koja maršira na Beograd na dan izbora... Uglavnom, dragi logopedi - tamo gdje vam puno obećavaju, ponesite najmanju torbu...</p>	Primljeno na znanje
88	<p>LUCIJA ŠARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Puna podrška zakonu koji će napokon regulirati logopedsku djelatnost, zaštititi logopede na tržištu rada te postaviti temelj daljnjeg razvoja struke i znanosti logopedije u Republici Hrvatskoj.</p>	Primljeno na znanje
89	<p>ANA BONETTI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Regulacija logopedске djelatnosti kroz zakon će osigurati standarde koji garantiraju kvalitetu usluga, što je od esencijalne važnosti za dobrobit osoba s poremećajima glasa, govora, jezika i komunikacije. Donošenje ovog Zakona je izrazito važno za struku kako bi se osigurala kvaliteta usluga, zaštitili korisnici, omogućila standardizacija usluga, poboljšala interdisciplinarnost kroz jasnu podjelu uloga unutar nje. Izv.prof.dr.sc. Ana Bonetti, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za logopediju</p>	Primljeno na znanje
90	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p>	Primljeno na znanje

	<p>Polje interesa logopedije kao struke je također i polje interesa te djelovanja fonetike - smjer rehabilitacije slušanja i govora. Tu konkretno mislim na ljudsku komunikaciju, govor, glas i slušanje te sve ono što uz to polje ide. Mnogi od nas fonetičara su ujedno i profesori hrvatskog jezika, ne samo da nas to čini kompetentnim, već i stručnjacima u tom polju. Naravno, svaka struka ima svoj pristup u spomenutim područjima i vrijedne doprinose. Iako preklapanja u interesima postoje, svaka je struka potrebna i dragocjena. Međutim, bilo bi neozbiljno reći da je to ISKLJUČIVO i JEDINO logopedsko ili fonetsko polje interesa jer se ljudskom komunikacijom, glasom, govorom i slušanjem bave i liječnici, specijalisti otorinolaringologije-subspecijalisti audiologije i fonijatrije, specijalisti neurologije i mnogi drugi stručnjaci bez kojih probir, prevencija, dijagnostika, terapija i rehabilitacija svih poteškoća u tom polju ne bi bile moguće. Drugim riječima, sasvim je jasno da je ovo uvijek bilo i uvijek će biti područje kojim se bave mnoge struke i svaka na svoj način doprinosi boljitku pacijenata. Naprosto nije moguće svojatati polje koje je toliko multidisciplinarno i interdisciplinarno. Zdravstvenoj zaštiti stanovništva, na koju se ovaj prijedlog zakona poziva, cilj je sveobuhvatni i temeljiti pristup svakom pacijentu te osiguravanje mišljenja, znanja i intervencije raznih stručnjaka kako bi se donijela odluka o najboljem putu oporavka za pacijenta.</p>	
91	<p>ANTONIO MILOVINA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Važno je istaknuti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji se bave problematikom govora i jezika. U ovom području vrlo važnu ulogu igraju i fonetičari, koji su specijalizirani za detaljnu analizu zvukova govora, fonološke i fonetske poremećaje te procese usvajanja i proizvodnje govora. Dok logopedi često rade na terapijskim intervencijama, fonetičari imaju dubinsko znanje o mehanizmima proizvodnje i percepcije govora, što je ključno za preciznu dijagnostiku i razumijevanje uzroka govorno-jezičnih poremećaja. Suradnja logopeda i fonetičara omogućuje sveobuhvatan pristup u tretiranju govorno-jezičnih poteškoća. Fonetičari doprinose terapijskim procesima kroz analizu akustičkih i artikulacijskih aspekata govora, kao i kroz istraživanje jezičnih obrazaca koji mogu biti ključni za prilagođavanje terapije specifičnim potrebama pojedinog klijenta. S obzirom na to da fonetičari posjeduju vještine iz područja fonetike i lingvistike, njihova ekspertiza je također neizostavna u edukaciji i savjetovanju kako stručnjaka, tako i roditelja. Fonetičari, dakle, nisu samo pasivni promatrači, već aktivni sudionici u kreiranju učinkovitih terapijskih strategija za osobe s govorno-jezičnim poremećajima.</p>	Primljeno na znanje
92	<p>LINA ČULIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI</p> <p>Kompletan nacrt prijedloga zakona nejasan je i nedorečen. Ono što proizlazi iz ovog nacrta je da se definira rad logopeda u zdravstvenom sustavu i logopeda privatnika, dok su potpuno izostavljeni logopedi u odgojno-obrazovnom sustavu i sustavu socijalne skrbi. Budući da u nacrtu nisu obuhvaćeni svi logopedi, ovaj se zakon ne smije zvati Zakon o logopedskoj djelatnosti, već Zakon o logopedskoj djelatnosti u zdravstvu i privatnom sektoru. U protivnom je naziv obmanjujući i nekorektan prema velikom broju kolega logopeda. Dakle, ovako kako je nacrt napisan, ovaj Zakon o logopedskoj djelatnosti nije za sve logopede. Ističem i to da je neobično da su logopedi u određenim sustavima izostavljeni, budući da su među članovima radne</p>	Primljeno na znanje

skupine navedene i osobe iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Nejasno je zašto su te osobe u radnoj skupini ako o logopedima u odgojno-obrazovnom sustavu i sustavu socijalne skrbi u ovome nacrtu nema ni spomena. Ovakav je zakon diskriminatoran prema kolegama iz ovih dvaju sustava jer im ne pruža nikakvu pravnu zaštitu, a prema čl. 3. st. 2. ovog nacrta ispada da logopedsku djelatnost obavljaju isključivo logopedi u sustavu zdravstva. Znači li to da logopedi u odgojno-obrazovnim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi ne obavljaju logopedsku djelatnost? Ako je tome tako, koju onda djelatnost ti logopedi obavljaju? Ovakav je zakon diskriminatoran i prema kolegama u zdravstvu i privatnom sektoru, čiji je rad ovakvim zakonom strogo reguliran. U čl. 4. nacrta spominje se da pravo na obavljanje logopedске djelatnosti ima magistar logopedije koji ima odobrenje za samostalan rad i koji je upisan u registar komore. Ako ovim zakonom nisu obuhvaćeni logopedi izvan zdravstva i privatnog sektora, znači li to da magistri logopedije koji se ne zaposle u zdravstvu ili privatnom sektoru neće moći obavljati logopedsku djelatnost? Ako je tome tako, čemu onda služi diploma ERF-a? Što se njome dobiva, osim titule? Ili će se logopedi izvan zdravstva i privatnog sektora moći baviti logopedijom uz polaganje stručnog ispita (ovisno o tome rade li u vrtiću, školi ili ustanovi socijalne skrbi), dok logopedi u zdravstvu i privatnom sektoru neće morati polagati stručni ispit, ali će uz diplomu morati i dobiti odobrenje i učlaniti se u komoru? Zašto se ne osmisli jedan jedinstveni stručni ispit, koji će polagati svi logopedi i koji će im omogućiti lakši prijelaz iz jednog sustava u drugi? Također, hoće li isti ljudi koji sjede u komisiji za polaganje stručnog ispita za rad u vrtiću i školi izdavati odobrenje za samostalan rad? Naime, stručni ispit za rad u vrtiću i u školi polaže se u Poliklinici SUVAG u Zagrebu te su među članovima komisije voditelji službi u SUVAG-u. Istovremeno, dvoje članova radne skupine koja je izrađivala ovaj nacrt zaposlenici su SUVAG-a (jedan je član pritom ravnatelj te ustanove). Teško se oteti dojmu da je ovaj zakon napisan tako da prije svega ide u prilog onima koji su ga sastavljali, a ne za SVE logopede, kako se on prikazuje i „reklamira“. Dakle, ovako napisanim zakonom imamo istovremeno to da je dio logopeda totalno zanemaren i to da je dio logopeda strogo kontroliran, što je potpuno neprihvatljivo. Iz načina na koji je ovaj nacrt napisan vidljivo je da mu je uporište Zakon o zdravstvenoj zaštiti, kao lex generalis. Međutim, u nacrtu su prisutna određena odstupanja u odnosu na gore spomenuti zakon. Naime, u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, u čl. 46. st. 3. stoji sljedeće: „Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na ordinacije odgovarajuće se primjenjuju na medicinsko-biokemijske laboratorije, privatne prakse za zdravstvenu njegu u kući, privatne prakse fizioterapeuta, privatne prakse primalja, privatne prakse dentalnih tehničara, privatne prakse sanitarnih inženjera, privatne prakse radnih terapeuta i ljekarne u kojoj se obavlja ljekarnička djelatnost kao privatna praksa“. Dakle, u tom članku nije navedena privatna praksa logopeda, što bi značilo da logoped koji želi osnovati privatnu praksu ne podliježe odredbama koje se odnose na ordinacije. Ili donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti znači da će doći do izmjena i dopuna Zakona o zdravstvenoj zaštiti? Ako da, kada će se to dogoditi? Nadalje, u čl. 8. st. 1. nacrta navedeno je da se, među ostalim, logopedska djelatnost može provoditi i kod druge pravne osobe. Na koje se to pravne osobe misli, a da nisu već navedene u ovome stavku? Također, u nacrtu je

<p>navedeno da logoped može osnovati privatnu logopedsku praksu ili trgovačko društvo. U nacrtu se navodi da se logopedska djelatnost obavlja u privatnoj praksi na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti. Neprihvatljivo je da to vrijedi za sve logopede u svim sustavima, na svim radnim mjestima na kojima rade. To bi značilo da bi se svi sadašnji privatni logopedski kabineti, bez obzira na to u kojem su organizacijskom obliku registrirani (ustanova, trgovačko društvo ili obrt) morali pretvoriti u ordinacije i ispunjavati minimalne tehničke uvjete (MTU) za ordinacije (u vidu određene visine i kvadrature prostora, širine vrata, 2 WC-a – za pacijente i za osoblje). To bi dovelo do gašenja određenog broja postojećih privatnih logopedskih kabineta, što je kontraintuitivno, s obzirom na stalno rastući broj djece i odraslih kojima su potrebne usluge logopeda i duge liste čekanja (kojih ima i u nekim privatnim kabinetima!). Ne može se ignorirati činjenica da ovako napisan zakon pogoduje privatnim logopedskim kabinetima koji postoje već dugi niz godina i koji će, ako već sad ne zadovoljavaju MTU za ordinacije, relativno lako uskladiti svoje poslovanje sukladno odredbama za ordinacije, dok će manji, noviji privatni logopedski kabineti ili imati golem trošak da postanu ordinacije (od kojeg će se teško oporaviti) ili će se jednostavno zatvoriti (čime će se smanjiti konkurencija, a veliki će kabineti imati tržišni monopol). Zanimljiva je i činjenica da su dva člana radne skupine koja je radila na ovome nacrtu vlasnici upravo takvih velikih privatnih kabineta kojima ovakav zakon odgovara. Također, u čl. 32. st. 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti stoji da logopedi mogu raditi i na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite. U nacrtu ovog zakona isto nije vidljivo, tj. ispada da logopedi mogu raditi isključivo na primarnoj razini zdravstvene zaštite. Dakle, ovo je još jedna od neusklađenosti sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, na koji bi se ovaj nacrt, ovako kako je pisan, trebao oslanjati.</p>	
<p>93 VEDRANA KOMAZEC JURIČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI Ovaj nacrt zakona očigledno preuzima model regulacije iz stomatološke prakse, što može biti neadekvatno primijenjeno na logopedsku struku. Iako stomatološke i logopedske prakse dijele određene sličnosti u pružanju zdravstvenih usluga, njihovi konteksti rada su različiti, što zahtijeva prilagođenu regulativu koja uvažava specifičnosti logopedske djelatnosti. Pitanje ravnopravnosti između privatnih praksi koje imaju ugovor s HZZO-om i onih koje nemaju otvara potrebu za jasnim razgraničenjem u regulativi kako bi se izbjegle nejasnoće u primjeni zakona. Naime, HLD ističe da bi sve privatne prakse trebale podlijegati istim propisima, neovisno o tome imaju li ugovor s HZZO-om. Kod stomatoloških praksi, primjerice, ograničenja u zapošljavanju odnose se samo na one koje imaju ugovor s HZZO-om, dok one bez ugovora nemaju takva ograničenja. Ako se ovakvi detalji ne preciziraju jasno u zakonu koji regulira logopedsku praksu, postoji rizik od nejednakog tretmana. To bi moglo rezultirati nepovoljnim uvjetima za one logopedske prakse koje nemaju ugovor s HZZO-om, unatoč činjenici da i dalje obavljaju važnu ulogu u pružanju logopedskih usluga. Također, zakon mora uzeti u obzir različite okvire unutar kojih logopedi rade, bilo da su zaposleni u vrtićima, školama, socijalnim ustanovama ili zdravstvenom sustavu. Svaka od tih grana logopedske prakse funkcionira unutar specifičnih normi, što znači da bi zakon trebao jasno definirati njihove obveze i prava kako bi se osiguralo pravilno i jasno reguliranje za sve logopede, neovisno o sustavu u kojem djeluju. Stoga, zakon mora biti</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	precizniji u prepoznavanju specifičnosti logopedске prakse kako bi osigurao jednakost u pravima i obvezama za sve logopede, uzimajući u obzir različite kontekste u kojima rade.	
94	<p>MARIJA MAGDALENIĆ-MEŠTROVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA</p> <p>Podržavam nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Kao specijalist ortodoncije interdisciplinarno surađujem sa logopedima osobito kod ortodontskih terapija kongenitalnih anomalija (npr orofacijalni rascijepi, orofacijalni sindromi, kao i ekstremni oblici genetski nasljednih ortodontskih anomalija) gdje se pri liječenju pacijenta moraju logopedi i ortodonti međusobno nadopunjavati i aktivno sudjelovati kroz dulje vremensko razdoblje. Dosadašnja iskustva u radu sa logopedima su na visokom nivou.</p>	Primljeno na znanje
95	<p>ZLATKO PAPEŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA</p> <p>Predloženi naslov Nacrta i tekst kojim se predlaže Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti NISU prihvatljivi. Navodeći dijelove gdje Hrvatska strukovna udruga fonetičara ističe kako se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti krše sustavna prava na rad u skladu sa stečenom diplomom struka želio bih na njih još jednom ukazati kao i dopuniti ih na osnovu saznanja iz vlastitih struka. Hrvatska strukovna udruga fonetičara ovim putem želi hrvatsku javnost obavijestiti i upozoriti da se Nacrtom prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, usvoji li se u obliku koji je sada u e-Savjetovanja, krše naša ustavna prava na rad u skladu sa stečenom diplomom. Kao Hrvatska strukovna udruga fonetičara ističemo kako je netočna tvrdnja da su magistri logopedije jedini koji pružaju zdravstvenu uslugu na najvišem standardu kvalitete u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja. Kao nacionalna, profesionalna i znanstveno orijentirana udruga s međunarodnom suradnjom, skrećemo pozornost zakonodavcu i javnosti da je prijedlogom Zakona o logopedskoj djelatnosti zanemarena interdisciplinarnost područja. Komunikacija, sluh i slušanje, glas, govor i jezik područja su zanimanja kako logopedске, tako i drugih srodnih struka poput edukacijskih rehabilitatora, fonetičara rehabilitatora, liječnika-specijalista otorinolaringologije/subspecijalista audiologije i fonijatrije, specijalista neurologije te mnogih drugih. Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, koji je trenutačno na e-Savjetovanju do 9.10.2024. godine, kreiran je na potpuno isključiv način prema svim navedenim srodnim strukama koje sudjeluju u probiru, prevenciji, dijagnostici, terapiji te rehabilitaciji poteškoća u komunikaciji, glasu, sluhu, slušanju i govoru. Nedopustivo je da se spomenutim zakonskim prijedlogom potpuno isključuje činjenica da je područje interesa logopedije kao struke također i područje interesa fonetike, konkretno smjera rehabilitacije slušanja i govora. Podsjećamo kolege logopede, a ponajprije zakonodavce, kako je područje koje logopedi svojataju znanstveno područje fonetike jer obuhvaća ljudsku komunikaciju, glas, govor, sluh i slušanje, kao i sve ostalo vezano uz to humanističko područje i filološko polje čija je grana fonetika (a prema Pravilniku o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te</p>	Primljeno na znanje

umjetničkom području, poljima i granama). Svaka struka ima svoj pristup i metodologiju pristupa u spomenutim područjima, kao i vrijedne doprinose. Iako preklapanja u interesima postoje, svaka struka na svoj način doprinosi dobrobiti korisnika kao zajedničkom cilju. Iznimno je neozbiljno te neodgovorno, posebice zakonski, izdvojiti ijednu od navedenih struka kao isključivu i jedinu koja se bavi glasom, govorom, sluhom i slušanjem ili komunikacijom. U vrijeme interdisciplinarnosti te preklapanja raznolikih struka gdje se upravo timski rad u rehabilitaciji cijeni kao najviša i najpotpunija instanca skrbi koju krajnji korisnik može dobiti, nije moguće svojatati izrazito interdisciplinarno područje te dopustiti da se logopedi nameću kao jedini i nezamjenjivi! Vrlo je neozbiljno usvojiti takav zakon u kojem logopedima ostaju kompetencije stručnosti, a svima ostalima se stručnost osporava. Kao stručnjaci educirani za komunikaciju, glas, govor, sluh i slušanje, smatramo kako je zdravstvenoj zaštiti stanovništva na koju se nacrt ovoga Zakona poziva, cilj upravo sveobuhvatan i temeljit pristup pacijentu, kao i osiguravanje mišljenja, znanja i intervencije raznih stručnjaka kako bi se donijela odluka o najboljem putu oporavka za pacijenta. Podsjećamo zakonodavce i javnost kako fonetičari rehabilitatori slušanja i govora rade u zdravstvenim ustanovama poput Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, centrima za odgoj i obrazovanje poput Slave Raškaj, kliničkim bolničkim centrima diljem Hrvatske, u mnogim televizijskim kućama poput HRT-a, u privatnim fonetskim kabinetima, pa i u logopedskim kabinetima. Obrazovanje fonetičara rehabilitatora te njihova stručnost prikazani su u ishodima učenja studijskoga programa, kompetencijama prikazanim unutar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira te su uvršteni u posebna radna mjesta u sustavu zdravstva, u istom članku Zakona u kojemu se nalaze logoped ili edukacijski rehabilitatori. Također, fonetičari rehabilitatori uvršteni su kao drugi stručni radnici u Pravilniku o mjerilima za pružanje socijalnih usluga Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Stoga kao Hrvatska strukovna udruga fonetičara ovim putem skrećemo pozornost na isključivost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti prema ostalim strukama koji navodi da logopedi jedini mogu raditi na područjima patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja. Netočno, diskriminirajuće i štetno kako za nas kao struku, tako i za korisnike s kojima radimo, a čije su potrebe kompleksne i često zahtijevaju interdisciplinarni pristup, kojeg im ne mogu pružiti samo logopedi. Stoga poručujemo zakonodavcu kako će se, usvoji li se ovakav Zakon o logopedskoj djelatnosti unijeti nepopravljiva šteta u sustav koji je ionako bremenit prekobrojnim poteškoćama, u kojem su velike liste čekanja, a stručnjaka za interdisciplinarni pristup rješavanju problema je ionako premalo. Hrvatska strukovna udruga fonetičara (HSUF) nacionalna je, profesionalna i znanstveno orijentirana udruga s međunarodnom suradnjom, osnovana s ciljem očuvanja, promicanja i unaprjeđenja fonetike kao struke. Udruga okuplja stručnjake koji se profesionalno bave dijagnostikom, (re)habilitacijom, edukacijom i istraživačko-eksperimentalnim radom u područjima sluha, slušanja, glasa, govora, jezika i komunikacije po verbotonalnoj metodi. U udругu su uključeni fonetičari svih razina i stupnjeva visokoškolskoga obrazovanja: diplomirani profesori fonetike, magistri fonetike, magistri edukacije fonetičari rehabilitatori, oni sa znanstvenim stupnjem magistra i doktora znanosti, kao i studenti dodiplomskih,

diplomskih i poslijediplomskih studija fonetike. Postojanje i uvažavanje različitih perspektiva srodnih struka u interesu je samih korisnika. Naime, postojanje izbora povećava konkurentnost što pak potiče izvrsnost. Interdisciplinarnost pospješuje rehabilitaciju. Najpoznatiji primjer suradnje među srodnim strukama jest Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG koju je, podsjetimo, utemeljio akademik lingvističkih znanosti, autor verbotonalne metode, fonetičar Petar Guberina. Njegova Audio-Video-Globalno-Strukturalna (AVGS) Verbotonalna metoda temeljno je polazište u rehabilitaciji slušanja i govora koju koristimo mi fonetičari i predstavlja hrvatski brend u svijetu. U Poliklinici SUVAG pod istim krovom rade logopedi, fonetičari i fonetski ritmičari, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, liječnici, fizioterapeuti, učitelji i drugi. Svatko svojim znanjem pridonosi rehabilitaciji upravo u navedenim interdisciplinarnim područjima: komunikaciji, sluhu, slušanju, glasu, govoru, jeziku. Logopedi se bave logopedskom djelatnošću u navedenim područjima jednako kao što se druge srodne struke bave svojom djelatnošću u istim tim područjima. Stručnjaka u spomenutim područjima ionako nema mnogo i korisnicima je pomoć svih struka i više nego dobrodošla. Akademik Petar Guberina osnovao je Zavod za fonetiku 1954. godine, a Odsjek za fonetiku postoji od 1968. godine. S novim Zakonom o logopedskoj djelatnosti diskriminiraju se legitimno stečene diplome na državnim fakultetima, ne samo nas fonetičara, već i one ostalih srodnih struka. Ako se usvoji ovakav zakonski prijedlog u kojem se logopedi prihvaćaju kao „JEDINI“ koji pružaju rehabilitaciju u području patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja, upozoravamo kako će nama fonetičarima biti prekršena Ustavom zajamčena prava na rad sukladno stečenoj diplomi te ćemo svoja prava zatražiti sudskim putem. Osim toga, ovim se neće uvesti red u sustav, dapače, Zakon o logopedskoj djelatnosti nanijet će ozbiljnu štetu svim našim korisnicima i njihovim obiteljima. Pozivamo i sve relevantne sudionike da se uključe u e-Savjetovanja i podrže fonetičare svojim komentarima kako bi se u sporni Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti uvrstio interdisciplinarni pristup kroz suradnju stručnjaka kao što su logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, fonetičari rehabilitatori i drugi jer samo tako možemo postići najbolje rezultate za svakog pojedinca. Vjerujemo da nam je to u zajedničkom interesu. Svaka je promjena dobrodošla u hrvatskom znanstvenom, obrazovnom i zakonskom sustavu ukoliko donosi poboljšanja i pospješnja u tim sustavima. Međutim, ako se tim promjenama jednoj interesnoj skupini – okupljenoj oko društvene struke možda i Studija logopedije – izvan svih znanstvenih uzusa nastoji proširiti radni i obrazovni prostor na područje fonetike kao humanističke i filološke struke te njezine nosioce i diplomirane studente studija Fonetike zakonskim i drugim ustrojima i promidžbenim postupcima nastoji izbrisati iz područja rada, rehabilitacije, zdravstva u nas formalno navodeći da se hrvatska logopedija bavi svim onim humanističkim filološkim područjima i semantikom i sintaksom i gramatikom, jezikom a napose govorom (čije humanističke ostvaraje naprosto ne obuhvaća) i koji joj po znanstvenoj sistematizaciji kao društvenoj, a ne i humanističkoj niti filološkoj struci primarno ne pripadaju, onda je to samo još jedan primjer šerifovanja u domaćem znanstvenom zaseoku. Ako studenti Logopedije žele proučavati sva ona komparativno-književna, lingvističko-stilistička, verbotonalna, digitalno-lingvistička, kognitivna i druga filološka dostignuća konteksta u kojem se nalazi

fonetika, začeta kao struka prije više tisuća godina, razrađivana putem zagrebačke fonetske škole velikog i lingviste govora – osnivača studija fonetike, akademika Petra Guberine (ono G u kratici SUVAG je od Guberina), neka slobodno upišu Filozofski fakultet i upoznaju se sa kontekstima njegovih humanističkih struka i studija. Kada se upoznaju sa dosegnutim spoznaja veličanstvenih dostignuća razvoja ljudskog uma i njegovih govornih ekspresija moći će razumjeti, da onako kako su zamišljeni da budu suradnici ekspertima filološke struke i u kompleksnim meandrima govorne ekspresije i da surađuju u ovladavanju npr. izgovornih poteškoća ali prema znanstvenim proučavanjima na koja ih usmjerava fonetska struka vodeći ih kroz problematiku npr. perceptivnih optimala za svaki jezik posebno, Verbotonalnih Vrednota govornog jezika (predmeta sve većeg interesa govorne emocionalne robotike i industrije igara) i brojnih drugih afektivno-lingvističkih, u svijetu poznatih više pod nazivom neurolingvističkih, oblikovanja, da oni ovim zakonskim tekstovima nastoje obezvrijediti pa i ukloniti potrebu za fonetskom strukom u nas. I ne pitajući se nisu li možda aktualne žalbe na komunikacijsku pismenost mladih u nas posljedice njihovog prevladavajućeg širenja u institucije na područja jezika i govora, u dijagnostičkom, rehabilitacijskom ili preventivskom smjeru. Ako se donosi zakon tada treba glasiti: Savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o fonetskoj, logopedskoj, edukacijsko-rehabilitacijskoj, fonetsko-ritmičkoj, kognitivnoj, neurolingvističkoj, audiološkoj, elektroakustičkoj, stranojezičnoj, psiho i sociolingvističkoj, digitalno-lingvističkoj i govorno programerskoj – danas i UI, scensko-umjetničkoj, medicinskoj posebno fonijatrijskoj, multimedijskoj, muzikoterapijskoj te drugoj interdisciplinarnoj praksi u području sluha, glasa i govora. Ako se zakonom osniva Logopedska komora tada se istim zakonom valja zasnovati i osnivanje barem Komore fonetičara - struke koja obuhvaćajući humanu (afektivnu) produkciju u vremenu i prostoru (za razliku od lingvističkih pravila, od početnih strukturalističkih radova na „Lingvistici govora” akademika Petra Guberine do funkcija jezika kako ih je prvi opisao Roman Jakobson pa opet uz kognitivnu i saznavnu funkciju govora do „Zvuka i jezika u pokretu” istog akademika). Kao po potrebi i drugih od navedenih struka koje ju nemaju. Kako Studij Fonetike na Sveučilištu u Zagrebu na Filozofskom fakultetu pruža praktičnu obuku i profesionalnu kvalifikaciju svih poznatih postupaka i metoda aktualnih u humanističkom području i filološkom polju uz interdisciplinarno poznavanje i mnogih drugih, to diplomirani studenti imaju sve potrebne kompetencije za praktičnu dijagnostiku te rehabilitaciju sluha i govora kao i za suradnju po potrebi sa drugim strukama u obavljanja stručnih postupaka sa kompleksnim segmentima rehabilitacije osoba, proučavanja i usavršavanja slušanja, glasa te govora u cjelini. Zar ćemo se odreći te posebnosti po kojoj se baš Fonetika Zagrebačke fonetske škole razvila i razvija kao posebna grana – prema Pravilniku o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama Fonetika (6.03.15) je zasebna grana - a ne kao dio lingvistike kakvom ju tretiraju neke logopedije odnosno „Speech Therapy” prakse, kao i naših velikana akademika i profesora (Guberina, Škarić, Vuletić, Pozojević, Gospodnetić, Večerina, Pansini, Drežančić) koji su je utemeljili, dopunjali, razvijali (dorađivali i proizvodili opremu: Nikin, Kozina), (pa danas pristupačna DigiLingua), primjenjivali na ekspertni način (Fonetska ritmika u SUVAG-u: Omeragić, prva Klinička fonetika u KBC Zagreb

<p>Kirinić-Papeš) ili drugih poduzetnih navedenih diplomiranih studenata Fonetike sa svojim obrtima i malim poduzećima od Pule, Rijeke do Konavala, Bjelovara, Zagreba bez obećavanog statusa, diplomiranih a zaposlenih npr. u SUVAG-u kao "nestručna zamjena!!!" koje je Dopusnica MZT-a i objavljeni tekst kurikuluma baš toliko zavarala? Da predlagatelj baš i ne razumije cjelovitost govorne komunikacije pokazuje i nizanje u sintagmi u tekstu Prijedloga: „jezika... govora i glasa” - ne, govor sadržava i glas i jezik i odstupanje od očekivanog verbalnog sadržaja, a npr. beskonačnost semantičkih i sintaktičkih realizacije „izgovora” samo npr. jednog „da” obuhvaćaju mjesece uvježbavanja npr. u scenskim umjetnostima, kako ih provodi fonetičar... Zato je to studij o razumijevanju izrečenog ili napisanog, struka o ostvarajima, koji na istom segmentu vrhunski integrirano u jedinici vremena donosi ili mijenja značenja i ukazuje kako se prenose namjere kroz suprasegmentarna sredstva prozodije, intonacije i ritma a ne samo o statičnim pravilima jezika i njegovih gramatičkih formi, koja potiče na primjenu oslobađanja značenja suvislim odstupanjima tek time donoseći što uvjerljiviju informaciju. Statutarni je promašaj lišavanja mladih kvaliteta govornih sposobnosti u kojem logopedski pristup sudjeluje, ta ima ih 1500, ujedno kriveći "ekrane" za govornu nepismenost. Gotovo promidžbena pompa, bujanje baš takvih kadrova i stvaranje uvjerenja da je specijalizirana i obećana struka Logopedije iz područja društvenih znanosti (koja čak i, terminološki, sebe zovu "edukacijskim" a žele se baviti. kako ih u našoj pedagoškoj praksi i svojoj zakonskoj nomenklaturi zovemo - "obrazovnim pa i odgojnim" sadržajima) upravo ono "što je u nas deficitarno u razvoju, dijagnostici, rehabilitaciji govora u institucijama" i da samo ona treba biti tamo gdje su javno osigurana sredstva za govor, ignorirajući (navodeći npr. da je Verbotonalna "metodica", a "samo" je barem u 500 institucija u svijetu) sve ono što donosi studij Fonetike iz znanstvenog polja humanističkih i filoloških znanosti, u dijagnostici ili npr. rehabilitaciji slušanja i govora. Što, da namećući svoja "društvena" glatko anuliraju jezična humanistička područja, polja ili grane iz bavljenja govorom??? Nije li to dovođenje u zabludu domaće javnosti pojednostavljenjem razumijevanja govora i s očiglednim i dugoročnim posljedicama pokušavanja zavaravanje našeg Sustava odgoja i obrazovanja obećanjima da izgovorne logopedске terapije i samo logopedski pristupi rješavaju sve govorne poteškoće te proizvodeći instrumentaliziranje zakonitosti, u nas? S poštovanjem Zlatko Papeš, prof. fonetike, pedagogije i društveno-humanistički informatičar i suradnici</p>	
<p>96 IVANA VRLJAC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Slažem se s komentarom predstojnice Katedre za primijenjenu fonetiku Dianom Tomić i zakonskom regulativom koju je predstavila u svom komentaru te ga ovim putem i u tu svrhu prenosim u cijelosti: U ovom prijedlogu nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti postoje znanstvo neprecizna a slijedom toga neutemeljena određenja pojmova, neusklađenosti sa hrvatskom pravnom regulativom a sam je prijedlog ograničavajući za različite struke. Takav zaključak proizlazi iz tri mjesta (u nastavku: istaknute točke 1 do 3 u ovom očitovanju) u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti navedenih u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

proisteći. Neutemeljene i zakonski neusklađene točke se dalje impliciraju u člancima 1 do 4 samog prijedloga nacrtu Zakona zbog referiranja na pojmove iz dijela II. Ta mjesta su: 1. Određenju magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete: Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini. 2. Isključivo određenje logopedске djelatnosti unatoč zajedničkih aktivnosti i područja s drugim strukama a bez spominjanja te činjenice i/ili sustručnjaka: Logopedска djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima. 3. Određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije zanemarujući pritom prvenstveno edukacijske rehabilitatore i psihologe: Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. Iako Zakon stavlja logopedску djelatnost u tri sustava, ona se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedскоj djelatnosti razrađuje dominantno u sustavu zdravstva a unutar tog sustava (čl. 8), riječju jedini u prethodno istaknutoj točki 1 ovog očitovanja, ograničava djelovanje sustručnjaka u sustavu zdravstva isključujući druge struke. Sagledano kao cjelovita informacija, zajednički sadržaj točaka 1 i 2 ovog očitovanja otvara prostor interpretaciji odnosno neujednačenim zakonskim tumačenjima o ingerenciji i kompetencijama sustručnjaka. Implicitno se određenja iz spornih mjesta prenose i na druge članke zakona (od 1 do 4) te se tako stvara mogućnost za ograničavanje rada drugih struka. Zakon će, kako navodi članak 1, urediti sadržaj djelatnosti, a ako se djelatnost obavlja u trima sustava otvara se mogućnost tumačenja da su magistri logopedije jedini stručnjaci za obavljanje logopedске djelatnosti ne samo u zdravstvu već

i u ostala dva sustava (odgoju i obrazovanju te socijalnoj skrbi), što je dodatno, zbog zajedničkih područja u definiciji logopedске djelatnosti, potencijalno ograničavajuće za sustručnjake. U članku 2 Prijedloga nacrtа Zakona određuje se značenje pojmova logopedске dijagnostike, terapije i savjetovanja koji proizlaze iz ranijeg određenja logopedске djelatnosti. To implicira da su navedeni multidisciplinarni nazivi za područja isključivo logopedski. Iako se može otvoriti pitanje opravdanosti impliciranih tumačenja, sve prethodno navedeno samo pokazuje da je zakon nejasan, podložan interpretacijama usmjerenim na ograničavanje djelovanja sustručnjaka, te razvojno ograničavajuć, a time i u suprotnosti sa vlastitim sadržajem, konkretnije sa samom ocjenom stanja. Naime, uz istaknute točke na početku ovog očitovanja, u dijelu o ocjeni stanja naglašava se rastući broj osoba s govorno-jezičnim i komunikacijskim teškoćama odnosno deficitarnost stručnjaka za iste. Iz toga bi trebao proizaći uključiv te razvojno-usmjeren pristup koji se temelji na multidisciplinarnim spoznajama kao način za poboljšanje trenutnog stanja, što u slučaju ovog Nacrta prijedloga nije tako. U nastavku očitovanja navodimo konkretne neusklađenosti Nacrta prijedloga zakona sa znanstvenim spoznajama te zakonima. U istaknutoj točki 1 ovog očitovanja određenju stručnosti magistara logopedije stoji da "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete". Riječ jedini je znanstveno neutemeljena u određenju stručnosti i treba je izbaciti budući da se komunikacijom, govorom, jezikom, slušanjem itd. neupitno bave i druge znanstvene discipline, odnosno struke, od kojih je jedna fonetika. Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana pred 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dvije su područne posebnost Zagrebačke fonetike odnosno hrvatske obrazovne tradicije: Verbotonalna metoda autora akademika Petra Guberine koja svoju primjenu ima u dijagnostici i rehabilitaciji slušanja i govora, učenju stranih jezika i korekciji izgovora te estetski pristup govoru koji se primjenjuje u javnom i scenskom govoru. Iz toga proizlazi zanimanje fonetičara koje je danas određeno na sljedeći način standardom zanimanja (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). To je stručnjak za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. U vremenu kada govorno pojačano komuniciramo ne samo s ljudskom, nego i s tehnološkom okolinom, govor postaje osnovni alat za rad i kvalitetan život većini ljudi. U takvim uvjetima nužno je postojanje jasno definiranoga stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom smislu tako i u zdravstvenom smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (sociologije, pedagogije, različitih filologija i slično). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu rada i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija odvija. Određenje magistara logopedije kao stručnjaka koji

jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (istaknuta točka 1) i popis područja logopedске djelatnosti (istaknuta točka 2) te isključiva kompetencija za rad s autističnim osobama (istaknuta točka 3 ovog očitovanja) ukazuju na neusklađenost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti sa najmanje dva zakona te Ustavom. 1. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) u kojem stoji (čl. 155, st. 2) navode, između ostalih, i fonetičari. Imajući na umu definiciju fonetike te kompetencije fonetičara možemo zaključiti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. (2) Zdravstveni radnici obrazuju se na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. 2. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (točka 1) te područja logopedске djelatnosti (točka 2) uz određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije (točka 3) tumačeno u kontekstu isključivosti Nacrta prijedloga Zakona, nije u skladu ni sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21). U Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čl. 3 navode se načela i ciljevi HKO-a od kojih ističemo šest načela koja se krše određenjem stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno premećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedске djelatnosti: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; – jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; – postizanje zapošljivosti, pojedinačne i gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. 3. Konačno, Ustav Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) u članku 55 navodi da Svatko ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno

Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. Također, sam popis aktivnosti i područja uključenih u logopedsku djelatnost (istaknuta točka 2 ovog očitovanja) dodatni je argument da magistri logopedije nisu jedini stručnjaci (točka 1) za pružanje usluga u zdravstvu, odnosno implicitno za prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju. Ponavljamo, navedena su područja i aktivnosti multidisciplinarna, uključuju brojne i različite stručnjake od kojih spominjemo tek neke: otorinolaringologe različitih subspecijalizacija - audiologe, fonijatre; psihologe odnosno kliničke psihologe; edukacijske rehabilitatore te fonetičare. Ističemo ona područja u određenju logopedске djelatnosti koja ulaze u područje stručnosti fonetičara određeno spomenutim standardom zanimanja: poremećaji govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaje verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju – konkretno s oštećenjem sluha; pružanje funkcionalne dijagnostike slušanja; (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Slične argumente navode i ostali sustručnjaci u ovom e-savjetovanju, primjerice Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Udruga ASK ili edukacijski rehabilitatori pojedinačno osvrćući se na točku 3 u ovom očitovanju i riječ isključivo, a navodeći, uz brojne druge izvore, i standard zanimanja iz kojeg se vide kompetencije za rad s osobama s komunikacijskim poteškoćama. Kao dodatni argument donosimo mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSlTjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf. Sam standard zanimanja logopeda/logopedinje (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419>) na nekoliko mjesta navodi suradnju sa sustručnjacima, za razliku od definicije logopedске djelatnosti u Prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti: Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja. Zaključno, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti treba temeljitu doradu. Prije svega treba utvrditi je li to Zakon o logopedskoj djelatnosti ili Zakon o logopedskoj djelatnosti u zdravstvu. Također, treba promijeniti pristup izradi zakona koji se temelji na isključivosti sustručnjaka konkretnim izmjenama tako da se izbace riječi jedini i isključivo (istaknute točke 1 i 3 ovog očitovanja) u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Nastavno, doradu treba i zbog ograničavajućeg određenja logopedске djelatnosti kojim se zanemaruje multidisciplinarnost odnosno kompetencije drugih stručnjaka, te mogućih implicitnih tumačenja referiranjem na točke 1 i 2 ovog očitovanja a s ciljem isključivosti djelovanja sustručnjaka. Konačno, dorada je potrebna i zbog neusklađenosti s drugim zakonima i Ustavom RH. Dodatno, usklađivanje sa

	<p>standardom zanimanja Logoped/Logopedinja koji ne zanemaruje suradnju i postojanje sustručnjaka poboljšalo bi kvalitetu ovog zakonskog prijedloga. Zakon o logopedskoj djelatnosti donesen u ovakvom obliku otvara prostor za različite interpretacije i ograničavajuća tumačenja, potrebu za izmjenama pa čak i pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti.</p>	
97	<p>MATEA HOTUJAC DREVEN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA</p> <p>Dijagnostiku slušanju i govora te rehabilitaciju Verbotonalnom metodom u Republici Hrvatskoj obavlja struka fonetičar te je u izračunu potrebnih kadrova i nazivu zakona neophodno uzeti u obzir i broj kadrova te struke. U Poliklinici SUVAG – čija kratica glasi System Universal Verbotonal d’Audition Guberina = sistem univerzalnog slušanja Guberina radi i velik broj fonetičara koji su nezaobilazni stručnjaci u svim vidovima dijagnostike, rehabilitacije te odgoja i obrazovanja njihovih pacijenata. Akademik Petar Guberina utemeljitelj je (1968. g.) i Odsjeka za fonetiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i taj studij s legalnom dopusnicom obrazuje jedine stručnjake u društveno-humanističkom području i polju filologije za dijagnostiku i rehabilitaciju oštećenoga (atipičnog) govora, kao i stručnjake za razvoj opreme i metoda za slušno-govornu dijagnostiku i rehabilitaciju. Više o akademiku Guberini možete naći na poveznici https://www.suvag.hr/guberina/. Kao članovi Hrvatske strukovne udruge fonetičara ovim putem javno upozoravamo na diskriminirajući položaj fonetičara na tržištu rada. Hrvatsku strukovnu udruhu fonetičara osnovali smo 2017. godine s temeljnim ciljem očuvanja i poboljšavanja statusa fonetičara na tržištu rada. Razlog takvog teškog stanja je nesustavno tretiranje zanimanja fonetičar u zakonskim okvirima Republike Hrvatske. Fonetičari su izostavljeni iz ključnih zakonskih akata vezano uz rad u obrazovnom i zdravstvenom sektoru. Sukladno ishodima učenja sveučilišnog studija fonetike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu trenutno diplomirani fonetičari otežano mogu ostvariti zakonska prava na rad koja su zajamčena Ustavom Republike Hrvatske. Na ove zakonske probleme ukazali smo svim relevantnim institucijama u Republici Hrvatskoj od kojih nažalost nismo dobili nikakve službene odgovore niti intenciju da će se naša situacija na tržištu rada u cijelosti zakonski regulirati i time nas zakonski izjednačiti sa stručnjacima srodnih struka u obrazovnom i zdravstvenom sektoru. Ukoliko se naša situacija na tržištu rada ne razriješi to znači da se direktno krše osnovna prava na rad zajamčena Ustavom: - po čl. 55 Ustava Republike Hrvatske svatko ima pravo na rad i slobodu rada; - po čl. 44 Ustava Republike Hrvatske svatko ima pravo pod jednakim uvjetima na zapošljavanje u javnom sektoru. U medijima se često ukazuje na nedostatak stručnog kadra u području edukacije i rehabilitacije slušanja i govora, posebno onih koji su roditeljima najdostupniji, a to su upravo oni zaposleni u školama i raznim ustanovama odgojno-obrazovnog, zdravstvenog i rehabilitacijskog tipa. Sustavnim zakonskim zapostavljanjem zanimanja fonetičara u Republici Hrvatskoj otvara se jasan prostor da se drugim srodnim strukama omogući napredovanje i razvoj, dok se istovremeno zatire naša struka. Stvara se dojam da su logopedi deficitarni, potiče se na povećavanje studijskih kvota za logopede dok se naši mladi fonetičari na radnim mjestima u obrazovnom i zdravstvenom sektoru nikako ili otežano zapošljavaju,</p>	Primljeno na znanje

ispred nas pri zapošljavanju uvijek imaju pravo prednosti logopedi. Natječajni za radna mjesta su uvijek definirani da se isključivo traže logopedi bez da se navedu kao srodna struka i fonetičari. Ako se fonetičar i zaposli u nedostatku logopeda onda ga se tretira kao nestručnu zamjenu, uvijek s predznakom da smo praktički nekvalificirani radnici. Time što nas se tretira kao nestručne zamjene automatski znači i snižen koeficijent rada što u suštini znači i smanjenu financijsku kompenzaciju za naš rad iako mi za svoj rad imamo sve potrebne kompetencije. Kolege i kolegice fonetičari koji su se odvažili za rad u privatnom sektoru neprestano trpe omalovažavanje i diskriminaciju od strane logopeda vrlo često putem društvenih mreža što dodatno stvara ozračje nepovjerenja kod potrebitih pacijenata čime se opet iskrivljuje slika dostupnosti usluga rehabilitacije slušanja i govora na slobodnom tržištu rada. Obrazovanje fonetičara je SADRŽAJEM i NAZIVOM, dopusnicom Ministarstva znanosti i obrazovanja utemeljeno na studijskom smjeru na Sveučilištu u Zagrebu, Filozofskom fakultetu, Odsjeku za fonetiku. Stručnjaci koji završe studij nose naziv magistar/ra edukacije fonetičar rehabilitator, Više informacija možete naći na:

<http://theta.ffzg.hr/ECTS/Studij/Index/1161> Ishodi učenja studija Fonetika, smjer Rehabilitacija slušanja i govora su:

1. Analizirati i vrednovati akustičke, fiziološke i perceptivne govorne podatke;
2. Samostalno izraditi govorni, govornički i slušni status;
3. Osmisliti i provoditi individualne i grupne fonetske vježbe;
4. Samostalno osmisliti, planirati i provesti te kritički analizirati nastavu govorništva u odgojno-obrazovnim ustanovama na svim obrazovnim razinama;
5. Pripremiti i savjetovati govorne profesionalce za oblikovanje govorne poruke i postavljanje glasa u elektroničkim medijima;
6. Planirati, provesti i kritički analizirati individualnu i grupnu rehabilitaciju ovisno o vrsti i stupnju slušnog oštećenja i govornog poremećaja primjenom Verbotonalne metode;
7. Obrazložiti i vrednovati postupke odabira, prikupljanja i analize različitih vrsta podataka u društveno-humanističkim znanostima te primijeniti suvremene tehnologije u obradi i opisu odabrane građe;
8. Kreirati i razvijati usluge i proizvode namijenjene klijentima/korisnicima ili drugim stručnjacima na temelju teorija i metoda društvenih i humanističkih znanosti;
9. razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja;
10. identificirati zakonitosti audiološke obrade i interpretirati rezultate kliničkih dijagnostičkih postupaka;
11. provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja;
12. procijeniti osnovne tehničke karakteristike i primijeniti uređaje koji se koriste u dijagnostici i rehabilitaciji sluha i slušanja;
13. integrirati znanja s područja audiološke obrade, kliničkih dijagnostičkih postupaka i funkcionalne dijagnostike;
14. preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu;
15. pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora ovisno o dobi, oštećenju i pomagalu korisnika;
16. pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili u stranom jeziku;
17. primijeniti verbotonalnu metodu u rehabilitaciji slušanja i govora i u učenju stranih jezika;
18. pratiti i analizirati rezultate rada te ih prezentirati znanstvenoj, stručnoj i široj javnosti;
19. stručno argumentirati primjenu rehabilitacijskih postupaka;
20. primijeniti suvremene znanstvene spoznaje na planiranje i provedbu rehabilitacijskih postupaka slušanja i govora;
21. primijeniti vještine učenja koje omogućuju cjeloživotno obrazovanje;
22. navesti, objasniti i primijeniti temeljne psihologijske

	<p>čimbenike uspješnog učenja i poučavanja; 23. objasniti didaktičke teorije i modele te ih primijeniti u nastavi; 24. pripremiti i posredovati nastavne sadržaje sukladno temeljnim artikulacijskim modelima. Odsjek za fonetiku kao filološka struka iz području humanističkih znanosti, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od svoga osnutka prije više od 50 godina uspješno se bavi edukacijom stručnjaka sa sveučilišnim kompetencijama u rehabilitaciji sluha, slušanja glasa i govora evidentno je iz svih kurikuluma, znanstvenih radova, časopisa Govor kojeg Odsjek izdaje i ugleda kojeg fonetičari donose radom u rehabilitacijskim, obrazovnim i zdravstvenim institucijama u zemlji i svijetu. Dakle nalazimo se u situaciji da s jedne strane država nam garantira pravo na rad, dajući dopusnicu za provođenje sveučilišnog studijskog programa dok u drugom trenutku ta ista država nam zbog nereguliranih zakonskih akata taj isti rad onemogućava ili otežava. Kada bi se magistrima edukacije fonetičarima rehabilitatorima priznao njihov radni potencijal, stručne kompetencije i riješio status, problem nedostatka stručnjaka rehabilitatora slušanja i govora bio bi također riješen. Biti rehabilitator nije samo posao već je to poziv, poziv u kojem se kolegice i kolege svakim danom potpuno predaju u svom radu kako bi poboljšali kvalitetu života nažalost sve većem broju pacijenata s oštećenjima sluha, slušanja, glasa i govora. Stoga Vas molimo da o problemima koje ovdje navodimo upoznate hrvatsku javnost te nam pomognete da se izborimo za svoja zakonska prava na ravnopravnu zastupljenost na tržištu rada i na priznanje na svoju stručnost i kvalificiranost koju smo stekli završetkom sveučilišnog studija. Srdačan pozdrav S poštovanjem Vesna Kirinić Papeš, prof. fonetike Zlatko Papeš, prof.fonetike Matea Hotujac Dreven, magistra edukacije fonetičar rehabilitator</p>
<p>98 ANA BARUN KULIŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Novim Zakonom o logopedskoj djelatnosti, u kojem se logopedi prihvaćaju kao "JEDINI" koji pružaju rehabilitaciju u području patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja, DISKRIMINIRAJU se legitimno stečene diplome na državnim fakultetima.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>99 VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ustavna osnova za donošenje ovog zakona je u najmanju ruku upitna. Prema ustavu država je dužna omogućiti rad prema kvalifikacijama koje su stečene u Republici Hrvatskoj. Ovim se zakonom diskriminiraju i onemogućava rad strukama: fonetičar rehabilitator i edukacijski rehabilitator.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
<p>100 UDRUGA RODITELJA I STRUČNJAKA ZA POTICANJE RAZVOJA GOVORA I JEZIKA ZA DJECU I ODRASLE "LOGOTON" NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ovim se zakonom jednoj struci (koja sustavno sebe čini deficitarnom, elitistički godinama odbija provođenje Bolonje u definiranim okvirima) da ostvari monopol na tržištu rada. Ne samo da se zakonom diskriminiraju struke (fonetičar rehabilitator, edukacijski rehabilitator) koje je odobrilo Ministarstvo obrazovanja, čiji je kurikulum i upisnu kvotu</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>također odobrilo isto ministarstvo, već i diskriminaciju unutar struke Logoped. Ovaj nacrt zakona je u najmanju ruku opasan. Osim što se tim zakonom dovodi u pitanje stjecanje kvalifikacija na samom studiju logopedije (nebrojene dodatne edukacije, licence i uvjeti), nego se njime zabranjuje multidisciplinarni pristup rehabilitaciji. Naši roditelji po te multidisciplinarnu pristupe odlaze u inozemstvo jer u Hrvatskoj ne postoje, a ovaj zakon će se za to potruditi, sve zato da bi netko mogao bijele labudove (studente u bijelim kutama) kao doktore šetati po ustanovi koja počiva na leđima fonetičara rehabilitatora kojima tako silno žele zabraniti rad. Ta ista ustanova nekad je bila primjer multidisciplinarnosti u rehabilitaciji u regiji i šire. Centri u Sloveniji i Srbiji, koji su nekada provodili i provode rehabilitaciju prema VT sistemu, danas su centri koji u svoje rehabilitacijski postupke i danas uključuju psihologe, fonetičare, logopede i edukacijske rehabilitatori kao jednakovrijedne stručnjake za dobrobit djece i njihovih obitelji. Nažalost ovaj zakon propustio je prepoznati upravo to, dobrobit ranjivih skupina.</p>	
101	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA</p> <p>Ovaj zakon ne rješava deficitarnost struke, dapače potiče jer omogućava obavljanje privatne prakse što dodatno osirumašuje već iscrpljene roditelje. Moje gluho dijete najbolje rezultate je postiglo terapijama kod fonetičara rehabilitatora, dok je istovremeno od strane logopeda bila odbijena, jer nam je rečeno da "nije educirana za gluhoću".</p>	Primljeno na znanje
102	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA</p> <p>Ovim se zakonom jednoj struci osigurava monopol na tržištu rada i diskriminacija druge struke (fonetičar rehabilitator).</p>	Primljeno na znanje
103	<p>ANA JURIŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Podržavam reguliranje logopedске djelatnosti, NO NE na način koji bi mogao negativno utjecati na edukacijske rehabilitatore i fonetičare rehabilitatore. Logopedija se poklapa u mnogočemu s ove dvije navedene struke, kao i s mnogim drugima, te konstruirati zakon na takav način koji bi mogao utjecati na zapošljivost ljudi je nedopustiv. "Metodica" kojom se služe fonetičari rehabilitatori je upravo ona koja stoji u nazivu SUVAGA (Système Universel Verbotonal d' Audition Guberina) kao i samo ime osnivača, upravo fonetičara. Također svakako nije pametno, s ekonomskog stajališta, ograničavati ljudima zapošljivost. Broj nezaposlenih je ionako velik, a nikome nije u cilju staviti još ljudi na burzu koje bi se onda trebalo financirati. Tako ćemo samo otjerati mlade obrazovane ljude iz države, umjesto da nalazimo načine da ih zadržimo u njoj. Cilj bi svakako trebao biti regulirati logopedsku djelatnost na način da su u središtu korisnici i briga za njihovu dobrobit, stoga treba zakon formulirati na način da je jasno određeno čime se logopedi mogu i trebaju baviti isključivo, a u kojim slučajevima je potreban i moguć rad i drugih struka, te iznimno paziti da se iz njega ne isključuju magistri svojih struka koji svoj posao rade dobro i s uspješnim rezultatima.</p>	Primljeno na znanje

104	<p>IVONA ABRAMOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, kao edukacijski rehabilitator koji surađuje s logopedima unutar tima, želim izraziti podršku donošenju Zakona o logopedskoj djelatnosti koji će omogućiti standardizaciju usluga i ujednačavanje pružene podrške krajnjim korisnicima. Kao stručnjak moram skrenuti pažnju na pojednostavnjivanje problematike poremećaja iz spektra autizma na poremećaj u području komunikacije kao glavno obilježje PSA. Odstupanja na području komunikacije samo su dio ovog kompleksnog stanja koje se očituje u deficitima u socijalnoj interakciji i komunikaciji, ali i ograničenim i ponavljajućim interesima i ponašanjima. Bitno je napomenuti da komunikaciju ovdje treba gledati u kontekstu socijalnih interakcija i unutar društvenog konteksta, te ju je nemoguće odvojiti, procjenjivati ili poticati odvojeno od bilo kojeg drugog razvojnog područja. Kao i druge kolege, želim staviti naglasak da se niti na jedan način ne želi osporiti kompetencije logopeda u području komunikacije, niti ograničiti područje njihovog djelovanja, nego naglasiti da se područjem komunikacije u Hrvatskoj bave različiti stručnjaci. Svaki stručnjak koji koristi načela multi i transdisciplinarnosti u svom radu, svjestan je preklapanja u područjima rada i njihove međusobne ovisnosti, a što ne predstavlja zadiranje u područje nečijeg rada nego bogatstvo pristupa koje rezultira boljih ishodima kod naših korisnika. Kompetencije edukacijskih rehabilitatora na području komunikacije potvrđene su i standardom zanimanja koji je objavljen u sklopu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira te smatram da se ovakvim definiranjem područja komunikacije kao „isključivog“ područja djelovanja logopeda ograničava djelovanje regulirane profesije edukacijskih rehabilitatora. Predlažem stoga da se umjesto rečenice „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije.“ navede „Kao jedno od obilježja poremećaja iz spektra autizma označava se poremećaj u području komunikacije, koja je područje djelovanja i magistara logopedije.“</p>	Primljeno na znanje
105	<p>ZVONIMIR BLAŽIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Verbotonalna metoda znanstveno je utemeljena metoda, priznata u Hrvatskoj i svijetu. Njezin utemeljitelj, akademik Petar Guberina (1913. - 2005.) doktorirao je na Sorbonnei, bio je redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, objavio je više od 200 znanstvenih radova, nositelj je brojnih odličja i priznanja, dvostruki je nositelj francuskog ordena Legije časti, nositelj je Reda Danice Hrvatske... Nedvojbeno, bio je čovjek ispred svoga vremena, inovator, kreativac, znanstvenik, humanist. Njegova zasluga i nasljeđe - Verbotonalna metoda, prenosi se na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na Odsjeku za fonetiku te u Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG ("G" u imenu je Guberina). Verbotonalna metoda akademika Guberine i više je nego aktualna, rehabilitacija putem percepcije (napose slušanja) i afektivnost koja je odlikuje nužno je potrebna upravo djeci</p>	Primljeno na znanje

	<p>digitalnoga doba. Stoga, isključiti iz područja patologije komunikacije, glasa, sluha, slušanja, govora i jezika struku koja (re)habilitaciju provodi upravo po Verbotonalnoj metodi - fonetiku, a što se u prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti implicira, znači uskratiti korisnicima sve dobrobiti koje primjenom navedene metode mogu dobiti. Umjesto da se ponosimo hrvatskim intelektualnim nasljeđem, obezvrjeđujemo ga isključivošću ovoga prijedloga Zakona. Suvremena znanstvena misao multidisciplinarna je. Nije prihvatljivo da samo logopedska struka po vlastitu nahođenju polaže zakonsko pravo rada u multidisciplinarnim područjima navedenima u prijedlogu Zakona, pogotovo kada u skladu sa svim zakonima RH (akreditacije studija, dopusnice, HKO itd.) otprije postoje struke koje djeluju na istim područjima, ali sukladno vlastitim znanstvenim doprinosima i određenjima. Preklapanja u područjima interesa postoje u brojnim znanstvenim granama i strukama, nije to slučaj samo ovdje. Bit je u suradnji, međusobnom uvažavanju i poštovanju. Različita perspektiva u konačnici može samo unaprijediti rehabilitaciju jer možemo izabrati što je za određenoga korisnika najbolje, imamo više opcija za iscrpiti. Budući da živimo u demokraciji u državi u kojoj su Ustavom zajamčene slobode izbora i prava na rad, ne rabite riječi "isključivo" i "jedini" u kontekstu pomagačkih struka.</p>	
106	<p>HRVATSKA KOMORA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, Hrvatska komora još jednom želi izraziti podršku donošenju Zakona o logopedskoj djelatnosti kao rastućeg područja od interesa za Republiku Hrvatsku, a koji će doprinijeti standardizaciji usluga i kvalitetenijoj skrbi za korisnike. Predlažemo da se rečenica „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije.“ promjeni na način da glasi: „Kao jedno od obilježja poremećaja iz spektra autizma označava se poremećaj u području komunikacije, koja je područje djelovanja i magistara logopedije.“ Prema DSM-u-5, Dijagnostičkom i statističkom priručniku za duševne poremećaje Američke psihijatrijske udruge, koji je u Hrvatskoj objavljen 2014., kao obilježja poremećaja iz spektra autizma navode se perzistentni deficiti u socijalnoj komunikaciji i socijalnoj interakciji u višestrukim kontekstima (koji se očituju u deficitima u socijalno-emocionalnoj uzajamnosti, deficitima u neverbalnom komunikacijskom ponašanju upotrebljenom za socijalne interakcije i deficitima u uspostavljanju, održavanju i razumijevanju odnosa) te ograničeni, repetitivni obrasci ponašanja, interesa i aktivnosti (koji se manifestiraju u stereotipnim ili repetitivnim motoričkim pokretima, korištenju predmeta ili govora, inzistiranju na istovjetnosti, nefleksibilnom priklanjanju rutinama ili ritualiziranim obrascima verbalnog ili neverbalnog ponašanja, jako ograničenim, krutim interesima koji su abnormalni po intenzitetu ili fokusu i hiperaktivnosti ili hiporeaktivnosti na senzoričke podražaje ili neuobičajenim interesima za senzoričke aspekte okoline). Govoreći o komunikaciji kao pojmu, treba voditi računa da se radi o složenom konstrukt koji se sastoji od niza komponenti i odvija se u specifičnom kontekstu koji uključuje fizičke, društvene, kulturne i psihološke aspekte. Također,</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>komunikacija nije izolirana od drugih razvojnih područja; ona je duboko povezana sa socijalnim, kognitivnim, motoričkim, senzornim, jezičnim i akademskim razvojem te sveukupnim funkcioniranjem osobe u njenoj sredini. Kod poremećaja iz spektra autizma, ali i drugih razvojnih poremećaja, poteškoće u komunikaciji često utječu na sve ove aspekte razvoja, što čini multidisciplinarni pristup ključnim za podršku i napredak djeteta/osobe. Sama definicija riječi „isključivo“ glasi „samo, jedino, ekskluzivno/isključujući drugo ili drugoga“ i u suprotnosti je sa svim suvremenim smjernicama koje ukazuju na potrebu multi i transdisciplinarnog pristupa teškoćama, u isto vrijeme umanjujući kompetencije drugih stručnjaka u ovom području kao što su edukacijski rehabilitatori, dječji psihijatri, psiholozi, radni terapeuti i fonetičari. Prijedlogom ove izmjene ne želi se ograničiti područje djelovanja niti umanjiti kompetencije logopeda u ovom području, nego ukazati na povijesni razvoj različitih struka unutar Republike Hrvatske te na kompetencije koje posjeduju. Kao strukovna organizacija edukacijskih rehabilitatora skrećemo pozornost da u standardu zanimanja (Hrvatski kvalifikacijski okvir) stoji kako su i edukacijski rehabilitatori osposobljeni za objašnjavanje odstupanja od tipičnog razvoja u komunikacijskom funkcioniranju te kreiranju i provođenju procjena razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, komunikacije, socijalnih i emocionalnih vještina) za ciljanu populaciju“ Slijedom navedenog, predlažemo gore navedenu izmjenu.</p>	
107	<p>LIDIJA ŠMIT BRLEKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Podržavam prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti. Logopedija je priznata i zakonski regulirana profesija u većini zemalja svijeta, a prepoznata je i cijenjena i u Hrvatskoj, kako među stručnjacima, tako i u široj javnosti. Vjerujem da će uskoro biti i zakonski regulirana kod nas. Studij logopedije obrazuje sveučilišne magistre logopedije prema međunarodnim standardima i programima koje definiraju Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Europska asocijacija logopeda (ESLA) te Međunarodna asocijacija za komunikacijske znanosti i poremećaje (IALP). Logopedska djelatnost je znanstveno utemeljena, a na osnovi dosadašnjih istraživanja razvijeni su standardizirani dijagnostički testovi te znanstveno utemeljene terapijske metode koje logopedi koriste u svom radu. To osigurava kvalitetnu i dosljednu skrb za krajnje korisnike. Donošenjem ovog zakona osigurat će se standardizacija logopedskih usluga, što je ključno za zaštitu krajnjih korisnika od nekvalitetne, neujednačene i nestručne skrbi. Zakon definira područje rada logopeda, kao i uvjete za obavljanje logopedске djelatnosti, čime se postavljaju jasni kriteriji stručnosti i profesionalne odgovornosti. Važno je naglasiti da ovaj zakon ni na koji način ne umanjuje značaj drugih struka, već osigurava da svaka profesija, uključujući logopediju, djeluje unutar svojih specifičnih kompetencija. Logopedi će, kao i do sada, nastaviti surađivati s drugim stručnjacima – poput liječnika, psihologa, fonetičara i rehabilitatora – kako bi se osigurala najbolja moguća skrb za krajnje korisnike. Međutim, ključan aspekt ovog zakona je postavljanje jasnih granica između logopedске djelatnosti i srodnih struka. Ovim razgraničenjem ne samo da se omogućava bolja suradnja, već se doprinosi</p>	Primljeno na znanje

	<p>učinkovitijem i koordiniranijem radu stručnjaka iz različitih disciplina, što u konačnici rezultira kvalitetnijim ishodima za korisnike. Lidija Šmit Brleković, prof. logopedije, doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu</p>	
108	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>U ovom se poglavlju navodi da je u Republici Hrvatskoj sve veći broj osoba s razvojnim i stečenim komunikacijskim i jezičnim poremećajima te poremećajima gutanja i hranjenja, međutim dobro bi bilo navesti i podatke o ovome, ukoliko su isti dostupni, kako bi se moglo vidjeti razmjere problema te zakonsko rješenje temeljiti na podacima o potrebama. Isto tako, navode se konkretni podaci Centra za kontrolu i prevenciju bolesti Sjedinjenih Američkih Država koji ukazuju na značajan porast prevalencije poremećaja iz spektra autizma te bi bilo poželjno da se iznesu i podatci za Republiku Hrvatsku. Također, upućuje se na Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva koja je donesena 2012., a istekla 2020., dok se Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine ne spominje iako je riječ o strateškom dokumentu koji je na snazi. Komentari koji su zaprimljeni na e-savjetovanju o Zakonu ukazuju da i pojedine druge struke (npr. edukacijski rehabilitatori i fonetičari rehabilitatori) smatraju da obavljaju pojedine poslove koji su predmet ovog Zakona, dok sam Zakon navodi da su magistri logopedije jedini koji će moći obavljati djelatnost rehabilitacije u području slušanja, jezika i govora. Stoga, predlažemo da se komentari iz e-savjetovanja pažljivo razmotre te da se u ovom poglavlju prijedloga Zakona navedu i posljedice koje će donošenjem zakona proisteći za druga srodna zanimanja.</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U Nacrtu prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti uključeni su navedeni strateški dokumenti.</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
109	<p>LARA NASEREDIN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Slazem se s komentarom predstojnice Katedre za primijenjenu fonetiku i voditeljice Diplomskog studija fonetike - smjer Rehabilitacija slušanja i govora, Diane Tomić, kao i s predstavljenom zakonskom regulativom. U tu svrhu, prenosim komentar u cijelosti: U ovom prijedlogu nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti postoje znanstvo neprecizna a slijedom toga neutemeljena određenja pojmova, neusklađenosti sa hrvatskom pravnom regulativom a sam je prijedlog ograničavajući za različite struke. Takav zaključak proizlazi iz tri mjesta (u nastavku: istaknute točke 1 do 3 u ovom očitovanju) u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti navedenih u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Neutemeljene i zakonski neusklađene točke se dalje impliciraju u člancima 1 do 4 samog prijedloga nacrtu Zakona zbog referiranja na pojmove iz dijela II. Ta mjesta su: 1. Određenju magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete: Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora,</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini. 2. Isključivo određenje logopedске djelatnosti unatoč zajedničkih aktivnosti i područja s drugim strukama a bez spominjanja te činjenice i/ili sustručnjaka: Logopedска djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima.

3. Određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije zanemarujući pritom prvenstveno edukacijske rehabilitatore i psihologe: Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. Iako Zakon stavlja logopedску djelatnost u tri sustava, ona se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedскоj djelatnosti razrađuje dominantno u sustavu zdravstva a unutar tog sustava (čl. 8), riječju jedini u prethodno istaknutoj točki 1 ovog očitovanja, ograničava djelovanje sustručnjaka u sustavu zdravstva isključujući druge struke. Sagledano kao cjelovita informacija, zajednički sadržaj točaka 1 i 2 ovog očitovanja otvara prostor interpretaciji odnosno neujednačenim zakonskim tumačenjima o ingerenciji i kompetencijama sustručnjaka. Implicitno se određenja iz spornih mjesta prenose i na druge članke zakona (od 1 do 4) te se tako stvara mogućnost za ograničavanje rada drugih struka. Zakon će, kako navodi članak 1, urediti sadržaj djelatnosti, a ako se djelatnost obavlja u trima sustava otvara se mogućnost tumačenja da su magistri logopedije jedini stručnjaci za obavljanje logopedске djelatnosti ne samo u zdravstvu već i u ostala dva sustava (odgoju i obrazovanju te socijalnoj skrbi), što je dodatno, zbog zajedničkih područja u definiciji logopedске djelatnosti, potencijalno ograničavajuće za sustručnjake. U članku 2 Prijedloga nacrta Zakona određuje se značenje pojmova logopedске dijagnostike, terapije i savjetovanja koji proizlaze iz ranijeg određenja logopedске djelatnosti. To implicira da su navedeni multidisciplinarni nazivi za područja isključivo logopedски.

Iako se može otvoriti pitanje opravdanosti impliciranih tumačenja, sve prethodno navedeno samo pokazuje da je zakon nejasan, podložan interpretacijama usmjerenim na ograničavanje djelovanja sustručnjaka, te razvojno ograničavajuć, a time i u suprotnosti sa vlastitim sadržajem, konkretnije sa samom ocjenom stanja. Naime, uz istaknute točke na početku ovog očitovanja, u dijelu o ocjeni stanja naglašava se rastući broj osoba s govorno-jezičnim i komunikacijskim teškoćama odnosno deficitarnost stručnjaka za iste. Iz toga bi trebao proizaći uključiv te razvojno-usmjeren pristup koji se temelji na multidisciplinarnim spoznajama kao način za poboljšanje trenutnog stanja, što u slučaju ovog Nacrta prijedloga nije tako. U nastavku očitovanja navodimo konkretne neusklađenosti Nacrta prijedloga zakona sa znanstvenim spoznajama te zakonima. U istaknutoj točki 1 ovog očitovanja određenju stručnosti magistara logopedije stoji da "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete". Riječ jedini je znanstveno neutemeljena u određenju stručnosti i treba je izbaciti budući da se komunikacijom, govorom, jezikom, slušanjem itd. neupitno bave i druge znanstvene discipline, odnosno struke, od kojih je jedna fonetika. Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana pred 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dvije su područne posebnosti Zagrebačke fonetike odnosno hrvatske obrazovne tradicije: Verbotonalna metoda autora akademika Petra Guberine koja svoju primjenu ima u dijagnostici i rehabilitaciji slušanja i govora, učenju stranih jezika i korekciji izgovora te estetski pristup govoru koji se primjenjuje u javnom i scenskom govoru. Iz toga proizlazi zanimanje fonetičara koje je danas određeno na sljedeći način standardom zanimanja (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). To je stručnjak za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. U vremenu kada govorno pojačano komuniciramo ne samo s ljudskom, nego i s tehnološkom okolinom, govor postaje osnovni alat za rad i kvalitetan život većini ljudi. U takvim uvjetima nužno je postojanje jasno definiranoga stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom smislu tako i u zdravstvenom smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (sociologije, pedagogije, različitih filologija i slično). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu rada i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija odvija. Određenje magistara logopedije kao stručnjaka koji jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (istaknuta točka 1) i popis područja logopedske djelatnosti (istaknuta točka 2) te isključiva kompetencija za rad s autističnim osobama (istaknuta točka 3 ovog očitovanja) ukazuju na neusklađenost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti sa najmanje dva zakona te Ustavom. 1. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji

omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) u kojem stoji (čl. 155, st. 2) navode, između ostalih, i fonetičari. Imajući na umu definiciju fonetike te kompetencije fonetičara možemo zaključiti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. (2) Zdravstveni radnici obrazuju se na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. 2. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (točka 1) te područja logopedске djelatnosti (točka 2) uz određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije (točka 3) tumačeno u kontekstu isključivosti Nacrta prijedloga Zakona, nije u skladu ni sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21). U Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čl. 3 navode se načela i ciljevi HKO-a od kojih ističemo šest načela koja se krše određenjem stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno premećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedске djelatnosti: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; – jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; – postizanje zapošljivosti, pojedinačne i gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. 3. Konačno, Ustav Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) u članku 55 navodi da Svatko ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. Također, sam popis aktivnosti i područja uključenih u logopedsku djelatnost (istaknuta točka 2 ovog očitovanja) dodatni je argument da magistri logopedije nisu jedini stručnjaci (točka 1) za pružanje usluga u zdravstvu, odnosno implicitno za

prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju. Ponavljamo, navedena su područja i aktivnosti multidisciplinarna, uključuju brojne i različite stručnjake od kojih spominjemo tek neke: otorinolaringologe različitih subspecijalizacija - audiologe, fonijatre; psihologe odnosno kliničke psihologe; edukacijske rehabilitatore te fonetičare. Ističemo ona područja u određenju logopedске djelatnosti koja ulaze u područje stručnosti fonetičara određeno spomenutim standardom zanimanja: poremećaji govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaje verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju – konkretno s oštećenjem sluha; pružanje funkcionalne dijagnostike slušanja; (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Slične argumente navode i ostali sustručnjaci u ovom e-savjetovanju, primjerice Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Udruga ASK ili edukacijski rehabilitatori pojedinačno osvrćući se na točku 3 u ovom očitovanju i riječ isključivo, a navodeći, uz brojne druge izvore, i standard zanimanja iz kojeg se vide kompetencije za rad s osobama s komunikacijskim poteškoćama. Kao dodatni argument donosimo mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSlTjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf. Sam standard zanimanja logopeda/logopedinje ([https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419](https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419)) na nekoliko mjesta navodi suradnju sa sustručnjacima, za razliku od definicije logopedске djelatnosti u Prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti: Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja. Zaključno, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti treba temeljitu doradu. Prije svega treba utvrditi je li to Zakon o logopedskoj djelatnosti ili Zakon o logopedskoj djelatnosti u zdravstvu. Također, treba promijeniti pristup izradi zakona koji se temelji na isključivosti sustručnjaka konkretnim izmjenama tako da se izbace riječi jedini i isključivo (istaknute točke 1 i 3 ovog očitovanja) u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Nastavno, doradu treba i zbog ograničavajućeg određenja logopedске djelatnosti kojim se zanemaruje multidisciplinarnost odnosno kompetencije drugih stručnjaka, te mogućih implicitnih tumačenja referiranjem na točke 1 i 2 ovog očitovanja a s ciljem isključivosti djelovanja sustručnjaka. Konačno, dorada je potrebna i zbog neusklađenosti s drugim zakonima i Ustavom RH. Dodatno, usklađivanje sa standardom zanimanja Logoped/Logopedinja koji ne zanemaruje suradnju i postojanje sustručnjaka poboljšalo bi kvalitetu ovog zakonskog prijedloga. Zakon o logopedskoj djelatnosti donesen u ovakvom obliku otvara prostor za različite interpretacije i ograničavajuća tumačenja, potrebu za izmjenama pa čak i pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti. Doc. dr. sc. Diana Tomić Predstojnica Katedre za primijenjenu fonetiku Voditeljica

	<p>Centra za obrazovanje nastavnika Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Koordinatorica za implementaciju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na Filozofskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</p>	
110	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA Zakon o logopedskoj djelatnosti definira rad logopeda, stručnjaka koji su prema Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419) definirani kao "Stručnjaci u domeni poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja, te socijalne komunikacije. Profesionalnim djelovanjem logopeda/logopedinja obuhvaćeni su svi verbalni i neverbalni aspekti komunikacije i jezika povezani s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije. Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja." Ova definicija proizlazi iz upisanih skupova kompetencija koji se temelje na obrazovanju logopeda. Logopedi su, dakle, obrazovani u SVIM navedenim područjima pa je logično da se ta područja navode u Zakonu o logopedskoj djelatnosti. Vrlo je lako, uvidom u planove i programe studija, kao i u Registar HKO-a, vidjeti koliko se obrazovanje logopeda od obrazovanja drugih struka razlikuje, uključujući pri tome specifične kolegije, a posebno stotine sati kliničkih vježbi i prakse (750 sati kliničkih vježbi, 480 sati prakse) koji u studijskim programima logopedije postoje, a u drugim programima ne postoje. Vrlo je važno u narednim inačicama razrade Zakona preoblikovati neke od isključivih formulacija, na što je već upozoreno u više komentara. No, također je važno razumjeti da stručnjaka u nekom području čini njegova osposobljenost, temeljena na obrazovanju te da prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti regulira rad logopeda, a ne drugih struka koje su im suradne. Logopedija je struka s jasno definiranim i u javnosti prepoznatim područjem djelovanja. Znanstveno je utemeljena i na temelju dosadašnjih rezultata istraživanja razvijeni su standardizirani testovi i osmišljene inovativne terapijske metode kojima se služe logopedi. Magistri logopedije u Hrvatskoj upotrebljavaju standardizirani dijagnostički logopedski instrumentarij. Time je značajno ubrzana diferencijalna dijagnostika i određivanje dijagnoze sukladno Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB), koja se primjenjuje u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske. To logopede jasno razlikuje od drugih struka koje takav instrumentarij i terapijske procedure nemaju. Iza prepoznatljivosti i objektivizacije logopedskog rada stoje desetljeća znanstvenog rada u području poremećaja socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja. Takav kontinuirani i</p>	Primljeno na znanje

	<p>plodni rad osigurava i mogućnost cjeloživotnog obrazovanja magistara logopedije, uključujući tu i mogućnost doktorskog studija, osiguravajući kontinuiranu kvalitetu rada. Ovim se prijedlogom Zakona želi očuvati takva kvaliteta, kako bi logopedija i dalje bila široko društveno prepoznata, a korisnici ostavili pravo na usluge logopeda koje osiguravaju stvarnu razinu podrške i pomoći u poremećajima socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja.</p>	
111	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA Odgovor Radnoj skupini za asistivnu tehnologiju, ekspertnoj skupini Hrvatske komore edukacijskih rehabilitatora u odnosu na komentar usmjeren na definiranje komunikacije isključivim područjem rada logopeda. Ponajprije zahvaljujemo Radnoj skupini za asistivnu tehnologiju na komentaru i skretanju pozornosti na definiranje komunikacije u prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti. Prema Standardu zanimanja „logoped/logopedinja“ iz 2023. godine logoped/logopedinja smatra se stručnjakom/injom u domeni poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja, te socijalne komunikacije. Profesionalnim djelovanjem logopeda/logopedinja obuhvaćeni su svi verbalni i neverbalni aspekti komunikacije i jezika povezani s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419). Socijalna komunikacija i potpomognuta komunikacija (inačica termina augmentativna i alternativna komunikacija) svakako pripadaju području logopedskoga djelovanja. Prema navedenom Standardu logopedi se u svome radu oslanjaju na suvremene znanstveno-stručne spoznaje, primjere dobre prakse, te znanja o suvremenim tehnološkim rješenjima za komunikaciju. S obzirom na to da logopedi tijekom svoga obrazovanja kroz nekoliko predmeta uče o tipičnom razvoju komunikacije, jezika i govora, razvojnim procesima na kojima se temelje komunikacijske funkcije i sredstva, završetkom diplomskog studija stječu kompetencije koje podrazumijevaju probir, procjenu i podršku za one korisnike kod kojih je potrebno uvoditi potpomognutu komunikaciju s ciljem jačanja jezičnoga razumijevanja i/ili jezičnih sposobnosti u cjelini. U tome važnu ulogu ima odabir rječnika za niskotehnološko ili visokotehnološko pomagalo, a koji se upravo temelji na poznavanju tipičnog jezičnog i komunikacijskog razvoja. Na isti način opisano je djelovanje logopeda i u dokumentima Američkog logopedskog društva (https://www.asha.org/practice-portal/profession-issues/augmentative-and-alternative-communication/#collapse_1). Uloga logopeda u procjeni i podršci za korisnike potpomognute je nezaobilazna, no to isto tako ne znači da su logopedi jedini stručnjaci koji pružaju podršku osobama sa složenim komunikacijskim potrebama. Logopedi u procesu pružanja podrške usko surađuju s edukacijskim rehabilitatorima, psiholozima, radnim terapeutima, odgojiteljima, učiteljima, liječnicima i medicinskim sestrama, bi se osigurala učinkovitost i održivost implementiranih metoda. Timska suradnja je od posebne važnosti kod populacije sa složenim</p>	Prihvaćen

	<p>komunikacijskim potrebama jer osigurava pristup koji kombinira različita znanja te omogućava cjelovito razumijevanje izazova s kojima se susreću korisnici. Uz sve navedeno ključna je suradnja s obiteljima odnosno komunikacijskim partnerima koji jedini mogu osigurati održivost uporabe potpomognute komunikacije. Dakle, u području potpomognute komunikacije djelujemo timski s naglaskom da se kompetencije logopeda odnose na procjenu i poticanje komunikacijskih funkcija, sredstava, jezičnoga razumijevanja i proizvodnje te vještina čitanja i pisanja. Nadamo se da ćemo i nadalje djelovati zajednički s edukacijskim rehabilitatorima u procesu procjene i podrške za osobe sa složenim komunikacijskim potrebama oslanjajući se na praksu koja se temelji na dokazima te štiteći interese korisnika i njihovih obitelji. Rečenica koju bismo predložili, a vezana je uz komentar je sljedeća: Logoped je stručnjak koji pruža usluge procjene i podrške kod komunikacijskih, jezičnih i govornih poremećaja.</p>	
112	<p>KRISTIJAN MATEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Podržavam donosenje Zakona o logopedskoj djelatnosti u potpunosti. Kao netko tko nije ove struke, odnosno "obican laik", ali iz osobnih razloga zna koliko je ključan rad logopeda u rehabilitaciji djece i odraslih s raznim poremećajima (za koje su obrazovani), u potpunosti se zalazem da se njihov rad njihova struka ozakoni, pod ingerencijom sustava kojem i pripada!</p>	Primljeno na znanje
113	<p>ADELA PARAĆ KUKEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, radim kao magistra logoped sa 17 godina iskustva i uviđam nužnu potrebu za osvještavanjem jasno definiranih kompetencija logopeda. Smatram nužnim ozakoniti logopedsku djelatnost na razini Republike Hrvatske, po uzoru na važnost i ulogu struke prepoznate diljem svijeta. Osobno sam educirana za provođenje niza ispitivanja i provođenja testova komunikacijskih govorno-jezičnih vještina, pa tako i ADOS-"2-Opservacijskog protokola za dijagnostiku autizma. Apsolutno prihvaćam i ustajem u daljnjem razvijanju i usavršavanja vlastitih znanja. Žalosno je ukoliko vlada mišljenje da svojim kompetencijama i stručnošću ograničavamo važnost drugih struka, jer ovaj Zakon za kojeg se zalažemo nije predložen kao rezultat rivalstva ili omalovažavanja drugih struka koje poštujemo i uvažavamo. Postoje znanja logopedске struke za koja se zalažemo i koja smo dužni braniti, jednako kao i spoznaju da je cilj opće dobro, a ne vlastita samopromocija. Ukratko: educiranjem i polažući ispite ne kolegijima na Medicinskom fakultetu nisam postala liječnik, te ukoliko bih odvažila ikojim pokušajem ulaziti i svojatati ikoje stručno područje bavila bih se "nadriliječništvom", a kada bih davala pravne savjete i sastavljala službene pravne akte, najvjerojatnije bi me se teretilo za "nadripisarstvo". Svjesno prihvaćam važnost i nužnost stručne interakcije s drugim strukama, no osjećam se dužnom protestirati na provođenje rehabilitacijskih i drugih logopedskih aktivnosti od strane kadra koji se smatraju nama srodnima, poradi nedostatka stručnjaka logopedskog profila. Nadasve ne</p>	Primljeno na znanje

	<p>razumijem ikakva preoblikovanja metoda rada i programa po uzoru na logopedске metode. (Djeluje mi nerazborito kao i doslovno prevođenje stranog jezika). Zaključno, poradi nužne potrebe za logopedima, ali i trenutne deficitarnosti struke, postoji velik broj zainteresiranih koji bi otvarali logopedске prakse i obavljali posao logopeda, bez adekvatnog znanja, legitimiteta i mogućnosti daljnjeg razvoja stručnog logopedskog znanja koje isključivo omogućava važeća fakultetska diploma Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.</p>	
114	<p>SVEUČILIŠTE U ZAGREBU - FILOZOFSKI FAKULTET NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Komentar na rečenicu: " Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistra logopedije." Ovdje se pretpostavlja da se isključivo logopedi bave komunikacijskim razvojem a onda posljedično i procjenom i/ili podrškom osobama s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma. Prema smjernicama Američke akademije neurologa preporuka je da u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psiholog i logoped, prema smjernicama Američkog društva dječjih i adolescentnih psihijatara preporuka je da u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psihijatar, psiholog i logoped a i prema Uredbi o metodologijama vještačenja RH (2017) u procjeni osoba s poremećajem iz spektra autizma sudjeluju psihijatar, psiholog, logoped i edukacijski rehabilitator. Nadalje, ako sagledamo i mjerne instrumente koji se koriste kao zlatni standard za dijagnostiku autizma, ADOS-2 i ADI-R, a koji su najviše usmjereni upravo na procjenu komunikacijskih obilježja pojedinca, jasno je da su autori/ce navedenih testova primarno psihologinje i psihijatri/ce (ADOS-2 Catherine Lord (psihologinja), Michael Rutter (dječji psihijatar), Rhiannon J. Luyster (psihologinja), Katherine Gotham (psihologinja); ADI-R- Michael Rutter (dječji psihijatar), Ann LeCouteur (psihijatrica) i Catherine Lord (psihologinja)). Iz navedenog je jasno da područje komunikacijskih sposobnosti te posljedično i autizma ne može biti područje samo jedne struke već da se navedenim bave različite struke i da u procjeni i podršci sudjeluje tim stručnjaka te predložimo da se iz gore navedene rečenice ispusti riječ "isključivo".</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
115	<p>IVANA VRLJAC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Slazem se s komentarom predstojnice Katedre za primijenjenu fonetiku Diane Tomić i zakonskom regulativom koju je predstavila u svom komentaru te ga u tu svrhu prenosim u cijelosti: U ovom prijedlogu nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti postoje znanstvo neprecizna a slijedom toga neutemeljena određenja pojmova, neusklađenosti sa hrvatskom pravnom regulativom a sam je prijedlog ograničavajući za različite struke. Takav zaključak proizlazi iz tri mjesta (u nastavku: istaknute točke 1 do 3 u ovom očitovanju) u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti navedenih u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Neutemeljene i zakonski neusklađene točke se dalje impliciraju u člancima 1 do 4 samog prijedloga nacrtu Zakona zbog referiranja na pojmove iz dijela II. Ta mjesta su: 1. Određenju magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete: Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini. 2. Isključivo određenje logopedске djelatnosti unatoč zajedničkih aktivnosti i područja s drugim strukama a bez spominjanja te činjenice i/ili sustručnjaka: Logopedска djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima. 3. Određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije zanemarujući pritom prvenstveno edukacijske rehabilitatore i psihologe: Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. Iako Zakon stavlja logopedску djelatnost u tri sustava, ona se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedскоj djelatnosti razrađuje dominantno u sustavu zdravstva a unutar tog sustava (čl. 8), riječju jedini u prethodno istaknutoj točki 1 ovog očitovanja, ograničava djelovanje sustručnjaka u sustavu zdravstva isključujući druge struke. Sagledano kao cjelovita informacija, zajednički sadržaj točaka 1 i 2 ovog očitovanja otvara prostor interpretaciji odnosno neujednačenim zakonskim tumačenjima o ingerenciji i kompetencijama sustručnjaka. Implicitno se određenja iz spornih mjesta prenose i na druge članke zakona (od 1 do 4) te se tako stvara mogućnost za ograničavanje rada drugih struka. Zakon će, kako navodi članak 1, urediti sadržaj djelatnosti, a ako se djelatnost obavlja u trima sustava otvara se mogućnost tumačenja da su magistri logopedije jedini stručnjaci za

obavljanje logopedске djelatnosti ne samo u zdravstvu već i u ostala dva sustava (odgoju i obrazovanju te socijalnoj skrbi), što je dodatno, zbog zajedničkih područja u definiciji logopedске djelatnosti, potencijalno ograničavajuće za sustručnjake. U članku 2 Prijedloga nacrtu Zakona određuje se značenje pojmova logopedске dijagnostike, terapije i savjetovanja koji proizlaze iz ranijeg određenja logopedске djelatnosti. To implicira da su navedeni multidisciplinarni nazivi za područja isključivo logopedski. Iako se može otvoriti pitanje opravdanosti impliciranih tumačenja, sve prethodno navedeno samo pokazuje da je zakon nejasan, podložan interpretacijama usmjerenim na ograničavanje djelovanja sustručnjaka, te razvojno ograničavajuć, a time i u suprotnosti sa vlastitim sadržajem, konkretnije sa samom ocjenom stanja. Naime, uz istaknute točke na početku ovog očitovanja, u dijelu o ocjeni stanja naglašava se rastući broj osoba s govorno-jezičnim i komunikacijskim teškoćama odnosno deficitarnost stručnjaka za iste. Iz toga bi trebao proizaći uključiv te razvojno-usmjeren pristup koji se temelji na multidisciplinarnim spoznajama kao način za poboljšanje trenutnog stanja, što u slučaju ovog Nacrta prijedloga nije tako. U nastavku očitovanja navodimo konkretne neusklađenosti Nacrta prijedloga zakona sa znanstvenim spoznajama te zakonima. U istaknutoj točki 1 ovog očitovanja određenju stručnosti magistara logopedije stoji da "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete". Riječ jedini je znanstveno neutemeljena u određenju stručnosti i treba je izbaciti budući da se komunikacijom, govorom, jezikom, slušanjem itd. neupitno bave i druge znanstvene discipline, odnosno struke, od kojih je jedna fonetika. Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana pred 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dvije su područne posebnosti Zagrebačke fonetike odnosno hrvatske obrazovne tradicije: Verbotonalna metoda autora akademika Petra Guberine koja svoju primjenu ima u dijagnostici i rehabilitaciji slušanja i govora, učenju stranih jezika i korekciji izgovora te estetski pristup govoru koji se primjenjuje u javnom i scenskom govoru. Iz toga proizlazi zanimanje fonetičara koje je danas određeno na sljedeći način standardom zanimanja (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). To je stručnjak za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. U vremenu kada govorno pojačano komuniciramo ne samo s ljudskom, nego i s tehnološkom okolinom, govor postaje osnovni alat za rad i kvalitetan život većini ljudi. U takvim uvjetima nužno je postojanje jasno definiranoga stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom smislu tako i u zdravstvenom smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (sociologije, pedagogije, različitih filologija i slično). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu rada i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija

odvija. Određenje magistara logopedije kao stručnjaka koji jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (istaknuta točka 1) i popis područja logopedijske djelatnosti (istaknuta točka 2) te isključiva kompetencija za rad s autističnim osobama (istaknuta točka 3 ovog očitovanja) ukazuju na neusklađenost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti sa najmanje dva zakona te Ustavom. 1. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) u kojem stoji (čl. 155, st. 2) navode, između ostalih, i fonetičari. Imajući na umu definiciju fonetike te kompetencije fonetičara možemo zaključiti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. (2) Zdravstveni radnici obrazuju se na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. 2. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (točka 1) te područja logopedijske djelatnosti (točka 2) uz određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije (točka 3) tumačeno u kontekstu isključivosti Nacrta prijedloga Zakona, nije u skladu ni sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21). U Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čl. 3 navode se načela i ciljevi HKO-a od kojih ističemo šest načela koja se krše određenjem stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno premećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedijske djelatnosti: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; – jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; – postizanje zapošljivosti, pojedinačne i gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. 3. Konačno, Ustav Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) u članku 55 navodi da Svatko ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno

fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. Također, sam popis aktivnosti i područja uključenih u logopedsku djelatnost (istaknuta točka 2 ovog očitovanja) dodatni je argument da magistri logopedije nisu jedini stručnjaci (točka 1) za pružanje usluga u zdravstvu, odnosno implicitno za prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju. Ponavljamo, navedena su područja i aktivnosti multidisciplinarna, uključuju brojne i različite stručnjake od kojih spominjemo tek neke: otorinolaringologe različitih subspecijalizacija - audiologe, fonijatre; psihologe odnosno kliničke psihologe; edukacijske rehabilitatore te fonetičare. Ističemo ona područja u određenju logopedске djelatnosti koja ulaze u područje stručnosti fonetičara određeno spomenutim standardom zanimanja: poremećaji govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaje verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju – konkretno s oštećenjem sluha; pružanje funkcionalne dijagnostike slušanja; (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Slične argumente navode i ostali sustručnjaci u ovom e-savjetovanju, primjerice Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Udruga ASK ili edukacijski rehabilitatori pojedinačno osvrćući se na točku 3 u ovom očitovanju i riječ isključivo, a navodeći, uz brojne druge izvore, i standard zanimanja iz kojeg se vide kompetencije za rad s osobama s komunikacijskim poteškoćama. Kao dodatni argument donosimo mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIpQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSlTjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf. Sam standard zanimanja logopeda/logopedinje (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419>) na nekoliko mjesta navodi suradnju sa sustručnjacima, za razliku od definicije logopedске djelatnosti u Prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti: Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja. Zaključno, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti treba temeljitu doradu. Prije svega treba utvrditi je li to Zakon o logopedskoj djelatnosti ili Zakon o logopedskoj djelatnosti u zdravstvu. Također, treba promijeniti pristup izradi zakona koji se temelji na isključivosti sustručnjaka konkretnim izmjenama tako da se izbace riječi jedini i isključivo (istaknute točke 1 i 3 ovog očitovanja) u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Nastavno, doradu treba i zbog ograničavajućeg određenja logopedске djelatnosti kojim se zanemaruje multidisciplinarnost odnosno kompetencije drugih stručnjaka, te mogućih implicitnih tumačenja referiranjem na točke 1 i 2 ovog očitovanja a s ciljem isključivosti djelovanja sustručnjaka. Konačno, dorada je potrebna i zbog neusklađenosti s drugim

	<p>zakonima i Ustavom RH. Dodatno, usklađivanje sa standardom zanimanja Logoped/Logopedinja koji ne zanemaruje suradnju i postojanje sustručnjaka poboljšalo bi kvalitetu ovog zakonskog prijedloga. Zakon o logopedskoj djelatnosti donesen u ovakvom obliku otvara prostor za različite interpretacije i ograničavajuća tumačenja, potrebu za izmjenama pa čak i pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti. Doc. dr. sc. Diana Tomić Predstojnica Katedre za primijenjenu fonetiku Voditeljica Centra za obrazovanje nastavnika Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Koordinatorica za implementaciju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na Filozofskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</p>	
116	<p>NIKOLINA LUKIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, ovim putem želim izraziti zabrinutost zbog ograničavajuće prirode prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, koji nepravedno prikazuje logopediju kao jedinu struku zaduženu za jezične, govorne i slušne poteškoće. Ovaj pristup nije u skladu sa stvarnošću na tržištu rada niti s postojećim zakonima. Dijelovi Nacrta koji logopede predstavljaju kao jedine kvalificirane stručnjake za prevenciju, dijagnostiku, rehabilitaciju i savjetovanje u području patologije slušanja, govora, jezika i komunikacije koriste izrazito problematične termine poput "jedini" i "isključivo". Takvi opisi potpuno isključuju druge relevantne struke, kao što su edukacijski rehabilitatori, psiholozi, fonetičari i fonijatri. Također, važno je naglasiti da rad na estetici govora i glasa spada u područje djelovanja fonetičara, temeljen na standardima zanimanja i ishodima učenja programa. Nacrt zakona nije u skladu s Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i drugim relevantnim propisima koji prepoznaju više struka kao zdravstvene radnike, uključujući fonetičare. Donošenje ovog zakona direktno bi kršilo načela socijalne uključenosti i prava na rad drugih stručnjaka, što je suprotno članku 55. Ustava Republike Hrvatske, koji jamči pravo na slobodu rada. Isključivanje i negiranje srodnih struka onemogućava ostvarivanje interdisciplinarnog pristupa, koji bi trebao biti optimalan i kojem bi trebalo težiti kada je u pitanju dobrobit krajnjeg korisnika.</p>	Primljeno na znanje
117	<p>VALENTINA KIŠAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, smatram da je donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti nužno kako bi došlo do boljeg reguliranja struke i samog pružanja usluga u Hrvatskoj. Kao donedavna studentica logopedije, a sada sveučilišna magistra logopedije znam kako studij niti malo ne zaostaje za europskom i svjetskom razinom, ali zakonsko određenje struke, što nije slučaj u ostalim zemljama, kod nas izostaje. Logopedi imaju mogućnost rada sa standardiziranim dijagnostičkim testovima te primjene raznih znanstveno utemeljenih terapijskih metoda. Znanstveni pristup je, o čemu govori i ovaj prijedlog zakona, temelj kliničkom radu te je na ovaj način potrebno regulirati struku, njezina prava i obaveze. Valentina Kišan, mag. logoped.</p>	Primljeno na znanje
118	<p>NATAŠA KLARIĆ BONACCI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ</p>	Primljeno na znanje

DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U nastavku prilažem komentar VLASTE TOMINO, prof. na njezinu zamolbu i u njezino ime: Poštovani, uvjeren sam da će se većina pitati što jedna umirovljena profesorica fonetike i opće lingvistike ima govoriti na temu Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Vjerujte da ima, puno toga, no bit ću kratka. Apsolutno podržavam kolege i kolegice u njihovim zahtjevima za priznavanjem logopedije kao zdravstvene djelatnosti. Svojim obrazovanjem, iako nije medicinsko, ali ima njegovih komponenti, sudjeluje suportno kao dio tima liječnika, orl, pedijatar, neurologa i neuropedijatar u zdravstvenim ustanovama. U prijedlogu Nacrta se naglašava i ističe sposobnost komunikacije (verbalne i/ili neverbalne) koja je izuzetno važna i temeljna vještina čovjeka, a važna je i rehabilitacija patologije komunikacije-slušanja, glasa, govora i jezika. Ne bih sad nabrajala sve što se u Nacrtu spominje, jer je populaciji na koju se to odnosi to vrlo dobro znano. Poštovanim kolegama i kolegicama ukazala bih na nešto više što se odnosi na timski rad, pri čemu su kao stručnjaci iz područja humanističkih znanosti izostavili jednu jako bitnu stavku. 60.-ih godina prošlog stoljeća, zahvaljujući požrtvornosti i znanju vizionara, lingvista svjetskih razmjera, akademika Petra Guberine, osniva se tada Centar SUVAG, danas Poliklinika i Zavod za fonetiku, danas Odsjek za fonetiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te se razvija svjetski poznata i priznata verbotonalna metoda. Na njegov poziv ulazim u tim renomiranih i priznatih fonetičara i lingvista i uz liječnike ORL Sestara milosrdnica u Zagrebu, svi se kao ravnopravni borci suočavamo s problemima slušnih oštećenja koji uz sebe vežu probleme iz multidisciplinarnih područja, a koji ulaze u područje glasa, govora, jezika, hranjenja, gutanja, dijagnostike, terapije i protetike, savjetodavnog rada i edukacije, spektra autizma, jednom riječju područja komunikacije. Ne zaboravimo, fonetika je znanstvena disciplina koja istražuje obilježja ljudskog glasanja, pogotovo u području govora. Proučava glasove, glasovne skupine, slogove, riječi, kao i govorne jedinice. Na temelju toga razlikujemo artikulacijsku i akustičku fonetiku uz eksperimentalnu fonetiku koja pokazuje njezin znanstveni pristup (Leksikografski zavod Miroslav Krleža). Slijedom toga, stručnjaci koji su dolazili iz drugih područja poput psihologije i logopedije uvijek su bili dobrodošli kao bi svojim znanjem pomogli u timskom radu, razrješavanju problematike, pomažući pri tome čovjeku. Bili smo humanisti. Otvarajući svoj indeks, gledam kolegije koji se, uz ostalo, bave područjima psihoakustike, eksperimentalne i mehaničke fonetike, elektronike, opće lingvistike, psihologije, patologije govora, patologije sluha. Godinama jedini demonstrator i mentor studentima fonetike i tadašnje defektologije u Poliklinici SUVAG nastojala sam prenijeti znanje i stečeno iskustvo koje se nigdje ne može pročitati, osim dati s ljubavlju, usmenom predajom. Jer to jest komunikacija, ona nije smo govor/jezik, to je i ljubav koju međusobno trebamo podržavati, a ne se dijeliti. Poštovani logopedi, nažalost, nigdje ne vidim vašu želju za timskim radom, nego monopol, u želji za nadmetanjem. Zar je sreća istaknuti sebe, a zatamiti kolegu/kolegicu, zar je sreća ne dijeliti kruh s drugim? Doista tužno, pa zar nam nije isti cilj? Pomoći! Pojednostavljeno, fonetika i logopedija su dvije sestre iste majke koje se nikad ne smiju odijeliti, jer to je dioba na polaritete i podjela čovjeka, a čovjek je jedna

	<p>cjelina i jedino kao takav može opstati. Od vas ne očekujem pomoć za moje kolege/kolegice, da nas „spomenete u zakonu”. Mi smo se svojim radom i uspjesima dokazali, a vama želim puno sreće i da razmislite o prioritetima života u kojem imamo samo jednu šansu. Zato, pazite što želite. S poštovanjem, Vlasta Kosić Tomino, prof. fonetike i lingvistike</p>	
119	<p>DOMINIK VAROVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Ne može se tvrditi da su logopedi jedini stručnjaci koji se bave navedenim područjima jer se time isključuju druge profesije, među kojima su i fonetičari rehabilitatori koji imaju kompetencije za bavljenje rehabilitacijom slušanja i govora na također najvišem nivou kvalitete, što je među ostalim propisano i standardom zanimanja. Smjer u kojem bi se trebali kretati je multidisciplinarnost, koja je, kako su brojna istraživanja pokazala, ona koja daje najbolje rezultate. Ovim isključivanjem struka dolazi do nazadovanja u samoj kvaliteti rehabilitacije te su u konačnici korisnici oni koji najviše trpe, što je nedopustivo.</p>	Primljeno na znanje
120	<p>ARNALDA DOBRIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, nejasno je na temelju čega se dvojezičnost ili višejezičnost stavlja u domenu patologije govora kao i odstupanje od standardnog govora. Praksa višejezičnih zemalja i onih s velikom stopom useljenika govori u prilog uvođenju različitih postupaka u obrazovni sustav koji se temelji na znanjima multidisciplinarnih timova u koje su uključeni psiholozi, pedagazi, logopedi, fonetičari, profesori jezika itd. Time se ovo područje rada ne ograničava na znanja samo jedne struke niti se odstupanja smatraju patološkim stanjem osim ako za to ne postoje posebne indikacije. Vjerujem da se samo suradnjom upravo navedenih struka možemo suočiti s izazovima u godinama koje dolaze a nagovještaje kojih vidimo već sada. I iz ovog dijela nacrtu prijedloga treba izbaciti sve dijelove koji ograničavaju ostale struke vezane uz zdravstveni i obrazovni sustav. Jednako tako, rad na estetici govora i glasa područja su rada fonetičara na temelju standarda zanimanja fonetičara te ishoda učenja programa. Tradicija SGAV-a i verbotonalne metode pokazala se u mnogim prilikama dobar temelj za svladavanje ovih izazova a možda si najrecentniji frankofoni i hispanofoni dijelovi Europe gdje se s temom jezične integracije doseljenih stanovnika bave primarno profesori jezika (filolozi), fonetičari, psiholozi, pedagozi, ali i logopedi pokaže li se da osoba ima indikacija za logopedsku terapiju. Važno je napomenuti da je veliki dio fonetičara kao drugu studijsku grupu završio bar jednu stranu filologiju što ih dodatno obogaćuje specifičnim jezičnim znanjima koja su komplementarna onima nakon studija fonetike. doc. dr. sc. Arnalda Dobrić, prof. engleskog jezika i književnosti, fonetičar, luzitanist</p>	Primljeno na znanje
121	<p>ANA BARUN KULIŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE</p>	Primljeno na znanje

	<p>POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Dragi logopedi (kolege, suradnici), protiv koga se vi borite? Svojih suradnika? Pa valjda nam je svima u interesu DOBRO KLIJENATA, a ne vlastiti interesi ili pak ego. ... Čast iznimkama - logopedima koji su mi se osobno javili i stali uz mišljenje većine te podržali izmjenu prijedloga ovoga zakona. Ovim prijedlogom u prilogu bi se još više smanjio broj stručnjaka koji se već godinama bave navedenim područjima i iza sebe ostavljaju zadovoljne klijente, kao što je vidljivo i ovdje u komentarima roditelja te samih klijenata. Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti je potpuno ISKLJUČIV prema svim srodnim strukama koje sudjeluju u probiru, prevenciji, dijagnostici, terapiji te rehabilitaciji poteškoća u komunikaciji, glasu, sluhu, slušanju i govoru. Komunikacija, sluh i slušanje, glas, govor i jezik područja su zanimanja kako logopedske, tako i drugih srodnih struka poput edukacijskih rehabilitatora, fonetičara rehabilitatora, liječnika-specijalista otorinolaringologije/subspecijalista audiologije i fonijatrije, specijalista neurologije te mnogih drugih. Novim Zakonom o logopedskoj djelatnosti, u kojem se logopedi prihvaćaju kao "JEDINI" koji pružaju rehabilitaciju u području patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja, DISKRIMINIRAJU se legitimno stečene diplome na državnim fakultetima. Tvrdnja da su magistri logopedije jedini koji pružaju zdravstvenu uslugu na najvišem standardu kvalitete u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja je posve netočna. Skrećem pozornost zakonodavcu i javnosti da je prijedlogom Zakona o logopedskoj djelatnosti zanemarena INTERDISCIPLINARNOST područja, s kojom su sve spomenute struke i više nego dobro upoznate tijekom studija i rada. Ta riječ nam se kroz čitavi studij, svu literaturu, a danas i kroz rad čitavo vrijeme provlači.</p>	
122	<p>BOŠKA MUNIVRANA DERVIŠBEGOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Javljamo se kao stručnjaci koji rade u zdravstvenom sustavu, u Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Zagreb, na radnom mjestu audiorehabilitator. Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG najstarija je i najveća ustanova za dijagnostiku i rehabilitaciju osoba oštećena sluha i govora i u njoj od osnutka rade fonetičari, stručnjaci za rehabilitaciju slušanja i govora kod osoba oštećena sluha. Zanimanje fonetičar (profesor fonetike/diplomirani fonetičar/magistar fonetike – rehabilitator slušanja i govora) svoj postanak duguje originalnoj znanstvenoj misli akademika Petra Guberine (1913-2005), hrvatskog lingvиста, zasnovanoj na globalno strukturalnom pristupu slušanju i govoru koju danas poznajemo kao VERBOTONALNI SISTEM (VT SISTEM). Stoga je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1961. godine utemeljio Katedru za primijenjenu i teorijsku fonetiku kao posve novi studij, proizašao iz potrebe za obrazovanjem stručnjaka koji će u svom radu moći primjenjivati polazišta tako različitih disciplina kao što su lingvistika, stilistika, književnost, scenska umjetnost, glazba, pokret, neuroznanost, otorinolaringologija, psihologija, akustika. Zbog ovog originalnog multidisciplinarnog pristupa, program studija fonetike Sveučilišta u Zagrebu uskoro postaje u svijetu poznat kao "Zagrebačka škola fonetike".</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu preoblikovana rečenica vezana uz funkcionalnu dijagnostiku slušanja.</p>

Tijekom sljedećih desetljeća, ova institucija iznjedrila je generacije fonetičara, stručnjaka koji su razvijali i širili verbotonalnu misao, primjenjujući je u rehabilitaciji slušanja i govora te u učenju stranih jezika i svim oblicima komunikacije govorom. Akademik Petar Guberina, zajedno sa svojim suradnicima fonetičarima, 1962. godine osnovao je Polikliniku SUVAG, ranije Centar SUVAG, Zagreb, koja je postala središnja ustanova u svijetu za rehabilitaciju slušanja i govora po verbotonalnoj (VT) metodi. Od tada se VT metoda primjenjivala u svim republikama bivše države, ali i u više od 60 zemalja na svim kontinentima. VT stručnjaci - fonetičari pronosili su svoja znanja širom svijeta, ali ne samo u formi predavanja na kongresima i simpozijima, nego ponajprije u direktnom radu – rehabilitaciji slušanja i govora, pred očima znanstvene javnosti, demonstrirajući učinkovitost i univerzalnost ove metode. Tako su educirali stručnjake za rad s osobama oštećena sluha i govora i širili ugled naše znanosti u svijetu. Danas, kad nam suvremena tehnologija pruža dokaze o plastičnosti mozga, zrcalnim neuronima i nizu pojava koje je prije 50-tak godina mogao naslutiti tek slobodan vizionarski duh pravog istraživača, vidimo svu veličinu i aktualnost ovakvog pristupa. Dolaskom novih tehnologija iz područja oštećenja sluha i govora, u Hrvatsku, (1996. godine ugradnja prve umjetne pužnice (UMP) u KBC Sestre milosrdnice), fonetičar je bio prvi i jedini stručnjak koji je rehabilitirao slušanje i govor nakon ugradnje UMP. Od tada je fonetičar dio ORL tima koji provodi dijagnostičku obradu i rehabilitaciju prije i nakon ugradnje UMP. MZZ je 2014. godine uvrstilo fonetičara u Zakon o zdravstvenoj zaštiti (čl.155) u zdravstvene djelatnike koji provode dijagnostiku i liječenje uz bok drugim strukama koje nisu stekle diplomu na zdravstvenim učilištima, poput logopeda, psihologa itd., a MZO izdalo je Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odsjeku za fonetiku Dopusnicu za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja za smjer Rehabilitacija slušanja i govora (magistar edukacije fonetičar rehabilitator/ profesor fonetike). Ovim Nacrtom prijedloga Zakona želi se isključiti fonetičare iz zdravstvenog sustava. Zakon o zdravstvenoj zaštiti (čl.155) priznao nas je kao zdravstvene radnike iako nismo, kao ni logopedi, školovani u zdravstvenim učilištima, ali pružamo zdravstvenu djelatnost dijagnostike i liječenja. Želi nas se potpuno onemogućiti u obavljanju posla koji JEDINI radimo već 60 godina i za koji imamo odobrenje MZOS. Stoga tražimo da se iz ovog Nacrta prijedloga Zakona izbaci sljedeće: ... „pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima“.... Funkcionalna dijagnostika slušanja provodi se isključivo u Poliklinici SUVAG u okviru ORL djelatnosti, a plod je VT metode koju su razvijali i primjenjivali fonetičari usko surađujući s ORL liječnicima specijalistima. Zatim tražimo da se iz sljedeće rečenice izbaci riječ JEDINI: "Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini.", budući da nam se djelatnosti preklapaju te logopedi ne mogu nikako biti jedini stručnjaci u području rehabilitacije slušanja i govora. doc.dr.sc. Boška Munivrana Dervišbegović, prof. fonetike i opće lingvistike Zrinka Somek Mihaljević, prof. fonetike i ruskoj jezika i

	književnosti Željka Pajnić Crmolatac, prof. fonetike i francuskog jezika i književnosti	
123	<p>BARBARA LENART JAPUNDŽIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, pozdravljam donošenje zakona o logopedskoj djelatnosti kako bi se ista regulirala na zadovoljstvo kolega logopeda te na opću dobrobit brojnih korisnika. Naime, kao i brojni kolege do sada, spornim smatram izraz ISKLJUČIVO u rečenici "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije". Kao što je u prethodnim komentarima već naglašeno, navedena tvrdnja nije nikako u skladu s transdisciplinarnim pristupom kojem težimo, ili bi barem trebali svi težiti. Cilj nam je isti - dobrobit korisnika i partnerstvo s obitelji, a navedena sporna tvrdnja ne samo da ne ide tome u prilog, već u nezaslužen i nepovoljan položaj stavlja druge stručnjake, edukacijske rehabilitatore - neizostavne članove tima, posebice kada govorimo o ranoj intervenciji te o radu sa korisnicima s poremećajem iz spektra autizma. Nadalje, valja se podsjetiti da komunikacija podrazumijeva i ponašanje upravo kao jedan od oblika komunikacije. Kod naših korisnika vrlo često su prisutni različiti oblici nepoželjnog ponašanja, a stručnjaci koji se najčešće u praksi time najviše bave su upravo - edukacijski rehabilitatori. Radi daljnje suradnje i zajedničkih ciljeva nadam se kako će se još jednom promisliti o ovoj izjavi te da će se ista primjerenije oblikovati. Barbara Lenart Japundžić, mag.rehab.educ, univ.spc.rehab.educ.</p>	Primljeno na znanje
124	<p>LAURA SAJKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Važno je istaknuti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji rade na unapređenju i terapiji komunikacijskih sposobnosti. Fonetičari, kao stručnjaci za fonetske i fonološke aspekte jezika, također igraju ključnu ulogu. Dok logopedi pružaju terapiju osobama s poremećajima govora, jezika i komunikacije, fonetičari su specijalizirani za akustičke, artikulacijske i percepcijske aspekte govora. Na primjer, fonetičari doprinose preciznom dijagnosticiranju artikulacijskih poremećaja putem detaljnih fonetskih analiza. Njihovo znanje o zvučnim aspektima govora ključno je u procjeni govorne produkcije, bilo kod djece koja razvijaju govor ili odraslih s govornim poremećajima. Također, sudjeluju u izradi alata i metoda za terapiju te u istraživanju i razvoju novih pristupa u rehabilitaciji. Suradnja između logopeda i fonetičara je stoga neophodna, jer svaki od njih donosi specifično stručno znanje koje doprinosi cjelovitoj procjeni i tretmanu govorno-jezičnih teškoća.</p>	Primljeno na znanje
125	<p>BRUNA BAŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>"Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara</p>	Primljeno na znanje

	<p>logopedije." ispraviti u "Odstupanja na području komunikacije su jedno od glavnih obilježja poremećaja iz spektra autizma. Poticanje komunikacije u ovoj populaciji provode magistri logopedije, samostalno ili u suradnji s drugim stručnjakom kojemu je to u opisu zanimanja (npr. edukacijski rehabilitator)". Tri su glavna obilježja poremećaja iz spektra autizma-odstupanja na području ponašanja, socijalnih interakcija i komunikacije uz prisutne ograničene i repetitivne interese ili obrasce ponašanja ili aktivnosti. Osobe koje su na spektru autizma trebaju stručnu podršku i to je neupitno. Međutim, tvrditi da se komunikacijom kod ove populacije bave samo magistri logopedije nije ispravna. Prema HKO, propisani standard zanimanja za djelatnost edukacijske rehabilitacije na više mjesta definira da je zadaća edukacijskog rehabilitatora "Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, komunikacijskom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju" i "Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, komunikacije, socijalnih i emocionalnih vještina) za ciljanu populaciju." Kao što se može uočiti, područje komunikacije se tiče i ove struke. Također, edukacijski rehabilitatori, kao i logopedi, imaju pravo i obavezu stručno se usavršavati na području komunikacije, potpomognute komunikacije, IKT i ostalih metoda komunikacije, od kojih su najpoznatije vizualni sustavi komunikacije kao što su PECS i PODD. Smatram da je ta mogućnost veliko bogatstvo i od iznimnog značaja za poticanje i razvijanje vještina neverbalne i verbalne komunikacije kod svih s odstupanjima na ovom razvojnom području, što obuhvaća i osobe s autizmom.</p>	
126	<p>DORA KNEŽEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, podržavam prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti. Logopedija je priznata i zakonski regulirana profesija u većini zemalja svijeta, no nažalost još uvijek nije adekvatno regulirana u Hrvatskoj. Iako studiji logopedije obrazuju sveučilišne magistre logopedije (300 ECTS bodova) u skladu s međunarodnim standardima i programima koje definiraju i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), Europska asocijacija logopeda (ESLA) te Međunarodna asocijacija za komunikacijske znanosti i poremećaje (IALP), zakonsko određenje struke izostaje. Dugogodišnji rad logopeda rezultirao je razvojem standardiziranih dijagnostičkih testova i primjenom raznih znanstveno utemeljenih terapijskih metoda, što je ključno za osiguravanje kvalitetne i dosljedne skrbi za krajnje korisnike. Ovaj zakon upravo naglašava važnost znanstvenog pristupa kao temelja kliničkog rada, čime se osigurava zaštita klijenata od nekvalitetne, neujednačene i nestručne skrbi. Reguliranjem struke osigurat ćemo još bolji profesionalni okvir i standardizaciju usluga. Dr. sc. Dora Knežević, mag. logoped Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za logopediju Članica upravnog odbora IALP-a</p>	Primljeno na znanje
127	<p>NATAŠA KLARIĆ BONACCI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA</p>	Primljeno na znanje

	<p>PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, dijelovi Nacrta ovog prijedloga Zakona koji logopede opisuju kao jedine kvalificirane za prevenciju, probir, dijagnostiku, (re)habilitaciju, savjetovanje i dr. u području patologije slušanja, glasa, govora, jezika, slušanja te komunikacije općenito diskutabilnim i problematičnim pojmovima "jedini" i "isključivo" negiraju sve postojeće struke koje se bave rehabilitacijom u području komunikacije, poput edukacijskih rehabilitatora, psihologa, a posebno dijagnostikom i rehabilitacijom slušanja govora, jezika, poput fonetičara i liječnika sa specijalizacijom iz područja otorinolaringologije s pripadajućim subspecijalizacijama. Područja djelatnosti i ključni poslovi struka navedeni su i određeni njihovim standardima zanimanja, pa je stoga u najmanju ruku neozbiljno i posve neopravdano opisivati logopede navedenim pojmovima u ovom Nacrtu. Nadalje, o humanističkim djelatnostima u koje se smješta i logopedija nemoguće je govoriti izvan konteksta multidisciplinarnosti koji podrazumijeva postojanje i priznavanje drugih struka i međusobnu suradnju. Suradnju s drugim strukama spominje i standard zanimanja logoped/logopedinja (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419) i to više puta: „Raspon drugih uloga i odgovornosti logopeda/logopedinja širok je i uključuje suradnju sa svim dionicima društvene zajednice, zakonodavcima, stručnjacima iz sustava koji skrbe za dobrobit osoba s navedenim odstupanjima/poremećajima te članovima uže i šire obitelji korisnika logopedskih usluga.” „Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja.” Nejasno je kako predlagatelji novog zakona zamišljaju suradnju s drugim stručnjacima koji se bave poremećajima navedenih područja ako logopede nazivaju jednim i isključivim stručnjacima u području komunikacije. Iz navedenog proizlazi da je Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti u suprotnosti sa standardom zanimanja logoped/logopedinja. Zaključno, magistrima logopedije nemoguće je ostvariti cilj naveden u Nacrtu, odnosno pružanje „zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini“ bez priznavanja i suradnje sa svim, a posebno srodnim strukama. Nataša Klarić Bonacci prof.fonetike prof. njemačkog jezika i književnosti</p>	
128	<p>ANDREJ MITIĆ</p> <p>NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, Pišem ovaj komentar u ime Studentskog zbora Filozofskog fakulteta u Zagrebu, predstavničkog tijela svih studenata na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pa tako i studenata dvopredmetnog studija fonetika, na prijediplomskoj, a posebno na diplomskoj razini i smjeru Rehabilitacija slušanja i govora. Upravo je studij fonetike na Filozofskom fakultetu jedini studij u Hrvatskoj koji obrazuje stručnjake fonetičare rehabilitatore s posebnim naglaskom</p>	Primljeno na znanje

<p>na rehabilitaciju slušanja i govora. Nažalost, ovaj Zakon napisan je na način da u potpunosti isključuje sve druge struke i stručnjake koje se na bilo koji način bave poremećajima slušanja i govora, jezičnim i komunikacijskim poremećajima, a posebno specifičnom rehabilitacijom istih. Zakon zanemaruje činjenicu da danas znamo da jedini ispravan pristup bilo kakvom tretmanu (a posebno rehabilitaciji) jest onaj interdisciplinarni i transdisciplinarni. Ovakvim prijedlogom Zakona, interdisciplinarnost se totalno zanemaruje, a u procesu isključuje vrsne stručnjake različitih srodnih struka, među ostalima i fonetičare. Nažalost, time se stvara onda i vrlo opasno načelo i presedan da su logopedi jedini stručnjaci u ovom području, a svi ostali „ne znaju ništa“. U svemu tome ne treba zaboraviti psihologe (i kliničke psihologe) koji se obrazuju i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te koji isto tako rade u ovom području, posebno u području rada s djecom s poremećajima iz spektra autizma, od dijagnostike nadalje. Važno je napomenuti da na Filozofskom fakultetu godišnje diplomira oko dvadeset fonetičara rehabilitatora, stručnjaka upravo za rehabilitaciju slušanja i govora koji, zajedno s logopedima i drugim stručnjacima (edukacijskim rehabilitatorima, psiholozima, socijalnim pedagozima...) mogu svojim specifičnim znanjima i vještinama doprinijeti uspješnom rehabilitacijskom procesu. Ovakvim prijedlogom Zakona, diploma fonetičara (studija koji se izvodi već desetljećima, posjeduje sve dopusnice Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a uz to je nedavno izrađen i Standard zanimanja za fonetičara) postaje bezvrijedna, znanja koja oni posjeduju odjednom se smatraju „nedovoljnima“ te se uzima u obzir samo jedna perspektiva i jedan pristup ovom iznimno kompleksnom području. Zaključno, mišljenja smo da je Zakon u trenutnom obliku manjkav te da je prije donošenja ovakvog Zakona potrebno obaviti dodatne konzultacije sa svim relevantnim stranama (fonetičari, edukacijski rehabilitatori, psiholozi i mnogi drugi) te napraviti potrebne izmjene kako bi Zakon bio što kvalitetniji, ali da pritom prepoznaje i mnoge druge struke i otvara prostor za interdisciplinarnu i transdisciplinarnu suradnju. Ako se to ne dogodi, imat ćemo zakon koji je manjkav i neprilagođen, postavlja kao primat samo jednu struku pritom zanemarujući sve ostale koje bave sličnim područjem i zatvoriti svu mogućnost interdisciplinarnog i transdisciplinarnog pristupa rehabilitaciji i liječenju što će imati negativne posljedice po one kojima je pomoć prijeko potrebna. S poštovanjem, Andrej Mitić, univ. bacc. psych. Predsjednik Studentskog zbora Filozofskog fakulteta u Zagrebu</p>	
<p>129 IVA BAŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Doc. dr. sc. Iva Bašić (Odsjek za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu) Poštovani! U Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, preciznije, u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći navedeno je da: „Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

<p>cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini.“ Iako je spomenuto područje rada interdisciplinarno, jer u njemu djeluju stručnjaci iz različitih područja (otorinolaringolozi (audiolozi i fonijatri), neuropedijatri, fonetičari, edukacijski rehabilitatori itd.)), iz spornoga dijela II. proizlazi da je spomenuto područje monodisciplinarno. Ovaj Nacrt prijedloga zakona također nije usklađen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) prema kojemu su u čl. 155, st. 2 uz ostale struke navedeni i fonetičari kao zdravstveni radnici. Osim toga, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti neusklađen je i sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21), preciznije, s čl. 3 (o ciljevima i načelima Hrvatskoga kvalifikacijskoga okvira). S obzirom na navedeno, iz Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti predlažem iz dijela II. u tekstu ukloniti da su logopedi „jedini“ stručnjaci koji se bave jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama, jer je ovakva formulacija isključiva i štetna za sve druge struke koje se bave ovim vrstama poteškoća i nije u skladu sa zakonskom regulativom RH. Određenje logopedске djelatnosti u ovome je obliku isključivo za sustručnjake, a postojeća zakonska regulativa u RH (s kojom je ovaj Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti neusklađen), kao i inozemna relevantna istraživanja, različiti znanstveno-istraživački i klinički centri te u konačnici studiji, već su odavno potvrdili da je interdisciplinarnost u ovome području rada, istraživanja i razvoja nužna za potpun pristup kompleksnom području govornih, jezičnih i slušnih poteškoća.</p>	
<p>130 INES CAROVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Poštovani, moram iskazati zabrinutost oko ograničavajuće prirode prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, posebno u vezi s njegovim tretiranjem logopedije kao jedine struke koja se bavi jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama. Potrebne su izmjene u zakonskom prijedlogu kako bi se uvažila multidisciplinarnost i suradnja s drugim relevantnim stručnjacima. Nacrt prijedloga zakona neopravdano implicira da su logopedi jedini stručnjaci za rad s jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama, što je u suprotnosti s realnim stanjem na tržištu rada i važećim zakonima. Drugi stručnjaci poput fonetičara, audiologa, fonijatara i edukacijskih rehabilitatora također su ključni u tom području, a takva isključivost narušava multidisciplinarni pristup. Također, Nacrt pokazuje neusklađenost s postojećim zakonima jer Zakon o zdravstvenoj zaštiti i drugi relevantni propisi prepoznaju više struka kao zdravstvene radnike, uključujući fonetičare, što znači da logopedi ne mogu biti jedini stručnjaci u ovom području. Ograničenje djelatnosti samo na logopede zanemaruje doprinose drugih struka koje su relevantne za dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju. Nacrt zakona nije usklađen sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, koji jasno definiraju ulogu i kompetencije različitih stručnjaka, uključujući fonetičare. Također, zakon krši načela kao što su socijalna uključivost i ukidanje diskriminacije. Predloženi zakon ograničava pravo na rad drugih stručnjaka, što bi moglo biti suprotno članku 55. Ustava Republike Hrvatske, koji garantira pravo na slobodu rada. Ograničenje djelatnosti samo na logopede ima štetne posljedice za razvoj struke,</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	<p>inovacije i istraživanja. Transdisciplinarna suradnja između različitih stručnjaka nužna je za napredak u dijagnostici, terapiji i prevenciji jezičnih i govornih poteškoća, a zakon u trenutnom obliku zanemaruje potrebu za takvom suradnjom. Jedna od velikih zamjerki je precizniju dijagnozu i učinkovitiju terapiju. Zakon, u ovom obliku, onemogućava optimalnu njegu, koja se temelji na doprinosu različitih struka. Predlažem hitne izmjene Nacrta zakona kako bi se izbacile riječi poput "jedini" i "isključivo" koje se odnose na logopede, te kako bi se priznala multidisciplinarna priroda rada na području jezičnih, govornih i slušnih poteškoća. Time bi se otvorio prostor za razvoj transdisciplinarne suradnje koja bi koristila i struci i korisnicima zdravstvenih usluga. Zaključno, predloženi nacrt Zakona o logopedskoj djelatnosti, u sadašnjem obliku, ograničava sudjelovanje drugih stručnjaka, suprotstavlja se važećoj zakonskoj regulativi i potkopava razvoj inovativnih i transdisciplinarnih pristupa u području govora, jezika i slušanja. Potrebne su temeljite izmjene kako bi se osigurao pravni okvir koji potiče multidisciplinarnost i omogućava kvalitetniju zdravstvenu njegu. Lijep pozdrav! doc. dr. sc. Ines Carović zamjenica pročelnice Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu</p>	
131	<p>VESNA KIRINIĆ PAPEŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI HRVATSKA STRUKOVNA UDRUGA FONETIČARA (HSUF) Hrvatska strukovna udruga fonetičara nacionalna je, profesionalna i znanstveno orijentirana udruga s međunarodnom suradnjom, osnovana s ciljem očuvanja, promicanja i unaprijeđenja fonetike kao struke. Udruga okuplja stručnjake koji se profesionalno bave dijagnostikom, (re)habilitacijom, edukacijom i istraživačko-eksperimentalnim radom u područjima sluha, slušanja, glasa, govora, jezika i komunikacije po Verbotonalnoj metodi. U Udrugu su uključeni fonetičari svih razina i stupnjeva visokoškolskoga obrazovanja: diplomirani profesori fonetike, magistri fonetike, magistri edukacije fonetičari rehabilitatori, oni sa znanstvenim stupnjem magistra i doktora znanosti, kao i studenti dodiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija fonetike. Udruga sukladno ciljevima djeluje na području zaštite i promicanja ljudskih prava, posebno Ustavom zajamčenoga prava na rad sukladno stečenoj diplomi. U okviru utvrđenih ciljeva našega djelovanja želimo se očitovati na Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Ističemo da kao udruga podržavamo sva druga udruženja određenih profesija koja rade na promicanju, zaštiti i unaprijeđenju svoje struke. Slijedom navedenoga, nemamo primjedbi na želju logopeda da osnuju strukovnu komoru. Međutim, zabrinuti zbog određenih formulacija koje se nalaze u pojedinim dijelovima Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, želimo dati svoje očitovanje. Prvenstveno želimo ukazati na netočnu tvrdnju da su magistri logopedije jedini koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja. Skrećemo pozornost na interdisciplinarnost područja navedenih u tekstu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Komunikacija, slušanje, glas, govor i jezik područja su zanimanja kako logopedske, tako i drugih srodnih struka,</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

npr. edukacijske rehabilitacije, psihologije, fonetike i drugih. Postojanje i uvažavanje različitih perspektiva srodnih struka u interesu je samih korisnika. Naime postojanje izbora povećava konkurentnost što pak potiče izvrsnost. Interdisciplinarnost pospješuje rehabilitaciju. Najpoznatiji primjer suradnje među srodnim strukama jest Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG koju je, usput budi rečeno, utemeljio doktor lingvističkih znanosti, autor Verbotonalnog sistema, fonetičar Petar Guberina, čija Verbotonalna metoda predstavlja hrvatski brend u svijetu. Ondje pod istim krovom rade logopedi, fonetičari i fonetski ritmičari, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, liječnici, fizioterapeuti, učitelji i drugi. Svatko svojim znanjem pridonosi rehabilitaciji upravo u navedenim interdisciplinarnim područjima: komunikaciji, slušanju, glasu, govoru, jeziku. Logopedi se bave logopedskom djelatnošću u navedenim područjima jednako kao što se druge srodne struke bave svojom djelatnošću u istim tim područjima. Stručnjaka u spomenutim područjima ionako nema mnogo i korisnicima je pomoć i više nego dobrodošla. Slijedom navedenoga, potrebno je izostaviti riječ "jedini" u obrazloženju točke II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Predlažemo da se navede kako su i druge srodne struke poput fonetičara rehabilitatora također stručne za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika te da se Zakon o logopedskoj djelatnosti primjenjuje samo u onome dijelu koji se odnosi na rad logopeda. Stoga, predlažemo samo manju preinaku predloženoga teksta: „Magistri logopedije, uz uvažavanje i u suradnji s drugim srodnim profesijama kao što su edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, psiholozi, radni terapeuti, fonetičari rehabilitatori i drugi za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini.“ Monopolizacija usluga u području (re)habilitacije patologije komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika na samo jednu profesiju u protivnosti je sa strateškim dokumentima Vlade Republike Hrvatske, a osobito s Nacionalnim programom oporavka i otpornosti. Naime, u Nacionalnom programu oporavka i otpornosti navedeno je kako će se provoditi aktivnosti za međuresornu reformu javne politike u području deregulacije tržišta usluga odnosno nastavka institucionalne reforme sustava reguliranih profesija. Izričito je naglašeno kako je cilj uklanjati prekomjerne neopravdane i prekomjerne regulatorne i administrativne zahtjeve za pristup tržištu usluga i konkurenciju. Kao primjer neopravdane prepreke navedeno je prekomjerno ograničenje multidisciplinarnoga pružanja usluga. Dakle, usvajanjem ovoga Zakona mogu se dovesti u opasnost ciljevi iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti, a što posljedično može negativno utjecati na alokaciju finansijskih sredstava iz Europske unije. Također, u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Hrvatske do 2030. godine, u okviru strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, kao jedno od prioritetnih područja navedeno je Usklađeno i perspektivno tržište rada. U poglavlju koje se odnosi na unaprjeđenje visokoga obrazovanja navedeno je kako će se provoditi mjere kojima će se upisna politika usklađivati s potrebama razvoja tržišta rada, gospodarstva i društva. Osobito je istaknuto kako će se radi ostvarivanja bolje

	<p>povezanosti tržišta rada i visokog obrazovanja poticati uvođenje programa za stjecanje dodatnih multi- i interdisciplinarnih kompetencija tijekom studija. Ovim prijedlogom Zakona o logopedskoj djelatnosti u potpunosti se ignoriraju ciljevi Nacionalne razvojne strategije Hrvatske do 2030. godine budući da na tržištu rada postoji potreba za fonetičarima rehabilitatorima, a zakonodavnim aktivnostima im se direktno uskraćuje uopće i mogućnost da smiju raditi u zanimanju za koje su se školovali. Dakle, Republika Hrvatska odobrila je sveučilišni program studija fonetike, studenti se obrazuju na trošak državnoga proračuna, a kada stupe na tržište rada, razni zakoni poput ovoga onemogućavaju im zapošljavanje odnosno uskraćuju ustavno pravo na rad.</p>	
132	<p>GABRIJELA KIŠIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Izv. prof. dr. sc. Gabrijele Kišiček, pročelnica Odsjeka za fonetiku Poštovani! Odsjek za fonetiku pozdravlja reguliranje rada vjerojatno najzastupljenije struke koja se jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama u zdravstvu bavi. Međutim, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti uključuje određene implikacije koje mogu dovesti do nejasnih i za sustručnjake isključivih tumačenja. U dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći navodi se da su magistri logopedije jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete, a logopedska se djelatnost određuje monodisciplinarno unatoč činjenici da su spomenuta područja ujedno i područja djelovanja brojnih drugih stručnjaka (otorinolaringologa sa subspecijalizacijama iz područja audiologije ili fonijatrije, neuropedijatara, psihologa, edukacijskih rehabilitatora i fonetičara). Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana prije 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dakle, Odsjek za fonetiku već 60 godina obrazuje stručnjake za govor. Studij je akreditiran na prijediplomskoj i diplomskoj razini, što se vidi iz Upisnika studijskih programa, te se kontinuirano unaprjeđuje i usklađuje sa zakonskim okvirom. Slijedom toga izrađeni su standard zanimanja i kvalifikacije od kojih je prvi i upisan u Registar HKO-a. Prijedlog zakona neusklađen je i s drugim zakonima: Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) čl. 155, st. 2 koji uz ostale struke navodi i fonetičare kao zdravstvene radnike te Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21) čl. 3 o ciljevima i načelima HKO-a. Stoga predlažemo da se iz teksta zakona izbaci implikacija da su logopedi jedini stručnjaci koji se bave jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama, a u određenje logopedske djelatnosti navede i djelovanje brojnih sustručnjaka. U protivnom su navodi u Ocjeni stanja netočni, suprotni postojećoj zakonskoj regulativi, te iznimno štetni za interdisciplinarni razvoj ovoga izazovnog područja. Takva implikacija u trenutnom Prijedlogu Zakona eksplicitno je navedena u Ocjeni stanja, a implicitno se iščitava povezivanjem definicije logopedske djelatnosti sa člancima 2-4.</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

133	<p>MARIJANA GLADOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Brisati izraz ISKLJUČIVO u rečenici “Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije”.</p>	Primljeno na znanje
134	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Slažem se s komentarom kolegice Diane Tomić i zakonskom regulativom koju je predstavila u svom kometeraru te ga ovim putem i u tu svrhu prenosim u cijelosti: U ovom prijedlogu nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti postoje znanstvo neprecizna a slijedom toga neutemeljena određenja pojmova, neusklađenosti sa hrvatskom pravnom regulativom a sam je prijedlog ograničavajući za različite struke. Takav zaključak proizlazi iz tri mjesta (u nastavku: istaknute točke 1 do 3 u ovom očitovanju) u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti navedenih u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Neutemeljene i zakonski neusklađene točke se dalje impliciraju u člancima 1 do 4 samog prijedloga nacrtu Zakona zbog referiranja na pojmove iz dijela II. Ta mjesta su: 1. Određenju magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete: Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini. 2. Isključivo određenje logopedске djelatnosti unatoč zajedničkih aktivnosti i područja s drugim strukama a bez spominjanja te činjenice i/ili sustručnjaka: Logopedska djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na</p>	Primljeno na znanje

postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima.

3. Određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije zanemarujući pritom prvenstveno edukacijske rehabilitatore i psihologe: Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. Iako Zakon stavlja logopedsku djelatnost u tri sustava, ona se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti razrađuje dominantno u sustavu zdravstva a unutar tog sustava (čl. 8), riječju jedini u prethodno istaknutoj točki 1 ovog očitovanja, ograničava djelovanje sustručnjaka u sustavu zdravstva isključujući druge struke. Sagledano kao cjelovita informacija, zajednički sadržaj točaka 1 i 2 ovog očitovanja otvara prostor interpretaciji odnosno neujednačenim zakonskim tumačenjima o ingerenciji i kompetencijama sustručnjaka. Implicitno se određenja iz spornih mjesta prenose i na druge članke zakona (od 1 do 4) te se tako stvara mogućnost za ograničavanje rada drugih struka. Zakon će, kako navodi članak 1, urediti sadržaj djelatnosti, a ako se djelatnost obavlja u trima sustava otvara se mogućnost tumačenja da su magistri logopedije jedini stručnjaci za obavljanje logopedске djelatnosti ne samo u zdravstvu već i u ostala dva sustava (odgoju i obrazovanju te socijalnoj skrbi), što je dodatno, zbog zajedničkih područja u definiciji logopedске djelatnosti, potencijalno ograničavajuće za sustručnjake. U članku 2 Prijedloga nacrtu Zakona određuje se značenje pojmova logopedске dijagnostike, terapije i savjetovanja koji proizlaze iz ranijeg određenja logopedске djelatnosti. To implicira da su navedeni multidisciplinarni nazivi za područja isključivo logopedski. Iako se može otvoriti pitanje opravdanosti impliciranih tumačenja, sve prethodno navedeno samo pokazuje da je zakon nejasan, podložan interpretacijama usmjerenim na ograničavanje djelovanja sustručnjaka, te razvojno ograničavajuć, a time i u suprotnosti sa vlastitim sadržajem, konkretnije sa samom ocjenom stanja. Naime, uz istaknute točke na početku ovog očitovanja, u dijelu o ocjeni stanja naglašava se rastući broj osoba s govorno-jezičnim i komunikacijskim teškoćama odnosno deficitarnost stručnjaka za iste. Iz toga bi trebao proizaći uključiv te razvojno-usmjeren pristup koji se temelji na multidisciplinarnim spoznajama kao način za poboljšanje trenutnog stanja, što u slučaju ovog Nacrta prijedloga nije tako. U nastavku očitovanja navodimo konkretne neusklađenosti Nacrta prijedloga zakona sa znanstvenim spoznajama te zakonima. U istaknutoj točki 1 ovog očitovanja određenju stručnosti magistara logopedije stoji da "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete". Riječ jedini je znanstveno neutemeljena u određenju stručnosti i treba je izbaciti budući da se komunikacijom, govorom, jezikom, slušanjem itd. neupitno bave i druge znanstvene discipline, odnosno struke, od kojih je jedna fonetika. Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana pred 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dvije su područne posebnost Zagrebačke fonetike odnosno hrvatske obrazovne tradicije:

Verbotonalna metoda autora akademika Petra Guberine koja svoju primjenu ima u dijagnostici i rehabilitaciji slušanja i govora, učenju stranih jezika i korekciji izgovora te estetski pristup govoru koji se primjenjuje u javnom i scenskom govoru. Iz toga proizlazi zanimanje fonetičara koje je danas određeno na sljedeći način standardom zanimanja (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). To je stručnjak za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. U vremenu kada govorno pojačano komuniciramo ne samo s ljudskom, nego i s tehnološkom okolinom, govor postaje osnovni alat za rad i kvalitetan život većini ljudi. U takvim uvjetima nužno je postojanje jasno definiranoga stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom smislu tako i u zdravstvenom smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (sociologije, pedagogije, različitih filologija i slično). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu rada i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija odvija. Određenje magistara logopedije kao stručnjaka koji jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (istaknuta točka 1) i popis područja logopedske djelatnosti (istaknuta točka 2) te isključiva kompetencija za rad s autističnim osobama (istaknuta točka 3 ovog očitovanja) ukazuju na neusklađenost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti sa najmanje dva zakona te Ustavom. 1. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) u kojem stoji (čl. 155, st. 2) navode, između ostalih, i fonetičari. Imajući na umu definiciju fonetike te kompetencije fonetičara možemo zaključiti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. (2) Zdravstveni radnici obrazuju se na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. 2. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (točka 1) te područja logopedske djelatnosti (točka 2) uz određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije (točka 3) tumačeno u

kontekstu isključivosti Nacrta prijedloga Zakona, nije u skladu ni sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21). U Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čl. 3 navode se načela i ciljevi HKO-a od kojih ističemo šest načela koja se krše određenjem stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno premećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedске djelatnosti: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; – jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; – postizanje zapošljivosti, pojedinačne i gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. 3. Konačno, Ustav Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) u članku 55 navodi da Svatko ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. Također, sam popis aktivnosti i područja uključenih u logopedsku djelatnost (istaknuta točka 2 ovog očitovanja) dodatni je argument da magistri logopedije nisu jedini stručnjaci (točka 1) za pružanje usluga u zdravstvu, odnosno implicitno za prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju. Ponavljamo, navedena su područja i aktivnosti multidisciplinarna, uključuju brojne i različite stručnjake od kojih spominjemo tek neke: otorinolaringologe različitih subspecijalizacija - audiologe, fonijatre; psihologe odnosno kliničke psihologe; edukacijske rehabilitatore te fonetičare. Ističemo ona područja u određenju logopedске djelatnosti koja ulaze u područje stručnosti fonetičara određeno spomenutim standardom zanimanja: poremećaji govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaje verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju – konkretno s oštećenjem sluha; pružanje funkcionalne dijagnostike slušanja; (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Slične argumente navode i ostali sustručnjaci u ovom e-savjetovanju, primjerice Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Udruga ASK ili edukacijski rehabilitatori pojedinačno osvrćući se na točku 3 u ovom očitovanju i riječ isključivo, a navodeći, uz brojne druge izvore, i standard zanimanja iz kojeg se vide kompetencije za rad s osobama s komunikacijskim poteškoćama. Kao dodatni argument donosimo mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzghr-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSljtjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf. Sam standard zanimanja logopeda/logopedinje (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419>) na nekoliko mjesta navodi suradnju

	<p>sa sustručnjacima, za razliku od definicije logopedске djelatnosti u Prijedlogu Zakona o logopedској djelatnosti: Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja. Zaključno, Nacrt prijedloga Zakona o logopedској djelatnosti treba temeljitu doradu. Prije svega treba utvrditi je li to Zakon o logopedској djelatnosti ili Zakon o logopedској djelatnosti u zdravstvu. Također, treba promijeniti pristup izradi zakona koji se temelji na isključivosti sustručnjaka konkretnim izmjenama tako da se izbace riječi jedini i isključivo (istaknute točke 1 i 3 ovog očitovanja) u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Nastavno, doradu treba i zbog ograničavajućeg određenja logopedске djelatnosti kojim se zanemaruje multidisciplinarnost odnosno kompetencije drugih stručnjaka, te mogućih implicitnih tumačenja referiranjem na točke 1 i 2 ovog očitovanja a s ciljem isključivosti djelovanja sustručnjaka. Konačno, dorada je potrebna i zbog neusklađenosti s drugim zakonima i Ustavom RH. Dodatno, usklađivanje sa standardom zanimanja Logoped/Logopedinja koji ne zanemaruje suradnju i postojanje sustručnjaka poboljšalo bi kvalitetu ovog zakonskog prijedloga. Zakon o logopedској djelatnosti donesen u ovakvom obliku otvara prostor za različite interpretacije i ograničavajuća tumačenja, potrebu za izmjenama pa čak i pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti. Doc. dr. sc. Diana Tomić Predstojnica Katedre za primijenjenu fonetiku Voditeljica Centra za obrazovanje nastavnika Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Koordinatorica za implementaciju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na Filozofskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</p>	
135	<p>MARIJA PRESEČKI ZMAJLOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLEDJICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Brisati izraz ISKLJUČIVO u rečenici “Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije”. Navedeni iskaz oblikovati u duhu suvremenih spoznaja i težnji transdisciplinarnih i interdisciplinarnih timova stručnjaka, npr.: “Kao jedan od 3 glavna obilježja poremećaja iz spektra autizma označava se poremećaj u području komunikacije, što pripada i u područje djelovanja magistara logopedije kao formalnih ili neformalnih članova transdisciplinarnih timova stručnjaka uključenih u kompleksnu (re)habilitaciju osoba s poremećajem iz spektra autizma.”</p>	Primljeno na znanje
136	<p>MARIJA PRESEČKI ZMAJLOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLEDJICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p>	Primljeno na znanje

	<p>Pozdravljam donošenje zakona o logopedskoj djelatnosti kako bi se ista regulirala na radost kolega logopeda, no prvenstveno višestruku korist brojnih korisnika logopedskih postupaka u različitim organizacijskim oblicima obavljanja logopedске djelatnosti. Izraz ISKLJUČIVO u rečenici "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije" smatram neprihvatljivim. Isti je potrebno brisati, a iskaz oblikovati u duhu suvremenih spoznaja i težnji transdisciplinarnih i interdisciplinarnih timova stručnjaka. Predlažem promjenu spornog teksta u "Kao jedan od 3 glavna obilježja poremećaja iz spektra autizma označava se poremećaj u području komunikacije, što pripada i u područje djelovanja magistara logopedije kao formalnih ili neformalnih članova transdisciplinarnih timova stručnjaka uključenih u kompleksnu (re)habilitaciju osoba s poremećajem iz spektra autizma." Sve manje od navedenog, u nepovoljan položaj stavlja druge sustručnjake, a naročito edukacijske rehabilitatore koji su nezamjenjivi članovi timova stručnjaka koji pružaju kompleksne (re)habilitacijske postupke u različitim sustavima. Ne zaboravimo kako je edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost regulirana Zakonom o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti još 2011. godine! Važno je istaknuti i kako HKO propisani standard zanimanja za djelatnost edukacijske rehabilitacije definira kako je zadaća edukacijskog rehabilitatora "Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, komunikacijskom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju" i "Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljojaka, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, komunikacije, socijalnih i emocionalnih vještina) za ciljanu populaciju." Marija Presečki Zmajlović, mag.rehab.educ.</p>	
137	<p>HRVATSKA KOMORA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, Prije svega pozdravljamo donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti koji će zasigurno doprinijeti standardizaciji usluga i povećanju profesionalne prepoznatljivosti. Ipak, ograničiti određena područja poput komunikacije i poremećaja iz autističnog spektra na kontrolu jedne struke smatramo zabrinjavajućim; ovakav potez odnosi nas toliko daleko od interdisciplinarnog (i transdisciplinarnog) pristupa kojeg bismo svi zajedno trebali promovirati. Različiti stručnjaci donose jedinstvene perspektive i metode koje su korisne za cjelovito razumijevanje i rješavanje komunikacijskih izazova. Edukacijski rehabilitatori unutar svog primarnog obrazovanja, ali i cjeloživotnih usavršavanja dobivaju znanja za rad u područjima koja bi nam ovim Zakonom bila oduzeta. Također, u komentarima se može uočiti da pojedini logopedi i dalje preferiraju termin multidisciplinarni rad u kontekstu timskog pristupa. Podsjetimo se kako područje rada s djecom s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom ili složenim zdravstvenim stanjima zahtijeva više od jednostavne primjene znanja iz različitih disciplina. Interdisciplinarni i transdisciplinarni pristupi omogućavaju timovima objedinjavanje različitih perspektiva i stručnosti, čime se ostvaruje dublje razumijevanje potreba korisnika, a</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>istovremeno se osigurava sveobuhvatna i učinkovita podrška koja obuhvaća sve aspekte njihovog razvoja i dobrobiti (Dillon i sur, 2021). Osim toga, ključno je istaknuti značaj definiranja zajedničkih ciljeva i implementacije holističkog pristupa u profesionalnom radu. Kao Povjerenstvo za stručna pitanja i trajno usavršavanje, ističemo kao potencijalni problem i daljnji poticaj stručnjaka za stručno usavršavanje: ovaj prijedlog može smanjiti motivaciju drugih stručnjaka za daljnje usavršavanje u navedenim područjima, što bi dugoročno moglo smanjiti kvalitetu usluga koje se nude korisnicima. S obzirom na ove točke, smatramo kako je važno poticati otvorenu raspravu i suradnju među stručnjacima različitih profila kako bi se osiguralo da svi korisnici dobivaju najbolju moguću podršku i pomoć. Poštovani kolege, u suprotnom – nećemo dospjeti daleko kao stručnjaci, a naši korisnici i njihove obitelji su ti koji će osjetiti najviše posljedica ovakvog pristupa. Povjerenstvo za stručna pitanja i trajno usavršavanje pri Hrvatskoj komori edukacijskih rehabilitatora</p>	
138	<p>PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSljedICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Pravobranitelj za osobe s invaliditetom podržava donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti, međutim, u skladu s ovlastima propisanim Zakonom o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (Narodne novine, broj 107/07) skrenuli bi pozornost na potrebu sveobuhvatnijeg pristupa u dijagnostici, terapiji i liječenju govorno-jezičnih, slušnih, komunikacijskih teškoća djece s teškoćama u razvoju i suradnje sa srodnim strukama. Naime, Konvencija o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 06/07, 03/08, 05/08; u daljnjem tekstu: Konvencija), kao pravno obvezujući dokument za Republiku Hrvatsku, a koji je iznad zakona, prepoznaje i naglašava važnost rane intervencije kao i multidisciplinarnu procjenu individualnih potreba djeteta s teškoćama u razvoju kao i osobe s invaliditetom. „...države stranke će organizirati, ojačati i proširiti sveobuhvatne usluge i programe osposobljavanja i rehabilitacije, posebice na području zdravstva, zapošljavanja, obrazovanja i socijalnih usluga, na način da: a) usluge i programi osposobljavanja i rehabilitacije započnu u najranijoj mogućoj fazi i budu temeljeni na multidisciplinarnoj procjeni individualnih potreba i jačih strana osobe“ (čl. 26. Konvencije: Pravo na osposobljavanje i rehabilitaciju), a što sve utječe na realizaciju prava na zdravlje (čl. 25. Konvencije). Republika Hrvatska je potpisnica Konvencije te se dužna rukovoditi njenim odredbama kojima je djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom potrebno omogućiti maksimalno uživanje svih temeljenih ljudskih prava, od kojih je svakako pravo na zdravlje, jedno od najvažnijih. Priznavanjem doprinosa i drugih stručnjaka srodnih struka poput edukacijskih rehabilitatora, fonetičara rehabilitatora, liječnika-specijalista otorinolaringologije/subspecijalista audiologije i fonijatrije, specijalista neurologije te mnogih drugih fonetičara, a koje struke se također bave sluhom i slušanjem, glasom, govorom, jezikom i komunikacijom djece s teškoćama u razvoju kao i osobama s invaliditetom, medicinska usluga bila bi sveobuhvatnija. Slijedom navedenog i s obzirom na samu ulogu stručnjaka sa srodnih područja logopedije u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju kao i osoba s invaliditetom te njihovo sudjelovanje i važnost u realizaciji prava na zdravlje, ali i</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>obveze Republike Hrvatske preuzete Konvencijom o potrebi multidisciplinarnu procjenu individualnih potreba svake osobe, predložimo da se zakonom regulira i njihov status i uloga u rehabilitaciji govorno-glasovnih oštećenja.</p>	
<p>139</p>	<p>RENATA KUBELKA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI SEKCIJA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA PREDŠKOLSKOG ODGOJA Sporna rečenica u Nacrtu: „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja ISKLJUČIVO magistara logopedije.“ Sporna riječ unutar rečenice: ISKLJUČIVO Objašnjenje: Magistri logopedije nisu jedini stručnjaci koji su kompetentni u području komunikacije, kao niti u području poremećaja iz spektra autizma. Edukacijski rehabilitatori (magistri edukacijske rehabilitacije) kompetentni su u području komunikacije, kao i u području poremećaja iz spektra autizma. Argument 1: Standard zanimanja edukacijskog rehabilitatora (izvor: Hrvatski kvalifikacijski okvir, https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/358). Kompetencije koje posjeduje edukacijski rehabilitator, a odnose se na područje komunikacije: „Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, KOMUNIKACIJSKOM, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju“ „Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, KOMUNIKACIJE, socijalnih i emocionalnih vještina) za CILJANU POPULACIJU“ Nastavno na „ciljanu populaciju“ prilažem navod koji nabroja tko sve čini ciljanu populaciju edukacijskog rehabilitatora: „CILJANA POPULACIJA edukacijskog rehabilitatora su djeca s neurorazvojnim čimbenicima rizika i simptomima rizika; djeca, mladi i odrasle osobe s: intelektualnim teškoćama, teškoćama učenja, ADHD-om, POREMEĆAJEM IZ SPEKTRA AUTIZMA (PSA), višestrukim teškoćama, motoričkim poremećajima, kroničnim bolestima, teškoćama vizualne percepcije; slijepa, slabovidna i gluhoslijepa djeca, mladi i odrasli; kao i njihovo okruženje.“ Iz navedenoga evidentno je kako se područjem komunikacije kod djece, mladih i odraslih s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma (kao i svim ostalim navedenim dijagnozama i teškoćama) bave i edukacijski rehabilitatori. Argument 2: Kolegiji koje edukacijski rehabilitatori imaju tijekom svog studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu (ERF), a iz kojih je jasno kako stječu kompetencije o poremećaju iz spektra autizma. Na navedenim kolegijima edukacijski rehabilitatori stječu znanja i o komunikaciji osoba s navedenom dijagnozom. Tijekom prijediplomskog studija edukacijski rehabilitatori imaju sljedeće kolegije koji se izravno bave tematikom poremećaja iz spektra autizma: „Razvoj osoba s poremećajem iz autističnog spektra“ i „Poučavanje osoba s poremećajima iz autističnog spektra“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/prijediplomski_studiji/rehabilitacija) Tijekom diplomskog studija na modulu Inkluzivne edukacije i rehabilitacije edukacijski rehabilitatori imaju sljedeće kolegije koji se izravno bave tematikom poremećaja iz spektra autizma: „Programiranje u radu s osobama s poremećajem iz autističnog spektra I“ i „Programiranje u radu s osobama s poremećajem iz</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>autističnog spektra II“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/diplomski_studiji/edukacijska_rehabilitacija) Argument 3: Dva kolegija koje edukacijski rehabilitatori imaju tijekom svog studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu (ERF), a iz čijih samih naziva je već evidentno kako edukacijski rehabilitatori stječu kompetencije o komunikaciji tijekom svog studija. Tijekom prijediplomskog studija edukacijski rehabilitatori imaju kolegij naziva „Komunikacija osoba oštećena vida“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/prijediplomski_studiji/rehabilitacija) Tijekom diplomskog studija na modulu Oštećenja vida edukacijski rehabilitatori imaju kolegij istog naziva kao i na prijediplomskom studiju „Komunikacija osoba oštećena vida“ na kojem dodatno nadograđuju kompetencije stečene na istoimenom kolegiju s prijediplomskog studija. (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/diplomski_studiji/edukacijska_rehabilitacija) Zaključak: Neosporivo je kako i magistri logopedije posjeduju kompetencije u navedenom području te ih iznimno cijenimo kao sustručnjake i vidimo kao važne partnere u suradnji. Smatramo kako je bitno u Zakonu istaknuti njihovu ulogu i važnost u navedenom području te podržavamo kolege logopede u zakonskoj regulaciji logopedске djelatnosti s ciljem zaštite iste. Međutim, sporna riječ „isključivo“ potaknula nas je na zaštitu edukacijsko-rehabilitacijske djelatnosti. Nije profesionalno niti kolegijalno pokušavati ograničiti rad druge struke koja posjeduje kompetencije u istom području djelovanja. Također, pokušaji ograničavanja rada druge struke (u ovom slučaju edukacijskih rehabilitatora) mogu imati znatne negativne posljedice na ciljanu populaciju (u ovom primjeru djecu, mlade i odrasle s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma). Iz navedenih argumenata proizlazi zaključak kako se područjem (poremećaja) komunikacije, a naročito kod osoba s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma ne bave ISKLJUČIVO magistri logopedije. Navedena sporna rečenica u Nacrtu zanemaruje sve kompetencije u tom području koje imaju magistri edukacijske rehabilitacije, a koje su jasno navedene u standardu zanimanja edukacijskog rehabilitatora. Vjerujemo i nadamo se kako su magistri logopedije spremni na transdisciplinarnu suradnju (koja je poželjna i nužna kod tako kompleksnih i slojevitih područja kao što su područje komunikacije i poremećaja iz spektra autizma) te prepoznavanje i uvažavanje ostalih struka i njihovih kompetencija. Zajednički i nadopunjavanjem iz različitih gledišta možemo više, bolje i kvalitetnije pružati podršku ciljanim populacijama, a među kojima su i osobe s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma. Završna misao: Činjenica je kako djeca, mladi i odrasli s najsloženijim komunikacijskim teškoćama (često i s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma) najčešće ostaju bez ikakve podrške u sustavu. Odbija ih se jer su „preteški slučajevi“, „tamo se ne bave njima“, „nemaju mjesta za njih“ i sl. To je nažalost realnost. Papir može trpjeti svašta, ali nije u redu da trpe oni kojima je potrebna najviša razina podrške. U takvoj realnosti se pogotovo ne bi trebalo još dodatno ograničavati postojeću podršku onima kojima je najpotrebnija. Pripremila Valentina Kukuruzović, Sekcija edukacijskih rehabilitatora predškolskog odgoja</p>	
140	<p>IVANA ŠIMIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA</p>	Primljeno na znanje

	<p>PROISTEĆI Zakon o logopedskoj djelatnosti u ovom trenutku je nužan jer osigurava da samo kvalitetno obrazovani stručnjaci, koji upotrebljavaju standardizirane dijagnostičke logopedске mjerne instrumente i znanstveno utemeljene terapijske postupke mogu obavljati ovu djelatnost. Za uspješnost dijagnostike i terapije je presudno cjeloživotno obrazovanje kako bi magistri logopedije bili u tijeku s najnovijim znanstvenim, ali i stručnim spoznajama, što ovaj Zakon i propisuje. Obzirom na ubrzani napredak tehnologije koja je sastavni dio logopedskih usluga, neki dijelovi Zakona zahtijevat će proširivanje i doradu.</p>	
141	<p>ANTONIA BLAŽEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, - u dijelu II. Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti (dalje: Nacrt) Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći navodi se: „Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini[!] omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini.“ Ispod se posebno ističe: „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo[!] magistara logopedije.“ Tvrdnje da su magistri logopedije jedino, isključivo ili prema najvišem standardu kvalitete obrazovani i kompetentni za (re)habilitaciju osoba s poremećajima govora, glasa, jezika, slušanja, komunikacije, odnosno za pružanje zdravstvenih usluga u navedenom području na najvišem standardu kvalitete – nisu točne, stoga se traži brisanje istaknutih ([!]) riječi, tj. pojmova „jedini“ i „isključivo“. Prema tome, isključivanje drugih struka i stručnjaka u navedenim područjima nije i ne može biti sredstvo za postizanje cilja „pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete“ niti će ga se na takav način ostvariti, stoga te tvrdnje ne smiju u Zakonu ni stajati. Područje interesa i djelovanja logopedije područje je interesa i djelovanja i drugih, logopediji srodnih struka poput fonetičara rehabilitatora, edukacijskih rehabilitatora itd. koje se s njom, uz svoje posebnosti, preklapaju i isprepliću i na teorijskoj i na praktičnoj razini kao i ona s njima, u manjoj ili u većoj mjeri. Jednako tome, nisu ni sve usluge i djelatnosti koje nude i obavljaju logopedi (navedene u čl. 3., ali i u dijelu II. Nacrta) isključivo u domeni područja logopedске djelatnosti (kako to proizlazi iz određenja/tumačenja danih u čl. 2), nego pripadaju i drugim strukama. Traži se dodavanje stavka kojim će se to jasno istaknuti ili na drugi način razriješiti kako drugi stručnjaci ne bi bili dovedeni u neopravdano nepovoljni položaj. - Naime, fonetičari rehabilitatori u okviru sveučilišnoga diplomskog studija Fonetika, smjer Rehabilitacija slušanja i govora koji se izvodi na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, stekli su potrebne pedagoške kompetencije i kompetencije u području rehabilitacije slušanja i govora. Ishodi učenja koje sveučilišni magistri edukacije fonetičari rehabilitatori stječu studijskim programom na razini diplomskoga studija specifično u području rehabilitacije slušanja i govora jesu: planirati, provesti i kritički analizirati individualnu i grupnu</p>	Primljeno na znanje

rehabilitaciju ovisno o vrsti i stupnju slušnog oštećenja i govornog poremećaja primjenom Verbotonalne metode; razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja; identificirati zakonitosti audiološke obrade i interpretirati rezultate kliničkih dijagnostičkih postupaka; provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja; procijeniti osnovne tehničke karakteristike i primijeniti uređaje koji se koriste u dijagnostici i rehabilitaciji sluha i slušanja; integrirati znanja s područja audiološke obrade, kliničkih dijagnostičkih postupaka i funkcionalne dijagnostike; preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu; pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora ovisno o dobi, oštećenju i pomagalu korisnika; pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili u stranom jeziku; primijeniti verbotonalnu metodu u rehabilitaciji slušanja i govora i u učenju stranih jezika; kreirati i razvijati usluge i proizvode namijenjene klijentima/korisnicima ili drugim stručnjacima na temelju teorija i metoda društvenih i humanističkih znanosti; stručno argumentirati primjenu rehabilitacijskih postupaka; primijeniti suvremene znanstvene spoznaje na planiranje i provedbu rehabilitacijskih postupaka slušanja i govora (<http://theta.ffzg.hr/ECTS/Studij/Index/1161>). U Registru HKO-a propisan je standard zanimanja fonetičara/fonetičarke (razina HKO-a 7.1.sv., EQF-a 7), „stručnjaka za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. (...) stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom tako i u zdravstvenom[!] smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno, biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesora, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (...). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija odvija“, gdje su navedeni skupovi kompetencija i ključni poslovi zanimanja fonetičar (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). - Fonetičari razvijaju i njeguju vlastiti pristup i metodologiju rehabilitaciji slušanja i govora oslanjajući se na verbotonalne principe, tj. na (znanstveno utemeljene) doprinose te naslijeđe akademika, lingvista i fonetičara Petra Guberine, utemeljitelja verbotonalnoga sistema i Poliklinike SUVAG. Taj isti akademik osnivač je i Zavoda za fonetiku (1954.) te kasnije diplomskoga (1965.) i doktorskoga (1961.) studija fonetike. U temeljima je verbotonalne metode shvaćanje potrebe za holističkim, tj. sveobuhvatnim pristupom pojedincu u rehabilitaciji slušanja i govora, suradnji stručnjaka različitih struka te integraciji njihovih znanja u jedinstveni pristup i teoriju. Rehabilitacija ranjivih skupina, tj. osoba s poteškoćama komunikacije, glasa, govora, jezika, slušanja i dr. treba se temeljiti na interdisciplinarnosti i transdisciplinarnosti kako bi se optimalno zadovoljile potrebe korisnika zdravstvenih usluga i tako unaprijedili njihovi ishodi, što ovaj Nacrt ne prepoznaje i ne uvažava neutemeljeno svojatajući (npr. „jedino“, „isključivo“) jedno cijelo područje koje je predmet interesa i rada i drugih struka. - U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u čl. 155. st. 2. fonetičari i logopedi (uz druge stručnjake nezdravstvenoga usmjerenja poput

nutricionista, biologa u zdravstvu, kliničkih psihologa, medicinskih fizičara itd.) na istom su mjestu prepoznati kao zdravstveni radnici „ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja“. Evidentno je kako se stručnost fonetičara za rad u zdravstvenom sustavu ne dovodi u pitanje. Fonetičari u skladu sa svojim kompetencijama provode i funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja, koja je sastavni i neodvojivi dio rehabilitacije, te, među ostalim, imaju nezamjenjivu ulogu u rehabilitaciji osoba sa slušnim poteškoćama. U Nacrtu se tako i navodi: „Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (...) logopedija je zdravstvena djelatnost, a logopedi se smatraju zdravstvenim radnicima.“ Logopediska se djelatnost provodi u okviru djelatnosti zdravstva, odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi, u privatnim praksama i u znanosti, a prema Pravilniku o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama (NN 3/2023), logopedija spada u područje društvenih znanosti. Nadalje, u Pravilniku o mjerilima za pružanje socijalnih usluga fonetičari rehabilitatori prepoznati su kao stručni radnici, tj. rehabilitatori slušanja i govora te u Državnom pedagoškog standardu predškolskog odgoja i naobrazbe (dalje: DPS), konkretno u čl. 36. DPS-a kao „Stručni radnici u dječjem vrtiću koji provode programe za djecu s teškoćama i u posebnim ustanovama“ previđaju se i „fonetičari za djecu s oštećenjem sluha i oštećenjem govora“. Čl. 55. Ustava glasi: „Svatko ima pravo na rad i slobodu rada“ i „Svatko slobodno bira poziv i zaposlenje i svakomu je pod jednakim uvjetima dostupno svako radno mjesto i dužnost“. Onemogućavanje rada i pristupa tržištu rada struci fonetičara rehabilitatora u skladu sa stečenom kvalifikacijom grubo je kršenje njihova ustavnoga prava na rad. Takvo ograničavanje nije opravdano jer nema stvarnu, opravdanu i legitimnu osnovu. Podsjećam i na Opću deklaraciju o ljudskim pravima u kojoj se navodi da „Svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zaposlenja, na pravične i povoljne uvjete rada i na zaštitu[!] od nezaposlenosti“ (čl. 23. st. 1) te na čl. 15. st. 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kako slijedi: „Svatko ima pravo na rad i na obavljanje slobodno izabranog ili prihvaćenog zanimanja.“ - U konačnici, Nacrt u njegovu trenutnom obliku negira mogućnost (su)postojanja struka koje s logopedijom dijele određena područja interesa i djelovanja, tako i njihove kompetencije stečene obrazovanjem. Tvrdnje i implikacije iz kojih proizlazi da su magistri logopedije jedino i isključivo kvalificirani za prevenciju, probir, dijagnostiku, (re)habilitaciju, savjetovanje i dr. u području patologije glasa, govora, jezika, slušanja, komunikacije itd. (zanemarujući fonetičare rehabilitatore, otorinolaringologe, subspecialiste audiologije i fonijatrije, edukacijske rehabilitatore i druge) te da jedini prema najvišem standardu kvalitete pružaju zdravstvene usluge u navedenim područjima nisu točne. Takva isključivost ni ne pridonosi ostvarenju cilja, tj. pružanju „zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini“. Isključivanje sustručnjaka iz područja (re)habilitacije patologije komunikacije, glasa, govora, jezika, slušanja ili potencijalno prevencije, probira, dijagnostike, savjetovanja i dr. u suprotnosti je sa suvremenim i znanstvenim stremljenjima i spoznajama, s drugim pravnima aktima, s načelom sveobuhvatnosti i dostupnosti zdravstvene zaštite te nije na dobrobit korisnika usluge, tako ni u interesu javnoga zdravlja. Takva isključivost nije ni primjerena ni nužna za ostvarenje tog cilja, jer nije ni utemeljena, i kontraproduktivna je. Ostaje nadati se da sporni dijelovi

	<p>Nacrta, ovdje isticani, nisu posljedica stavljanja vlastitih, partikularnih interesa iznad općih u želji za monopolom nad tržištem rada, nego nepostojanjem predodžbe odnosno postojanjem pogrešne predodžbe o kompetencijama drugih profesija (poput profesije fonetičara rehabilitatora). S poštovanjem! Antonia Blažević</p>	
142	<p>LUCIJA ŠKUGOR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Pozdravljam napore da se zakonski regulira logopedska djelatnost što će doprinijeti ujednačavanju standarda pri pružanju logopedskih usluga. Međutim, kao što se može vidjeti iz brojnih drugih komentara kolega edukacijskih rehabilitatora kao i drugih sustručnjaka koji se bave djecom s teškoćama u razvoju, sporan je navod da je "glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja ISKLJUČIVO magistra logopedije". Naglašavanje isključive važnosti jedne profesije u radu s djecom s teškoćama u razvoju i razvojnim odstupanjima zanemaruje potrebu za inter/transdisciplinarnom suradnjom koja predstavlja temelj suvremenog pristupa ranoj intervenciji i razvojnim teškoćama, s potencijalnim trajnim negativnim posljedicama na ovu populaciju i njihove obitelji. S toga, imam potrebu naglasiti kako je u području procjene i poticanja komunikacije važno priznavanje uloge tima stručnjaka! Neosporno je kako magistri logopedije posjeduju kompetencije u navedenom području, međutim, iz perspektive edukacijskog rehabilitatora imam potrebu naglasiti slijedeće: Zakon o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti (NN18/22) u kojem je navedeno što edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost obuhvaća i podrazumijeva Standard zanimanja- Edukacijski rehabilitator/Edukacijska rehabilitatorica (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/358) Standard kvalifikacije - Sveučilišni magistar/sveučilišna magistra edukacijske rehabilitacije (https://hko.srce.hr/registar/standard-kvalifikacije/detalji/423) Iz navedenih dokumenata vidljiva je uloga edukacijskih rehabilitatora kao važnih stručnjaka u području procjene i poticanja komunikacije koji pridonose dinamičnom razumijevanju komunikacije, implementirajući njezine socijalne, emocionalne, kognitivne i akademske aspekte. Kako je istaknula kolegica Dežmar, korištenjem fleksibilnijeg i inkluzivnijeg jezika možemo bolje zadovoljiti potrebe svih osoba s kojima radimo i potaknuti bolju suradnju među stručnjacima.</p>	Primljeno na znanje
143	<p>DINA DEŽMAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, Kao što se može vidjeti iz brojnih drugih komentara, sporna je izjava u ovom prijedlogu Zakona koja navodi da je "glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije". U 21. stoljeću, kada suvremeni pristupi ranoj intervenciji i razvojnim teškoćama, uključujući poremećaj iz spektra autizma, naglašavaju partnerstvo i suradnju s obiteljima, kao i s drugim stručnjacima, te obitelji usmjeren i transdisciplinarni pristup, ovakva tvrdnja djeluje pomalo</p>	Primljeno na znanje

	<p>apsurdno. Posebno je problematična upotreba pojma "isključivo", koji u ovom kontekstu strši i nameće se kao nerazuman. Nejasno je iz kojih razloga i s kojom svrhom je korišten. Razgovarajući s kolegama logopedima, rečeno mi je kako smo svi pogrešno shvatili intenciju iza napisanog te da nije bila namjera tvrditi kako je područje komunikacije isključivo u domeni logopeda. Međutim, i uz prihvaćanje mogućeg nesporazuma u interpretaciji, činjenica da postoji veliki broj komentara koji ukazuju na problematičnost članka jasno pokazuje da nešto u njemu "ne štima". Upotreba riječi "isključivo" može ograničiti naše razmišljanje i mogućnosti za uspjeh. Korištenjem fleksibilnijeg i inkluzivnijeg jezika možemo bolje zadovoljiti potrebe svih osoba s kojima radimo i potaknuti bolju suradnju među stručnjacima. Više od 20 godina rada i iskustva u području edukacijske rehabilitacije, u kojem su logopedi uvijek bili ključni članovi tima, potvrđuje da uspjeh djece i njihovih obitelji proizlazi isključivo iz timskog rada i suradnje. Umjesto da ulazimo u rasprave o tome koje je čije područje djelovanja, bilo bi daleko korisnije za obitelji djece s teškoćama da svi prihvatimo složenost i višeslojnost rada s neurorizičnom djecom i djecom s teškoćama. Ovaj rad može biti uspješan samo kada stručnjaci iz različitih područja rade zajedno i surađuju. Pozdravljam napore da se zakonski regulira logopedska djelatnost i vjerujem da će se u konačnici nadići profesionalne i osobne "isključivosti". U duhu transdisciplinarnosti, moramo raditi zajedno kako bismo osigurali najbolju podršku djeci i obiteljima. Naglašavanje isključive važnosti jedne profesije, poput logopedije, zanemaruje potrebu za zajedničkim radom i suradnjom svih stručnjaka. Upravo transdisciplinarna suradnja donosi najbolje rezultate u tretmanu i podršci obiteljima djece s neurorizicima i teškoćama u razvoju. Dina Dežmar, spec.rehab.educ. Specijalistica rane intervencije u edukacijskoj rehabilitaciji, psihoterapeutkinja Tim za ranu intervenciju Specijalna bolnica za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat" Rovinj - Rovigno Članica UO Hrvatske komore edukacijskih rehabilitatora</p>	
144	<p>IVANA ŠEHTL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Pitajte roditelje djece s autizmom KOLIKO kolega logopeda je bilo voljno raditi s njihovom djecom i koliko ih se osjecalo kompetentnima za to područje. Zelite li terapijsku dostupnost svesti na tri kabineta u gradu Zagrebu? Da ne pričamo o ostatku zemlje. Tvrditi isključivost logopedske nadležnosti za područje komunikacije velika je nepravda koja se nanosi ostalim strukama, posebice u vremenima u kojima je jasno da je holističnost pristupa i suradnja različitih stručnjaka jedini put uspješnoj habilitaciji svake osobe s teškoćom.</p>	Primljeno na znanje
145	<p>DIANA TOMIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za fonetiku, Katedra za primijenjenu fonetiku (predstojnica), voditeljica Diplomskog studija fonetike - smjer Rehabilitacija slušanja i govora Poštovani! U ovom prijedlogu nacрта Zakona o logopedskoj djelatnosti postoje znanstvo</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti definira područje rada sukladno standardu zanimanja</p>

neprecizna a slijedom toga neutemeljena određenja pojmova, neusklađenosti sa hrvatskom pravnom regulativom a sam je prijedlog ograničavajući za različite struke. Takav zaključak proizlazi iz tri mjesta (u nastavku: istaknute točke 1 do 3 u ovom očitovanju) u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti navedenih u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Neutemeljene i zakonski neusklađene točke se dalje impliciraju u člancima 1 do 4 samog prijedloga nacrtu Zakona zbog referiranja na pojmove iz dijela II. Ta mjesta su: 1. Određenju magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete: Magistri logopedije kao stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini. 2. Isključivo određenje logopedске djelatnosti unatoč zajedničkih aktivnosti i područja s drugim strukama a bez spominjanja te činjenice i/ili sustručnjaka: Logopedska djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te odgoja i obrazovanja, a uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije te davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja. Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima. 3. Određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije zanemarujući pritom prvenstveno edukacijske rehabilitatore i psihologe: Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije. Iako Zakon stavlja logopedsku djelatnost u tri sustava, ona se u Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti razrađuje dominantno u sustavu zdravstva a unutar tog sustava (čl. 8), riječju jedini u prethodno istaknutoj točki 1 ovog očitovanja, ograničava djelovanje sustručnjaka u sustavu zdravstva isključujući druge struke. Sagledano kao cjelovita informacija, zajednički sadržaj točaka 1 i 2 ovog očitovanja otvara prostor interpretaciji odnosno neujednačenim zakonskim

magistra logopedije.

tumačenjima o ingerenciji i kompetencijama sustručnjaka. Implicitno se određenja iz spornih mjesta prenose i na druge članke zakona (od 1 do 4) te se tako stvara mogućnost za ograničavanje rada drugih struka. Zakon će, kako navodi članak 1, urediti sadržaj djelatnosti, a ako se djelatnost obavlja u trima sustava otvara se mogućnost tumačenja da su magistri logopedije jedini stručnjaci za obavljanje logopedijske djelatnosti ne samo u zdravstvu već i u ostala dva sustava (odgoju i obrazovanju te socijalnoj skrbi), što je dodatno, zbog zajedničkih područja u definiciji logopedijske djelatnosti, potencijalno ograničavajuće za sustručnjake. U članku 2 Prijedloga nacrtu Zakona određuje se značenje pojmova logopedijske dijagnostike, terapije i savjetovanja koji proizlaze iz ranijeg određenja logopedijske djelatnosti. To implicira da su navedeni multidisciplinarni nazivi za područja isključivo logopedijski. Iako se može otvoriti pitanje opravdanosti impliciranih tumačenja, sve prethodno navedeno samo pokazuje da je zakon nejasan, podložan interpretacijama usmjerenim na ograničavanje djelovanja sustručnjaka, te razvojno ograničavajuć, a time i u suprotnosti sa vlastitim sadržajem, konkretnije sa samom ocjenom stanja. Naime, uz istaknute točke na početku ovog očitovanja, u dijelu o ocjeni stanja naglašava se rastući broj osoba s govorno-jezičnim i komunikacijskim teškoćama odnosno deficitarnost stručnjaka za iste. Iz toga bi trebao proizaći uključiv te razvojno-usmjeren pristup koji se temelji na multidisciplinarnim spoznajama kao način za poboljšanje trenutnog stanja, što u slučaju ovog Nacrta prijedloga nije tako. U nastavku očitovanja navodimo konkretne neusklađenosti Nacrta prijedloga zakona sa znanstvenim spoznajama te zakonima. U istaknutoj točki 1 ovog očitovanja određenju stručnosti magistara logopedije stoji da "jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete". Riječ jedini je znanstveno neutemeljena u određenju stručnosti i treba je izbaciti budući da se komunikacijom, govorom, jezikom, slušanjem itd. neupitno bave i druge znanstvene discipline, odnosno struke, od kojih je jedna fonetika. Fonetika je znanost o govoru koja se u suvremenoj znanosti u svijetu razvija od sredine 19. stoljeća. U Hrvatskoj je fonetika u znanosti i visokom obrazovanju institucionalizirana pred 70 godina kada je akademik Petar Guberina osnovao Zavod za fonetiku (1954.), studij je pokrenut 1965. a Odsjek za fonetiku osnovan 1968. Dvije su područne posebnost Zagrebačke fonetike odnosno hrvatske obrazovne tradicije: Verbotonalna metoda autora akademika Petra Guberine koja svoju primjenu ima u dijagnostici i rehabilitaciji slušanja i govora, učenju stranih jezika i korekciji izgovora te estetski pristup govoru koji se primjenjuje u javnom i scenskom govoru. Iz toga proizlazi zanimanje fonetičara koje je danas određeno na sljedeći način standardom zanimanja (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/542>). To je stručnjak za proučavanje, poučavanje i vježbanje govora u najširem smislu. U vremenu kada govorno pojačano komuniciramo ne samo s ljudskom, nego i s tehnološkom okolinom, govor postaje osnovni alat za rad i kvalitetan život većini ljudi. U takvim uvjetima nužno je postojanje jasno definiranoga stručnjaka koji se govorom može baviti na najširim humanističkim temeljima i s razumijevanjem čovjeka u cjelini. Nužan je stručnjak koji može osigurati kvalitetnije govorno komuniciranje i stoga kvalitetniji život, kako u estetskom smislu tako i u zdravstvenom smislu, što su dva temeljna područja profesionalnog djelovanja fonetičara. Fonetičar je stručnjak koji ima znanja za cjelovito neuralno, kognitivno,

biomehaničko i akustičko razumijevanje govornoga procesa, a s obzirom na dvopredmetnost svoga obrazovanja, može sagledati u kontekstu drugih humanističkih i društvenih disciplina (sociologije, pedagogije, različitih filologija i slično). Takav stručnjak za govor jedinstven je na hrvatskom tržištu rada i nužan zbog sve složenijih uvjeta u kojima se govorna komunikacija odvija. Određenje magistara logopedije kao stručnjaka koji jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (istaknuta točka 1) i popis područja logopedske djelatnosti (istaknuta točka 2) te isključiva kompetencija za rad s autističnim osobama (istaknuta točka 3 ovog očitovanja) ukazuju na neusklađenost Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti sa najmanje dva zakona te Ustavom. 1. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) u kojem stoji (čl. 155, st. 2) navode, između ostalih, i fonetičari. Imajući na umu definiciju fonetike te kompetencije fonetičara možemo zaključiti da logopedi nisu jedini stručnjaci koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete. (2) Zdravstveni radnici obrazuju se na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Zdravstvenim radnicima smatraju se i logopedi, medicinski tehnolozi, biotehnolozi i biomedicinski inženjeri, biolozi u zdravstvu, klinički psiholozi, medicinski fizičari, fonetičari i nutricionisti ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja. Zdravstveni radnici osposobljavaju se školovanjem u punoj nastavnoj satnici teorijske i praktične nastave, kojom se postižu ishodi učenja i stječu kompetencije. 2. Određenje magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete (točka 1) te područja logopedske djelatnosti (točka 2) uz određenje poremećaja u području komunikacije - glavnog obilježja poremećaja iz spektra autizma kao područje djelovanja isključivo magistara logopedije (točka 3) tumačeno u kontekstu isključivosti Nacrta prijedloga Zakona, nije u skladu ni sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21). U Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čl. 3 navode se načela i ciljevi HKO-a od kojih ističemo šest načela koja se krše određenjem stručnosti magistara logopedije kao jedinih stručnjaka koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu odnosno premećaja u području komunikacije kao područja djelovanja isključivo magistara logopedije te jednodisciplinarnog određenja logopedske djelatnosti: – osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije; – razvijanje osobne i društvene odgovornosti te primjena demokratskih načela u poštivanju temeljnih sloboda i prava te ljudskog dostojanstva; – osiguravanje gospodarskog rasta temeljenog na znanstveno-tehnološkom razvoju; – jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima; – postizanje zapošljivosti, pojedinačne i

gospodarske konkurentnosti te usklađenoga društvenog razvoja temeljenog na obrazovanju; – očuvanje pozitivnih naslijeđa hrvatske obrazovne tradicije. 3. Konačno, Ustav Republike Hrvatske (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) u članku 55 navodi da Svako ima pravo na rad i slobodu rada što bi ovakav Zakon mogao onemogućiti prvenstveno fonetičarima zaposlenim u sustavu zdravstva, suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti čl. 155, a mogućim implicitnim tumačenjima i u drugim sustavima u kojima se obavlja logopedska djelatnost, te drugim stručnjacima poput psihologa i edukacijskih rehabilitatora. Također, sam popis aktivnosti i područja uključenih u logopedsku djelatnost (istaknuta točka 2 ovog očitovanja) dodatni je argument da magistri logopedije nisu jedini stručnjaci (točka 1) za pružanje usluga u zdravstvu, odnosno implicitno za prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju. Ponavljamo, navedena su područja i aktivnosti multidisciplinarna, uključuju brojne i različite stručnjake od kojih spominjemo tek neke: otorinolaringologe različitih subspecijalizacija - audiologe, fonijatre; psihologe odnosno kliničke psihologe; edukacijske rehabilitatore te fonetičare. Ističemo ona područja u određenju logopedске djelatnosti koja ulaze u područje stručnosti fonetičara određeno spomenutim standardom zanimanja: poremećaji govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaje verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju – konkretno s oštećenjem sluha; pružanje funkcionalne dijagnostike slušanja; (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima. Slične argumente navode i ostali sustručnjaci u ovom e-savjetovanju, primjerice Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Udruga ASK ili edukacijski rehabilitatori pojedinačno osvrćući se na točku 3 u ovom očitovanju i riječ isključivo, a navodeći, uz brojne druge izvore, i standard zanimanja iz kojeg se vide kompetencije za rad s osobama s komunikacijskim poteškoćama. Kao dodatni argument donosimo mišljenje prof. dr. sc. Roberta Trotića prim. dr. med. predsjednika Europske federacije audioloških društava dostupno na sljedećoj poveznici https://ffzg.hr-my.sharepoint.com/:b/g/personal/dtomic_m_ffzg_hr/Efe1qIqQM05MmMYPfCiYYw8BbLupKf3TsSltjeyJ5IWcjA?e=R2HyQf. Sam standard zanimanja logopeda/logopedinje ([https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419](https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/419)) na nekoliko mjesta navodi suradnju sa sustručnjacima, za razliku od definicije logopedске djelatnosti u Prijedlogu Zakona o logopedskoj djelatnosti: Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja. Zaključno, Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti treba temeljitu doradu. Prije svega treba utvrditi je li to Zakon o logopedskoj djelatnosti ili Zakon o logopedskoj djelatnosti u zdravstvu. Također, treba promijeniti pristup izradi zakona koji se temelji na isključivosti sustručnjaka konkretnim izmjenama tako da se izbace riječi jedini i isključivo (istaknute točke 1 i 3 ovog očitovanja) u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će

	<p>donošenjem zakona proisteći. Nastavno, doradu treba i zbog ograničavajućeg određenja logopedске djelatnosti kojim se zanemaruje multidisciplinarnost odnosno kompetencije drugih stručnjaka, te mogućih implicitnih tumačenja referiranjem na točke 1 i 2 ovog očitovanja a s ciljem isključivosti djelovanja sustručnjaka. Konačno, dorada je potrebna i zbog neusklađenosti s drugim zakonima i Ustavom RH. Dodatno, usklađivanje sa standardom zanimanja Logoped/Logopedinja koji ne zanemaruje suradnju i postojanje sustručnjaka poboljšalo bi kvalitetu ovog zakonskog prijedloga. Zakon o logopedskoj djelatnosti donesen u ovakvom obliku otvara prostor za različite interpretacije i ograničavajuća tumačenja, potrebu za izmjenama pa čak i pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti. Doc. dr. sc. Diana Tomić Predstojnica Katedre za primijenjenu fonetiku Voditeljica Centra za obrazovanje nastavnika Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Koordinatorica za implementaciju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na Filozofskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</p>	
146	<p>DIJANA LONČAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Važno je napomenuti da logopedi nisu jedini stručnjaci u području govorne i jezične terapije. Fonetičari također igraju ključnu ulogu, posebno kada je riječ o analizi i korekciji glasovnih, artikulacijskih i prozodijskih aspekata govora. Dok se logopedi prvenstveno fokusiraju na terapiju specifičnih govorno-jezičnih poteškoća i rad s osobama koje imaju poremećaje u razvoju jezika ili govora, fonetičari imaju znanstveno utemeljeno znanje o zvukovima govora, njihovoj proizvodnji i percepciji, što im omogućava precizno fonetsko profiliranje i procjenu govora. Kombinacija ovih stručnih perspektiva često donosi optimalne rezultate u terapiji, a suradnja između logopeda i fonetičara može značajno unaprijediti kvalitetu tretmana kod osoba s glasovnim i govornim poremećajima. Fonetičari, s obzirom na svoje specijalizirano znanje o fiziologiji glasa i govora, doprinose preciznim dijagnostičkim postupcima i prilagodbi terapijskih metoda, posebno u slučajevima kada su u pitanju složeniji govorni poremećaji poput disfonije ili apraksije govora. Važno je prepoznati i cijeliti doprinos različitih struka kako bi se osigurala što kvalitetnija i individualiziranija skrb za osobe s govornim i jezičnim poteškoćama.</p>	Primljeno na znanje
147	<p>HRVATSKA KOMORA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, Radna skupina za asistivnu tehnologiju kao ekspertna skupina Hrvatske komore edukacijskih rehabilitatora pozdravlja inicijativu da se zakonski regulira logopedска djelatnost. Izražavamo zabrinutost radi definiranja komunikacije isključivim područjem rada logopeda. U području procjene i poticanja komunikacije važno je priznavanje uloge tima stručnjaka. Edukacijsko rehabilitacijska djelatnost uređena je Zakonom o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti od 2011. godine što je temelj dugogodišnjeg djelovanja HKER-a. Iz Zakona o</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti (NN 18/22) izdajamo čl. 3. stavak 2: "Edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost obuhvaća: "provođenje razumnih prilagodbi životnih okruženja – skup postupaka koji obuhvaćaju procjenu, planiranje, preporuku i provođenje razumnih prilagodbi okoline, primjenu asistivne tehnologije te pružanje stručne podrške socijalnom okruženju u ostvarivanju razumnih prilagodbi, i univerzalnog dizajna koji će osigurati dostupnost informacija i ostvarivanje ciljeva iz područja edukacijsko-rehabilitacijske djelatnosti..."

Asistivna tehnologija krovni je pojam koji uključuje i augmentativnu i alternativnu komunikaciju. Augmentativna i alternativna komunikacija (AAK), jedna od domena AT, od vitalne je važnosti za osobe s komunikacijskim teškoćama. Navedena tvrdnja potvrđuje se u dokumentima vodećih svjetskih organizacija koje su autoriteti u asistivnoj tehnologiji. Dokazi su dostupni na sljedećim linkovima: • https://www.ocali.org/up_doc/AT-Domains.docx • <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/354357/9789240049451-eng.pdf?sequence=1> • <https://mn.gov/admin/at/getting-started/understa-nding-at/types/> • <https://lifetec.org.au/education-resources/what-is-assistive-technology/> • <https://www.asha.org/practice-portal/professiona-l-issues/augmentative-and-alternative-communicat-ion/> Nadalje, prema Standardu zanimanja- Edukacijski rehabilitator / Edukacijska rehabilitatorica, 2022.g. (<https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/358>): "Edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost obuhvaća probir ciljane populacije te utvrđivanje potreba za sveobuhvatnom podrškom; prevenciju sekundarnih teškoća i socijalnog isključivanja, procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom, značajki životnog okruženja i kvalitete života te procjenu primjerenih oblika edukacijsko-rehabilitacijskih programa i rehabilitacijske tehnologije (AT) za ciljanu populaciju u svim područjima rada. Nadalje, metodiku rada edukacijskog rehabilitatora u poučavanju djece i učenika, izradu i provođenje individualiziranih edukacijsko rehabilitacijskih planova i programa za ciljanu populaciju i životno okruženje u svim područjima rada, savjetovanje vezano uz ciljanu populaciju, te evaluaciju svih načina djelovanja. Područja rada edukacijskih rehabilitatora su rana intervencija u djetinjstvu, odgoj i obrazovanje, osposobljavanje za život i rad, profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i stanovanje, treća životna dob te tranzicije/prijelazi unutar i između sustava (podrške). Edukacijski rehabilitatori rade sa svim dobnim skupinama ciljane populacije u sustavu odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, zdravlja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, civilnog sektora te samostalnoj djelatnosti." Prema Standardu kvalifikacije - Sveučilišni magistar/sveučilišna magistra edukacijske rehabilitacije od 19.9.2024. god. (<https://hko.srce.hr/registar/standard-kvalifika-cije/detalji/423>) skup ishoda učenja 5. Asistivna tehnologija obuhvaća sljedeće ishode koje stječu edukacijski rehabilitatori: " • Kreirati i provesti procjenu potreba za asistivnom tehnologijom ciljane populacije. • Integrirati rezultate procjene i odabrati primjerenu asistivnu tehnologiju. • Implementirati i vrednovati primjenu asistivne tehnologije u svim područjima rada s ciljanom populacijom. • Kreirati programska i/ili hardverska rješenja, samostalno ili u okviru timske suradnje." Edukacijski rehabilitatori su vezivno tkivo koje spaja stručne timove, roditelje, samog korisnika i i zajednicu u kojoj korisnik živi pa shodno navedenome imaju esencijalnu ulogu u timovima za augmentativnu i alternativnu komunikaciju (AAK) zbog

svojih jedinstvenih kompetencija i perspektiva koje doprinose integraciji pomagala za komunikaciju kod osoba s komunikacijskim teškoćama. Edukacijski rehabilitatori pridonose dinamičnom razumijevanju komunikacije, obuhvaćajući njezine socijalne, emocionalne, kognitivne i akademske aspekte, čime nadilaze isključivo jezične perspektive. Ove komunikacijske kompetencije definirane su u radovima eminentnih stručnjaka u ovom području kao što su Light i McNaughton (2014). Isti autori ističu i funkcionalnost komunikacije gdje bismo istaknuli koliko je ovo ključna kompetencija rada edukacijskog rehabilitatora što se i ističe u doprinosu članova HKER-a kao što su primjerice Klasifikacijski sustav komunikacijskih funkcija (CFCS_page1_croatian_2014_01_29). Usmjerenost na funkcionalnost uz ekološki pristup, vodeća je paradigma današnjice koji u obzir uzimaju djetetovo funkcioniranje u različitim životnim okruženjima. Svođenje područja komunikacije na jednu struku nije u skladu sa općeprihvaćenim i danas toliko naglašavanim cjelovitim pristupom djetetu. U svjetlu ovih argumenata, jasno je da edukacijski rehabilitatori nisu samo podržavajuće osoblje u domeni augmentativne i alternativne komunikacije, već ključni suradnici u razvoju, primjeni i evaluaciji AAK strategija. Njihova uključenost osigurava da AAK rješenja budu cjelovita, funkcionalna i integrirana u svim aspektima korisnikova života, od društvene interakcije do sudjelovanja u nastavi. U svrhu zaštite dobrobiti i prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, ističemo da podrška komunikaciji u obrazovnim, i socijalnim i zdravstvenim kontekstima, ne može biti ograničena na govorno-jezične tretmane. Osobe s komunikacijskim teškoćama uključene su u odgojno-obrazovni sustav, socijalni sustav i dio su zajednice u kojoj žive. Komunikacija je sastavni dio obrazovanja učenika s teškoćama. Nastavni plan posebnih kurikuluma za osnovnu školu (NN 19/2021) navodi predmet Hrvatski jezik za učenike koji se školuju prema Nastavnom planu posebnih kurikuluma za osnovnu školu te predmet jezik i komunikacija za učenik koji se školuju prema Nastavnom planu posebnih kurikuluma za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada za učenike s poremećajem iz spektra autizma te Nastavnom planu posebnih kurikuluma za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada. Podučavanje hrvatskog jezika i jezika i komunikacije u posebnom programu temelji se na razvijanju osnovnih jezičnih djelatnosti (slušanja, govorenja, čitanja i pisanja) jednom riječju temelj rada je poticanje komunikacijskih vještina. Pravilnik o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi (NN 6/19) u čl.28 (1) navodi kako obrazovanje učenika u posebnim razrednim odjelima ili odgojno-obrazovnim skupinama po posebnim programima za učenike s teškoćama provodi učitelj edukacijski rehabilitator. Iz toga zaključujemo kako komunikacija nije isključivo područje rada logopeda. Uz sve prethodno navedeno, podsjećamo da suvremena edukacijsko rehabilitacijska praksa teži transdisciplinarnom pristupu koji je ujedno i najučinkovitiji pristup rane intervencije te daje najbolje rezultate u kontekstu postavljenih razvojnih ciljeva. Sukladno tome, isključivost i usmjeravanje na samo jednu profesiju nije u najboljem interesu djeteta niti obitelji. Više o tome u članku pod nazivom: The Application of a Transdisciplinary Model for Early Intervention Services; autora King, G. i sur.; objavljenom u *Infants and Young Children*, v22 n3 p211-223 Jul-Sep 2009 Dostupno online na linku: <https://journals.lww.com/iyjournal/fulltext/200>

	<p>9/07000/the_application_of_a_transdisciplinary_model_for.6.aspx Izvori: Light, J., & McNaughton, D. (2014). Communicative competence for individuals who require augmentative and alternative communication: A new definition for a new era of communication?. <i>Augmentative and Alternative Communication</i>, 30(1), 1-18. King, G., Strachan, D., Tucker, M., Duwyn, B., Desserud, S., & Shillington, M. (2009). The application of a transdisciplinary model for early intervention services. <i>Infants & Young Children</i>, 22(3), 211-223. Radna skupina za asistivnu tehnologiju</p>	
148	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, ERF, PROČELNICA. Ovaj članak dobro opisuje potrebu za stručnjacima logopedima, koja je i u stručnoj i općoj populaciji prepoznata. Dobro je opisano za što su logopedi osposobljeni (a da je tome tako vrlo je lako vidjeti iz sadržaja studija logopedije) i na koji su način logopedi obrazovani da bi se mogli baviti navedenim poremećajima. Naravno da je po slici stvari jasno da se tim poremećajima ne bave sami, već u multidisciplinarnom okruženju. To se u ovom članku niti ne govori, samo se određuje da je to područje rada logopeda, povezano s njihovim obrazovanjem (iako, slažem se s kolegicom Kukuruzović da bi trebalo izbjeći riječ 'isključivo' u jednom kontekstu). U članku se definira vrlo važna odrednica rada, a to je osnivanje komore, to jest, tijela za stručni nadzor nad radom magistara logopedije, što će omogućiti veću ujednačenost pri pružanju logopedskih usluga.</p>	Primljeno na znanje
149	<p>VALENTINA KUKURUZOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Sporna rečenica u Nacrtu: „Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja ISKLJUČIVO magistara logopedije.“ Sporna riječ unutar rečenice: ISKLJUČIVO Objašnjenje: Magistri logopedije nisu jedini stručnjaci koji su kompetentni u području komunikacije, kao niti u području poremećaja iz spektra autizma. Edukacijski rehabilitatori (magistri edukacijske rehabilitacije) kompetentni su u području komunikacije, kao i u području poremećaja iz spektra autizma. Argument 1: Prilažem navode iz standarda zanimanja edukacijskog rehabilitatora (izvor: Hrvatski kvalifikacijski okvir, https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja/detalji/358). Kompetencije koje posjeduje edukacijski rehabilitator, a odnose se na područje komunikacije: „Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, KOMUNIKACIJSKOM, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju“ „Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, KOMUNIKACIJE, socijalnih i emocionalnih vještina) za CILJANU POPULACIJU“ Nastavno na „ciljanu populaciju“ prilažem navod koji nabraja tko sve čini ciljanu populaciju edukacijskog rehabilitatora: „CILJANA POPULACIJA edukacijskog rehabilitatora su djeca s</p>	Primljeno na znanje

neurorazvojnim čimbenicima rizika i simptomima rizika; djeca, mladi i odrasle osobe s: intelektualnim teškoćama, teškoćama učenja, ADHD-om, POREMEĆAJEM IZ SPEKTRA AUTIZMA (PSA), višestrukim teškoćama, motoričkim poremećajima, kroničnim bolestima, teškoćama vizualne percepcije; slijepa, slabovidna i gluhoslijepa djeca, mladi i odrasli; kao i njihovo okruženje.“ Iz navedenoga evidentno je kako se područjem komunikacije kod djece, mladih i odraslih s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma (kao i svim ostalim navedenim dijagnozama i teškoćama) bave i edukacijski rehabilitatori. Argument 2: Prilažem neke kolegije koje edukacijski rehabilitatori imaju tijekom svog studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu (ERF), a iz kojih je jasno kako stječu kompetencije o poremećaju iz spektra autizma. Na navedenim kolegijima edukacijski rehabilitatori stječu znanja i o komunikaciji osoba s navedenom dijagnozom. Tijekom prijediplomskog studija edukacijski rehabilitatori imaju sljedeće kolegije koji se izravno bave tematikom poremećaja iz spektra autizma: „Razvoj osoba s poremećajem iz autističnog spektra“ i „Poučavanje osoba s poremećajima iz autističnog spektra“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/prijediplomski_studiji/rehabilitacija) Tijekom diplomskog studija na modulu Inkluzivne edukacije i rehabilitacije edukacijski rehabilitatori imaju sljedeće kolegije koji se izravno bave tematikom poremećaja iz spektra autizma: „Programiranje u radu s osobama s poremećajem iz autističnog spektra I“ i „Programiranje u radu s osobama s poremećajem iz autističnog spektra II“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/diplomski_studiji/edukacijska_rehabilitacija) Argument 3: Prilažem dva kolegija koje edukacijski rehabilitatori imaju tijekom svog studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu (ERF), a iz čijih samih naziva je već evidentno kako edukacijski rehabilitatori stječu kompetencije o komunikaciji tijekom svog studija. Tijekom prijediplomskog studija edukacijski rehabilitatori imaju kolegij naziva „Komunikacija osoba oštećena vida“ (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/prijediplomski_studiji/rehabilitacija) Tijekom diplomskog studija na modulu Oštećenja vida edukacijski rehabilitatori imaju kolegij istog naziva kao i na prijediplomskom studiju „Komunikacija osoba oštećena vida“ na kojem dodatno nadograđuju kompetencije stečene na istoimenom kolegiju s prijediplomskog studija. (izvor: mrežna stranica ERF-a, https://www.erf.unizg.hr/studiji/diplomski_studiji/edukacijska_rehabilitacija) Pitanje za razmišljanje: Mnogo je edukacijskih rehabilitatora zaposleno u npr. Centrima za autizam. Znači li to da će njima biti zabranjeno procjenjivati, planirati podršku za područje komunikacije i poticati komunikaciju kod djece i mladih s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma (iako su za to stekli kompetencije tijekom studija) jer područje poremećaja komunikacije kod poremećaja iz spektra autizma (prema ovom Nacrtu) pripada u područje djelovanja ISKLJUČIVO magistara logopedije? Zaključak: Neosporivo je kako i magistri logopedije posjeduju kompetencije u navedenom području te ih iznimno cijenim kao sustručnjake i vidim kao važne partnere u suradnji. Smatram kako je bitno u Zakonu istaknuti njihovu ulogu i važnost u navedenom području te podržavam kolege logopede u zakonskoj regulaciji logopedске djelatnosti s ciljem zaštite iste. Međutim, sporna riječ „isključivo“ potaknula me je na zaštitu edukacijsko-rehabilitacijske djelatnosti. Nije profesionalno

	<p>ni kolegijalno pokušavati ograničiti rad druge struke koja također posjeduje kompetencije u istom području djelovanja. Također, pokušaji ograničavanja rada druge struke (u ovom slučaju edukacijskih rehabilitatora) mogu imati znatne negativne posljedice na ciljanu populaciju (u ovom primjeru djecu, mlade i odrasle s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma). Iz navedenih argumenata proizlazi zaključak kako se područjem (poremećaja) komunikacije, a naročito kod osoba s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma ne bave ISKLJUČIVO magistri logopedije. Navedena sporna rečenica u Nacrtu zanemaruje sve kompetencije u tom području koje imaju magistri edukacijske rehabilitacije, a koje su jasno navedene u standardu zanimanja edukacijskog rehabilitatora. Vjerujem i nadam se kako su magistri logopedije spremni na transdisciplinarnu suradnju (koja je poželjna i nužna kod tako kompleksnih i slojevitih područja kao što su područje komunikacije i poremećaja iz spektra autizma) te prepoznavanje i uvažavanje ostalih struka i njihovih kompetencija. Zajednički i nadopunjavanjem iz različitih gledišta možemo više, bolje i kvalitetnije pružati podršku našim zajedničkim ciljanim populacijama, a među kojima su i osobe s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma. Završna misao: Činjenica je kako djeca, mladi i odrasli s najsloženijim komunikacijskim teškoćama (često i s dijagnozom poremećaja iz spektra autizma) najčešće ostaju bez ikakve podrške u sustavu. Odbija ih se jer su „preteški slučajevi“, „tamo se ne bave njima“, „nemaju mjesta za njih“ i sl. To je nažalost realnost. Papir može trpjeti svašta, ali nije u redu da trpe oni kojima je potrebna najviša razina podrške. U takvoj realnosti se pogotovo ne bi trebalo još dodatno ograničavati postojeću podršku onima kojima je najpotrebnija.</p>	
150	<p>RUŽICA HREN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Ovim putem želim podržati sve edukacijske rehabilitatore i fonetičare rehabilitatore na koje će uvođenje ovog zakona utjecati. Mijenjati zakon jer se jednoj struci ne sviđa što su i druge struke uključene u isti posao je smiješno. Svaki rad u nekom obliku zdravstva je multidisciplinarni posao koji se ne može ograničiti samo na jednu struku ili jednu skupinu ljudi. A s obzirom na to da rehabilitatora već nedostaje, ne vidim kako bi smanjivanje broja istih pozitivno doprinio onima kojima su rehabilitatori potrebni.</p>	Primljeno na znanje
151	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Svaka struka ima svoj pristup, doprinos i metodologiju rada. Vrlo je štetno, rekla bih i zlobno biti isključiv, u situaciji kad je sve više djece s patologijom komunikacije (od ekranizma do autizma) a liste čekanja sve duže ovakvim zakonom isključiti i onemogućiti ostale stručnjake srodnih zanimanja kao što su fonetičari rehabilitatori i edukacijski rehabilitatori u provođenju rehabilitacije na području sluha, slušanja, glasa, govora i izgovora.</p>	Primljeno na znanje
152	<p>ANA VIDONI NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA</p>	Primljeno na znanje

PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Poštovani, vezano za prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti, izražavam zabrinutost zbog isključivanja mogućnosti daljnjeg obavljanja djelatnosti fonetičara rehabilitatora, a što ovaj prijedlog Zakona potencijalno donosi tumačeći područja patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), slušanja, govora, jezika i glasa kao isključivo logopedska. Napominjem da su navedena područja interdisciplinarna! Nacrt Zakona prepoznaje postojanje samo magistara logopedije kao stručnjaka dok ostale srodne profesije, čije se kompetencije u navedenim područjima velikim dijelom preklapaju, isključuje. To je ne samo problematično iz perspektive profesionalnog priznanja, već ima i šire negativne posljedice na zdravlje, tržište rada, multidisciplinarnost te ljudska prava. Fonetičari rehabilitatori posjeduju znanja i vještine koje se uvelike preklapaju s logopedskim znanjima i vještinama, osobito u području sluha, slušanja, govora i glasa. Njihovo isključenje iz Zakona stvara opasnost od ograničavanja stručne prakse koja bi trebala biti usmjerena na dobrobit pacijenata i korisnika usluga. Multidisciplinarnost je ključna u suvremenoj praksi rehabilitacije spomenutih poteškoća, a njezino zanemarivanje proturječi suvremenim znanstvenim i praktičnim trendovima, kako u Hrvatskoj, tako i diljem Europe! Primjerice, Europska unija kroz različite direktive i preporuke, stalno ističe važnost suradnje među različitim strukama u zdravstvenom sustavu, posebno radi osiguranja sveobuhvatne skrbi za potrebite. Isključenje fonetičara rehabilitatora iz ove djelatnosti ugrožava upravo tu važnu multidisciplinarnu suradnju koja je potrebna kako bi se osigurao najviši standard usluga za građane. Ovaj prijedlog zakona može biti i u suprotnosti s nekoliko važnih pravnih okvira: 1. Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19) promiče integraciju različitih struka u pružanju zdravstvenih usluga. Isključivanje fonetičara rehabilitatora iz navedenih područja može dovesti do smanjenja dostupnosti usluga u zdravstvu, čime se potencijalno krše odredbe ovog zakona koje promiču pravo na pristup odgovarajućoj i sveobuhvatnoj zdravstvenoj skrbi. 2. Zakon o radu (NN 93/14, 127/17) osigurava prava na rad i profesionalnu praksu svim kvalificiranim osobama. Ograničavanje fonetičara rehabilitatora da nastave svoju profesionalnu praksu predstavljalobilo bi povredu njihovih radnih prava. 3. Ljudska prava i temeljne slobode, osobito pravo na rad i jednak pristup profesionalnom razvoju, ovim se zakonom dovode u pitanje, što je u suprotnosti s načelima Europske konvencije o ljudskim pravima i Općom deklaracijom o ljudskim pravima. 4. Direktive Europske unije o priznavanju stručnih kvalifikacija (Direktiva 2005/36/EC) zahtijevaju prepoznavanje i priznavanje kompetencija stručnjaka na jedinstvenom europskom tržištu. Republika Hrvatska, kao članica Europske unije, obvezna je uskladiti svoje zakone s tim direktivama. Nepriznavanjem kompetencija fonetičara rehabilitatora, Republika Hrvatska krši svoje obveze prema europskim zakonodavnim standardima. Multidisciplinarni pristup u zdravstvu temelj je za pružanje kvalitetne skrbi građanima, a isključivanje fonetičara rehabilitatora iz djelatnosti koju obavljaju ugrožava taj cilj. Uz to, prijedlog ovog Zakona dovodi Republiku Hrvatsku u opasnost kršenja domaćih i europskih zakona, direktiva i standarda o radnim pravima, ljudskim pravima i priznavanju stručnih kvalifikacija. S poštovanjem predlažem da se prijedlog ovoga Zakona revidira tako da prepoznaje, uvažava, prizna i uključuje postojanje fonetičara rehabilitatora i

	<p>ostalnih srodnih struka koje dijele interes i rade u područjima patologije komunikacije, sluha, slušanja, glasa, govora i jezika, a što će osigurati ne samo pravnu i stručnu usklađenost i suradnju, već i krajnju dobrobit korisnika usluga. S poštovanjem, mag.educ.phon.rehab. et mag.educ.phil. Ana Vidoni</p>	
153	<p>MATIJA BARTOL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Hrvatska strukovna udruga fonetičara nacionalna je, profesionalna i znanstveno orijentirana udruga s međunarodnom suradnjom, osnovana s ciljem očuvanja, promicanja i unaprjeđenja fonetike kao struke. Udruga okuplja stručnjake koji se profesionalno bave dijagnostikom, (re)habilitacijom, edukacijom i istraživačko-eksperimentalnim radom u područjima sluha, slušanja, glasa, govora, jezika i komunikacije po verbotonalnoj metodi. U udruhu su uključeni fonetičari svih razina i stupnjeva visokoškolskoga obrazovanja: diplomirani profesori fonetike, magistri fonetike, magistri edukacije fonetičari rehabilitatori, oni sa znanstvenim stupnjem magistra i doktora znanosti, kao i studenti dodiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija fonetike. Udruga sukladno ciljevima djeluje na području zaštite i promicanja ljudskih prava, posebno Ustavom zajamčenoga prava na rad sukladno stečenoj diplomi. U okviru utvrđenih ciljeva našega djelovanja želimo se očitovati na Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Ističemo da kao udruga podržavamo sva druga udruženja određenih profesija koja rade na promicanju, zaštiti i unaprjeđenju svoje struke. Slijedom navedenoga, nemamo primjedbi na želju logopeda da osnuju strukovnu komoru. Međutim, zabrinuti zbog određenih formulacija koje se nalaze u pojedinim dijelovima Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti, želimo dati svoje očitovanje. Prvenstveno želimo ukazati na netočnu tvrdnju da su magistri logopedije jedini koji omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja. Skrećemo pozornost na interdisciplinarnost područja navedenih u tekstu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti. Komunikacija, slušanje, glas, govor i jezik područja su zanimanja kako logopedske, tako i drugih srodnih struka, npr. edukacijske rehabilitacije, psihologije, fonetike i drugih. Postojanje i uvažavanje različitih perspektiva srodnih struka u interesu je samih korisnika. Naime postojanje izbora povećava konkurentnost što pak potiče izvrsnost. Interdisciplinarnost pospješuje rehabilitaciju. Najpoznatiji primjer suradnje među srodnim strukama jest Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG koju je, usput budi rečeno, utemeljio doktor lingvističkih znanosti, autor verbotonalnog sistema, fonetičar Petar Guberina, čija verbotonalna metoda predstavlja hrvatski brend u svijetu. Ondje pod istim krovom rade logopedi, fonetičari i fonetski ritmičari, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, liječnici, fizioterapeuti, učitelji i drugi. Svatko svojim znanjem pridonosi rehabilitaciji upravo u navedenim interdisciplinarnim područjima: komunikaciji, slušanju, glasu, govoru, jeziku. Logopedi se bave logopedskom djelatnošću u navedenim područjima jednako kao što se druge srodne struke bave svojom djelatnošću u istim tim područjima. Stručnjaka u spomenutim područjima ionako</p>	Primljeno na znanje

	<p>nema mnogo i korisnicima je pomoć i više nego dobrodošla. Slijedom navedenoga, potrebno je izostaviti riječ "jedini" u obrazloženju točke II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći. Predlažemo da se navede kako su i druge srodne struke poput fonetičara rehabilitatora također stručne za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika te da se Zakon o logopedskoj djelatnosti primjenjuje samo u onome dijelu koji se odnosi na rad logopeda. Stoga, predlažemo samo manju preinaku predloženoga teksta: „Magistri logopedije, uz uvažavanje i u suradnji s drugim srodnim profesijama kao što su edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, psiholozi, radni terapeuti, fonetičari rehabilitatori i drugi za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja, svojim kompetencijama stečenim obrazovanjem, omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na najvišem standardu kvalitete da bi se proklamirani svjetski društveni cilj dostigao i na nacionalnoj i lokalnoj razini.“</p> <p>Monopolizacija usluga u području (re)habilitacije patologije komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika na samo jednu profesiju u protivnosti je sa strateškim dokumentima Vlade Republike Hrvatske, a osobito s Nacionalnim programom oporavka i otpornosti. Naime, u Nacionalnom programu oporavka i otpornosti navedeno je kako će se provoditi aktivnosti za međuresornu reformu javne politike u području deregulacije tržišta usluga odnosno nastavka institucionalne reforme sustava reguliranih profesija. Izričito je naglašeno kako je cilj uklanjati prekomjerne neopravdane i prekomjerne regulatorne i administrativne zahtjeve za pristup tržištu usluga i konkurenciju. Kao primjer neopravdane prepreke navedeno je prekomjerno ograničenje multidisciplinarnoga pružanja usluga. Dakle, usvajanjem ovoga Zakona mogu se dovesti u opasnost ciljevi iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti, a što posljedično može negativno utjecati na alokaciju finansijskih sredstava iz Europske unije. Također, u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Hrvatske do 2030. godine, u okviru strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, kao jedno od prioritetnih područja navedeno je Usklađeno i perspektivno tržište rada. U poglavlju koje se odnosi na unaprjeđenje visokoga obrazovanja navedeno je kako će se provoditi mjere kojima će se upisna politika usklađivati s potrebama razvoja tržišta rada, gospodarstva i društva. Osobito je istaknuto kako će se radi ostvarivanja bolje povezanosti tržišta rada i visokog obrazovanja poticati uvođenje programa za stjecanje dodatnih multi- i interdisciplinarnih kompetencija tijekom studija. Ovim prijedlogom Zakona o logopedskoj djelatnosti u potpunosti se ignoriraju ciljevi Nacionalne razvojne strategije Hrvatske do 2030. godine budući da na tržištu rada postoji potreba za fonetičarima rehabilitatorima, a zakonodavnim aktivnostima im se direktno uskraćuje uopće i mogućnost da smiju raditi u zanimanju za koje su se školovali. Dakle, Republika Hrvatska odobrila je sveučilišni program studija fonetike, studenti se obrazuju na trošak državnoga proračuna, a kada stupe na tržište rada, razni zakoni poput ovoga onemogućavaju im zapošljavanje odnosno uskraćuju ustavno pravo na rad.</p>	
154	<p>MARKO LIKER NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSljedICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA</p>	Primljeno na znanje

	<p>PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, nužno je pri oblikovanju ovoga zakona izbjeći implikaciju da je logopedska struka jedina koja se bavi jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama u zdravstvu. Takva implikacija bila bi suprotna postojećoj zakonskoj i pravnoj regulativi u Republici Hrvatskoj, bila bi suprotna trenutačnoj situaciji na tržištu rada, a u konačnici, bila bi štetna za inovacije i razvoj u području jezičnih, govornih i slušnih poteškoća. Nacrt prijedloga Zakona suprotan je zakonskoj i pravnoj regulativi zato što Zakon o zdravstvenoj zaštiti navodi i druge struke kao zdravstvene radnike. Jedna od njih je i fonetičarska struka, a fonetičari se u tom svojstvu bave govornim i slušnim poteškoćama. U Hrvatskoj obrazujemo takve stručnjake od 1964. godine. Nadalje, takva implikacija bila bi suprotna trenutačnoj situaciji na tržištu rada, jer u području zdravstva s govornim i slušnim poteškoćama osim logopeda intenzivno rade i druge struke (audiolozi, fonijatri, fonetičari). Na kraju, takva implikacija bila bi razvojno štetna, jer svjetska istraživanja pokazuju da je transdisciplinarna suradnja u ovom području nužna kako bi se postigla preciznija dijagnoza, učinkovitija terapija, uspješniji postterapijski proces, a prije svega sveobuhvatna prevencija. Ovakav prijedlog zakona nažalost ne ostavlja gotovo nikakav prostor za transdisciplinarni razvoj u tom području u Hrvatskoj, što će posljedično otežati i višedisciplinarna istraživanja na sučelju zdravstva, jezika i govora. Sve ovo štetno je za struku, ali i za korisnike zdravstvene zaštite. Stoga predlažem da se iz teksta zakona izbaci implikacija da su logopedi jedini stručnjaci koji se bave jezičnim, govornim i slušnim poteškoćama, jer je to netočno i suprotno postojećoj zakonskoj regulativi, te iznimno štetno za transdisciplinarni razvoj ovoga izazovnog područja. Takva implikacija u trenutačnom Prijedlogu Zakona eksplicitno je navedena u Ocjeni stanja, a implicitno se iščitava povezivanjem definicije logopedске djelatnosti sa člancima 2-4. izv. prof. dr. sc. Marko Liker Predstojnik Katedre za teorijsku fonetiku Voditelj studija Klinička lingvistika i fonetika Osnivač i voditelj Laboratorija za govornu kinematiku</p>	
155	<p>TIHANA HREN</p> <p>NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, kao studentica fonetike - smjer rehabilitacije slušanja i govora, važno mi je istaknuti primjedbu na dio prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti koji isključuje sve druge struke iz područja ljudske komunikacije, govora, slušanja i glasa. Cijenim logopede i poštujem njihov rad i trud uloženi u studij kao i u struku, no isključivati čitave skupine magistara struke iz djelovanja i time im obezvrjediti diplome, jer jedna struka ne smatra da su dovoljno kompetentni, mi djeluje gotovo komično. Fonetičari rehabilitatori rade na slušanju i govoru, a ne samo govoru, te ne zalazimo u sfere logopedije. A samo zato što se jedan dio posla preklapa i može se odrađivati na dva različita načina (fonetičari se primarno služe verbotonalnom metodom!) ne znači da je jedan od tih načina kriv ili loš, niti znači da bi jednom od tih načina trebalo, u konačnici, zabraniti djelovanje. I ne samo da će ovaj zakon štetiti skupinama obrazovanih ljudi (kako fonetičarima, tako i edukacijskim rehabilitatorima) koji neće imati opcije nego biti na burzi jer NISU ZAPOŠLJIVI, već će oštećeni biti i sami korisnici jer im u konačnici rad logopeda nije dovoljan i isključiv, zato se iznova i odobravaju studiji fonetike i</p>	Primljeno na znanje

	<p>edukacijskih rehabilitatora. Rad na bilo kakvoj rehabilitaciji je multidisciplinarni posao, i to je upravo ono što je korisnicima potrebno.</p>	
<p>156</p>	<p>DIJANA MEREY SARAJLIJA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Drage kolegice, dragi kolege logopedi, zar vi zaista smatrate da ja, nakon dvadeset i šest godina provedenih u rehabilitaciji djece s govorno-jezičnim i/ili slušnim i/ili komunikacijskim teškoćama o tome ne znam ništa? Ne samo da ne znam, nego ne bih smjela više u to područje niti primirisati, a kamoli obavljati tu djelatnost? Zar vi zaista smatrate da jedino vi i samo i isključivo vi znate navedenim poteškoćama i problematici pristupiti na jedini ispravan i jedini mogući način? Zar vi zaista mislite da se nitko drugi nikada nije domislio niti da će se ikada domisliti ikakvom drugačijem načinu i pristupu? Zar zaista želite reći da svi mi koji se, na vama očito nedokučiv, nerazumljiv i prvenstveno drugačiji način, bavimo glasom, komunikacijom, govorom, sluhom, slušanjem, razumijevanjem i jezikom, trebamo sada odustati od svoje profesije i ljudi kojima njome možemo pomoći jer vi, bogomdani stručnjaci smatrate da se jedino vi smijete, možete, imate isključivo pravo time baviti? Zar želite reći da smo svi mi ostali zaostali, nedovoljno educirani, nestručni, nepotrebni... (da ne koristim neke druge epitete koji bi se iz vašeg teksta mogli izvući) u odnosu na vaše visokokvalificirane sposobnosti i kompetencije? Zar zaista u modernom interdisciplinarnom društvu iz vaše perspektive za problematiku navedenih područja vi nemate nikakvu potrebu ni s kim surađivati, savjetovati se, učiti? Zar vi stvarno mislite da ne trebate imati nimalo poštovanja prema generacijama i generacijama hrvatskih stručnjak(inj)a iz područja ljudskog djelovanja koje uporno svojatate, a koji nisu nužno bili vaše struke, ali ipak su kao takvi pronijeli svijetom metodu koju neprestano omalovažavate, priklanjajući se radije svjetskim trendovima nego izvornim hrvatskim jezičnim znalcima? Zar zaista vi koji ste bili na edukaciji kod mene osobno (ili u najmanju ruku dolazili na hospitacije) - od kojih sam jednu upravo danas djelomično za vas održala - pri čemu sam vam otvorena uma i srca nastojala naglasiti važnost programa koji već navedeni niz godina provodim te vas, prema interesu, u detalje uputiti u njegove svezvremenske i sveobuhvatne postavke, želite sada mene lišiti kompetencija i struke koju sam vam podastrla? Smatrate li da kroz ista ta vrata koja su vam kod mene svih ovih godina bila širom otvorena sada moram otići i dobro ih zatvoriti za sobom, a pritom ni ne pomišljati pokucati na neka od vaših? Mislite li zaista da se ja ne smijem educirati na vašim edukacijama? Smatrate li da sam zaostala i neuka pa ne bih mogla shvatiti sve domete koje biste mi, samo da hoćete, mogli pružiti? Jeste li vi studentu logopedije koji se slučajno našao upravo u mom dnevnom boravku i nonšalantno, na otkrivanje mog zanimanja, rekao da „o fonetičarima ne zna ništa osim da ih se prezire“, usadili i prije početaka njegova radnog vijeka takav osorni stav? Ne smatrate li takav stav nepristojnim, bezobzirnim, bahatim, neumjesnim, nekulturnim? Zar zaista svoje „jedino mi“ ne smatrate uvredljivim za sve ostale struke, načine, metode, poglede? Ne smatrate li izraz „mi i isključivo mi“ pragmatično upitnim, narcisoidnim, beskrupuloznim, sramotnim i agresivnim? Zar zaista nemate drugog načina da pokažete i dokažete važnost vlastitih znanja i</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	<p>kompetencija? Jeste li možda, u svom pohodu osvajanja tržišta rada, zaboravili na temelj vašeg i našeg zajedničkog cilja, temelj zdrave komunikacije o kojoj se trsite da toliko znate – asertivnost, otvorenost i altruizam, kao i temelj svake uspješne rehabilitacije – blagonaklonost i suradnju? Zar vi zaista mislite da smo svi mi „ostali“ samo smetnja našim/vašim korisnicima kojima toliko želite pomoći? Ne smatrate li da im možemo upravo zajedničkim upiranjem i podrškom svatko na svoj način olakšati njihove tegobe? Ako sam pak ja potpuno u zabludi i sve ovo nije istina, molim vas, pojasnite mi što vas nagoni da se na ovakav bezobziran, diskriminirajući način godinama odnosite prema svakoj struci koja nije vaša, s posebnim naglaskom na onu koja vam je najbližija?</p>	
157	<p>VIDA VOLARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Ovime se isključuje druge struke kvalificirane za rehabilitaciju osoba s jezičnim i slušnim poteškoćama kao i osoba na spektru autizma ili drugih neurodivergentnih osoba. Rehabilitacijom slušanja ključno je da se bave fonetičari rehabilitatori, a razvoj govora i slušanja neodvojiv je i neraskidiv te duboko povezan što posljedično znači da će se govor neminovno razvijati uz razvoj slušanja. Dakle fonetičaru rehabilitatoru mora biti omogućeno da cjelovito rehabilitira osobu sa slušnim oštećenjem, a ne da je sputan zakonom koji ga isključuje iz primarne domene svoje stručnosti. Nadalje, osobama sa spektra autizma koje imaju komunikacijske poteškoće, potrebna je rehabilitacija i drugih stručnjaka osim logopeda, poput edukacijskih rehabilitatora i fonetičara rehabilitatora - ograničenjem drugih struka, ovaj zakon u konačnici ŠTETI osobama kojima je rehabilitacija potrebna. A zašto bi itko to htio učiniti? Ovako isključivo definiranje kompetencija logopeda blokira rad drugih stručnjaka na uštrb korisnika za čime nema utemeljene potrebe.</p>	Primljeno na znanje
158	<p>NIKA DRAGANIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Donošenjem ovog zakona isključivo će logopedi moći obavljati djelatnost rehabilitacije slušanja i govora, ali fonetičari rehabilitatori jednako su specijalizirani za rad s osobama koje imaju slušne, a posljedično i govorne poteškoće. Dakle, osim što donošenje ovog zakona izravno ugrožava pravo na rad fonetičara rehabilitatora te negira stečena znanja i doprinose u rehabilitaciji slušanja i govora, smanjuje i dostupnost usluga rehabilitacije osobama kojima je to nužno potrebno.</p>	Primljeno na znanje
159	<p>JAKOV PREMUŽIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Važno je napomenuti da logopedi nisu jedini stručnjaci u području govorne i jezične terapije. Fonetičari također igraju ključnu ulogu, posebno kada je riječ o analizi i korekciji glasovnih, artikulacijskih i prozodijskih aspekata govora. Dok se logopedi prvenstveno fokusiraju na terapiju</p>	Primljeno na znanje

	<p>specifičnih govorno-jezičnih poteškoća i rad s osobama koje imaju poremećaje u razvoju jezika ili govora, fonetičari imaju znanstveno utemeljeno znanje o zvukovima govora, njihovoj proizvodnji i percepciji, što im omogućava precizno fonetsko profiliranje i procjenu govora. Kombinacija ovih stručnih perspektiva često donosi optimalne rezultate u terapiji, a suradnja između logopeda i fonetičara može značajno unaprijediti kvalitetu tretmana kod osoba s glasovnim i govornim poremećajima. Fonetičari, s obzirom na svoje specijalizirano znanje o fiziologiji glasa i govora, doprinose preciznim dijagnostičkim postupcima i prilagodbi terapijskih metoda, posebno u slučajevima kada su u pitanju složeniji govorni poremećaji poput disfonije ili apraksije govora. Važno je prepoznati i cijiniti doprinos različitih struka kako bi se osigurala što kvalitetnija i individualiziranija skrb za osobe s govornim i jezičnim poteškoćama.</p>	
160	<p>NIKOLINA HARAMUSTEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, prenosim iskustvo mojih roditelja koji su 2018. godine vodili mojeg mlađeg brata logopedu i fonetičaru. U SUVAG-u je obavljena cjelokupna procjena i tada su procijenili da moj brat kaska 2 godine za svojim vršnjacima. Osim mucanja, problem je imao s izgovorom pojedinih slova, ali i držanje, odnosno bio je jako zgrčen. Nakon cjelokupnog iskustva moji roditelji nisu favorizirali niti jednu od struka, nego smatraju da je upravo spoj rada i pristupa od logopeda te fonetičara doveo do toga da on danas redovito pohađa školu s odličnim ocjenama. Uskoro završavam smjer fonetičar rehabilitator i uz sve naše kvalitete koje su već spomenute želim ponovno istaknuti naglasak na multidisciplinarnosti koju je zagovarao sam Petar Guberina. Upravo je suradnja različitih disciplina (logopedija, fonetika, otorinolaringologija, edukacijski rehabilitatori te ostale) pridonijela tome da se razni poremećaji isprave ili ublaže, a fonetičari su svakako pridonijeli u području slušnih poremećaja u kombinaciji s govornim poremećajima, a tome svjedoče fonetičari koji su godinama zaposleni u nekim od zdravstvenih institucija te roditelji, a ponajviše njihova djeca.</p>	Primljeno na znanje
161	<p>LUCIJA BREZAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Pored svih obrazovanih stručnjaka koji sudjeluju u donošenju zakona, uistinu je zabrinjavajuće da se izostavila činjenica kako razvoj govora ne ovisi isključivo o jednoj stavci, a tako i njegova rehabilitacija ne može se svesti isključivo na jednu struku. Prisjetimo se profesora Guberine koji je utemeljio svima dobro poznatu Polikliniku SUVAG i osmislio verbotonalni sistem koji se koristi na svim kontinentima! Osposobljavanje fonetičara rehabilitatora za rad počiva na njegovim postavkama verbotonalne metode za što se obrazuju već od samih početaka studija. Ovim zakonom zanemaruju se stručnjaci u području rehabilitacije sluha i slušanja poput fonetičara rehabilitatora koji temeljna znanja stječu u stručnim kolegijima poput audiotehnike, audiologije i spaciocepcije te slušnih poremećaja i metodike rehabilitacije slušanja. Profesori koji provode predavanja i</p>	Primljeno na znanje

	<p>ispite iz spomenutih kolegija su dr. med. spec. ORL i dr. med. spec. neurolozi koji ujedno provode i samu dijagnostiku u Poliklinici SUVAG i KBC Sestre milosrdnice tako da ako se sumnja u stručnost fonetičara rehabilitatora, sumnja se i u stručnost visoko obrazovanih ljudi koji ih podučavaju cijeli diplomski studij! Slušna percepcija je osnova za usvajanje jezika, a uho koje dobro ne sluša, ne može dobro ni reproducirati glasove. Fonetičari rehabilitatori svojim pristupom posebnu važnost stavljaju na povezanost govora i pokreta jer govoreni jezik ostvarujemo pokretima u prostoru, ali i na osnovne vrednote govornog jezika uz primjenu znanja stečenih iz fonetske korekcije. Dakle, rehabilitacijom slušanja ulazi se i u rehabilitaciju govora jer sluh i govor ne idu jedno bez drugog. Jezična djelatnost je puno širi fenomen i zbog toga su fonetičari rehabilitatori uvelike potrebni suradnici jer rehabilitacijski pristup treba biti TRANSIDISCIPLINARAN.</p>	
162	<p>KSENIJA HUNJEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, lako je svima jasno da se logopedi bave ljudskom komunikacijom, glasom, govorom itd., valja naglasiti da nisu jedini. Naime, fonetičari rehabilitatori srodna su struka i bave se rehabilitacijom slušanja i govora. Svi, a posebice fonetičari rehabilitatori i ostale srodne struke znaju da su slušanje i govor povezani te da ne idu jedno bez drugoga, odnosno da rehabilitacijom slušanja dolazi i do rehabilitacije govora. Isticanjem logopeda kao jedinih stručnjaka ovog područja dovodi se do zanemarivanja i isključivanja srodnih struka i njihovih diploma, znanja, kompetencija i prava na rad u području za koje su educirani. S obzirom na to da su u današnje vrijeme izrazito traženi stručnjaci u području rehabilitacije govora, ali i slušanja, trebalo bi uključiti i sve ostale srodne struke (npr. fonetičare rehabilitatore koji kroz rehabilitaciju slušanja svakako ulaze u područje govora) kako bi svako dijete ili odrasla osoba imala pravo na kvalitetnu pomoć. Ovakva isključivost više će dovesti do srozanja kvalitete usluge i pada broja zadovoljnih korisnika, odnosno ovakav zakon najviše će naštetiti potrebitima. Hvala!</p>	Primljeno na znanje
163	<p>VESNICA JANKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Ovaj tekst ukazuje na značaj logopedске intervencije, no istovremeno u potpunosti isključuje aktivnost srodnih struka, poput fonetičara rehabilitatora. Naglašava se uloga magistara logopedije kao jedinih stručnjaka za komunikacijske poremećaje, što je sasvim pogrešno tumačenje, a s druge strane se u potpunosti zanemaruje doprinos fonetičara rehabilitatora, koji također igraju ključnu ulogu u rehabilitaciji osoba s različitim jezičnim i komunikacijskim poteškoćama. S obzirom na rastuću potražnju za stručnjacima u ovom području, zakonodavna regulativa trebala bi uključivati sve relevantne struke, kako bi se osiguralo sveobuhvatno pristupanje potrebama pacijenata. Isključivost će na kraju najviše naštetiti onima potrebitima te ugroziti kvalitetu skrbi. Integracija svih srodnih struka u sustav rehabilitacije komunikacijskih i jezičnih poremećaja omogućila bi bolje zadovoljavanje</p>	Primljeno na znanje

	potreba osoba s prethodno navedenim poremećajima.	
164	<p>ANĐELA NIKOLIĆ MARGAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, polje interesa logopedije kao struke je također i polje interesa te djelovanja fonetike - smjer rehabilitacije slušanja i govora. Tu konkretno mislim na ljudsku komunikaciju, govor, glas i slušanje te sve ono što uz to polje ide. Naravno, svaka struka ima svoj pristup u spomenutim područjima i vrijedne doprinose. Iako preklapanja u interesima postoje, svaka je struka potrebna i dragocjena. Međutim, bilo bi neozbiljno reći da je to ISKLJUČIVO i JEDINO logopedsko ili fonetsko polje interesa jer se ljudskom komunikacijom, glasom, govorom i slušanjem bave i liječnici, specijalisti otorinolaringologije-subspecijalisti audiologije i fonijatrije, specijalisti neurologije i mnogi drugi stručnjaci bez kojih probir, prevencija, dijagnostika, terapija i rehabilitacija svih poteškoća u tom polju ne bi bile moguće. Drugim riječima, sasvim je jasno da je ovo uvijek bilo i uvijek će biti područje kojim se bave mnoge struke i svaka na svoj način doprinosi boljitku pacijenata. Naprosto nije moguće svojatati polje koje je toliko multidisciplinarno i interdisciplinarno. Zdravstvenoj zaštiti stanovništva, na koju se ovaj prijedlog zakona poziva, cilj je sveobuhvatni i temeljiti pristup svakom pacijentu te osiguravanje mišljenja, znanja i intervencije raznih stručnjaka kako bi se donijela odluka o najboljem putu oporavka za pacijenta. Stoga vas molim da ovaj zakon ne bude isključiv već da uzme u obzir sve one koji također sudjeluju u procesu dijagnostike, praćenja, rehabilitacije i prevencije poteškoća govora, slušanja i glasa već desetljećima. Tu posebno mislim na fonetičare rehabilitatore slušanja i govora kojima sama titula dovoljno govori o tome čime se bave. Svakome tko u svome fokusu ima pacijenta na prvome mjestu, ovo je potpuno jasna stvar, a vjerujem da nam je svima upravo rad za dobro korisnika naših usluga uvijek nit vodilja. Srdačan pozdrav, Anđela Nikolić Margan, mag.educ.phon.rehab. et mag.antroph.</p>	Primljeno na znanje
165	<p>VALENTINA PERIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Iako magistri logopedije igraju važnu ulogu u rehabilitaciji komunikacijskih poremećaja, tvrdnja da su jedini stručnjaci za područje stručnjaci za rad u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, jezika, govora, hranjenja, gutanja i slušanja nije točna te ne uzima u obzir značaj i doprinos drugih stručnjaka, poput magistra edukacije fonetičara rehabilitatora koji dolaze sa Odsjeka za fonetiku pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Fonetičari imaju specifične vještine i znanja koja se fokusiraju na audiologiju, analizu govora i rehabilitaciju slušanja, što ih čini vrijednim članovima tima u radu s djecom i odraslima s komunikacijskim poremećajima. Njihova sposobnost da rehabilitiraju slušne i jezične poremećaje dodatno doprinosi kvaliteti usluga. Osim toga, u rehabilitaciji komunikacijskih poremećaja, multidisciplinarni timovi su izrazito važni. Uključivanje različitih stručnjaka, poput fonetičara i edukacijskih</p>	Primljeno na znanje

	<p>rehabilitatora, omogućava holistički pristup koji može poboljšati rezultate terapije i zadovoljstvo pacijenata. Nadalje, fonetičari su osposobljeni za rad s različitim asistivnim tehnologijama i slušnim pomagalicama, što može značajno unaprijediti komunikaciju kod djece s teškoćama, pa tako i djece s autizmom. Njihovo znanje o primjeni ovih tehnologija može biti presudno za postizanje napretka u rehabilitaciji, stoga je timski rad važan za prepoznavanje i adresiranje kompleksnih potreba korisnika. Uklanjanjem uloge fonetičara, ali i drugih stručnjaka, te monopoliziranje uloge logopeda u ovom procesu, gubi se mogućnost multidisciplinarnе suradnje koja je presudna za sveobuhvatan pristup rehabilitaciji. Isto tako, tvrdnja da su poremećaji u području komunikacija kod osoba iz autističnog spektra isključivo u ingerenciji logopeda, također nije točna. Djeca s autizmom imaju različite potrebe koje zahtijevaju suradnju različitih stručnjaka (pa tako i fonetičara) kako bi se postigli optimalni rezultati.</p>	
166	<p>DARIJA KASALO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, pišem iz iskustva koje imam sa strukom fonetičara rehabilitatora. Prezadovoljna sam njihovim radom jer polaze od djetetovih mogućnosti, a ne njegovih nedostataka. Ne vidim problem u dijeljenju područja interesa srodnih struka i u tom smislu smatram ovaj prijedlog Zakona ograničavajućim, konkretno za korisnike jer im se tako smanjuju rehabilitacijske usluge i izbor znanja. Kao majka djeteta s komunikacijskim teškoćama, želim da moje dijete ima pravo izbora, da imamo pravo iscrpiti sve rehabilitacijske mogućnosti koje postoje. Znanje je tu da se dijeli!</p>	Primljeno na znanje
167	<p>UDRUGA ZA AUTIZAM I OSTALE NEURODIVERGENTNOSTI, SAMOZASTUPANJE I KULTURU RAZLIČITOSTI - ASK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Ispred Udruge za autizam ASK, koju čine samozastupnice i autistične osobe te roditelji autistične djece s različitim potrebama za podrškom, voljele bismo istaknuti simplifikaciju shvaćanja značenja "područje komunikacije" i izraziti zabrinutost tvrdnjom u navedenom članku prijedloga zakona: "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije." Magistri logopedije igraju ključnu ulogu u rješavanju nekih komunikacijskih poteškoća u autističnih osoba, ali uz druge stručnjake poput edukacijskih rehabilitatora, fonetičara rehabilitatora i radnih terapeuta – podrška pri rješavanju naših izazova u komunikaciji koji uključuju široki spektar komunikacijskih potreba i vještina ne možemo govoriti da pripada ISKLJUČIVO jednoj struci. Godine 2013., Američko psihijatrijsko udruženje (APA) objavilo je peto izdanje DSM-a (DSM-5). U njemu je navedeno da je za dijagnozu autizma potrebna prisutnost trajnih deficita u socijalnoj komunikaciji i socijalnoj interakciji u više različitih konteksta, koji se očituju kroz sljedeće: deficiti u socijalno-emocionalnoj uzajamnosti, u neverbalnim komunikacijskim</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>

	<p>ponašanjima koja se koriste za socijalnu interakciju, te u razvijanju, održavanju i razumijevanju odnosa. U DSM-5 komunikacijske poteškoće kod poremećaja iz spektra autizma (ASD) definirane su kao dio šire kategorije poteškoća u "socijalnoj komunikaciji i socijalnoj interakciji". Iz navedenog je razvidno da DSM-5 naglašava da "komunikacijski problemi" kod PSA-a nisu samo povezani s govornim i/ili jezičnim vještinama, već uključuju šire i dublje izazove u korištenju komunikacije u društvenim kontekstima. Također, komunikacijski izazovi kod autizma nisu ograničeni samo na govor. Alternativne metode komunikacije, poput sustava augmentativne i alternativne komunikacije (AAK) – od komunikacijskih ploča do uređaja za generiranje govora – ključni su alati za komunikaciju u negovorećih autističnih osoba. Magistri logopedije pomažu u implementaciji i korištenju AAK- kod autistične djece i osoba, ali i drugi stručnjaci, uključujući edukacijske rehabilitatore također sudjeluju u implementaciji tih alata i osiguravanju njihove učinkovitosti. Stoga, iako su logopedi ključni u rješavanju NEKIH komunikacijskih poteškoća kod autizma, naši izazovi u komunikaciji nisu takve prirode da su ograničeni ISKLJUČIVO na magistre logopedije. Sveobuhvatna podrška autističnoj djeci i autističnim osobama uključuje multidisciplinarni tim, različite vrste stručnjaka koji se bave širokim rasponom izazova s kojima se naša autistična zajednica i pojedinci suočavaju. Samo timski pristup osigurava da se podržavaju svi aspekti cjelovitog razvoja autističnog pojedinca. Slijedom svega što smo naveli, stajališta smo da bi za osobe s poremećajem iz spektra autizma bilo iznimno štetno i kontraproduktivno ako bi zakonski naši poremećaji iz područja komunikacije spadali ISKLJUČIVO u područje djelovanja magistra logopedije kako se navodi u tekstu nacrtu zakona.</p>	
168	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Godinama se ciljano provodi politika deficitarnosti profesije logopeda (mala kvota upisa na Odsjek logopedije na ERF), dok paralelno na FF na Odsjeku fonetike u istom broju imamo magistre fonetike koji se znanjem i strukom preklapaju u brojnim postupcima rehabilitacije. Uključivanjem fonetičara u odgojno obrazovne i socijalne ustanove, iako su i oni po klasifikaciji zdravstveni djelatnici, smanjila bi se deficitarnost. Naglašavam: logopedi ne mogu zamijeniti kompetencije fonetičara koje su presudne u rehabilitaciji osoba s oštećenim sluhom. Uz, to i onemogućavanje upisa na diplomski studij logopedije provostupnicima ili magistrima fonetike, također podupire navedenu deficitarnost iako imaju puno dodirnih točaka kako s profesorima, literaturom i kolegijima, a što je u konačnici suprotno načelima Bolonjskog procesa.</p>	Primljeno na znanje
169	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Netočna je tvrdna da su magisti logopedije JEDINI stručnjaci u rehabilitaciji patologije komunikacije glasa, jezika i govora. Rehabilitacija slušanja bitan je uvjet u rehabilitaciji glasa, govora i jezika a nju mogu cjelovito provoditi jedino fonetičari rehabilitatori. Sramotno je da se</p>	Primljeno na znanje

	njih ovim zakonom izostavlja (Ili je to jedan od ciljeva ovog zakona?)	
170	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Osim što se logopedi smatraju zdravstvenim djelatnicima, a logopedija zdravstvenom djelatnošću, logopedi imaju značajnu ulogu u predškolskim i školskim ustanovama, odnosno u odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama. Isključuje li se time dio logopeda koji radi u obrazovnim ustanovama i odgojno-obrazovnom sustavu?</p>	Primljeno na znanje
171	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>"Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima". Logopedi zaposleni u sustavu odgoja i obrazovanja pišu mišljenja, a ostali nalaze. Većina logopeda posjeduje standardizirane testove u školama i vrtićima, te su educirani za sva navedena područja rada (probir, prevencija, dijagnostika, pisanje nalaza i dg, (re)habilitacijski postupci. Omogućiti svima jednake uvjete neovisno u kojem sustavu rade.</p>	Primljeno na znanje
172	<p>MARIJANA JAVOROVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Poštovani, majka sam djevojke s teškim zamjedbenim oštećenjem sluha na oba uha, otkrivenim relativno kasno (1,5 dana starosti) zbog propusta probira sluha u bolnici. Iza moje kćeri i mene je 16 godina dug put rehabilitacije i zaista veliko iskustvo u radu s zagrebačkim i osječkim fonetičarima i logopedima. Potpuno je netočno reći da magistri logopedije jedini omogućavaju pružanje zdravstvene usluge na području rehabilitacije patologije komunikacije. Rehabilitacija slušanja ključan je preduvjet rehabilitaciji govora a nju mogu cjelovito provoditi jedino fonetičari. U našem, konkretnom slučaju logopedi nisu mogli isčitati nalaze niti provoditi postupke rehabilitacije slušanja dok te procese nisu postavili i provodili fonetičari. Činjenica je da se te dvije struke u brojnim postupcima rehabilitacije isprepliću ali logopedi ne mogu zamijeniti kompetencije fonetičara koje su presudne za rehabilitacijski postupak osoba s oštećenim sluhom zbog čega spomenuta konstatacija u prijedlogu Zakona nije točna.</p>	Primljeno na znanje
173	<p>MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Kako je ovo tekst zakona, poremećaji i njihova obilježja se ne mogu navoditi parcijalno (o autizmu samo dio obilježja, u</p>	Primljeno na znanje

	<p>opisu logopedске djelatnosti je izostavljeno čitanje i pisanje, a o traumatskim ozljedama mozga piše "logopedsku terapiju zbog poremećaja pragmatičke komponente jezika odnosno socijalne komunikacije te disfagije koje su jedno od glavnih obilježja". U zakon je bolje pisati općenito, nego navoditi pojedina obilježja zanemarujući sve ostalo jer se može postaviti pitanje tko će raditi s "ostalim obilježjima poremećaja" (npr. kod traumatskog oštećenja mozga: jezična proizvodnja, radno pamćenje, razumijevanje, fluentnost ovisno o mjestu oštećenja, ako logoped radi samo ovo gore navedeno).</p>	
174	<p>MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>S obzirom da je cijeli zakon pisan iz rakursa zdravstvene zaštite, znači li ova rečenica: "Područja rada (radna mjesta) magistara logopedije ne utječu na postupke logopeda koji su uvijek u funkciji prevencije, probira, dijagnostike (i posljedično pisanja nalaza i postavljanja dijagnoze) i terapije/(re)habilitacije osoba s verbalnim i/ili neverbalnim komunikacijskim poremećajima." da su svi logopedi zdravstveni radnici, neovisno o sustavu u kojem rade? Ako je to bila intencija, potrebno je to jasnije napisati. Ako nije, onda je važno jasno naznačiti koje su obaveze logopeda koji ne rade u zdravstvenom sustavu i kako se na njih ovaj zakon odnosi.</p>	Primljeno na znanje
175	<p>KRISTINA MANJKAS ŠTUHEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Što se tiče ovog dijela "Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije" nije točno da je komunikacija jedino glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma, a isto tako niti je to područje djelovanja i rada samo i isključivo logopeda, već edukacijskog rehabilitatora, psihologa, pedijatra, psihijatra, liječnika specijaliste prema utvrđenoj potrebi i tako dalje. Samo cjelovit pristup i interdisciplinarnost omogućuju kvalitetu podrške osobama i djeci s PSA.</p>	Primljeno na znanje
176	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>Navesti povećani broj djece s specifičnim teškoćama učenja, kao što je naveo prof. Mladen Heđever, te sve vrste teškoća s kojima se logopedi susreću u svom radu, te provode prevenciju, savjetovanje, probir, dijagnostiku i logopedsku terapiju. Ne mogu ne nabrojati samo poneke jer se time smanjuje opis rada logopeda, a važno je navesti u odnosu na druge stručnjake jer nam se domena rada često preklapa. Ovaj zakon bi to trebao regulirati, pa molim da se navede sve domene logopedskog rada s svim dobnim skupinama.</p>	Primljeno na znanje
177	<p>DORIA DUSPARA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ</p>	Primljeno na znanje

	<p>DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>"Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije." ispraviti u "Odstupanja na području komunikacije su jedno od glavnih obilježja poremećaja iz spektra autizma. Poticanje komunikacije u ovoj populaciji provode magistri logopedije, samostalno ili u suradnji s drugim stručnjakom kojemu je to u opisu zanimanja (npr. edukacijski rehabilitator)". Tri su glavna obilježja poremećaja iz spektra autizma-odstupanja na području ponašanja, socijalnih interakcija i komunikacije uz prisutne ograničene i repetitivne interese ili obrasce ponašanja ili aktivnosti. Osobe koje su na spektru autizma trebaju stručnu podršku i to je neupitno. Međutim, tvrditi da se komunikacijom kod ove populacije bave samo magistri logopedije nije ispravna. Prema HKO, propisani standard zanimanja za djelatnost edukacijske rehabilitacije na više mjesta definira da je zadaća edukacijskog rehabilitatora "Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, komunikacijskom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju" i "Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, komunikacije, socijalnih i emocionalnih vještina) za ciljanu populaciju." Kao što se može uočiti, područje komunikacije se tiče i ove struke. Također, edukacijski rehabilitatori, kao i logopedi, imaju pravo i obavezu stručno se usavršavati na području komunikacije, potpomognute komunikacije, IKT i ostalih metoda komunikacije, od kojih su najpoznatije vizualni sustavi komunikacije kao što su PECS i PODD. Smatram da je ta mogućnost veliko bogatstvo i od iznimnog značaja za poticanje i razvijanje vještina neverbalne i verbalne komunikacije kod svih s odstupanjima na ovom razvojnom području, što obuhvaća i osobe s autizmom.</p>	
178	<p>RAFAELA PLENTAJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI</p> <p>"Kao glavno obilježje poremećaja iz spektra autizma označava se upravo poremećaj u području komunikacije, što pripada u područje djelovanja isključivo magistara logopedije." Poštovani, tri su glavna obilježja poremećaja iz spektra autizma-odstupanja na području ponašanja, socijalnih interakcija i komunikacije uz prisutne ograničene i repetitivne interese ili obrasce ponašanja ili aktivnosti. Osobe koje su na spektru autizma trebaju stručnu podršku i to je neupitno. Međutim, tvrditi da se komunikacijom kod ove populacije bave samo magistri logopedije nije ispravna. Prema HKO, propisani standard zanimanja za djelatnost edukacijske rehabilitacije na više mjesta definira da je zadaća edukacijskog rehabilitatora "Objasniti odstupanja od tipičnog razvoja u motoričkom, senzornom, spoznajom, komunikacijskom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju" i "Kreirati i provesti procjenu razvojnih miljkaza, funkcioniranja i potreba za podrškom (na području motoričkog, senzornog i spoznajnog razvoja, učenja, komunikacije, socijalnih i emocionalnih vještina) za ciljanu populaciju." Kao što se može uočiti, područje komunikacije se tiče i ove struke. Također, edukacijski</p>	Primljeno na znanje

	<p>rehabilitatori, kao i logopedi, imaju pravo i obavezu stručno se usavršavati na području komunikacije, potpomognute komunikacije, IKT i ostalih metoda komunikacije, od kojih su najpoznatije vizualni sustavi komunikacije kao što su PECS i PODD. Smatram da je ta mogućnost veliko bogatstvo i od iznimnog značaja za poticanje i razvijanje vještina neverbalne i verbalne komunikacije kod svih s odstupanjima na ovom razvojnom području, što obuhvaća i osobe s autizmom. Smatram da bi u ocjeni stanja koja se ovdje navodi navedeni dio trebalo korigirati na način: "Odstupanja na području komunikacije su jedno od glavnih obilježja poremećaja iz spektra autizma. Poticanje komunikacije u ovoj populaciji provode magistri logopedije, samostalno ili u suradnji s drugim stručnjakom kojemu je to u opisu zanimanja (npr. edukacijski rehabilitator)". Lijepi pozdrav!</p>	
179	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1.</p> <p>Kako smo već naveli u uvodnim komentarima, iz predloženog stavka 1. proizlazi kako će se Zakonom uređivati samo dužnosti i odgovornosti sveučilišnih magistara logopedije, dok su sveučilišni prvostupnici (baccalaureus) logopedije (univ. bacc. logoped.) u potpunosti isključeni, pa se postavlja pitanje njihovog pristupa tržištu rada. Također, postavlja se pitanje kako će se postaviti razgraničenje u odnosu na obavljanje poslova drugih srodnih zanimanja koja ne koriste logopedsku dijagnostiku i logopedsku terapiju, a sudjeluju u dijagnostici i terapiji osoba s poremećajima kao što su poremećaji glasa, govora i jezika, čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti, s poremećajima slušanja te oštećenjima sluha, poremećajima hranjenja i gutanja, primjena orofacijalne miofunkcionalne terapije, primjena polisenzoričke stimulacije uključujući i kod osoba u poluvegetativnom stanju i minimalno svjesnom stanju, odabir protetičkih i drugih pomoćnih naprava za uspostavljanje i/ili poboljšanje kvalitete slušanja, glasa, govora i jezika, čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti, predlaganje individualiziranih postupaka odgojno-obrazovnog procesa, učenja i poučavanja i izradu individualiziranog kurikulumu te primjerenog načina ophođenja okoline s osobom kod koje su utvrđeni navedeni poremećaji. Stoga, predlažemo da se jasnijim i preciznijim određivanjem opsega primjene Zakona, omogućiti nastavak rada stručnjaka u drugim, logopedima srodnim zanimanjima koji već sada sudjeluju u dijagnostici i terapiji navedenih stanja.</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.</p> <p>U RH prvostupnik logopedije nema samostalnost u provođenju logopedске djelatnosti. Tržište rada u Republici Hrvatskoj ne prepoznajeni u sustavu zdravstva, socijalne skrbi ili odgoja I obrazovanja kompetencije prvostupnika jer on nema samostalnost u provođenju logopedске djelatnosti budući da tijekom trogodišnjeg studija nisu dostignuti ishodi učenja koji dovode do pune kvalifikacije. Po završetku prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije na Sveučilištu u Rijeci prvostupnik nema samostalnost u radu, tj. za stjecanje svih ishoda mora završiti diplomski studij (3+2). Po završetku prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultet prvostupnik također nema samostalnost u radu te je prijediplomski studij zamišljen kao priprema za diplomski studij (3+2). Na oba sveučilišta upis na diplomski studij logopedije uvjetovan je završetkom prijediplomskog sveučilišnog studija logopedije. Budući da tržište rada ne prepoznaje kompetencije prvostupnika jer nisu cjelovite i onemogućavaju mu samostalno provođenje logopedске djelatnosti pokazala se potreba za integriranim petogodišnjim sveučilišnim studijem logopedije.</p> <p>U planu oba studija je integrirani studij i u tom kontekstu su i pripreme u tijeku. Prije uvođenja bolonjskog procesa logopedija je imala integrirani četverogodišnji sveučilišni studij.</p>
180	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA Zakon o logopedskoj djelatnosti</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	<p>definira rad logopeda, stručnjaka koji su prema Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419) definirani kao "Stručnjaci u domeni poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja, te socijalne komunikacije. Profesionalnim djelovanjem logopeda/logopedinja obuhvaćeni su svi verbalni i neverbalni aspekti komunikacije i jezika povezani s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije. Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podržke/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja." Ova definicija proizlazi iz upisanih skupova kompetencija koji se temelje na obrazovanju logopeda. Logopedi su, dakle, obrazovani u SVIM navedenim područjima pa je logično da se ta područja navode u Zakonu o logopedskoj djelatnosti. Vrlo je lako, uvidom u planove i programe studija, kao i u Registar HKO-a, vidjeti koliko se obrazovanje logopeda od obrazovanja drugih struka razlikuje, uključujući pri tome specifične kolegije, a posebno stotine sati kliničkih vježbi i prakse (750 sati kliničkih vježbi, 480 sati prakse) koji u studijskim programima logopedije postoje, a u drugim programima ne postoje. Vrlo je važno u narednim inačicama razrade Zakona preoblikovati neke od isključivih formulacija, na što je već upozoreno u više komentara. No, također je važno razumjeti da stručnjaka u nekom području čini njegova osposobljenost, temeljena na obrazovanju te da prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti regulira rad logopeda, a ne drugih struka koje su im suradne. Logopedija je struka s jasno definiranim i u javnosti prepoznatim područjem djelovanja. Znanstveno je utemeljena i na temelju dosadašnjih rezultata istraživanja razvijeni su standardizirani testovi i osmišljene inovativne terapijske metode kojima se služe logopedi. Magistri logopedije u Hrvatskoj upotrebljavaju standardizirani dijagnostički logopedski instrumentarij. Time je značajno ubrzana diferencijalna dijagnostika i određivanje dijagnoze sukladno Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB), koja se primjenjuje u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske. To logopede jasno razlikuje od drugih struka koje takav instrumentarij i terapijske procedure nemaju. Iza prepoznatljivosti i objektivizacije logopedskog rada stoje desetljeća znanstvenog rada u području poremećaja socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja. Takav kontinuirani i plodni rad osigurava i mogućnost cjeloživotnog obrazovanja magistara logopedije, uključujući tu i mogućnost doktorskog studija, osiguravajući kontinuiranu kvalitetu rada. Ovim se prijedlogom Zakona želi očuvati takva kvaliteta, kako bi logopedija i dalje bila široko društveno prepoznata, a korisnici ostavili pravo na usluge logopeda koje osiguravaju stvarnu razinu podrške i pomoći u poremećajima socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja.</p>	
181	<p>VESNA KIRINIĆ PAPEŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1.</p>	Primljeno na znanje

	<p>HRVATSKA STRUKOVNA UDRUGA FONETIČARA (HSUF) Radi otklanjanja eventualnih pravnih nedoumica u budućoj primjeni Zakona predlažemo da se u članku 1. doda novi stavak 3. koji bi glasio: (3) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na obavljanje poslova drugih srodnih profesija: edukacijskih rehabilitatora, socijalnih pedagoga, psihologa, radnih terapeuta, fonetičara rehabilitatora i drugih. Ističemo da se prijedlogom ovoga Zakona ni na koji način ne smije ograničiti ili zabraniti pristup tržištu rada putem zapošljavanja ili obavljanja samostalne djelatnosti drugim strukama. Dakle, ovaj Zakon treba se primjenjivati samo na rad logopeda i osnivanje njihove strukovne komore bez ikakvih izravnih ili neizravnih učinaka na mogućnost rada i zapošljavanja stručnjaka srodnih profesija. Naglašavamo da su pojedini članovi Hrvatske strukovne udruge fonetičara već izloženi neprimjerenim pritiscima te iskazujemo zabrinutost da donošenje ovoga Zakona može intenzivirati navedene, zaista neprimjerene pritiske.</p>	
182	<p>ANTONIJA BLAŽI OSTOJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. Antonija Blaži Ostojić, magistra logopedije, doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, članica posebne radne skupine "Educational Standards & Common Training Framework Task Force" Europske asocijacije logopeda (ESLA) Želim jasno istaknuti da kao magistra logopedije i doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu te kao članica posebne radne skupine "Educational Standards & Common Training Framework Task Force" Europske asocijacije logopeda (ESLA), čiji je cilj formiranje i unaprjeđenje obrazovnih i kliničkih standarda i smjernica u logopediji u Europi, podržavam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti koji je od iznimne važnosti i javnog interesa za građane Republike Hrvatske. Zakon o logopedskoj djelatnosti kojom će se ista regulirati ključan je iz nekoliko razloga: Zakonska regulacija osigurava da samo kvalificirani, visokoobrazovani, kompetentni stručnjaci pružaju logopedске usluge (dakle, logopedi), što štiti korisnike od neadekvatnih ili neprofesionalnih pristupa procesu dijagnostike i/ili terapije. To osigurava visoke standarde skrbi, a samim time i bolje ishode. Drugim riječima, zakonska regulacija pomaže u sprječavanju nelegalnog ili nestručnog pružanja logopedskih usluga, a ukoliko ista izostane, značajno se može ugroziti napredak i kvaliteta života potrebitih. Upravo jasno definirani zakoni i standardi omogućuju održavanje kvalitete u pružanju logopedskih usluga. Logopedi moraju ispuniti određene obrazovne i stručne kriterije, što osigurava da dijagnostika i terapija koju pružaju odgovara znanstveno-stručnim smjernicama i najboljim praksama. Nadalje, zakonom propisane etičke smjernice i standardi pomažu u sprječavanju neetičkog ponašanja i osiguravaju da se logopedi pridržavaju najviših profesionalnih normi. Zakonska regulacija također daje legitimitet profesiji logopeda, čime se osigurava prepoznatljivost unutar zdravstvenog i drugih sustava, ali i samog društva. Time se omogućava bolje razumijevanje uloge logopeda i povećava svijest o važnosti njihovog rada u rehabilitaciji. Logopedska djelatnost je autonomna profesija, u kojoj je stručnjak svojim završenim fakultetskim obrazovanjem kompetentan za prevenciju, procjenu, dijagnostiku, savjetovanje, planiranje i pružanje intervencija za osobe s poremećajima</p>	Primljeno na znanje

	<p>komunikacije, jezika, govora, sluha, glasa i gutanja. Jasno je da logopedi blisko surađuju s drugim stručnjacima koji se također dotiču navedenog područja rada u specifičnom aspektu, a kako bismo osigurali holistički pristup našim korisnicima. Međutim, važno je razumijeti da se određene srodne struke dotiču (odnosno trebale bi se doticati) navedenih područja rada u onom omjeru koji je propisan definicijama njihovih struka i njihovim visokoobrazovnim programom (!). Profesija logopeda je neovisna od drugih profesija te zahtijeva poseban obrazovni program sa specifičnim kompetencijama koji je reguliran smjernicama na razini Europe i Sjedinjenih Američkih država kroz obvezujuće dokumente krovnih organizacija poput Europske asocijacije logopeda ESLA-e, Američke asocijacije logopeda ASHA-e te Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) kako bi se moglo raditi u ovom području. U prilog tome dostavljam poveznice na dokumente koji definiraju područje djelovanja logopeda, smjernice za etičke standarde i kontinuiran profesionalan razvoj, a koji su obvezujući za sve logopede na području Europske Unije, a i šire. Također, navedeni dokumenti jasno definiraju koji profil stručnjaka smije obavljati LOGOPEDSKU djelatnost. Poveznice: https://eslaeurope.eu/practice/ ; https://eslaeurope.eu/resources/ ; https://www.asha.org/policy/sp2016-00343/ Ono što još želim naglasiti- ovaj Zakon na način kako je napisan definira područje rada logopeda i uvjete za obavljanje isključivo logopedске djelatnosti te ni na koji način ne spominje niti obezvrjeđuje ili umanjuje značaj drugih struka, no postavlja jasne granice logopedске djelatnosti u odnosu na srodne struke. Upravo dosadašnje nepostojanje jasnih razgraničenja profila stručnjaka koji mogu pružati isključivo logopedsku djelatnost (a koji već postoje na razini Europe, Amerike i Australije), dovelo je do velikih problema i svaštarenja u pružanju usluga djeci i odraslim osobama s poremećajima komunikacije, jezika, govora, glasa, slušanja, gutanja i hranjenja u Republici Hrvatskoj.</p>	
183	<p>MATIJA BARTOL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. Hrvatska strukovna udruga fonetičara predlaže: Radi otklanjanja eventualnih pravnih nedoumica u budućoj primjeni Zakona predlažemo da se u članku 1. doda novi stavak 3. koji bi glasio: (3) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na obavljanje poslova drugih srodnih profesija: edukacijskih rehabilitatora, socijalnih pedagoga, psihologa, radnih terapeuta, fonetičara rehabilitatora i drugih. Ističemo da se prijedlogom ovoga Zakona ni na koji način ne smije ograničiti ili zabraniti pristup tržištu rada putem zapošljavanja ili obavljanja samostalne djelatnosti drugim strukama. Dakle, ovaj Zakon treba se primjenjivati samo na rad logopeda i osnivanje njihove strukovne komore bez ikakvih izravnih ili neizravnih učinaka na mogućnost rada i zapošljavanja stručnjaka srodnih profesija. Naglašavamo da su pojedini članovi Hrvatske strukovne udruge fonetičara već izloženi neprimjerenim pritiscima te iskazujemo zabrinutost da donošenje ovoga Zakona može intenzivirati navedene, zaista neprimjerene pritiske.</p>	Primljeno na znanje
184	<p>LUCIA PAULA DERANJA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. Potrebno je dodati i fonetičare rehabilitatore slušanja i govora pod odredbe ovoga Zakona s obzirom da su i oni</p>	Odbijeno Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.

	stručnjaci s navedenim znanjima, također magistri struke.	
185	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. Fonetika je znanost koja se bavi artikulacijskim svojstvima jezika, stoga fonetičar rehabilitator ima znanja za rehabilitaciju slušanja i govora, kao i ispravljanje artikulacijskih i drugih poteškoća u govoru i izgovoru.</p>	Primljeno na znanje
186	<p>MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 1. Članak 1. Nije mi jasno što se ovim Zakonom zapravo uređuje jer nisu obuhvaćeni sadržaji i organizacijski oblici obavljanja logopedске djelatnosti u svim resorima u kojima logopedi rade već samo u zdravstvenom sustavu i privatnoj praksi. Zakonom o logopedskoj djelatnosti trebale bi se urediti dužnosti i odgovornosti, ali i prava logopeda neovisno o resoru u kojem rade jer je logopedija interdisciplinarna u svojoj biti. U ovom nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti nisu riješena pitanja logopeda koji su zaposleni u sustavu obrazovanja, socijalne skrbi i u predškolskim ustanovama jer oni podliježu Zakonima i pravilnicima nadležnih ministarstava. To za sobom povlači niz problema (višestruko polaganje stručnih ispita u slučaju mijenjanja radnog mjesta, nejednaka opterećenost logopeda u pogledu broja korisnika i sati u neposrednom radu s korisnicima, zaduživanje logopeda poslovima koji nisu u djelokrugu rada logopeda, nejednaki koeficijenti za obračun plaće i nejednaka naknada za isti rad...). Naziv Zakon o logopedskoj djelatnosti upućuje na reguliranje logopedске djelatnosti za sve logopede, a u ovom Nacrtu Zakona o logopedskoj djelatnosti to nije vidljivo.</p>	Primljeno na znanje
187	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Imajući u vidu činjenicu da logopedi, osim u sustavu zdravstva, mogu raditi i u praksi rade i u sustavu odgoja i obrazovanja, znanosti, socijalne skrbi, unutar privatne prakse kao i institucijama lokalne zajednice i nevladina sektora, predlažemo doraditi odredbu članka 2. i proširiti pojmovnik kako bi i iz njega bilo razvidno da su logopedi i osobe koje su završile preddiplomski studij logopedije, diplomski studij logopedije, integrirani preddiplomski i diplomski studij logopedije ili mu je priznata inozemna stručna kvalifikacija za obavljanje regulirane profesije logoped u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima.</p>	Primljeno na znanje
188	<p>KSENIJA HUNJEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Poštovani, slažem se s kolegicom Lucijom Brezak te u nastavku u potpunosti prenosim njezin komentar. U zakonu je potrebno izbaciti "isključivo" što bi moglo ograničiti rad drugih struka kompetentnih u istom području djelovanja i navesti koje se struke podrazumijevaju kao sustručnjaci u okvirima svojih kompetencija. Ovo se velikim dijelom preklapa sa zanimanjem fonetičara, za kojeg se u standardu zanimanja u registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) pod šifrom 542 navode, među ostalim, sljedeći skupovi kompetencija: - Izrada slušnih i govornih fonetskih statusa: „Odrediti slušni status osobe na temelju funkcionalnih dijagnostičkih postupaka za procjenu sluha i slušanja. Samostalno opisati i klasificirati atipična govorna ostvarenja uključujući govorne pogreške i poremećaje, s obzirom na procjenu oštećenja sluha, normativne</p>	Primljeno na znanje

	<p>artikulacijske, akustičke i razvojne podatke hrvatskog govora. (...)“ - Planiranje individualnih i grupnih govornih i slušnih fonetskih vježbi: „Interpretirati govorni i slušni fonetski status pojedinca ili sudionika skupine i na temelju njega osmisliti fonetske vježbe. (...)“ - Izvođenje individualnih i grupnih fonetskih vježbi - Zaštita glasa: „(...) Savjetovati pojedince, skupine ili institucije različitih profila o načinima njege glasa i prevencije oštećenja. Provoditi individualne i grupne edukacije ili vježbe za zaštitu glasa. (...)“ Spomenuti standard zanimanja je naveden pod razinom HKO 7.1.sv odnosno pod razinom European Qualification Framework (EQF) 7, što je razina jednaka razini magistra logopedije. Štoviše, dopusnicu za izvođenje studija fonetike Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izdalo je isto Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa koje je izdalo dopusnice za studije logopedije na hrvatskim javnim sveučilištima, a sveučilišnu diplomu magistrima fonetike izdaje isto Sveučilište u Zagrebu koje izdaje sveučilišne diplome magistrima logopedije. U dopunskoj ispravi o diplomskom studiju fonetike, smjer rehabilitacija slušanja i govora, kao ishodi učenja navode se, među ostalim: - „razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja“ - „provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja“ - „preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu“ - „pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora“ - „pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili stranom jeziku“</p>	
189	<p>LUCIJA BREZAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. U zakonu je potrebno izbaciti "isključivo" što bi moglo ograničiti rad drugih struka kompetentnih u istom području djelovanja i navesti koje se struke podrazumijevaju kao sustručnjaci u okvirima svojih kompetencija. Ovo se velikim dijelom preklapa sa zanimanjem fonetičara, za kojeg se u standardu zanimanja u registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) pod šifrom 542 navode, među ostalim, sljedeći skupovi kompetencija: - Izrada slušnih i govornih fonetskih statusa: „Odrediti slušni status osobe na temelju funkcionalnih dijagnostičkih postupaka za procjenu sluha i slušanja. Samostalno opisati i klasificirati atipična govorna ostvarenja uključujući govorne pogreške i poremećaje, s obzirom na procjenu oštećenja sluha, normativne artikulacijske, akustičke i razvojne podatke hrvatskog govora. (...)“ - Planiranje individualnih i grupnih govornih i slušnih fonetskih vježbi: „Interpretirati govorni i slušni fonetski status pojedinca ili sudionika skupine i na temelju njega osmisliti fonetske vježbe. (...)“ - Izvođenje individualnih i grupnih fonetskih vježbi - Zaštita glasa: „(...) Savjetovati pojedince, skupine ili institucije različitih profila o načinima njege glasa i prevencije oštećenja. Provoditi individualne i grupne edukacije ili vježbe za zaštitu glasa. (...)“ Spomenuti standard zanimanja je naveden pod razinom HKO 7.1.sv odnosno pod razinom European Qualification Framework (EQF) 7, što je razina jednaka razini magistra logopedije. Štoviše, dopusnicu za izvođenje studija fonetike Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izdalo je isto Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa koje je izdalo dopusnice za studije logopedije na hrvatskim javnim sveučilištima, a sveučilišnu diplomu magistrima fonetike izdaje isto Sveučilište u Zagrebu koje izdaje sveučilišne diplome magistrima logopedije. U dopunskoj ispravi o diplomskom studiju fonetike, smjer rehabilitacija slušanja i govora, kao ishodi učenja navode se, među</p>	Primljeno na znanje

	<p>ostalim: - „razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja“ - „provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja“ - „preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu“ - „pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora“ - „pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili stranom jeziku“</p>	
190	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA Zakon o logopedskoj djelatnosti definira rad logopeda, stručnjaka koji su prema Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (https://hko.srce.hr/registar/standard-zanimanja /detalji/419) definirani kao "Stručnjaci u domeni poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, sluha i slušanja, hranjenja i gutanja, te socijalne komunikacije. Profesionalnim djelovanjem logopeda/logopedinja obuhvaćeni su svi verbalni i neverbalni aspekti komunikacije i jezika povezani s razumijevanjem i proizvodnjom oralnoga, pisanoga i znakovnoga jezika kao i neverbalne i potpomognute komunikacije. Logoped/logopedinja obavlja poslove prevencije, probira, trijaže, procjene i dijagnostike te intervencije (terapije/podrške/habilitacije/rehabilitacije), savjetovanja, osvještavanja, edukacije, superviziranja i mentoriranja, usmjeravanja/upućivanja drugim stručnjacima, profesionalnoga zastupanja korisnika i njihovih obitelji, suradnje s drugim stručnjacima, administriranja i rukovođenja, sudjeluje u stvaranju zakonske regulative povezane s profesijom, te provodi znanstvena i stručna istraživanja." Ova definicija proizlazi iz upisanih skupova kompetencija koji se temelje na obrazovanju logopeda. Logopedi su, dakle, obrazovani u SVIM navedenim područjima pa je logično da se ta područja navode u Zakonu o logopedskoj djelatnosti. Vrlo je lako, uvidom u planove i programe studija, kao i u Registar HKO-a, vidjeti koliko se obrazovanje logopeda od obrazovanja drugih struka razlikuje, uključujući pri tome specifične kolegije, a posebno stotine sati kliničkih vježbi i prakse (750 sati kliničkih vježbi, 480 sati prakse) koji u studijskim programima logopedije postoje, a u drugim programima ne postoje. Vrlo je važno u narednim inačicama razrade Zakona preoblikovati neke od isključivih formulacija, na što je već upozoreno u više komentara. No, također je važno razumjeti da stručnjaka u nekom području čini njegova osposobljenost, temeljena na obrazovanju te da prijedlog Zakona o logopedskoj djelatnosti regulira rad logopeda, a ne drugih struka koje su im suradne. Logopedija je struka s jasno definiranim i u javnosti prepoznatim područjem djelovanja. Znanstveno je utemeljena i na temelju dosadašnjih rezultata istraživanja razvijeni su standardizirani testovi i osmišljene inovativne terapijske metode kojima se služe logopedi. Magistri logopedije u Hrvatskoj upotrebljavaju standardizirani dijagnostički logopedski instrumentarij. Time je značajno ubrzana diferencijalna dijagnostika i određivanje dijagnoze sukladno Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB), koja se primjenjuje u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske. To logopede jasno razlikuje od drugih struka koje takav instrumentarij i terapijske procedure nemaju. Iza prepoznatljivosti i objektivizacije logopedskog rada stoje desetljeća znanstvenog rada u području poremećaja socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i</p>	Primljeno na znanje

	<p>pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja. Takav kontinuirani i plodni rad osigurava i mogućnost cjeloživotnog obrazovanja magistara logopedije, uključujući tu i mogućnost doktorskog studija, osiguravajući kontinuiranu kvalitetu rada. Ovim se prijedlogom Zakona želi očuvati takva kvaliteta, kako bi logopedija i dalje bila široko društveno prepoznata, a korisnici ostavili pravo na usluge logopeda koje osiguravaju stvarnu razinu podrške i pomoći u poremećajima socijalne komunikacije, glasa, govora, jezika, čitanja i pisanja, slušanja, hranjenja i gutanja.</p>	
191	<p>ANA BARUN KULIŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Nacrt prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti je potpuno ISKLJUČIV prema svim srodnim strukama koje sudjeluju u probiru, prevenciji, dijagnostici, terapiji te rehabilitaciji poteškoća u komunikaciji, glasu, sluhu, slušanju i govoru. Komunikacija, sluh i slušanje, glas, govor i jezik područja su zanimanja kako logopedске, tako i drugih srodnih struka poput edukacijskih rehabilitatora, fonetičara rehabilitatora, liječnika-specijalista otorinolaringologije/subspecijalista audiologije i fonijatrije, specijalista neurologije te mnogih drugih. Tvrdnja da su magistri logopedije jedini koji pružaju zdravstvenu uslugu na najvišem standardu kvalitete u području (re)habilitacije patologije komunikacije (verbalne i neverbalne), glasa, govora, sluha i slušanja je posve netočna. Skrećem pozornost zakonodavcu i javnosti da je prijedlogom Zakona o logopedskoj djelatnosti zanemarena INTERDISCIPLINARNOST područja, s kojom su sve spomenute struke i više nego dobro upoznate tijekom studija i rada. Ta riječ nam se kroz čitavi studij, svu literaturu, a danas i kroz rad čitavo vrijeme provlači.</p>	Primljeno na znanje
192	<p>ARNALDA DOBRIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Poštovani, sporno je ograničavanje preventivnih i savjetodavnih djelatnosti vezanih uz jezik, govor, glas itd. na rad isključivo logopeda jer je upravo ovo područje rada i fonetičara i logopeda i (komunikologa). Osim toga, rad na slušanju domena je fonetičara prema standardu zanimanja, ishodima učenja programa studija itd. dok je primarno područje rada logopeda govorna patologija. Upravo je sprega rada ova dva profila stručnjaka (uz niz drugih stručnjaka kroz cijeli proces rehabilitacije) temelj dobrih ishoda rehabilitacije slušanja i govora. Na temelju dugogodišnjeg rada na istraživanju slušanja i govora fonetičar je jednakopravan i neizostavan stručnjak u procesu rehabilitacije. Dijagnostika govornih i glasovnih sposobnosti, funkcionalna slušna dijagnostika te poremećaji glasa i govora domena je u kojoj je neophodna multidisciplinarni pristup različitih struka (fonetičari, logopedi, ORL audiolozi i fonijatri, psiholozi itd.). U pojedinim je aspektima ove dijagnostike (i rehabilitacije koja iz nje proizlazi) svojim znanjima dominantan fonetičar (slušanje) dok je u drugim aspektima (govor) upravo logoped onaj koji primarno određuje tijek rehabilitacije na temelju učinjene dijagnostike. Rad na glasu u estetskoj i patološkoj domeni također je područje rada fonetičara. Svime navedenime prijedlog Zakona u logopedskoj djelatnosti u suprotnosti je s navedenim u članku 155. Zakona zdravstvenoj zaštiti u kojoj se fonetičar navodi kao jedan u nizu stručnjaka koji rade u gore spomenutim interdisciplinarnim područjima preventivnih, dijagnostičkih i savjetodavnih djelatnosti vezanih uz jezik, govor i slušanje.</p>	Primljeno na znanje

193	<p>IRENA BILIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Pozdravljam inicijativu Ministarstva zdravstva i radne skupine za konačno zakonsko reguliranje logopedije kao struke koja se u zadnjih deset godina značajno unaprijedila na svim poljima i postala neizostavan dionik polivalentne zdravstvene skrbi. Izazovi zdravstva 21. stoljeća su izazovi koji prate i logopediju, te se ona kao takva, bez jasnih zakonskih regulativa, ne može kvalitetno razvijati i držati korak sa suvremenim zahtjevima složene kliničke prakse. Svjedoci smo porastu ne samo komunikacijsko-jezično-govornih poremećaja, već i poremećaja glasa i gutanja gdje se usko isprepleću složene logopedске dijagnostičko-terapijske metode s anatomsko-funkcionalnim odstupanjima gdje je od izuzetne važnosti kontinuirana edukacija koja bi se konačno regulirala kroz rad Komore. Vjerujem da će se uspostavom Komore regulirati kvaliteta rada/cjeloživotna izobrazba logopeda uz poboljšanje uvjeta logopeda na tržištu rada.</p>	Primljeno na znanje
194	<p>VJEKOSLAVA SOŠIĆ ŽUŽA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Kao gluha osoba želim istaknuti da se zakonom MORAJU OBUHVATITI I FONETIČARI REHABILITATORI, a Zakon tada ne bi u nazivu imao "logopedsku djelatnost" već možda rad stručnjaka u rehabilitaciji slušanja, glasa i govora npr.</p>	Primljeno na znanje
195	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski Fakultet, PROČELNICA. U članku se dobro opisuje širok raspon rada logopeda (za taj su širok raspon rada logopedi obrazovani cjelovitim studijem s prikladnim kolegijima, velikim brojem kliničkih vježbi te stručne prakse u različitim ustanovama), ali ne bi bilo loše razmisliti o tome da se doda u raspon logopedskog djelovanja i izrada dijagnostičkih i terapijskih materijala. Ovo je posebno važno zbog toga što nema puno struka koje u dijagnostici mogu upotrebljavati standardizirane testove te polažu puno truda u uspostavu znanstveno utemeljenih terapijskih postupaka, a do toga se došlo dugogodišnjim trudom. U budućnosti sigurno će se još više rada posvetiti tome pa bi bilo dobro definirati i taj aspekt rada kao logopedsku djelatnost.</p>	Primljeno na znanje
196	<p>LUCIJA BREZAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Ovime se izostavljaju magistri edukacije fonetičari rehabilitatori koji su osposobljeni za provođenje funkcionalne dijagnostike slušanja, rehabilitacije sluha i slušanja, koji provode preoperacijsku i poslijeoperacijsku rehabilitaciju djece s ugrađenom umjetnom pužnicom. Također na temelju znanja iz audiotehnike, psihoakustike, akustičke fonetike te akustičke analize sudjeluju kako i sam članak kaže u "odabiru protetičkih i drugih pomoćnih naprava za uspostavljanje i/ili poboljšanje kvalitete slušanja, glasa, govora i jezika". Uz sve to na temelju didaktičkih predmeta poput psihologije odgoja i obrazovanja, sustavne pedagogije i same didaktike osposobljeni su za savjetodavni rad i pristup samom djetetu i njegovom roditelju.</p>	Primljeno na znanje
197	<p>DORA PENZAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ</p>	Primljeno na znanje

DJELATNOSTI, Članak 2.

Potrebno je jasno istaknuti da pravo logopeda na obavljanje logopedске djelatnosti koje proizlazi iz članka 4. ovog nacrtа Zakona o logopedској djelatnosti, kao i uvjeti koji su navedeni u članku 5., ne isključuju pravo drugih stručnjaka na obavljanje srodnih djelatnosti koje se s logopedskom djelatnosti preklapaju na određenim područjima. Konkretno, u stavku 1. ovog članka među ostalim navodi se da logopedска djelatnost obuhvaća „utvrđivanje komunikacijskih, jezičnih, govornih i glasovnih sposobnosti i potencijala pojedinca, (...) procjena potrebe rehabilitacije slušanja, (...) procjena komunikacijskih poremećaja te poremećaja glasa, jezika i govora, (...) procjena kvalitete glasa, procjena složenih komunikacijskih potreba, (...)“, kao i primjenu „specijaliziranih metoda i postupaka individualnog ili grupnog rada i provođenje istih uživo i radom na daljinu – telerehabilitacija s djecom i/ili odraslim osobama s poremećajima socijalne komunikacije, poremećajima glasa, govora i jezika, (...) s poremećajima slušanja te oštećenjima sluha, (...) odabir protetičkih i drugih pomoćnih naprava za uspostavljanje i/ili poboljšanje kvalitete slušanja, glasa, govora i jezika, (...) predlaganje individualiziranih postupaka odgojno-obrazovnog procesa, učenja i poučavanja i izradu individualiziranog kurikuluma te primjerenog načina ophođenja okoline s osobom kod koje su utvrđeni navedeni poremećaji; (...) savjetovanje obitelji i zajednice korisnika (...)“. Ovo se dobrim dijelom preklapa sa zanimanjem fonetičara, za kojeg se u standardu zanimanja u registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) pod šifrom 542 navode, među ostalim, sljedeći skupovi kompetencija: - Izrada slušnih i govornih fonetskih statusa: „Odrediti slušni status osobe na temelju funkcionalnih dijagnostičkih postupaka za procjenu sluha i slušanja. Samostalno opisati i klasificirati atipična govorna ostvarenja uključujući govorne pogreške i poremećaje, s obzirom na procjenu oštećenja sluha, normativne artikulacijske, akustičke i razvojne podatke hrvatskog govora. (...)“ - Planiranje individualnih i grupnih govornih i slušnih fonetskih vježbi: „Interpretirati govorni i slušni fonetski status pojedinca ili sudionika skupine i na temelju njega osmisliti fonetske vježbe. (...)“ - Izvođenje individualnih i grupnih fonetskih vježbi - Zaštita glasa: „(...) Savjetovati pojedince, skupine ili institucije različitih profila o načinima njege glasa i prevencije oštećenja. Provoditi individualne i grupne edukacije ili vježbe za zaštitu glasa. (...)“ Spomenuti standard zanimanja je naveden pod razinom HKO 7.1.sv odnosno pod razinom European Qualification Framework (EQF) 7, što je razina jednaka razini magistra logopedije. Štoviše, dopusnicu za izvođenje studija fonetike Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izdalo je isto Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa koje je izdalo dopusnice za studije logopedije na hrvatskim javnim sveučilištima, a sveučilišnu diplomu magistrima fonetike izdaje isto Sveučilište u Zagrebu koje izdaje sveučilišne diplome magistrima logopedije. U dopunskoj ispravi o diplomskom studiju fonetike, smjer rehabilitacija slušanja i govora, kao ishodi učenja navode se, među ostalim: - „razlikovati suvremene klasifikacije govorno-jezičnih poremećaja i analizirati različite vrste odstupanja od urednog govorno-jezičnog razvoja“, - „provoditi funkcionalnu dijagnostiku sluha i slušanja“, - „preporučiti izbor određenih slušnih pomagala i pratiti njihovu uporabu“, - „pripremiti i provoditi program rehabilitacije slušanja i govora“, - „pripremiti, provesti i evaluirati postupak fonetske korekcije u materinskom ili stranom jeziku“. Ako se u konačni tekst Zakona o logopedској djelatnosti prihvati

	<p>ovakva nejasna formulacija, magistre fonetike, čija je stručnost na jednakoj razini magistrima logopedije i čiju stručnost garantiraju iste institucije u Republici Hrvatskoj, potencijalno bi se stavilo u položaj kojim bi im se otežao ili čak onemogućio rad na području svoje struke. Osim što bi to moglo naškoditi fonetičarima kao provoditeljima dijagnostike i rehabilitacije, takav tretman struka u širokoj lepezi potreba djece i odraslih s poremećajima u govoru, jeziku, slušanju i glasu mogao bi i korisnicima terapije onemogućiti pristup svim metodama i terapeutima koji bi im bili potrebni i koji bi im mogli omogućiti optimalnu terapiju interdisciplinarnom suradnjom.</p>	
198	<p>DAMIR PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Ovim tekstom se izostavlja i slijepo zanemaruje rad fonetičara rehabilitatora. Reći da je ovo područje kojim se bave isključivo logopedi je potpuno neupućena izjava zbog koje ispašta krajnji korisnik, kojemu su potencijalno potrebne usluge fonetičara rehabilitatora. Dakako, logopedija i fonetika dijele dio područja djelovanja, ali baš iz tog razloga je potrebno kranjim korisnicima osigurati pristup svim mogućim resursima u dijagnostici i rehabilitaciji govora, slušanja, glasa i svega ostalog što takve struke obuhvaćaju.</p>	Primljeno na znanje
199	<p>LUCIA PAULA DERANJA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Multidisciplinarnost i suradnja u istim područjima interesa više struka na dobrobit su krajnjeg korisnika, kao i stručnjaka u tom području za razvoj novih metoda rada i dijagnostike unutar svake djelatnosti. S obzirom na sve veći broj djece i osoba s poteškoćama u razvoju slušanja, govora, jezika, komunikacije te svih poremećaja unutar ovih kategorija, nužno je osigurati roditeljima i djeci mogućnost multidisciplinarnog i interdisciplinarnog pristupa. Ovdje je stoga važno navesti i fonetičara rehabilitatora kao jednog od stručnjaka koji se bavi ovim područjem djelovanja.</p>	Primljeno na znanje
200	<p>ANĐELA NIKOLIĆ MARGAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Poštovani, Polje interesa logopedije kao struke je također i polje interesa te djelovanja fonetike - smjer rehabilitacije slušanja i govora. Tu konkretno mislim na ljudsku komunikaciju, govor, glas i slušanje te sve ono što uz to polje ide. Naravno, svaka struka ima svoj pristup u spomenutim područjima i vrijedne doprinose. Iako preklapanja u interesima postoje, svaka je struka potrebna i dragocjena. Međutim, bilo bi neozbiljno reći da je to ISKLJUČIVO i JEDINO logopedsko ili fonetsko polje interesa jer se ljudskom komunikacijom, glasom, govorom i slušanjem bave i liječnici, specijalisti otorinolaringologije-subspecijalisti audiologije i fonijatrije, specijalisti neurologije i mnogi drugi stručnjaci bez kojih probir, prevencija, dijagnostika, terapija i rehabilitacija svih poteškoća u tom polju ne bi bile moguće. Drugim riječima, sasvim je jasno da je ovo uvijek bilo i uvijek će biti područje kojim se bave mnoge struke i svaka na svoj način doprinosi boljitku pacijenata. Naprosto nije moguće svojatati polje koje je toliko multidisciplinarno i interdisciplinarno. Zdravstvenoj zaštiti stanovništva, na koju se ovaj prijedlog zakona poziva, cilj je sveobuhvatni i temeljiti pristup svakom pacijentu te osiguravanje mišljenja, znanja i intervencije raznih stručnjaka kako bi se donijela odluka o najboljem putu oporavka za pacijenta. Stoga vas molim da ovaj zakon</p>	Primljeno na znanje

	<p>ne bude isključiv već da uzme u obzir sve one koji također sudjeluju u procesu dijagnostike, praćenja, rehabilitacije i prevencije poteškoća govora, slušanja i glasa već desetljećima. Tu posebno mislim na fonetičare rehabilitatore slušanja i govora kojima sama titula dovoljno govori o tome čime se bave. Svakome tko u svome fokusu ima pacijenta na prvome mjestu, ovo je potpuno jasna stvar, a vjerujem da nam je svima upravo rad za dobro korisnika naših usluga uvijek nit vodilja. Srdačan pozdrav, Anđela Nikolić Margan, mag.educ.phon.rehab. et mag.antroph.</p>	
201	<p>VALENTINA PERIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Dok je uloga magistara logopedije u prevenciji, probiru i savjetodavnom radu od iznimne važnosti, važno je naglasiti da ovaj aspekt rada nije isključiv samo za njih. Magistri edukacije fonetičari rehabilitatori također imaju ključnu ulogu u ovim aktivnostima, posebno u kontekstu slušnih i komunikacijskih poremećaja. Stoga je važno da prijedlog zakona jasno naglasi multidisciplinarnu prirodu rada u rehabilitaciji komunikacijskih poremećaja, uključujući doprinose svih relevantnih stručnjaka. Time će se osigurati optimalna skrb i podrška za sve korisnike.</p>	Primljeno na znanje
202	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Nadopuna članka 2c) Logopedska terapija odnosi se i na poboljšanje komunikacijskih i glasovnih vještina i učinkovitosti (primjerice rad na usvajanju pravilnog naglaska i prozodije riječi, korekcija izgovora, podizanje kvalitete glasa kod vokalnih profesionalaca, rad s osobama iz dvojezičnih sredina, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaj ritma i tempa govora.</p>	Primljeno na znanje
203	<p>VEDRANA KOMAZEC JURIČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 2. Logopedska djelatnost, osim prevencije, dijagnostike, terapije, protetike, savjetodavnog rada i edukacije, obuhvaća i znanstvena istraživanja te razvoj novih metoda i postupaka. Ova komponenta je ključna jer omogućuje unapređenje postojećih pristupa u tretmanu poremećaja komunikacije, govora, jezika te ostalih spomenutih poremećaja. Kroz istraživanja, logopedi mogu utemeljiti nove terapijske tehnike, evaluirati njihovu učinkovitost i prilagoditi ih specifičnim potrebama pacijenata. Time se kontinuirano podiže kvaliteta logopedске prakse, što osigurava da se koristi najučinkovitije moguće metode u radu s korisnicima.</p>	Primljeno na znanje
204	<p>BLAŽENKA BROZOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. Doc.dr.sc. Blaženka Brozović, Odsjek za logopediju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Članica Upravnoga odbora Europske udruge logopeda - European Speech and Language Therapy Association - ESLA Logopedija je međunarodno priznata ZDRAVSTVENA profesija, sa stogodišnjom tradicijom, što je jasno vidljivo i iz usklađenih međunarodnih klasifikacija zanimanja. 1) ISCO –08 (Health Professionals ISCO-08 code 22 (2266 Audiologists and Speech Therapists)) https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dqreports/@dcomm/@publ/documents/p</p>	Primljeno na znanje

ublication/wcms_172572.pdf 2) WHO International Classification of the Health workers (Health Professionals code 22 (Audiologists and Speech Therapists- code 2266)) https://cdn.who.int/media/docs/default-source/health-workforce/dek/classifying-health-workers.pdf?sfvrsn=7b7a472d_3&download=true 3) ESCO – European classification of occupations (22-Health professionals; 2266.2 Audiologist and speech therapist/ Speech and Language Therapist) <https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation?uri=http%3A%2F%2Fdata.europa.eu%2Fesco%2Foccupation%2F8021f3a2-e3de-43c0-b366-075da74dc5b7#overlayspin> 4) ESLA- European Speech and Language Therapy Association-Professional Profile <https://eslaeurope.eu/wp-content/uploads/2024/03/ESLA-Professional-Profile-2019.pdf> Područje djelovanja logopeda jasno je i ujednačeno definirano u cijelome svijetu pa nema preklapanja s drugim zdravstvenim strukama. Pružati logopedsku uslugu smije isključivo stručnjak koji je završio obrazovanje za logopeda (prema međunarodnim klasifikacijama zanimanja i prema regulaciji Europske udruge logopeda ESLA (4), čime se zakonski štiti pravo pacijenta na kvalitetnu i profesionalnu logopedsku skrb. Tvrdnje fonetičara navedene u sklopu ovoga e-savjetovanja neargumentirane su i nepotkrijepljene međunarodno priznatim dokumentima. Temeljna klasifikacija zanimanja ne poznaje zanimanje fonetičar (ISCO-08) te ga isto tako ne poznaje WHO klasifikacija zdravstvenih radnika, no navedene klasifikacije jako dobro prepoznaju logopedsku profesiju (eng. speech and language therapist/ speech and language pathologist/speech pathologist / speech therapist and audiologist, i ostale inačice nazivlja). Prema ISCO-08 klasifikaciji, profesija lingvist (profesija fonetika ne postoji) klasificira se u podskupinu „Legal, Social and Cultural Professionals“ (ISCO-08, Sub-major Group 26). Kao struka humanističkoga usmjerenja (lingvistika/fonetika), nigdje u zapadnim zemljama s reguliranim zdravstvenim sustavima nema pristup niti zdravstvenome sustavu, niti pacijentima. Pristup pacijentima isključivo imaju jasno definirane profesije s međunarodno priznatim područjem djelovanja, a jedna od njih je i logopedija koja se bavi prevencijom, dijagnostikom i terapijom. Logopedija je samostalna profesija kojoj niti jedna druga profesija nije nadređena u smislu preskribiranja ili superviziranja, a logopedi samostalno donose kliničke zaključke temeljem vlastitoga profesionalnoga kritičkoga i na znanstvenim dokazima utemeljenoga (tzv. evidence-based) kliničkoga prosuđivanja (4). Osobe sa zdravstvenim teškoćama pripadaju kategoriji posebno osjetljivih skupina koje zakonski trebaju biti zaštićene od neprofesionalne, neujednačene i nekvalitetne skrbi, a regulacija profesije (u ovome slučaju logopedske) omogućuje aktiviranje zaštitnih mehanizama. Ovaj je prijedlog zakona oblikovan u skladu s međunarodnim klasifikacijama zanimanja te WHO klasifikacijom zdravstvenih profesija te je usklađen s temeljnim smjernicama priznatih međunarodnih logopedskih organizacija, od krovne Europske udruge logopeda-European Speech and Language Therapy Association - ESLA, te ostalih iznimno cijenjenih međunarodnih logopedskih udruga (Royal College of Speech and Language Therapists-RCSLT; American Speech and Language Hearing Association-ASHA, Speech-Language & Audiology Canada-SAC; Speech Pathology Australia, New Zealand Speech-Language Therapist's Association, i ostalih. Ovaj je zakon iznimno važan, kako za struku, tako i za državu, ali još više za sve korisnike logopedskih usluga,

	neovisno o tome u kojem sustavu (obrazovnom, zdravstvenom, socijalnom, itd.) logopedске usluge primaju.	
205	<p>BRANKO SINKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3.</p> <p>Podrška zakonu! Iznimno važna i deficitarna zdravstvena profesija koju manje-više svi nekada zatrebamo. Bez zakonske regulacije ostavlja se prostor nestručnim i nelogopedskim uslugama koje se nerijetko nude umjesto logopedskih. Bravo za Ministarstvo zdravstva i za logopede. Meni su pomogli.</p>	Primljeno na znanje
206	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3.</p> <p>U stavku 1. navedenog članka je propisano da je logopedска djelatnost zdravstvena djelatnost koju obavljaju magistri logopedije na svim razinama zdravstvene zaštite. Međutim, u članku 155. stavku 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti izričito je navedeno kako se zdravstveni radnici obrazuju na medicinskom, dentalnom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te drugom visokom učilištu koje izvodi studijski program za zdravstveno zanimanje, kao i na učilištu te srednjim strukovnim školama koje imaju rješenje nadležnog Ministarstva o odobrenju za izvođenje pojedinog nastavnog plana i programa obrazovanja/strukovnog kurikuluma koji je razvrstan u obrazovni sektor u području zdravstva. Tek u nastavku teksta stavka 1. navodi se kako se zdravstvenim radnicima smatraju i logopedi ako obavljaju zdravstvenu djelatnost u procesu dijagnostike i liječenja, čime su stvorene pretpostavke i za osiguravanje jednakih plaća za rad jednake vrijednosti u sustavu zdravstva. S druge strane, Pravilnikom o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama (NN, br. 3/24) logopedija svrstana među društvene znanosti. Također, i Prema navedenom, proizlazi kako svi ostali logopedi koji poslove obavljaju u području odgoja, obrazovanja i znanosti, socijalne skrbi ili privatne prakse, i kao takvi su izvan sustava zdravstvene zaštite, nisu zdravstveni radnici. Suprotno od navedenog, iz stipulacije članka 3. proizlazi da se logopedска djelatnost obavlja isključivo u sustavu zdravstvene zaštite, što ne odgovara stvarnom stanju obzirom na logopede koji nisu zaposleni u sustavu zdravstva. S obzirom na to da iz zakonskih odredaba nije jasno primjenjuje li se on samo na logopede zaposlene u sustavu zdravstva ili i na one koji rade u okviru sustava odgoja, obrazovanja i znanosti, socijalne skrbi, privatne prakse izvan sustava zdravstvene zaštite, u institucijama lokalne zajednice i nevladina sektora, i tamo obavljaju poslove vezane uz prevenciju, probir i savjetodavni rad, logopedску dijagnostiku i logopedску terapiju, članak 3. stavak 1. prijedloga Zakona potrebno je uskladiti s člankom 155. Zakona o zdravstvenoj zaštiti te s Pravilnikom o znanstvenim i interdisciplinarnim područjima, poljima i granama te umjetničkom području, poljima i granama. Radi izbjegavanja mogućih nedoumica njime je potrebno jasno propisati odnosi li se on na cjelokupnu logopedску djelatnost koja se osim na svim razinama zdravstvene zaštite u okviru sustavu zdravstva, obavlja i u okviru sustava odgoja i obrazovanja, znanosti, socijalne skrbi, unutar privatne prakse kao i institucijama lokalne zajednice i nevladina sektora. Također smatramo da je, ukoliko se Zakon donosi zato da bi logopedска djelatnost dobila status regulirane profesije, njime potrebno urediti i eventualni institut vježbeništva i stručnog ispita logopeda,</p>	Primljeno na znanje

	te u skladu s time korigirati i sve ostale odredbe Zakona kako bi iz njih bilo neupitno jasno na koga se sve primjenjuje.	
207	KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. Mišljenja sam, kako bi ovim Zakonom trebalo definirati kompetencije logopeda koji rade u školama, vrtićima, socijali pa i udrugama. Npr. Provodi li logoped u školi ili vrtiću i dijagnostiku, osim terapije?	Primljeno na znanje
208	VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. Logoped ne može biti zdravstveni djelatnik, logopedija nije zdravstvena disciplina. Logoped može jedino biti djelatnik zaposlen u zdravstvu, treba poznavati hrvatski jezik i razlučiti razliku!!!	Primljeno na znanje
209	VEDRANA KOMAZEC JURIČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. (3) Logopedska djelatnost obuhvaća: prevenciju, probir i savjetodavni rad logopedsku dijagnostiku logopedsku terapiju i savjetovanje evaluaciju terapijskog rada znanstvena istraživanja razvoj novih metoda i tehnika	Primljeno na znanje
210	MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. Članak 3 stavak 2 Nejasno je na što se misli pod "na svim razinama zdravstvene zaštite". Misli li se na na obavljanje logopedске djelatnosti samo u sustavu zdravstva (primarna, sekundarna..)?	Primljeno na znanje
211	MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 3. Članak 3 stavak 1 Ako je logopedija zdravstvena djelatnost, a logoped zdravstveni djelatnik onda logoped treba imati isti status zdravstvenog djelatnika (obveze, dužnosti, prava, nakanadu) i u sustavu odgoja i obrazovanja i u sustavu socijalne skrbi što bi za sobom trebalo povući mijenjanje Zakona i pravlnika nadležnih ministarstava tih sustava.	Primljeno na znanje
212	PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. Članak 4. i 5. Kako je navedeno i u uvodnim komentarima, te vezano uz članke 1. i 3., Zakonom bi također trebalo urediti ovlasti i granice obavljanja logopedске djelatnosti koju mogu obavljati prvostupnici logopedije. Kako je propisano člankom 7. Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru, kvalifikacije stečene završetkom preddiplomskim studija smještavaju se na razinu 6. st. i 6. sv. koje predstavljaju cjelovitu kvalifikaciju, s čime u skladu i prvostupnici logopedije moraju imati pristup tržištu rada u logopedskoj djelatnosti.	Primljeno na znanje Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.
213	ADELA PARAĆ KUKEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. Smatram neophodnim u zakon staviti obvezu supervizije logopeda mentora tijekom nužnog pripravničkog staža u trajanju najmanje godinu dana. Svrha istog je ne samo stjecanje potrebnog iskustvenog znanja u praktičnom radu pripravnika, već i u stjecanju vještine u širem okviru logopedskog rada. (Primjerice; učiti kako komunicirati s okolinom klijenta/pacijenta, osluškivanje društvenih obilježja	Primljeno na znanje

	iz kojih pojedinac dolazi, permanentna dinamička i fleksibilna prilagodba načina rada, kako se nositi sa nenadanim okolnostima tijekom provedbe logopedskih aktivnosti i kako na primjeren način na njih odgovoriti.)	
214	<p>KRISTINA BAŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. Smatram da je neophodno dodati obvezu pripravničkog staža od godine dana, bez obzira na mjesto rada, radi zaštite i samih korisnika usluga, ali i mladih logopeda koji tek počinju raditi. U pomagačkim zanimanjem neophodno je vodstvo mentora, pa tako i u ovom.</p>	Primljeno na znanje
215	<p>MARTINA STARČEVIĆ PERICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. U Zakon je neophodno staviti obvezu pripravničkog staža u trajanju od najmanje godinu dana koji će biti pod vodstvom mentora logopeda te jasno definirati njegovu provedbu. Stečena diploma magistra logopedije nije dovoljna za samostalno obavljanje logopedске djelatnosti.</p>	Primljeno na znanje
216	<p>KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. Bez obzira na stečenu diplomu magistra logopedije, logoped početnik nije kompetentan za samostalno obavljanje logopedске djelatnosti, stoga smatram nužnim da u Zakon uđe obveza pripravničkog staža od godine dana pod vodstvom iskusnog mentora logopeda, kako za logopeda početnika u ustanovi, tako i za logopeda početnika u bilo kojoj pravnoj osobi ili privatnoj praksi.</p>	Primljeno na znanje
217	<p>ANTONIJA BLAŽI OSTOJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 4. Antonija Blaži Ostojić, magistra logopedije, doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu, članica posebne radne skupine "Educational standards & Common Training Framework" Europske Asocijacije Logopeda (ESLA) Kao magistra logopedije sa sada 7-godišnjim radnim iskustvom, moram istaknuti da me je studij logopedije na ERF_u, Sveučilišta u Zagrebu teorijski izvrsno pripremio za rad u području logopedije, no naglašavam da sam sigurnost i potpunu kompetenciju za samostalan rad stekla tek nakon minimalno godine dana rada u kliničkom radu i pod mentorstvom iskusnijih kolegica mag. logopeda. Stoga, iako potpuno podržavam donošenje ovog Zakona u predloženom obliku, mišljenja sam da bi svakom mladom logopedu bio potreban jednogodišnji pripravnički staž koji bi zaštitio , u prvom redu njega od mogućnosti da učini neki profesionalni propust ili pogrešku, a zatim i krajnjeg korisnika koji ima pravo na maksimalno kvalitetnu uslugu maksimalno kompetentnog stručnjaka.</p>	Primljeno na znanje
218	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 5. Radi preglednosti zakonskih odredbi, odredbu stavka 2. članka 5. predlaže se integrirati u tekst stavka 1. alineje 2. tako da glasi: - „znanje hrvatskog jezika u govoru i pismu na minimalnoj razini C2“. Vezano uz stavak 3. napominjemo da je Zakon o strancima pravno obvezujući propis i dio pravnog poretka RH kojeg je svatko, sukladno članku 5. Ustava RH, dužan poštivati. S obzirom na navedeno, nema potrebe u ovom Zakonu upućivati na</p>	Primljeno na znanje

	<p>njegovu obveznu primjenu budući bi onda to trebalo činiti prilikom donošenja svakog zakona za čiju primjenu su relevantni i drugi zakoni, pa tako i Zakon o strancima, a što se ne čini niti je to nužno radi obvezne primjene drugih zakona na snazi. Naime, legalno zapošljavanje i rad stranaca u RH moguć je isključivo uz poštivanje odredbi propisa kojim se uređuje rad stranaca u RH, te isto nije potrebno posebno naglašavati u Zakonu kojim se uređuje djelatnost u reguliranoj profesiji. S druge strane, rad državljana trećih zemalja u reguliranim profesijama, kao i onih koji su se školovali u trećim zemljama, podliježe i obvezama koje proizlaze iz Zakona o reguliranim profesijama o čemu je potrebno voditi računa i kod reguliranja logopedске djelatnosti. Naime, državljani trećih država, kao i državljani zemalja članica EU koji su svoju kvalifikaciju stekli u trećim državama te ne ispunjavaju uvjete za automatski sustav priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija moraju, da bi mogli obavljati reguliranu profesiju u RH, provesti postupak priznavanja inozemnih stručne kvalifikacije, a što bi, sukladno odredbama Zakona o reguliranim profesijama bilo u nadležnosti Komore. Pri tome je potrebno voditi računa o tome da propisi razlikuju automatski sustav i opći sustav priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija.</p>	
219	<p>ANA VIDOVIĆ ZORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 5. Poštovani, Smatram spornim da je dovoljno da državljanin druge zemlje (u slučaju priznavanja inozemne kvalifikacije) ima potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika na razini C2 za obavljanje logopedске djelatnosti, što je i potpuno u neskladu sa zahtjevima nekih drugih struka, npr. nastavnika stranoga jezika. Od nastavnika stranog jezika traži se ne samo poznavanje toga jezika na najvišoj razini, nego i završen diplomski studij toga jezika s usvojenim svim metodičkim i didaktičkim postupcima u podučavanju upravo toga jezika, a podučava osobe bez govornih i jezičnih teškoća. Kako je onda moguće da je logopedu, kojemu su poučavanje / rehabilitacija utoliko zahtjevniji jer radi s osobama s poteškoćama, dovoljno da samo ovlada nekim jezikom na najvišoj razini, da bi radio s izvornim govornicima toga jezika s govornim i jezičnim teškoćama. Imajući u vidu specifičnosti i različitosti određenih jezika, smatram da određeni studij logopedije može osigurati kvalifikaciju za obavljanje djelatnosti na samo jednom jeziku. U suprotnom u nepovoljan položaj stavljaju se nastavnici stranih jezika – koji ako studiraju engleski, mogu podučavati samo engleski, a ne npr. njemački, iako su možda njemačkim ovladali i na najvišoj mogućoj razini. Srdačno, doc. dr .sc. Ana Vidović Zorić</p>	Primljeno na znanje
220	<p>MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 5. članak 5 Do sada su uvjeti za obavljanje logopedске djelatnosti bili završen sveučilišni studij logopedije te položen stručni ispit (ako je to zakonom predviđeno za određeno radno mjesto i u okviru nadležnog ministarstva). Za poboljšavanje i unaprijeđivanje logopedске djelatnosti mislim da bi bila bolja opcija polaganje jedinstvenog stručnog ispita za sve logopede (pa i one u sustavu zdravstva). Reguliranje kvalitete rada zaposlenih u javnim službama bit će ionako regulirano ocjenjivanjem zaposlenih u javnim službama. Članstvo u Komori ne bi trebalo biti obvezno i obvezujuće. Reguliranje kvalitete rada i broja novootvorenih kabineta u privatnom sektoru može se</p>	Primljeno na znanje

	<p>regulirati ograničavanjem otvaranja privatnih praksi tek nakon 5 ili čak 10 godina radnog iskustva. Važno je napomenuti da su male privatne logopedске prakse u udaljenim i ruralnim krajevima često jedina kontinuirana i dostupna logopedска podrška korisnicima. Te su prakse regulirane dosadašnjim zakonskim okvirom. Birokratski bi trebalo pojednostaviti obavljanje logopedске djelatnosti jer birokratska složenost neće poboljšati kvalitetu logopedске djelatnosti niti ju učiniti dostupnijom korisnicima.</p>	
221	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 6.</p> <p>Iz stavka 6. ovog članka nije razvidno zašto se odobrenje za samostalan rad logopeda izdaje na vrijeme od 6 godine te ga je nakon toga potrebno obnoviti. Ne vidi se niti koje bi obveze ili kriterije logoped morao ispuniti da bi mu se odobrenje za samostalan rad obnovilo i pod kojim uvjetima, niti tko i u kojem postupku odlučuje o obnovi odobrenja za samostalan rad logopeda. Ukoliko obnavljanje licence nema neki legitimni cilj i zakonitu svrhu, ono predstavlja nesrazmjerni teret za logopede. Da bi se to izbjeglo, odredbe vezane uz obnavljanje licence je potrebno ili detaljno razraditi kako bi iz njih bilo svakome jasno zašto, s kojim ciljem, u kojem postupku i na čiji trošak se provodi postupak obnavljanja licence za samostalan rad logopeda te koje je kriterije potrebno ispuniti da bi se ista obnovila. Ukoliko nema legitimnog cilja koji bi se periodičnom obnovom odobrenja trebao postići, licencu za samostalan rad potrebno je izdati na neograničeno vrijeme, kao što je to primjerice slučaj sa licencama za obavljanje psihološke djelatnosti ili djelatnosti socijalnog rada, uz propisivanje okolnosti pod kojima se ono gubi po sili zakona. Stavak 7. propisuje da se na postupak obnavljanja ili oduzimanja odobrenja za samostalan rad primjenjuju odredbe stavaka 3. i 4. Prijedloga Zakona. Međutim, navedenim stavcima nije propisan postupak za izdavanje odobrenja za samostalan rad logopeda, nego samo uvjeti za dobivanje licence za samostalan rad logopeda.</p>	Primljeno na znanje
222	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 6.</p> <p>Iz predloženog teksta nije jasno na koji način se odobrenje za samostalni rad magistra logopedije obnavlja, što je uvjet obnove odobrenja za samostalni rad i koje kvalifikacije te osobe koje odlučuju o odobrenju za samostalan rad pri Komori (ili njegovo obnavljanje) moraju imati da bi bili kvalificirani odlučivati o odobrenju, odnosno o obnovi odobrenja za samostalan rad magistra logopedije. Može li se pojasniti zašto je uzet period od šest godina za obnovu? Hoće li stručno usavršavanje biti uvjet za obnavljanje odobrenja za samostalan rad, obzirom da se isto pravo i obveza utvrđuju u čl.7. prijedloga Zakona?</p>	Primljeno na znanje
223	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7.</p> <p>Stavkom 4. je propisano da su logopedi svakih 6 godina dužni proći provjeru stručnosti pri Komori. Međutim, niti u daljnjim odredbama navedenog članka, niti u obrazloženju nije pojašnjena svrha navedene obveze, a nije propisano niti kako, pod kojim uvjetima, s kojim ciljem i zašto bi se obavljala periodična provjera stručnosti te je li ona naplatna. Obzirom na to da sama diploma, kao javna isprava potvrđuje da je student završio određeni studij te stekao kompetencije za određeno zanimanje i pravo na akademski ili stručni naziv ili akademski stupanj, redovita,</p>	Primljeno na znanje

	<p>periodična provjera stručnosti logopeda u logopedskoj djelatnosti na logopede djeluje otegotno u odnosu na druge stručnjake u reguliranim profesijama koji imaju obveze provjere stručnosti samo u slučajevima kada nisu ispunili uvjete za redovito i automatsko produljenje licence ukoliko je ono predviđeno (kao što je to, primjerice, slučaj sa liječnicima), ili u postupcima priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije.</p>	
224	<p>MAJDA FRANCEŠKO GRABAREVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Stavak 4. Može li se pojasniti zašto je određen period svakih 6 godina za provjeru stručnosti, koje su kompetencije provoditelja procjene stručnosti kolega logopeda i na koji način će se provoditi? Hoće li takvim provjerama stručnosti biti obuhvaćeni logopedi u svim sustavima ili samo privatnom sektoru? Imaju li i ostali zdravstveni radnici takve provjere stručnosti? Ukoliko diploma ERF- a, položen stručni ispit , radni staž i stalno stručno usavršavanje nije dovoljno za nečiju stručnost kao logopeda predlažem da se kao jedan od kriterija uzme radni staž, odnosno da ovim stavkom budu izuzeti logopedi s najmanje 10,15 ili 20 godina radnog iskustva (ovisi o tome kako bi se utvrdilo unutar Komore).</p>	Primljeno na znanje
225	<p>GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA. Cjeloživotno obrazovanje prepoznato je kao nužno u svijetu koji se suočava s brojnim promjenama i spoznajama. Posebno je to važno za logopedsku struku, temeljenu na znanstvenim spoznajama i logopedije i za nju važne znanstvene discipline. Smatram da je definiranje cjeloživotnog obrazovanja u Zakonu nužno. Što se tiče konkretnih načina provođenja tog obrazovanja, mislim da je dobro da se propisuje daljnim aktima, to jest, kako je predloženo, općim aktom Komore. Sigurno da će se pri tome otvoriti brojna pitanja, ali smatram da se zakonom na njih ne može odgovarati, posebno zbog toga što je izgledno i da će se ti postupci s vremenom mijenjati.</p>	Primljeno na znanje
226	<p>VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Komentari na ovom članku samo pokazuju da je intencija ovog Zakona dati logopedima veća prava nego obaveze ali i opravdanje za podizanje cijene sata, odnosno 1/2 sata rehabilitacije, jer trebat će se namiriti Komora, komisije, stručne edukacije i dr. dok će i ovako osiromašeni roditelji i dalje čekati da se pomaknu na listama čekanja u sustavu zdravstva.</p>	Primljeno na znanje
227	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Stavak 4. Gdje je propisano što to podrazumijeva i tko bi to trebao provoditi? Po ovome se stječe dojam kako diploma ERF-a nije dovoljna te da netko treba istu preispitivati. Molim pojašnjenje ovog stavka. Ukoliko se mislilo na cjeloživotno usavršavanje apsolutno podržavam i smatram neophodnim u profesionalnom razvoju svakog stručnjaka. Ostale komore, poput psihološke, imaju obvezu skupljanja određenog broja bodova putem stručnih edukacija, što je u redu no to treba tako jasno i navesti ako se na to mislilo. Misli li se ovdje na stručni ispit, ako da, to je potrebno tako i</p>	Primljeno na znanje

	<p>navesti. Opet se postavlja pitanje neujednačenosti i razlika unutar sustava te i tome treba voditi računa. Nije isto financira li neka veća poliklinika svojim zaposlenicima edukacije, neka javna ili državna ustanova ili privatnik sam sebi.</p>	
228	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Stavak 1) Trenutno je jako malo organiziranih edukacija i simpozija u odnosu na susjedne zemlje. Većina logopeda prema svojim afinitetima, teškoćama s kojima radi više u praksi dodatno pronalazi edukacije izvan Hrvatske. Logopedi u sustavu odgoja i obrazovanja dužni su kontinuirano pratiti i prijavljivati se na edukacije koje provodi Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo odgoja i obrazovanja, Županijska stručna vijeća i aktivni, Carnet-ove platforme, predavanja sustručnjaka... Tko će verificirati i prihvatiti edukacije koje nisu bodovane od strane Komore? Stavak 4) Svakih 6 godina provoditi će se provjera "stručnosti" u cilju obnavljanja odobrenja za samostalan rad. Time se određene logopede stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na druge zaposlene u drugim sustavima što je potpuno neprofesionalno i diskriminirajuće unutar logopedске struke. Tko će provjeravati stručna usavršavanja logopeda zaposlenih unutar npr. bolnice, koji nisu postigli dovoljan broj bodova ili nisu bili na određenom broju edukacija, a savjesno rade svoj posao? Zar je time manje "stručan" logoped?</p>	Primljeno na znanje
229	<p>MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. stavak 1. Logopedi u različitim sustavima u kojima rade i do sada imaju obvezu stručnog usavršavanja. Mislim da se svaki logoped (i oni u privatnoj praksi jer su primorani zbog bolje konkurentnosti na tržištu) u okviru svog djelokruga rada stručno usavršava jer je nužno pratiti nove pristupe i metode u radu, a to je u konačnici i profesionalna odgovornost koju ne treba propisivati nikakva Komora. stavak 3. Ovo stavlja logopede u nejednak položaj jer je dobro poznato da obrazovne ustanove, vrtići, ustanove socijalne skrbi i sl. kao poslodavci nemaju sredstava za specifične edukacije logopeda niti će ih ubuduće imati. Svjedoci smo da si neki logopedi kod tih poslodavaca sami financiraju edukacije iz vlastitih sredstava. Ako ustanove koje se financiraju iz državnih ili lokalnih proračuna nemaju sredstva ni jedan Zakon ih neće primorati da logopedima osiguraju edukacije niti će ih itko zbog toga sankcionirati. stavak 4. Provjera stručnosti svakih šest godina- to povlači niz pitanja. Tko će i prema kakvim kriterijim provoditi tu procjenu stručnosti? Što će se provjeravati? Hoće li logopedi koji su se stjecajem okolnosti na svom radnom mjestu usavršili na jednom području logopedске djelatnosti i sa specifičnom populacijom korisnika(rana intervencija, specifične teškoće u učenju, komunikacijske teškoće, mucanje, afazije, poremećaji glasa...) provjeravati za područja rada koja ne obavljaju? To nas dovodi do drugog pitanja koje bi bilo važnije za unapređivanje logopedске djelatnosti i kvalitetnije podrške korisnicima, a to su SUBSPECIJALIZACIJE U LOGOPEDIJI. Subspecijalizacijama bi se moglo riješiti mnogo pitanja. Pretjerani birokratski nadzor s nedorečenim i nejasnim kriterijima od strane Komore je vrlo sumnjiv, stručno nedovoljno opravdan, a moguće su različite manipulacije užih interesnih skupina koje ne podliježu nikakvoj kontroli. Tko bi financirao provoditelje nadzora i tko bi propisao</p>	Primljeno na znanje

	visinu naknade za taj nadzor? stavak 5. Koji su to sadržaji stručnog usavršavanja, čime bi bili obrazloženi izbori pojedinih sadržaja od strane Komore, kako se provjerava kvaliteta tih sadržaja stručnog usavršavanja i tko to čini i prema kojim kriterijima? Moguć je sukob interesa predlagatelja stručnih usavršavanja i predavača ili organizatora stručnih usavršavanja. Vrlo nejasno, nedorečeno i sumnjivo.	
230	ANA-MARIJA BORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. stavak 4 Može li se jasnije pojasniti provjera stručnosti? Smatram da kontinuirani rad i kontinuirano educiranje dokazuju nečiju stručnosti u nekom području i da bi to dvoje bilo dovoljno za dokaz. Takvu praksu imaju psiholozi a vjerojatno i druge struke pa stavljam kao prijedlog.	Primljeno na znanje
231	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Stavak 4. Može li se preciznije definirati provjera stručnosti magistra logopedije nakon proteka šest godina? Koja bi bila svrha ovog stavka? Tko će provjeravati tu stručnost magistra logopedije i na koji način, osobito stručnost magistra logopedije s dugogodišnjim radnim iskustvom s posebnim znanjima, specijalizacijom ili doktoratom?	Primljeno na znanje
232	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 7. Može li se u stavku 3. pojasniti na koga zakonodavac misli pod pojmom poslodavca (privatnu praksu, trgovačka društva i/ili javne ustanove)? Predlažem da se stručno usavršavanje ograniči u skladu s mogućnostima navedenog poslodavca. Primjerice javna ustanova i privatna praksa nemaju iste mogućnosti financiranja edukacija/usavršavanja (npr. minimalno 2 ili 3 edukacije godišnje) ili na drugačiji način definira opseg usavršavanja, obzirom na različite financijske mogućnosti.	Primljeno na znanje
233	TAMARA VUČKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Slažem se s kolegicom Martinom ERić i ističem njen prijedlog i dopunjujem - Članak. 8. stavak 1. : Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi , u djelatnosti odgoja i obrazovanja, u djelatnosti socijalne skrbi, istraživačkim centrima, udrugama ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.	Primljeno na znanje
234	IVONA ABRAMOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Logopedska djelatnost prisutna je i u sustavu odgoja i obrazovanja te socijalne skrbi zbog čega se postavlja pitanje hoće li se ovim člankom ograničiti mogućnost zapošljavanja logopeda u navedenim sustavima, te kako će se regulirati status logopeda koji su već zaposleni u navedenim sustavima. Predlažem proširivanje područja gdje se može obavljati logopedska djelatnost.	Primljeno na znanje
235	BLAŽENKA BROZOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. U Zakonu, u članku 8 kojim se definiraju organizacijski	Primljeno na znanje

	<p>oblici u kojima se može obavljati logopedska djelatnost potrebno je dodati da se logopedska djelatnost može obavljati u PRVATNIM ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA te da logoped MOŽE OSNOVATI ZDRAVSTVENU USTANOVU. To je važno iz pozicije korisnika logopedске usluge kojemu bi na taj način moglo biti omogućeno da prima logopedsku uslugu smislu interdisciplinarnoga pristupa polikliničkoga tipa te da troškovi dijagnostike i terapije idu na teret HZZO-a.</p>	
236	<p>HRVATSKA KOMORA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Skrećemo pozornost da se na mrežnim stranicama Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu u opisu znanja, kompetencija i područja rada navodi da logopedi rade na sljedećim mjestima: - u sustavu zdravstvene zaštite (centrima za rehabilitaciju slušanja i govora, pedijatrijskim, otorinolaringološkim, neurološkim, psihijatrijskim, audiološkim i fonijatrijskim klinikama, ustanovama za mentalno zdravlje i savjetovalištim), - u području odgoja i obrazovanja (kao stručni suradnici u predškolskim ustanovama, osnovnim školama, centrima za odgoj i obrazovanje), - u sustavu socijalne skrbi (dječjim domovima, gerijatrijskim ustanovama), - u posebnim ustanovama (centrima i ustanovama za rehabilitaciju), - znanstveno-istraživačkim institucijama (istraživačkim centrima, fakultetima), - nevladinim udrugama i privatnoj praksi. Sukladno podacima o povećanoj potrebi za logopedima u svim sustavima te potrebi za podrškom i unutar vrtića, škola, pružatelja socijalnih ustanova, posebnih ustanova; predlažemo da se dodatno razmotri definiranje mjesta gdje se može obavljati logopedska djelatnost. Ovakvim definiranjem u podređen položaj stavljaju se logopedi već zaposleni u sustavu odgoja i obrazovanja te socijalne skrbi, ali se i ograničavaju mogućnosti daljnjeg zapošljavanja u navedenim sustavima, što će dovesti do smanjenja dostupnosti usluga korisnicima.</p>	<p>Djelomično prihvaćeno</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
237	<p>MILIVOJ JOVANČEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Komunikacija, govor i jezik predstavljaju tek jedan segment zdravlja. potrebno je zakonski urediti interdisciplinarnu suradnju između zdravstvenih djelatnika i suradnih struka. Kada je riječ o dječjoj populaciji područje logopedije predstavlja jedan važan segment temeljem kojeg se donosi procjena zdravlja; rasta i razvoja djeteta. Tek sintezom procjene bioloških (neuroloških), psiholoških, socijalnih i logopedskih područja moguće je dobiti cjeloviti uvid u zdravlje djeteta. Stoga bi bilo dobro zakonski omogućiti modalitete interdisciplinarne suradnje u svim organizacijskim oblicima logopedске djelatnosti; kako u javnozdravstvenim tako i u privatnim praksama. Nadalje zbog visoke učestalosti logopedskih poremećaja zakonski bi trebalo regulirati postojanje logopedskih kabineta u sustavu javnog zdravstva i to na razini domova zdravlja. Time bi logoped bio redoviti konzultant primarnih pedijatar. Sličan model postoji niz godina u Sloveniji gdje su uz primarnog pedijatra pridruženi logoped i psiholog. I dodatno, treba jasno definirati kompetencije i ovlasti logopeda u odgojno-obrazovnim ustanovama, ovlasti izdavanja logopedskog nalaza i sprovođenja terapijskih postupaka.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

**PUČKI PRAVOBRANITELJ
NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ
DJELATNOSTI, Članak 8.**

Članci 8. do 25. Kako proizlazi iz članka 8. prijedloga Zakona, logopediska djelatnost se može obavljati u statusu zaposlenika koji je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi, ustanovi u sustavu odgoja i obrazovanja, znanosti, socijalne skrbi, trgovačkom društvu, privatnoj logopedskoj praksi, institucijama lokalne zajednice i nevladinom sektoru kao oblicima nesamostalnog rada ili u privatnoj praksi. Unatoč navedenom, odredbe članka od 8. do 25. pod naslovom „Organizacijski oblici logopedске djelatnosti“ uglavnom uređuju obavljanje logopedске djelatnosti u privatnoj praksi i to uz propisivanje niza ograničenja. U članku 9. stavku 1. je propisano da se privatna logopediska praksa može obavljati isključivo kao zdravstvena djelatnost iz čega proizlazi da privatna logopediska praksa ne može obavljati poslove u drugim sustavima (primjerice onima koji su na stranicama Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta, Studij logopedije, navedeni kao sustavi zapošljavanja prvostupnika i magistara logopedije). Sukladno članku 46. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, organizacijski oblik obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenog radnika u privatnoj praksi na primarnoj razini zdravstvene zaštite jest ordinacija. Istim su Zakonom propisani i uvjeti obavljanja zdravstvene djelatnosti u privatnoj ordinaciji, o čemu svakako treba voditi računa i kod uređivanja uvjeta za osnivanje privatne logopediske prakse u sustavu zdravstva. U stavku 2. propisani su uvjeti za obavljanje privatne logopediske prakse iz kojih proizlazi da su stroži od onih koji su propisani za dobivanje odobrenja za samostalan rad, što bi moglo onemogućiti obavljanje privatne logopediske prakse logopedima koji su dobili odobrenje za samostalan rad. Primjerice, osim što nije inače uobičajeno da se zahtjevu za obavljanje neke djelatnosti dostavlja potvrda o poslovnoj sposobnosti ili o radnoj sposobnosti za njeno obavljanje, uvjet za obavljanje privatne logopediske prakse je i potpuna poslovna sposobnost i radna sposobnost. Pri tome Zakonom nije propisano kojom bi se ispravom to dokazivalo. Nadalje, važno je pojasniti razloge zašto uvjeti iz stavka 2. članka 9. koji se odnose na logopede koji žele obavljati privatnu logopedsku praksu razlikuju u odnosu na one koji te iste poslove obavljaju kao zaposlenici u radnom odnosu i koji uz prijavu za zapošljavanje ne prilažu potvrdu o potpunoj poslovnoj sposobnosti. Sukladno točki 3. iste zakonske odredbe je za obavljanje privatne logopediske prakse potrebna i radna sposobnost za obavljanje privatne prakse. S obzirom na to da se pojam radne sposobnosti, sukladno relevantnim propisima, odnosi u pravilu na zdravstvene predispozicije radnika za obavljanje poslova pojedinog radnog mjesta, a s obzirom da norma nije obrazložena, nejasno je na što se točno ova odredba odnosi i kojom bi se ispravom ta sposobnost dokazivala, je li obavljanje privatne logopediske prakse radno mjesto s posebnim uvjetima rada te je za njeno obavljanje potrebno pribaviti i potvrdu medicine rada, kojim je to propisom uređeno i koji su zdravstveni uvjeti za njeno obavljanje. U točki 9. stavka 2. članka 9. je propisano da je za osnivanje privatne logopediske prakse u mreži javne zdravstvene službe potrebno imati i pozitivno mišljenje HZZO-a o tome je li njeno osnivanje opravdano, dok je za njeno osnivanje izvan mreže potrebno pribaviti mišljenje Komore o opravdanosti njenog osnivanja. Stoga napominjemo da se mjerila za određivanje mreže javnozdravstvene službe, sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, definiraju Planom

	<p>zdravstvene zaštite. Temeljem navedenog Plana se, između ostaloga, određuje i broj privatnih zdravstvenih radnika s kojima HZZO sklapa ugovor o provođenju zdravstvene zaštite. U skladu s navedenim, privatnu logopedsku praksu u Mreži moguće je osnovati samo u skladu s Planom i Mrežom koju donosi ministar nadležan za zdravstvo. Sukladno točki II. Mreže javnozdravstvene službe, za provođenje zdravstvene zaštite u Mreži mogu se odrediti ustanove koje obavljaju zdravstvenu djelatnost izvan mreže samo iznimno, ako se ista ne može osigurati u zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima iz čl. 264. i čl. 268. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23 i 36/24). S druge strane, odredba prema kojoj je za osnivanje privatne logopedске prakse izvan Mreže potrebno pribaviti i pozitivno mišljenje Komore o tome je li njeno osnivanje opravdano predstavlja zadiranje u poduzetničke slobode i slobodu tržišnog natjecanja koje su zajamčene i Ustavom RH. Članak 49. Ustava obvezuje državu na to da svim poduzetnicima osigura jednak pravni položaj na tržištu. Također, u članku 19. predložimo brisanje stavka 2. budući da je identična odredba o mogućnosti da zdravstveni radnici u mreži javne zdravstvene službe privatnu praksu mogu obavljati najduže do navršenih 68 godina života sadržana u članku 67. stavku 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Ističemo kako u praktičnom radu privatne logopedске prakse (tzv. logopedski kabineti) često koriste stručna znanja i drugih profesija (psiholozi, edukacijski rehabilitatori, audiolozi, fonetičari rehabilitatori) bilo kao vanjskih suradnika, bilo kao zaposlenika. Iz predloženih odredaba prijedloga Zakona proizlazi kako bi privatna logopedska praksa smjela obavljati samo logopedsku djelatnost te ne bi smjela koristiti usluge, odnosno stručna znanja drugih srodnih profesija, niti kao zaposlenika niti kao vanjskih suradnika. Čak je i odredbom članka 20. stavka 2. prijedloga Zakona propisano da će ministarstvo ukinuti rješenje kojim je izdano odobrenje za obavljanje privatne logopedске prakse magistru logopedije ako koristi rad drugih osoba protivno ovom Zakonu. Stoga predložimo da se razmotri mogućnost rada drugih srodnih profesija, pri čemu bi logoped koji ima privatnu logopedsku praksu imao odgovornost da drugi stručni suradnici ne obavljaju logopedsku djelatnost, već samo djelatnost u okviru svoje struke.</p>	
239	<p>VESNA ZEĆIREVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Članak 8 ostavlja dojam kako logopedi gotovo isključivo rade u zdravstvenim ustanovama - javnim ili privatnim, što ne odgovara stvarnosti. Stoga smatram da je potrebno uvesti u članak i ostala područja zapošljavanja logopeda - rani i predškolski odgoj i obrazovanje, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, socijalna skrb, i dr. Dakle potrebno je izrijekom navesti ta česta područja zapošljavanja, a ne podvesti pod "druge pravne osobe".</p>	Primljeno na znanje
240	<p>ANA GENERALIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. U ovom članku potrebno je dodati i druge ustanove u kojima se obavlja logopedska djelatnost: odgojno-obrazovne ustanove (osnovne i srednje škole) ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ustanove u sustavu socijalne skrbi itd. U Nacrtu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti nema spomena o velikom postotku</p>	Primljeno na znanje

	<p>stručnjaka koji su zastupljeni u ovim ustanovama i koje Zakon treba jasno prepoznati. Ovako se, ne samo iz ovog članka, stječe dojam da Zakon definira obavljanje djelatnosti u zdravstvenom i privatnom sektoru. Smatram da se mora jasno i nedvosmisleno istaknuti ova grupa stručnjaka, a ne samo svrstati obavljanje djelatnosti "kod druge pravne osobe".</p>	
241	<p>ZRINKA KUNA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Pozdravljam donošenje Zakona o logopedskoj djelatnosti, ali za ovaj konkretan članak smatram da je potrebno dodati i druge ustanove u kojima logopedi rade: ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (dječji vrtići), osnovne i srednje škole, ustanove iz sustava socijalne skrbi, nastavno-klinički centri i sl.</p>	Primljeno na znanje
242	<p>MARTINA STARČEVIĆ PERICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Zakonom su definirani organizacijski oblici logopedске djelatnosti ali smatram da je u čl. 8. potrebno dodati stavak (4) kojim će se omogućiti da Magistar logopedije može osnovati privatnu zdravstvenu ustanovu (prema zakonskim odredbama koje definiraju otvaranje zdravstvene ustanove) jer na taj način omogućavamo pružanje interdisciplinarnih dijagnostičkih i terapijskih usluga koji će biti dostupniji građanima Republike Hrvatske.</p>	Primljeno na znanje
243	<p>IVA PEDIŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Kopiram komentar kolegice Irene i predlažem isti tekst: „Logopedска djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, privatnoj logopedskoj praksi, ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ustanovama osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, ustanovama iz sustava socijalne skrbi, nastavno-kliničkim centrima ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.“</p>	Primljeno na znanje
244	<p>KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. U čl. 8. predlažem da se oblici logopedске djelatnosti navedu hijerarhijom po kojoj su razrađeni u člancima koji slijede. Također, predlažem da se u ovom članku doda stavak kojim se omogućava Magistru logopedije da može biti osnivač ili suosnivač ustanove, prema odgovarajućim Zakonima, čime se otvara mogućnost pružanja interdisciplinarnih, dijagnostičkih i terapijskih usluga, te ostvarivanje istih putem uputnice, kada to bude omogućeno.</p>	Primljeno na znanje
245	<p>ANTONIJA BLAŽI OSTOJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Antonija Blaži Ostojić, magistra logopedije, doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu, članica posebne radne skupine "Educational standards & Common Training Framework" Europske Asocijacije Logopeda (ESLA) U Zakonu su vrlo jasno definirani organizacijski oblici logopedске djelatnosti što u potpunosti podržavam, no, u čl. 8. potrebno je dodati stavak (4) koji će definirati da Magistar logopedije može</p>	Primljeno na znanje

	osnovati privatnu zdravstvenu ustanovu (prema zakonskim odredbama koje definiraju otvaranje zdravstvene ustanove), jer će time upravo omogućiti dostupniju interdisciplinarnu uslugu svojim korisnicima u dijagnostici i terapiji. Naime, zdravstvena ustanova ima mogućnosti zapošljavanja interdisciplinarnog tima za dijagnostiku (i terapiju) te u budućnosti i mogućnost sklapanja ugovora s HZZO-om kako bi logopedska usluga kao zdravstvena usluga postala dostupnija većem broju potrebitih korisnika što nam je svima u interesu, a posebno treba biti u interesu predlagatelju Zakona.	
246	IRENA MLINARIĆ TRABALKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Sekcija predškolskih logopeda prilaže prijedlog novog teksta. Logopedska djelatnost obavlja se u sustavu zdravstva, sustavu socijalne skrbi, sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskom i srednjoškolskom sustavu, nastavno-kliničkim centrima i trgovačkim društvima. U samom zdravstvenom sustavu radi oko 39% logopeda, u sustavu odgoja i obrazovanja oko 35%, a u sustavu socijalne skrbi oko 11%. Smatramo da je potrebno dodatno pojasniti stavak kako ne bi došlo do pogrešnog tumačenja zakona od strane pojedinih poslodavaca. Predlažemo da stavak glasi: „Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, privatnoj logopedskoj praksi, ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ustanovama osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, ustanovama iz sustava socijalne skrbi, nastavno-kliničkim centrima ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.“	Prihvaćen Nadopuna članka 8. - Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi, u ustanovama odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.
247	KAROLINA LICE NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. HRVATSKO LOGOPEDSKO DRUŠTVO PRILAŽE KOMENTAR NA ČLANAK 8. : U cilju bolje dostupnosti logopedskih usluga građanima Republike Hrvatske smatramo da u članak 8. Nacrta prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti treba uvrstiti mogućnost osnivanja zdravstvene ustanove od strane magistra logopedije.	Primljeno na znanje
248	MARTINA ERIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Članak. 8. stavak 1. : Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi , u djelatnosti odgoja i obrazovanja, u djelatnosti socijalne skrbi ili kod druge pravne osobe, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.	Primljeno na znanje
249	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 8. Članak 8 Logopedska djelatnost obavlja se u: - otorinolaringološkim, pedijatrijskim, neurološkim, psihijatrijskim klinikama, bolnicama i domovima zdravlja, - ustanovama za mentalno zdravlje i savjetovaništima, - gerijatrijskim ustanovama, - centrima za medicinsku rehabilitaciju, - centrima i posebnim ustanovama za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju - predškolskim ustanovama, - osnovnim školama, - istraživačkim centrima, - privatnoj	Primljeno na znanje

	logopedskoj praksi ili trgovačkom društvu - udrugama	
250	<p>TAMARA VUČKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. „...pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe...! Gdje je pitanje slobode tržišta ili ako su logopedi pisali ovaj zakon, jesu li to s namjerom napisali kako neki uopće ne bi bili u mogućnosti osnivati privatnu praksu? Je li i stomatolozi, psiholozi ili neke druge struke pišu zakon kojim sebi koče pružanje svojih stručnih usluga korisnicima koji ih jako trebaju? Opravdanost je niz činjenica i podataka kako nas kronično nedostaje i kako korisnici naših usluga nas izrazito trebaju. Negdje se čeka i po 2 godine da se dođe na red za dijagnostiku, a potom još koju godinu da se započne s logopedskim vježbama. A mi u zakon stavimo procjenu opravdanosti osnivanja privatne prakse! Opet ističem kako Zakon treba biti obazriviji, empatičan i za nositelje logopedске djelatnosti te razumljiv logopedima i drugima.</p>	Primljeno na znanje
251	<p>ANA GENERALIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Nejasno je po kojim kriterijima se određuje opravdanost otvaranja privatne logopedске prakse u i izvan mreže javne zdravstvene službe? Ako osnivač poduzetnik želi ili može raditi na određenom području, sam snosi odgovornost za svoje poslovanje. Ovakav kriterij je potrebno ili jasno definirati ili izbrisati.</p>	Primljeno na znanje
252	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. 2) Privatnu logopedsku praksu može obavljati magistar logopedije ako: ◇ je radno sposoban za obavljanje privatne prakse – što to znači? 1.tko provjerava radnu sposobnost i koliko puta se ona provodi (jednokratno? kroz određeno razdoblje?), tko snosi troškove 2.koja su zdravstvena stanja (dijagnoze, funkcioniranje i sl.) prepreka za dobivanje potvrde radne sposobnosti za obavljanje privatne prakse – odnose li se isti kriteriji i za logopede zaposlene u ostalim sustavima i organizacijskim oblicima rada (npr. u trgovačkim društvima) ◇ je potpuno poslovno sposoban – što to znači?? 1.tko procjenjuje poslovnu sposobnost 2. što znači potpuna poslovna sposobnost 3. koji su kriteriji 4. koliko često se provjerava poslovna sposobnost ◇ nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost – zbog čega se onemogućuje pravo na rad u više organizacijskih oblika, zašto npr. jedan sveučilišni profesor (logoped) ne bi mogao obavljati privatnu praksu ako to želi ◇ raspolaže odgovarajućim prostorom sukladno normativima i standardima iz članka 10. stavka 6. ovoga Zakona 1, koji su to odgovarajući prostorni standardi i tko ih je i temeljem čega propisao - ako zaključimo da će propisani prostorni uvjeti pridonijeti boljoj kvaliteti pružanja usluga korisnicima, znači li to da će isti takvi standardi biti obvezujući i za poslodavce u ostalim javnim sustavima (školama, vrtićima) gdje se obavlja logopedska djelatnost ◇ pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o</p>	Primljeno na znanje

	opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe – koje kriterije treba zadovoljiti da bi Komora izdala rješenje o opravdanosti za osnivanje privatne prakse izvan mreže javne zdravstvene službe	
253	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Stavak 2. podstavak 4 Kako se to dokazuje? Čija potvrda je za to potrebna? Razmisliti o ostavljanju ovog članka ili izbacivanju istog.	Primljeno na znanje
254	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Stavak 2. podstavak 3 Što to znači i tko o tome odlučuje? Pojasniti – temeljem članka x, Stavka x zakona o radu.... Potrebno je doraditi i pojasniti ovaj stavak- naročito dio o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse.	Primljeno na znanje
255	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Stavak 1. Što to konkretno znači? Znači li to da bi se postojeći logopedски kabineti trebali pretvoriti u ordinacije? Ako da, mnogim privatnim logopedским kabinetima to bi značilo ili gašenje ili ogromna ulaganja zbog udovoljavanja uvjetima za ordinacije. Time bi ionako nesrazmjern broj korisnika koji čekaju na logopedsku terapiju naspram broja logopeda bio još veći. To treba ostaviti slobodnom tržišnom natjecanju da se ne stvara monopol nad ionako velikim brojem korisnika - kako je predviđeno Ustavom.	Primljeno na znanje
256	ANA-MARIJA BORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. prijedlog "Pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe." je u koliziji s zdravom tržišnom utakmicom jer je cilj korisnicima pružiti najbolju uslugu po najpristupačnijoj cijeni. Postoji li ista praksa i u drugim djelatnostima koje pružaju "zdravstvene usluge" npr. psiholozi, liječnici opće prakse, zubari?	Primljeno na znanje
257	ANA-MARIJA BORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. "Pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe." U slučaju natjecanja dva ili više kabineta za praksu na određenom području, kako će Hzzo i komora spriječiti potencijalnu korupciju?	Primljeno na znanje
258	ANA-MARIJA BORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. "Pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe." Po kojim kriterijima će	Primljeno na znanje

	Hzzo i komora odlučivati kojoj logopedskoj praksi dati pravo rada na određenom području? Hoće li ići prema principu "tko prvi njegova djevojka" ili po kvaliteti usluge koju pruža logopedska praksa i kako će se određivati kvaliteta te usluge?	
259	ANA-MARIJA BORIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Prijedlog "Nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost" direktno se kosi sa zakonom o radu ZOR čl.18.a stavak 1.	Primljeno na znanje
260	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Stavak 2. točka 8 Ukoliko se određuju normativi i standardi te propisuje dijagnostička i terapijska oprema prema tim normativima i standardima, predlažem da se jednaki uvjeti primjenjuju na sve organizacijske, pravne oblike koji obavljaju logopedsku djelatnost te da to bude jasno razvidno iz zakona.	Primljeno na znanje
261	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Stavak 1. Ovim člankom definirana je privatna logopedska praksa, međutim nije podrobnije definirano trgovačko društvo za obavljanje zdravstvene djelatnosti. Zakonom je određeno da magistar logopedije može osnovati trgovačko društvo, međutim nije definirano može li više logopeda osnovati trgovačko društvo ili magistar logopedije s nekom drugom pravnom ili fizičkom osobom koja nije magistar logopedije? Stavak 2. Odredbom ovog stavka definirani su uvjeti samo za otvaranje privatne logopedske prakse. Mora li i javna ustanova i/ili trgovačko društvo zadovoljavati iste uvjete? Ako ne, ne smatrate li da se privatna logopedska praksa stavlja u neravnopravni položaj u odnosu na javnu ustanovu i/ili trgovačko društvo koje obavlja istu djelatnost? Predlažem da se zakonom raspišu uvjeti i za druge pravne oblike koji obavljaju logopedsku djelatnost.	Primljeno na znanje
262	VEDRANA KOMAZEC JURJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Obrisati čl9. stavak 2 dio: nije u radnom odnosu i ne obavlja drugu samostalnu djelatnost: Objašnjenje: Mnogi logopedi danas obavljaju dva posla : uz rad u školi ili vrtiću, uz dopuštenje poslodavca, imaju i svoje privatne prakse. No, za razliku od drugih struka, poput stomatologa koji obavljaju isti posao u javnoj ustanovi i u privatnoj praksi, školski logopedi često imaju različite uloge. Primjerice, u svojoj privatnoj praksi mogu se baviti ranom intervencijom i terapijom predškolske djece, što ne rade nužno u školskom okruženju. Zabrana istovremenog rada u javnoj ustanovi i privatnoj praksi, stoga, nema smisla u kontekstu logopedije. Uz poslodavčevo dopuštenje, logopedima bi i dalje trebalo biti omogućeno obavljanje obje djelatnosti, kao i dosad. Dodatno, otvaranje d.o.o. samo bi stvorilo nepotrebne troškove i birokratske prepreke. Ako bi logopedi morali birati između rada u javnom sustavu i privatne prakse, to bi bilo štetno za zajednicu, jer bi se smanjio broj stručnjaka dostupnih djeci i roditeljima, a podrška koja im je potrebna bila bi znatno otežana.	Primljeno na znanje
263	MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Zašto je za potrebe osnivanja privatne prakse izvan mreže	Primljeno na znanje

	<p>javne zdravstvene službe potrebno mišljenje Komore o opravdanosti? Kako Komora može odrediti opravdanost za usluge koje nude poduzetnici? Ovakva odredba je protiv tržišnog natjecanja jer potencijalno onemogućava konkurenciju. Nisu svi logopedi specijalizirani za iste poremećaje i iste metode, dakle ako je na nekom području određen broj logopedskih kabineta, a logoped-poduzetnik procijeni da nedostaje vrsta usluge koju želi ponuditi, nema razloga da o tome Komora daje svoje mišljenje. Tržište se u tom slučaju samostalno regulira kao i kod svih drugih djelatnosti. Informirani korisnici imaju pravo sami birati uslugu.</p>	
264	<p>MARTINA ERIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. čl.9.stavak 2, točka 10.- pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe. - riječ "opravdanost" bi se trebala konkretnije objasniti,, što se pod tim misli, koji će to biti kriteriji Komore za utvrđivanje opravdanosti. Smatram da sve unutar Zakona treba biti jasno definirano, razumljivo svim logopedima, a i drugima.</p>	Primljeno na znanje
265	<p>VEDRANA KOMAZEC JURIČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Ovaj dio zakona postavlja proceduralne zahtjeve za otvaranje privatne logopedске prakse, pri čemu je ključno dobivanje mišljenja od "Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO)" i "Komore". Takav pristup se čini logičnim jer se želi osigurati kontrola nad kvalitetom zdravstvene usluge i spriječiti prekomjerno ili neregulirano osnivanje privatnih praksi. Međutim, postoje određeni elementi koji bi mogli izazvati kritičku raspravu: 1. Birokratizacija procesa Zahtjev za pribavljanje mišljenja od više institucija može znatno usporiti proces otvaranja privatne prakse. Ako je cilj olakšati pristup logopedskim uslugama, osobito s obzirom na povećanu potrebu za logopedima u mnogim područjima, prekomplikirana birokracija može biti kontraproduktivna. Umjesto jednostavne procedure, osnivanje privatne prakse postaje administrativno zahtjevno. 2. Subjektivnost pri donošenju odluka Zavod i Komora imaju značajnu diskreciju u ocjenjivanju "opravdanosti" osnivanja privatne prakse. To ostavlja prostor za subjektivna tumačenja, potencijalne konflikte interesa ili čak različite standarde ocjenjivanja među različitim regijama. Nedovoljno jasni kriteriji za ocjenu opravdanosti mogu otežati otvaranje privatnih kabineta čak i kada postoji stvarna potreba za logopedskim uslugama. 3. Razlika između mreže javne zdravstvene službe i privatne prakse izvan nje Zakon pravi razliku između osnivanja praksi unutar i izvan mreže javne zdravstvene službe, pri čemu se od Komore očekuje da donese mišljenje o opravdanosti praksi izvan te mreže. Ova distinkcija postavlja dodatno opterećenje za one koji žele raditi izvan javnog sustava, što može obeshrabriti stručnjake od pružanja privatnih usluga na tržištu gdje možda postoje potrebe koje javni sektor ne može ispuniti. 4. Potencijalna prepreka za dostupnost logopedskih usluga U mnogim dijelovima Hrvatske, osobito u ruralnim ili slabije razvijenim sredinama, pristup logopedskim uslugama je ograničen. Dodatni administrativni slojevi mogu usporiti širenje privatne logopedске prakse u tim područjima, što može</p>	Primljeno na znanje

	<p>rezultirati neravnomjernom dostupnošću usluga. 5. Utjecaj na konkurenciju Ovaj zakon može biti način da se štiti javna mreža zdravstvene službe od konkurencije privatnih praksi, no to istovremeno može otežati privatnicima ulazak na tržište. Ograničavanje privatnih praksi može smanjiti mogućnost korisnika da biraju između različitih pružatelja usluga, čime se smanjuje i konkurencija koja bi mogla pozitivno utjecati na kvalitetu i dostupnost logopedskih usluga.</p>	
266	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Članak 9, stavak 2: Obrisati stavak nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost jer ukoliko nema sukoba interesa, te ne provodi logopedski rad s istim klijentima ne može se zabraniti rad. Ukoliko poslodavac dozvoljava dodatni rad, HLD ili Komora ne može zabraniti isti. Nadalje, tko odlučuje i pod kojim uvjetima o opravdanosti otvaranja logopedске djelatnosti kao privatne prakse, na temelju kojih pokazatelja??? Deficitarno zanimanje, potrebe roditelja i djece, pritisak dječjih vrtića i škola za uključivanje u logopedsku terapiju, liste čekanja govore u prilog tome. Molim izbrisati ovaj članak jer je potpuno bespotreban.</p>	Primljeno na znanje
267	<p>KARLO ŠKRINJARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 9. Privatnu praksu može obavljati magistar logopedije ako: - pribavi mišljenje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) i Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse u mreži javne zdravstvene službe odnosno mišljenje Komore o opravdanosti osnivanja privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe Tko i na koji način definira potrebu/opravdanost osnivanja privatne logopedске prakse? Na koji način će komora definirati kada i gdje postoji potreba, a gdje ne postoji? Smatram da je ovaj stavak potrebno izbaciti jer je odgovornost i opstanak privatne logopedске prakse izvan mreže javne zdravstvene službe isključivo i jedino odgovornost osnivača. Ukoliko osnivač procijeni da će njegova logopedska praksa biti profitabilna i ukoliko je zadovoljio sve prethodno navedene uvjete za otvaranje iste, smatram da je ovaj članak potrebno izbrisati.</p>	Primljeno na znanje
268	<p>MAJDA FRANCEŠKO GRABAREVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 6. Određivanje kriterija za prostorne uvjete obavljanja logopedске djelatnosti postavlja mnoga pitanja? Neupitno je da moraju biti jasno definirani uvjeti, ali trebaju biti razumni i u skladu s naravi obavljanja poslova unutar profesije. To bi značilo da se kao obrazac ne mogu uzeti liječničke niti stomatološke ordinacije jer se radi o potpuno drugačijim zahtjevima stručnog rada. Ukoliko se donosi Zakon o logopedskih djelatnosti isti uvjeti moraju biti zadovoljeni u svim sektorima u kojima logopedi rade. Dakle, logopedskih kabineta u zdravstvenim ustanovama, pri soc.skrbi i prosvjeti morali bi zadovoljiti iste uvjete kao i oni u privatnoj praksi. Dosadašnje iskustvo pokazuje da u bolnicama, domovima zdravlja i školama nisu zadovoljeni niti osnovni uvjeti koji se odnose na tekući sapun i papirnate ubruse za ruke. Prema zdravoj logici dalo bi se zaključiti da su prostorni uvjeti i opremljenost u privatnom sektoru daleko bolji od onih u javnom jer ih diktira ambicija i tržišna utrka. Treba uzeti u obzir da je većina privatnih</p>	Primljeno na znanje

	kabineta u unajmljenom prostoru (za ne tako nisku cijenu najma) i da je nemoguće raditi preinake na građevini pa bi u nemogućnosti ispunjenja pretjeranih uvjeta došlo do gašenja istih, a što bi dodatno opteretilo druge sektore po pitanju zapošljavanja logopeda. Dakle, prostorni uvjeti DA, ali pametno,oprezno i u dogovoru s logopedima kojih se to neposredno tiče.	
269	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 3.Kako će Ministarstvo navedeno utvrditi? Poslat će komisiju u obilazak? I za takav način Ministarstvo mora donijeti nekakve protokole – pravilnike, postupke, elaborate i sl...	Primljeno na znanje
270	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 7. Zašto ne vrijedi isto i za Ministarstvo – nedopustivo je da se na ovoj razini radi po načelu prešutne suglasnosti.	Primljeno na znanje
271	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 6. Propisuje li liječnička komora navedeno za liječnike ili Ministar pravilnikom? Moramo biti dosljedni.	Primljeno na znanje
272	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 2. Kako dokazati: 1. Radnu sposobnost 2. Poslovnu sposobnost 3. Nepostojanje sigurnosne mjere zabrane obavljanja djelatnosti 4. Nepostojanje radnog odnosa negdje drugdje 5. Raspolaganje adekvatnim prostorom 6. Raspolaganje potrebnom opremom 7. Mišljenja, obrasci? Gdje su propisani?	Primljeno na znanje
273	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 1. Ukoliko je logoped ispunio uvjete i “predao papire” može li Ministarstvo negativno odgovoriti – ne. Dakle samo treba dodati vremenski rok (npr. u roku od 15 dana ili kraće) kako ljudi ne bi čekali papire mjesecima...	Primljeno na znanje
274	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 6. Iz navedenog prijedloga nije vidljiv rok za donošenje pravilnika o normativima i standardima za obavljanje logopedске djelatnosti niti su jasni parametri po kojima će se utvrditi normativi i standardi. Može li se podrobnije urediti ovaj stavak članka 10.	Primljeno na znanje
275	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 10. Stavak 4. Može li zakonodavac zakonom u navedenom članku 10. regulirati situaciju kada Ministarstvo iz neopravdanih razloga, koje nije uvjetovao magistar logopedije koji otvara logopedsku praksu, ne donese rješenje u propisanom roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva?	Primljeno na znanje
276	SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. 1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne logopedске prakse u novom prostoru magistar logopedije	Primljeno na znanje

	<p>podnosi Ministarstvu. – što konkretno znači novi prostor – otvaranje još jedne poslovne jedinice ili premještanje na novu adresu (3) Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za obavljanje privatne logopedске prakse u novom prostoru s obzirom na prostor, radnike te dijagnostičku i terapijsku opremu te kojim se utvrđuje dan kojim će zdravstveni radnik započeti obavljati privatnu logopedsku praksu u tom prostoru. – molim pojasniti, ukoliko se poslovni prostor premješta na novu adresu, znači li to da logoped privatnik mora obustaviti svoj rad (u potpunosti, čak i u „starom“ prostoru dok mu se ne izda rješenje o početku rada u novom</p>	
277	<p>ALEKSANDRA PODVOREC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Što je s odredbama vezanim uz prostor u slučaju da logoped provodi isključivo telerehabilitaciju npr. za pacijente u udaljenim mjestima ili hrvatske iseljenike u drugim državama?</p>	Primljeno na znanje
278	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Stavak 3. Ponavlja se članak 10 stavak 3. Stavak 5. ne vidim svrhu ponavljanja. Isto vrijedi kao i za stavak 3.</p>	Primljeno na znanje
279	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Stavak 2. Obrisati - ukoliko logoped zadovoljava sve zahtjeve za privatnu praksu, time i prostorne – kako Upravno vijeće Doma zdravlja može nešto regulirati. Svest ćemo se na stalno dokazivanje i opravdavanje. Ukoliko se radi o zdravstvenoj zaštiti “po uputnici” zašto mora biti ordinacija u D.Z. –upravo zbog toga se i regulira prostor... Ukoliko se radi o radu unutar D.Z. – tada tako molim i napisati.</p>	Primljeno na znanje
280	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Stavak 1. je potrebno pojasniti. Stavak 2. Obrisati - ukoliko logoped zadovoljava sve zahtjeve za privatnu praksu, time i prostorne – kako Upravno vijeće Doma zdravlja može nešto regulirati. Svest ćemo se na stalno dokazivanje i opravdavanje. ukoliko se radi o zdravstvenoj zaštiti “po uputnici” zašto mora biti ordinacija u D.Z. –upravo zbog toga se i regulira prostor... Ukoliko se radi o radu unutar D.Z. – tada tako molim i napisati. Stavak 3. Ponavlja se članak 10 stavak 3. Stavak 5. ne vidim svrhu ponavljanja. Isto vrijedi kao i za stavak 3.</p>	Primljeno na znanje
281	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Što znači obavljanje privatne prakse u novom prostoru? Zašto bi logoped koji ima svoj prostor duže vrijeme trebao seliti u neki drugi novi prostor, misli li se tu na ordinacije unutar primarne zdravstvene zaštite?</p>	Primljeno na znanje
282	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 11. Stavak 1. Prejudicira li ova odredba činjenicu da već postojeće privatne logopedске prakse nastavljaju raditi u već postojećim prostorima, odnosno ne trebaju podnositi zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje privatne logopedске prakse?</p>	Primljeno na znanje

283	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 12. Nedostaju stavci u ovom članku. U tim stavicima mora biti opisano tko i pod kojim uvjetima može potpisati ugovor sa zdravstvom o radu na uputnicu. Ovako netko može, netko ne može... Nedostaje koji su to uvjeti koji se moraju ispunjavati.</p>	Primljeno na znanje
284	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 13. Uz sve obvezno navesti i titulu.</p>	Primljeno na znanje
285	<p>TAMARA VUČKOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Zašto magistar logopedije može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu i zašto nositelj privatne logopedске prakse – magistar logopedije može primiti u radni odnos jednog magistra logopedije?</p>	Primljeno na znanje
286	<p>ANA GENERALIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Zašto se rad dva nositelja privatne prakse određuje smjenskim radom? Odluku o radnom vremenu treba prepustiti osnivačima.</p>	Primljeno na znanje
287	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. 4) Dva nositelja privatne logopedске prakse koji obavljaju privatnu logopedsku djelatnost mogu obavljati privatnu logopedsku praksu u smjenskom radu. – čemu služi ova odredba i zbog čega bi zakonom trebalo regulirati radno vrijeme nositelja privatne prakse ukoliko raspolažu adekvatnim prostornim uvjetima za rad u jednoj smjeni. Osim toga, zašto se radno vrijeme ne bi prilagodilo potrebama i mogućnostima korisnika?</p>	Primljeno na znanje
288	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Stavak 4. Koja je svrha određivanja radnog vremena, odnosno smjenskog rada dva nositelja privatne logopedске prakse koji obavljaju logopedsku djelatnost? Predlažem izostaviti smjenski rad i navedenu odluku o radnom vremenu prepustiti logopedskoj praksi, javnoj ustanovi ili trgovačkom društvu koji obavlja logopedsku djelatnost.</p>	Primljeno na znanje
289	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Stavak 1. Znači li jedna privatna logopedska praksa da magistar logopedije koji je osnovao privatnu logopedsku praksu nije u mogućnosti imati podružnicu na dvije lokacije? Stavak 3. Ne dovodi li se u neravnopravan položaj nositelja logopedске prakse kojem se ovim stavkom dopušta zaposliti samo jednog magistra logopedije u odnosu na trgovačko društvo koje obavlja logopedsku djelatnost ili javnu ustanovu? Koja je svrha ovog ograničenja? Nije li stavak 4. istog članka u kontradikciji sa stavkom 3.?</p>	Primljeno na znanje
290	<p>VEDRANA KOMAZEC JURIČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Zakon koji regulira privatne logopedске prakse postavlja jasna ograničenja vezana uz organizaciju i pružanje</p>	Primljeno na znanje

	<p>logopedskih usluga. Prema predloženim propisima, magistar logopedije može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu i mora osobno obavljati poslove te prakse. Također, zakon omogućuje nositelju privatne logopedске prakse da zaposli jednog dodatnog magistra logopedije, a dvije privatne prakse mogu surađivati u smjenskom radu. S druge strane, u stomatološkoj praksi postoje različiti propisi. Zakon koji regulira stomatološke privatne prakse postavlja određena ograničenja jedino za one prakse koje imaju ugovor s HZZO-om (Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje), dok su privatne stomatološke prakse bez ugovora s HZZO-om slobodnije u organizaciji svog poslovanja. To znači da stomatolozi u takvim privatnim praksama nemaju ograničenja u zapošljavanju dodatnog osoblja ili u otvaranju više privatnih praksi, dokle god su usklađeni s općim zakonskim i etičkim normama. Ova razlika ukazuje na strožu regulaciju u području logopedске privatne prakse, koja se usmjerava na osobno obavljanje poslova od strane nositelja prakse, dok u stomatologiji, osim u slučaju ugovora s HZZO-om, postoji veća sloboda u zapošljavanju i vođenju više praksi.</p>	
291	<p>MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 14. Zašto magistar logopedije vlasnik privatne prakse može primiti u radni odnos samo jednog magistra logopedije?</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Privatna logopedska praksa je organizacijski oblik rada u kojem magistar logopedije djelatnost obavlja samostalno, osobnim radom. Nositelj privatne prakse može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" br. 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22 33/23 i 36/24), na isti su način regulirane privatne prakse i svih ostalih zdravstvenih radnika u Republici Hrvatskoj.</p>
292	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 15. (1) Više magistara logopedije, koji obavljaju privatnu logopedsku praksu osobno, mogu se udružiti u grupnu privatnu logopedsku praksu – što znači grupna privatna logopedska praksa, kakav je to organizacijski oblik rada?</p>	<p>Primljeno na znanje Sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.</p>
293	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 15. Stavak 4. Provjeriti je li ovo po Ustavu – ljudima zakonom onemogućiti osnivanje logopedskih klinika ili poliklinika u člancima 14. i 15. (1 i 2) ili određivati koliko će imati zaposlenih 14. (3)? Istodobno nije objašnjeno zašto samo jedan zaposleni logoped, zašto samo smjenski rad, što je to grupna praksa te po čemu se ona razlikuje od "pojedinačne". U konačnici kako navedena ograničenja poboljšavaju ili zadržavaju standard kvalitete rada?</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
294	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 15. Stavak 1. Prijedlogom zakona, pa niti ovom odredbom nije jasan pojam grupne logopedске privatne prakse. Može li zakonodavac drugačije, odnosno točnije formulirati navedenu odredbu kako bi bilo jasnije o kakvom se to</p>	<p>Primljeno na znanje Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.</p>

	pravnom obliku radi?	
295	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 16. O ostavljanju ovog članka treba ozbiljno promisliti ili ga je potrebno dobro doraditi: 1. Po ovome ako logoped nema ugovor s nekim ne može raditi. 2. Samo s privatnim ugovarateljima može ovako – oni su privatnici i sami određuju s kim hoće raditi - ostalo su sve državne i javne ustanove i kao takve moraju biti transparentne i ujednačene – dakle mora biti propisano koji su to uvjeti za ugovor s njima i tada svi, ali SVI koji zadovoljavaju te uvjete mogu ući u ugovorni odnos, transparentno i po Zakonu.</p>	Primljeno na znanje
296	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 16. Najnižu preporučenu cijenu pružanja logopedskih usluga donosi Komora. Cjenik je potrebno istaknuti na vidljivom mjestu u prostoru u kojem se obavlja privatna logopedska praksa.</p>	Primljeno na znanje
297	<p>MAJA KELIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 16. Što podrazumijeva ugovor s visokim učilištem? Specificirano je da učilište izvodi diplomski studij logopedije, zašto diplomski studij i zašto studij logopedije? Ako je stavka ovako usko napisana pretpostavljam da postoji razlog za to.</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira rad magistara logopedije koji diploma stječu na diplomskom studiju logopedije.</p>
298	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 19. (1) Pravo na obavljanje privatne logopedske prakse po sili zakona prestaje s danom kada magistar logopedije koji ima odobrenje za samostalan rad: b. izgubi trajno radnu sposobnost za obavljanje poslova – koji su uvjeti/kriteriji za trajni gubitak radne sposobnosti; vrijede li isti uvjeti i za logopede zaposlene u svim sustavima i organizacijskim oblicima rada? c. izgubi poslovnu sposobnost potpuno ili djelomično – što znači gubitak potpune a što djelomične poslovne sposobnosti, kako se to utvrđuje? f. izgubi pravo raspolaganja prostorom odnosno odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom - što znači pravo raspolaganja prostorom te odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom?</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti pravilnicima koje Zakon predviđa.</p>
299	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 19. 1. f Ovo je dio za Pravilnik ili Statut komore, nikako za zakon - članak 6.</p>	Primljeno na znanje
300	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 19. Stavak 1. e Treba provjeriti je li ovo u skladu s Ustavom– ljudima ograničavati pravo na rad?</p>	Primljeno na znanje
301	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 20. Stavak 2. e Tržišno natjecanje je slobodno. Komora definira uvjete i okvire rada, ne i oglašavanja.</p>	Primljeno na znanje
302	<p>ALEKSANDRA PODVOREC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 23.</p>	Primljeno na znanje

	Nije navedeno da će u slučaju potrebe preuzimanja logopedске dokumentacije biti izdana potvrda o istom.	
303	IRENA MLINARIĆ TRABALKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 23. Sekcija predškolskih logopeda komentira članak 23. Obzirom da se logopedска djelatnost ne obavlja samo u zdravstvenim ustanovama, predlažemo upotrebu pojma „korisnik usluga“ umjesto pojma „pacijent“.	Primljeno na znanje
304	VOLIJA MODRIĆ BOŠNJAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 23. Termin pacijent zamijeniti terminom korisnik usluge .	Primljeno na znanje
305	VESNA KIRINIĆ PAPEŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. HRVATSKA STRUKOVNA UDRUGA FONETIČARA (HSUF) Predlažemo da se u članku 24. stavku 1. doda još jedna točka koja bi glasila: • suradnja s drugim srodnim profesijama, kao što su fonetičari rehabilitatori, a u svrhu postizanja interdisciplinarnog pristupa te u najboljem interesu pacijenata Navedeno predlažemo u najboljem interesu korisnika usluga. Ponavljamo, područja navedena u tekstu prijedloga Zakona o logopedскоj djelatnosti interdisciplinarna su te upravo suradnjom svih stručnjaka kao što su logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, fonetičari rehabilitatori i drugi, može doći do najboljih rezultata za svakog pojedinca. Vjerujemo da nam je to u zajedničkom interesu.	Odbijeno. Zakon o logopedскоj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije. U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.
306	VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Slažem se s izjavom Hrvatske strukovne udruge fonetičara koju je prenio gosp. Matija Bartol te je iz istog razloga prenosim u cijelosti: Hrvatska strukovna udruga fonetičara predlaže da se u članku 24. stavku 1. doda još jedna točka koja bi glasila: - suradnja s drugim srodnim profesijama, kao što su fonetičari rehabilitatori, a u svrhu postizanja interdisciplinarnog pristupa te u najboljem interesu pacijenata Navedeno predlažemo u najboljem interesu korisnika usluga. Ponavljamo, područja navedena u tekstu prijedloga Zakona o logopedскоj djelatnosti interdisciplinarna su te upravo suradnjom svih stručnjaka kao što su logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, fonetičari rehabilitatori i drugi, može doći do najboljih rezultata za svakog pojedinca. Vjerujemo da nam je to u zajedničkom interesu. Izgledno je iz današnjeg istupa u medijima od strane gosp. Blaži da se ovim zakonom pokušava fonetičarima rehabilitatorima oduzeti ustavno pravo na rad te da se svjetski priznata metoda rehabilitacije slušanja i govora omalovažava nazivajući je metodicom, nadalje navodi da je ispravljanje artikulacijskih pogrešaka od strane logopeda tek estetika glasa. Estetikom glasa se bavimo upravo mi, fonetičari rehabilitatori.	Primljeno na znanje
307	GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA. U ovom se članku izrazito dobro definiraju dužnosti logopeda, pri čemu je važno naglasiti primjenu znanstveno vrednovanih i utemeljenih metoda. No, taj je dio malo nedorečen i mogao bi se doraditi (primjena znanstveno vrednovanih metoda i tehnika glede uspješnosti, trajne i sigurne uporabe bazirane na dokazima	Primljeno na znanje

	<p>iz područja logopedije □ primjena znanstveno vrednovanih metoda i tehnika u dijagnostici i terapiji kako bi se osigurala sigurnost i učinkovitost ili primjena dijagnostičkih i terapijskih metoda i tehnika temeljnima na znanstvenim dokazima u području logopedije. Jako je dobro što naglašava da logoped radi u timu, a često i s dodatnim suradnicima. Također, s obzirom na to da je takvih suradnika puno, da se razlikuju s obzirom na područje rada logopeda te da će se u budućnosti sigurno otvarati mogućnost za suradnju s novim stručnjacima, dobro je da se suradnici ne definiraju pojedinačnim nazivima.</p>	
308	<p>MATIJA BARTOL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Hrvatska strukovna udruga fonetičara predlaže da se u članku 24. stavku 1. doda još jedna točka koja bi glasila: - suradnja s drugim srodnim profesijama, kao što su fonetičari rehabilitatori, a u svrhu postizanja interdisciplinarnog pristupa te u najboljem interesu pacijenata Navedeno predlažemo u najboljem interesu korisnika usluga. Ponavljamo, područja navedena u tekstu prijedloga Zakona o logopedskoj djelatnosti interdisciplinarna su te upravo suradnjom svih stručnjaka kao što su logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, fonetičari rehabilitatori i drugi, može doći do najboljih rezultata za svakog pojedinca. Vjerujemo da nam je to u zajedničkom interesu.</p>	<p>Odbijeno.</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
309	<p>NIKA DRAGANIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Ako se teži multidisciplinarnom pristupu, onda obavezno treba uključiti i fonetičare rehabilitatore i edukacijske rehabilitatore među članove tima.</p>	<p>Odbijeno.</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
310	<p>KSENIJA HUNJEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Potrebno je naglasiti tko su to članovi tima. Stvaranje tima od nekoliko logopeda i eventualno psihologa nije ono čemu se teži, a to je multidisciplinarnost.</p>	<p>Odbijeno.</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
311	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Tko bi bili ti članovi tima? Ovim zakonom onemogućavate rad edukacijskim rehabilitatorima i fonetičarima rehabilitatorima. Tim koji se sastoji od 3 logopeda i jednog psihologa nije multidisciplinarnan...</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
312	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 24. Izbaciti! Dio o ozljedama i odštetama je pokriven Zakonom o obveznim odnosima, a ovim člankom smo odgovorni i za</p>	<p>Primljeno na znanje</p>

	epileptički napadaj, moždani udar, gušenje žvakom s kojom je dijete dotrčalo i sl. Uostalom članak se bavi meritumom koji nije definiran u uvodnom dijelu zakona – ulazi se u prereguliranje.	
313	IRENA MLINARIĆ TRABALKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 25. Sekcija predškolskih logopeda komentira članak 25. Obzirom da se logopedska djelatnost ne obavlja samo u zdravstvenim ustanovama, predlažemo upotrebu pojma „logopedski dosje“ umjesto pojma „logopedski karton“. (4) Na postupanje s dokumentacijom nastalom u obavljanju logopedske djelatnosti primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju podaci i informacije u zdravstvu. Dodati nastavak: za mag.logopedije koji rade u sustavu zdravstva ili u privatnoj praksi. Za mag.logopedije koji rade u drugim reguliranim sustavima, primjenjuju se odredbe zakona tih sustava.	Primljeno na znanje
314	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 25. Cijeli ovaj članak ne bi trebao biti u Zakonu jer je ovo regulatorni meritum Komore, a ne Zakona. Također, samo prijedlog za razmisliti je li u duhu hrvatskog jezika riječ disciplinska ili stegovna...	Primljeno na znanje
315	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 25. Stavak 4. je nedovoljno jasan, što znači postupanje s dokumentacijom (čuvanje dokumentacije, propisani rok, zaštita podataka, profesionalna tajna...)?	Primljeno na znanje
316	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 25. Stavak 2. Privatna logopedska praksa za izvršenu uslugu obvezna je izdati račun korisniku usluge na kojem je vidljiv datum i vrijeme pružene usluge. Predlažem da se umjesto vremena pružene logopedske usluge u logopedskom kartonu navodi samo datum, a točno vrijeme se izostavi kao nepotrebno. Isto tako da se iz navedene odredbe izostavi obveza reevaluacije i njezino dokumentiranje, odnosno da se isto ograniči kao obveza isključivo javne ustanove koje obavljaju logopedsku djelatnost.	Primljeno na znanje
317	VOLIJA MODRIĆ BOŠNJAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 25. Riječ logopedski " karton " zamijeniti riječi logopedski " dosje"	Primljeno na znanje
318	PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 29. Stavcima 1. i 2. definirane su disciplinske mjere koje se mogu izreći za teže odnosno lakše disciplinske povrede. Iako među njima nije i mjera dodatne izobrazbe, stavkom 5. se propisuje da se uz disciplinska mjera dodatne izobrazbe može izreći uz svaku mjeru iz stavaka 1. i 2. Kako je obveza stručnog usavršavanja i dodatne izobrazbe jedna od profesionalnih obveza logopeda, smatramo da se dodatna izobrazba ne može tretirati kao kazna za povredu radne dužnosti, već u slučaju propusta utvrđenih u sklopu stručnog nadzora.	Primljeno na znanje
319	ALEKSANDRA PODVOREC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ	Primljeno na znanje

	DJELATNOSTI, Članak 30. Nije vidljivo u koje će svrhe ići novac naplaćen od kazni.	
320	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 30. Iznos novčane kazne za povrede iz članka 29. ovoga Zakona utvrđuje se Statutom Komore.	Primljeno na znanje
321	VLASTA ŠAJINA-SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 31. Jedan od članaka Nacrta Zakona o logopedskoj djelatnosti koji kao korisnik podržavam iz razloga što dosad neetičnost i nestručnost (a koja se skupo naplatila) te omalovažavanje nalaza i postignuća u terapiji drugog stručnjaka (u ovom slučaju fonetičara rehabilitatora) nije imala kome prijaviti a niti sankcionirati!	Primljeno na znanje
322	VOLIJA MODRIĆ BOŠNJAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 31. Časni sud Komore, može pokrenuti disciplinski postupak po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika usluge , tijela Komore ili na zahtjev Ministarstva.	Primljeno na znanje
323	ALEKSANDRA PODVOREC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 32. Predlažem preoblikovanje teksta u -Magistar logopedije nije odgovoran ako pacijent, njegov roditelj ili skrbnik svjesno odbija aktivno sudjelovanje u logopedskom postupku. Također predlažem dodatak-Moguće je uskraćivanje logopedske terapije ukoliko pacijent/roditelj/skrbnik verbalno prijeti ili ako je fizički agresivan.	Primljeno na znanje
324	IRENA MLINARIĆ TRABALKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 32. Sekcija predškolskih logopeda komentira članak 32. Potrebno je promijeniti termin „pacijent“ u termin „korisnik usluge“ te dodati termin „zakonski skrbnik“ jer je on odgovoran za malodobnu djecu koja polaze logopedsku terapiju ili osobe s teškoćama koje ne mogu samostalno odlučivati. Predlažemo da stavak glasi: Magistar logopedije nije odgovoran ako korisnik usluge ili njegovi zakonski skrbnik svjesno odbija sudjelovanje u logopedskom postupku.	Primljeno na znanje
325	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 32. Predlažem dopunu članka 32: Logopedska terapija može se prekinuti ukoliko je neredovita ili se korisnik ne pridržava smjernica za rad koje je dobio u usmenom ili pismenom obliku.	Primljeno na znanje
326	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 32. Predlažem da se odredba preciznije definira, obzirom da je kod obavljanja logopedske djelatnosti pacijent često maloljetno dijete.	Primljeno na znanje
327	VOLIJA MODRIĆ BOŠNJAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 32. Magistar logopedije nije odgovoran ako korisnik usluge ili njegov zakonski skrbnik svjesno odbija sudjelovanje u logopedskom postupku.	Primljeno na znanje

328	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 33.</p> <p>Na temelju stavka 3. proizlazi da se svi magistri logopedije koji obavljaju logopedsku djelatnost na području Republike Hrvatske obvezno učlanjuju u Komoru, dok prema stavku 4. članstvo je obvezatno samo za one logopede koji rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite. Stoga, predlažemo da se navedene odredbe usklade i da se jasno naznači odnosi li se zakon, odnosno obveza učlanjenja u Komoru, samo na logopede u zdravstvu.</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Stavak 4 definira iznimke od obveznog uključivanja u Komoru.</p>
329	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 33.</p> <p>Stavak 4. podstavak 5 Ne razumijem poantu podstavka. U svakom slučaju – ako obavlja logopedsku djelatnost u RH – mora biti član komore...Molim pojašnjenje podstavka.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
330	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 33.</p> <p>Navesti lokaciju sjedišta Komore (Zagreb)?.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
331	<p>MIŠELA BAČIĆ BARONICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 33.</p> <p>članak 4. Tko su logopedi koji ne rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite? Rad logopeda nije karakteriziran u smislu zdravstvene zaštite u sustavu odgoja i obrazovanja niti u sustavu socijalne skrbi. Tako se ovaj Nacrt Zakona kosi i u proturječnosti je sa Zakonima o odgoju i obrazovanju i socijalnoj skrbi kojima podliježu logopedi tamo zaposleni. Zato bi i u samom naslovu ovog nacrt zakona trebalo precizirati i promijeniti naslov u npr. Zakon o logopedskoj djelatnosti u sustavu zdravstva. Time bi bilo vidljivo da se zakon odnosi samo na logopede zaposlene u sustavu zdravstva i one koji će sklopiti ugovor s HZZO u privatnim praksama. Za ostale logopede ne bi se primjenjivao ovaj zakon (jer je njihov rad reguliran po drugim zakonskim osnovama) i za njih također ne bi bilo obvezno članstvo u Komori. Također, za logopede koji su otvorili privatnu praksu po dosadašnjim zakonskim regulativama trebalo bi se uvažiti zatečeno stanje i ne bi trebali podlijezati ovom zakonu niti imati obvezu učlanjenja u Komoru (osim ako ne žele sklopiti ugovor s HZZO ubuduće).</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
332	<p>DANIJELA GAVRIĆ SUČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 33.</p> <p>Pod člankom 33. stavak 4. točka 1. navedeno je: Iznimno od stavka 3. ovoga članka članstvo u Komori dobrovoljno je za magistre logopedije koji: ◇ ne rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite. Navedeno bi trebalo pojasniti (definirati) koji su to poslovi, budući da se neposredni poslovi zdravstvene zaštite obavljaju u Zdravstvenim ustanovama te bi se isto moglo odnositi samo na logopede zaposlene u zdravstvenom sustavu, odnosno jedino bi oni imali obvezu učlanjenja u Komoru.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>
333	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 34.</p> <p>Komora ima sljedeće javne ovlasti: ◇ obavlja stručni nadzor nad radom magistara logopedije u Republici Hrvatskoj – tko, na koji način i što se nadzire – odnosi li se ovo na logopede zaposlene u svim sustavima i organizacijskim oblicima rada ili samo na logopede koji obavljaju privatnu</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Učlanjenje u Komoru je propisano čl. 33 Zakona o logopedskoj djelatnosti.</p>

	logopedsku praksu?	
334	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 34. Stavak 3. Kako će Ministarstvo navedeno utvrditi? Poslat će komisiju u obilazak? I za takav način Ministarstvo mora donijeti nekakve protokole – pravilnike, postupke, elaborate i sl...</p>	Primljeno na znanje
335	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 34. Stavak 1. Obzirom da je ovo kritičan dio djelatnosti odnosno zakona – mora biti definiran u ovom Zakonu, a Komora samo utvrđuje da su uvjeti za izdavanje, obnavljanje ili ukidanje ispunjeni.</p>	Primljeno na znanje
336	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 34. Smatram da bi zakon trebao sadržavati odredbe kojima bi se onemogućilo javnim ustanovama da kroz strukovnu komoru kojoj je svrha zaštita i promicanje struke provode neka politična djelovanja ili ograničavaju rad i razvoj privatne logopedске prakse.</p>	Primljeno na znanje
337	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 35. Stavak 5. Navedeno je u domeni Zakona o intelektualnom vlasništvu, navedeno se u Komori može smatrati nečasnim ponašanjem (prvi stavak ovoga članka) i takve stegovne mjere povlačiti za sobom.</p>	Primljeno na znanje
338	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 35. - Utvrđuje standarde, normative i cjenik za obavljanje logopedске prakse - zastupa članove Komore u zaštiti njihovih profesionalnih interesa</p>	Primljeno na znanje
339	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 36. Stavak 7. Predvidjeti specifične akte Komore – o kvadraturi, nadzoru,...</p>	Primljeno na znanje
340	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 36. Stavak 4. Doraditi... Kako će Statut donijeti Skupština? Za članstvo u Skupštini treba registar, za registar treba Statut, za Statut treba Skupština i vrtimo se u krug....</p>	Primljeno na znanje
341	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 36. Ad 2) Ustrojstvo i tijela Komore, njihov sastav, način izbora, prava i dužnosti uređuje se Statutom i drugim aktima Komore uz obvezu ravnomjernog uključivanja barem po jednog predstavnika iz svakog područja rada logopedске djelatnosti (zdravstvo, predškolski odgoj, školski odgoj i obrazovanje, privatna praksa, socijalna skrb).</p>	Primljeno na znanje
342	<p>SANJA LANC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 40. U dobu digitalne tehnologije i administracije je li doista nužan trošak izdavanja logopedске iskaznice ako joj je svrha samo potvrda ovlaštenja za obavljanje logopedске</p>	Primljeno na znanje

	djelatnosti? Logopedi će zasigurno, kao i druge struke, morati istaknuti odobrenje za samostalan rad na vidljivom mjestu u prostoru gdje pružaju usluge te se dovodi u pitanje svrha izdavanja logopedске iskaznice. Smatram da je u ovom članku dovoljno navesti da se magistru logopedije upisanom u Registar izdaje potvrda ovlaštenja za obavljanje logopedске djelatnosti (dopusnica za rad).	
343	PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 42. S obzirom da se na temelju članaka 29. i 30. ovoga prijedloga Zakona predviđa mogućnost izricanja novčane kazne u iznosu od 1.320,00 do 6.630,00 eura, a da prihodi od novčanih kazni nisu navedeni kao sredstvo prihoda, nije razvidno da li se novčana kazna uplaćuje Komori ili u državni proračun.	Primljeno na znanje
344	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 43. Navesti potpuni naziv: Osnivači Komore su Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske i Hrvatsko logopedsko društvo.	Primljeno na znanje
345	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 44. Cijeli članak izbaciti nadzor kao djelokrug Komore se definira u članku 34, a opseg, sadržaj, postupci i općenito tijek nadzora definirat će se u specifičnom aktu Komore. Čak je i u ovom prijedlogu zakona definirano da se nadzor opisuje u statutu Komore, a ne zakonu – iako opet – ne općim nego specifičnim aktom Komore.	Primljeno na znanje
346	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 44. Ad 2) Uključuje li to anonimne prijave građana ili argumentirane pisane prijave?	Primljeno na znanje
347	KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 45. Osoba u nadzoru trebala bi to postati temeljem svojih stručnih kompetencija i profesionalnog iskustva, za što je pet godina staža premalo.	Primljeno na znanje
348	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 45. Slažem se s komentaram kolegice Irene Prpić Zovko vezano za nadzor, min 10-15 godina radnog iskustva u struci.	Primljeno na znanje
349	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 45. Kodeksom logopedске etike i deontologije utvrditi načela i pravila kojih se potrebno pridržavati pri provedbi stručnog nadzora. Poduzeti sve mjere kako bi se izbjegao sukob interesa, financijski ili privatni (potpisati izjavu da osoba koja provodi stručni nadzor nije u nadzornom ili upravnom odjelu zdravstvenih ustanova nad kojima se provodi nadzor), te ima minimalno 5 godina rada u struci. Prilikom odabira i imenovanja članova komisije kod provedenej svakog stručnog nadzora uzeti u obzir sve poznate činjenice koje bi mogle dovesti do eventualnog sukoba interesa, te izuzeće u bilo kojem trenutku kad postoji osnovana sumnja na mogući sukob interesa.	Primljeno na znanje

350	<p>IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 45. Predlažem da se u odredbi čl. 45. za provođenje stručnog nadzora uvjetuje najmanje 10-15 godina radnog iskustva u struci na području rada koji se nadzire te specijalizacija za nadzor pojedinih područja rada koji se nadziru. Slažem se gore s kolegicom Gorek, sa svime navedenim, osim sa 5 godina rada u struci. S obzirom da imam magisterij znanosti i radim 24 godine u struci, neprekidno, smatram da netko tko ima manje poslovnog iskustva i stručnih edukacija, ne može kompetentno ocijeniti moju stručnost, naročito jer se bavim rijetkim i specifičnim područjima u logopediji.</p>	Primljeno na znanje
351	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 46. S obzirom na iskustava i probleme s kojima su nam se obraćali građani u svojim pritužbama koje se odnose na rad i ovlasti strukovnih komora u reguliranim profesijama, smatramo da je Zakonom potrebno razraditi i odredbe vezano uz osnivanje, rad, ovlasti i nadzor nad radom Hrvatske komore logopeda te predvidjeti i provedbu inspekcijskog nadzora nad radom Komore, koji obuhvaća izravan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba te poduzimanje propisanih mjera i radnji kako bi se utvrđeno stanje i poslovanje uskladilo sa zakonom i drugim propisima.</p>	Primljeno na znanje
352	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 47. Zašto nije vezano uz dio o stegovnoj odgovornosti logopeda?</p>	Primljeno na znanje
353	<p>MATEJA LJUBEK ČEGEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Ovim člankom novčane kazne odnose samo na rad logopeda u privatnom sektoru čime se oni dovode u neravnopravni položaj u odnosu na javne ustanove i druge oblike obavljanja logopedске djelatnosti. Novčane kazne, prekršajne odredbe, i svi propisi vezani uz osiguravanje adekvatnog prostor i opreme trebaju se odnositi i na javne i na privatne ustanove.</p>	Primljeno na znanje
354	<p>MAIDA ARSLANAGIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Ovim člankom se stavlja u nepovoljan položaj logopede u privatnom sektoru. Novčane kazne i ostale odredbe iz ovog članka se trebaju odnositi na sve one koji obavljaju logopedsku djelatnost bilo u privatnom ili javnom sektoru.</p>	Primljeno na znanje
355	<p>MARTINA STARČEVIĆ PERICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Novčane kazne i prekršajne odredbe koje su regulirane ovim člankom odnose samo na rad logopeda u privatnom sektoru čime se oni dovode u neravnopravni položaj u odnosu na javne ustanove i druge oblike obavljanja logopedске djelatnosti. Novčane kazne, prekršajne odredbe, propisi vezani uz osiguravanje adekvatnog prostor i opreme trebaju se odnositi na javne i privatne ustanove.</p>	Primljeno na znanje
356	<p>KATICA PUŠKARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ</p>	Primljeno na znanje

	<p>DJELATNOSTI, Članak 48. 48. člankom regulira se novčana kazna samo za nositelja privatne logopedске prakse, što sugerira da se u ustanovama i drugim pravnim osobama koje zapošljavaju logopede ne može dogoditi protu zakonsko postupanje, što nije točno. Također, novčana kazna trebala bi biti razmjerna veličini davatelja logopedskih usluga. Točke koje se moraju odnositi i na ustanove i druge pravne subjekte su: a. onemogućiti magistru logopedije stručno usavršavanje b. obavlja logopedsku djelatnost bez odobrenja za samostalni rad c. obavlja logopedsku djelatnost bez radne sposobnosti d. obavlja logopedsku djelatnost bez potpune poslovne sposobnosti e. obavlja logopedsku djelatnost koja uključuje rad s djecom, a pravomoćno je osuđen... g. obavlja logopedsku djelatnost, a ne raspolaže odgovarajućim prostorom... h. obavlja logopedsku djelatnost, a ne raspolaže odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom...</p>	
357	<p>ANTONIJA BLAŽI OSTOJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Antonija Blaži Ostojić, magistra logopedije, doktorandica Poslijediplomskog doktorskog studija Poremećaji jezika, govora i slušanja, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu, članica posebne radne skupine "Educational standards & Common Training Framework" Europske Asocijacije Logopeda (ESLA) U članku 48. regulira se novčana kazna kojom će se kazniti nositelj privatne logopedске prakse za navedene prekršaje. Neki od prekršaja su: 7. obavlja privatnu logopedsku praksu, a ne raspolaže odgovarajućim prostorom sukladno normativima i standardima za obavljanje privatne logopedске prakse u pogledu prostora (članak 9. stavak 2. podstavak 8.) 8. obavlja privatnu logopedsku praksu, a ne raspolaže odgovarajućom dijagnostičkom i terapijskom opremom sukladno normativima i standardima za obavljanje privatne logopedске prakse u pogledu dijagnostičke i terapijske opreme (članak 9. stavak 2. podstavak 9.) To, kao i ostale odredbe apsolutno podržavam, no smatram da se za upravo navedene stavke 7. i 8. novčane kazne i prekršajne odredbe trebaju odnositi kako na nositelje privatne prakse, tako i na JAVNE i privatne ustanove odnosno trgovačka društva jer su na ovaj način, ističući samo nositelja privatne prakse, oni izuzeti od potrebe osiguravanja adekvatnog prostora i adekvatne opreme što nije u redu te to treba izmijeniti.</p>	Primljeno na znanje
358	<p>ZRINKA ZOVKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Mene zanima je li osoba (ili osobe) koja je predložila gore navedenu visinu kazne razmišljala o malim privatnicima koji se na taj način stavljaju u izuzetno nepovoljan položaj prema većim privatnicima i javnozdravstvenim djelatnicima.</p>	Primljeno na znanje
359	<p>SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Stječe se dojam kako se regulira i posebno nadzire rad logopeda u privatnom sektoru čime ih se stavlja u nepogodniji položaj u odnosu na logopede u ostalim sektorima.</p>	Primljeno na znanje
360	<p>SANJA LANC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Ako je u Članku 7.(3) navedeno da je poslodavac obavezan</p>	Primljeno na znanje

	omogućiti stručno usavršavanje (pretpostavka da se odnosi na sve poslodavce u svim sektorima u kojima su magistri logopedije zaposleni) novčana kazna bi trebala biti propisana jednako za svakog poslodavca koji krši propisano, umjesto da se izdvaja samo privatna praksa. Zakon bi trebao osiguravati jednaku zaštitu i mogućnost za usavršavanje svim logopedima.	
361	DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Navesti i predložene prekršajne mjere za javne ustanove i poslodavce koji: - ograničavaju logopede ili im ne dozvoljavaju edukacije i profesionalna usavršavanja, - nameću rad iznad propisanih dnevnih normi (odrediti optimalan broj), - ne osiguravaju propisane standardizirane testove i opremu,	Primljeno na znanje
362	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 48. Prije svega želim istaknuti da se predloženim prekršajnim mjerama privatne logopedске prakse dovode u neravnopravniji položaj u odnosu na javne ustanove i druge oblike obavljanja logopedске djelatnosti kada iste ne postupaju u skladu s navedenim zakonom. Stoga predlažem da se u prekršajne odredbe predloženog zakona uvedu i ostale pravne osobe koje obavljaju logopedsku djelatnost, a ne postupaju sukladno zakonskim odredbama. Također predlažem da se odrede veće novčane novčane kazne za javne ustanove koje obavljaju logopedsku djelatnost, a koje ne postupaju u skladu sa zakonskim odredbama, a sve obzirom na veće financijske mogućnosti i prihode takvih ustanova u odnosu na privatne logopedске prakse.	Primljeno na znanje
363	GORDANA HRŽICA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 52. ODSJEK ZA LOGOPEDIJU, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, PROČELNICA. Smatram vrlo dobrom praksom da se detaljni vezani uz dodatno obrazovanje logopeda te rad Komore donose općim aktima Komore, to jest da se ne definiraju u Zakonu. To omogućuje veću fleksibilnost jer opće je akte moguće doradivati te prema potrebi i mijenjati (primjerice, zbog promjena do kojih dolazi tijekom vremena), a da to ne povlači složene postupke promjene Zakona.	Primljeno na znanje
364	SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 53. Na koga se odnosi ovaj članak? Na sve javne ustanove i organizacijske oblike rada ili opet samo na nositelje privatne prakse?	Primljeno na znanje
365	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 53. Izbaciti cijeli članak. Tko će dati prijedlog? Tko izrađuje sadržaj odluke koju Ministar potpisuje? Po ovom članku netko bez Skupštine i u uskom krugu ljudi odlučuje koji su to standardi i zahtjevi koji se nameću svima.	Odbijeno. Čl. 53 dio je Prijelaznih i završnih odredbi Zakona o logopedskoj djelatnosti.
366	SANJA LANC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 53. Do dana osnivanje komore vrijedi Pravilnik o normativima (br.52/20) u kojem trenutno ne postoji logopedska	Primljeno na znanje

	ordinacija/privatna praksa. Predlažem da se članak izmjeni i naznači do dana donošenja statuta Komore (propisanih normativa i uvjeta rada) vrijedi zatečeno stanje jer se nije moguće uskladiti se s trenutnim pravilnikom (br.52/20) u kojem nema odredbi za logopeda.	
367	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 53. Pravilnikom o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti, logopedska djelatnost nije predviđena, stoga sukladno čl. 66. istog Pravilnika ministar nadležan za zdravstvo trebao bi posebnom odlukom utvrditi uvjete vezane uz prostor, radnike i medicinsko-tehničku opremu i to do dana osnivanja Komore. Što će biti s osnivanjem logopedске prakse u tom razdoblju od stupanja na snagu predloženog zakona do osnivanja Komore i donošenja odluke o normativima i standardima za obavljanje logopedске djelatnosti?	Primljeno na znanje
368	IVANA PEČNIK BAN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 54. Podržavam zakon no, također smatram da je rok za prostornu prilagodbu prostora kratak jer ako Ministar u roku od dvije godine od donošenja ovog zakona donese normative koji se odnose na prostor, nama realno ostaje godina dana za radove unutar prostora.	Primljeno na znanje
369	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 55. Opet se vraćamo na pitanje – nedostaje dio gdje je točno navedeno po kojim kriterijima Ministarstvo i Komora daju pozitivna mišljenja i opravdanost otvaranja privatne prakse?	Primljeno na znanje
370	SANJA VUJIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 56. Ovaj članak molim pojasniti. Što je to "Rješenje o početku obavljanja logopedске djelatnosti" i koji su kriteriji ishodoavanja istog?	Primljeno na znanje
371	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 56. Predlažem da se i za javne ustanove i trgovačka društva koja obavljaju logopedsku djelatnost propišu točni uvjeti usklađenja rada i poslovanja.	Primljeno na znanje
372	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 56. Znači li odredba članka 56. predloženog zakona da trgovačka društva koja primjerice u svojoj vlasničkoj strukturi nemaju sve članove društva magistre logopedije i nadalje mogu nastaviti obavljati logopedsku djelatnost u postojećem obliku uz obvezu ispunjenja uvjeta nabave dijagnostičke i terapijske opreme i odgovarajućeg prostora? Predlažem da se navedena odredba jasnije definira.	Primljeno na znanje
373	IRENA ZOVKO PRPIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 56. Nije jasno po čemu se razlikuju magistri logopedije koji obavljaju logopedsku djelatnost iz članka 55. i fizičke osobe – obrtnici koji obavljaju postupke iz logopedске djelatnosti iz članka 56. Predlažem da se odredbama zakona, koje prethode članku 55. i 56. definira i pojasni	Primljeno na znanje

	razlika.	
374	<p>PUČKI PRAVOBRANITELJ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 57.</p> <p>S obzirom da se većina obaveza iz ovog Nacrta prijedloga Zakona odnosi na obavljanje privatne logopedске prakse, ostaje nejasno u kojem se dijelu zdravstvene ustanove u svojem radu i poslovanju moraju uskladiti s odredbama Zakona. Također, nejasno je i na koji način odredbe ovog Nacrta prijedloga Zakona utječu na rad drugih zaposlenika u zdravstvenim ustanovama koji obavljaju srodne poslove. Stoga, predlažemo da se u članku 57. konkretno navede što je sve predmet usklađivanja te da se naznači da je usklađivanje potrebno samo u odnosu na logopede, dok će ostali zaposlenici u zdravstvenim ustanovama koji obavljaju srodna zanimanja nastaviti svoj rad sukladno propisima i pravilima koji se odnose na njihove djelatnosti.</p>	Primljeno na znanje
375	<p>SNJEŽANA JURAJ BABIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 57.</p> <p>Dakle, po ovome, ostale javne ustanove nisu obvezne uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Logopedi zaposleni u tim ustanovama će time dobiti samo svoje obveze a uvjeti rada (standardi na kojima ovaj nacrt zakon toliko inzistira) prepuštaju se dobroj volji poslodavca. Slobodno ću zaključiti da u ovom slučaju kvaliteta usluge i zaštita korisnika zapravo nije ni bitna.</p>	Primljeno na znanje
376	<p>VESNA KIRINIĆ PAPEŠ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 57.</p> <p>HRVATSKA STRUKOVNA UDRUGA FONETIČARA (HSUF) Predlažemo dodavanje novog stavka 2.: (2) Potreba usklađivanja nije potrebna za obavljanje srodnih poslova koje rade druge profesije kao što su edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, psiholozi, radni terapeuti, fonetičari rehabilitatori i drugi. Uvođenjem novog stavka 2. u članak 57. spriječile bi se eventualne zlouporabe Zakona o logopedskoj djelatnosti na način da u zdravstvenim ustanovama ne treba doći do usklađivanja sa Zakonom u onome dijelu u kojemu se radi o radnim mjestima srodnih zanimanja u području komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika. Time bi se spriječila eventualna nedopustiva arbitrarnost da se zakonom koji uređuje logopedsku djelatnost ujedno ograničava rad drugih djelatnosti, a što bi moglo dovesti do ugrožavanja Ustavom zajamčenoga prava na rad i mogućnosti zahtijevanja provođenja ocjene ustavnosti predloženoga Zakona.</p>	Primljeno na znanje
377	<p>VIKTORIJA SOŠIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 57.</p> <p>Slažem se s izjavom Hrvatske strukovne udruge fonetičara koju je prenio gosp. Matija Bartol te istu prenosim u cijelosti: Hrvatska strukovna udruga fonetičara predlaže dodavanje novog stavka 2.: (2) Potreba usklađivanja nije potrebna za obavljanje srodnih poslova koje rade druge profesije kao što su edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, psiholozi, radni terapeuti, fonetičari rehabilitatori i drugi. Uvođenjem novog stavka 2. u članak 57. spriječile bi se eventualne zlouporabe Zakona o logopedskoj djelatnosti na način da u zdravstvenim ustanovama ne treba doći do usklađivanja sa Zakonom u onome dijelu u kojemu se radi o radnim mjestima srodnih zanimanja u području komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika. Time bi se</p>	Primljeno na znanje

	<p>spriječila eventualna nedopustiva arbitrarnost da se zakonom koji uređuje logopedsku djelatnost ujedno ograničava rad drugih djelatnosti, a što bi moglo dovesti do ugrožavanja Ustavom zajamčenoga prava na rad i mogućnosti zahtijevanja provođenja ocjene ustavnosti predloženoga Zakona.</p>	
378	<p>MATIJA BARTOL NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Članak 57. Hrvatska strukovna udruga fonetičara predlaže dodavanje novog stavka 2.: (2) Potreba usklađivanja nije potrebna za obavljanje srodnih poslova koje rade druge profesije kao što su edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, psiholozi, radni terapeuti, fonetičari rehabilitatori i drugi. Uvođenjem novog stavka 2. u članak 57. spriječile bi se eventualne zlouporabe Zakona o logopedskoj djelatnosti na način da u zdravstvenim ustanovama ne treba doći do usklađivanja sa Zakonom u onome dijelu u kojemu se radi o radnim mjestima srodnih zanimanja u području komunikacije, slušanja, glasa, govora i jezika. Time bi se spriječila eventualna nedopustiva arbitrarnost da se zakonom koji uređuje logopedsku djelatnost ujedno ograničava rad drugih djelatnosti, a što bi moglo dovesti do ugrožavanja Ustavom zajamčenoga prava na rad i mogućnosti zahtijevanja provođenja ocjene ustavnosti predloženoga Zakona.</p>	<p>Odbijeno</p> <p>Zakon o logopedskoj djelatnosti regulira područje rada magistara logopedije.</p> <p>U uvodnom dijelu Zakona su dodatno pojašnjene kompetencije magistara logopedije u timskom okruženju, a uvažena je važnost timskog rada kod osoba s višestrukim teškoćama, ali u skladu s kompetencijama svake profesije koja u tom timu sudjeluje.</p>
379	<p>DAVORKA GOREK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O LOGOPEDSKOJ DJELATNOSTI, Uz članke 6. i 7. Stručno usavršavanje provodi se sudjelovanjem na stručnim seminarima, tečajevima i stručnim skupovima.</p>	<p>Primljeno na znanje</p>